PELERINAJUL LUI CHILDE HAROLD BYRON

Traducere aurel covaci Editura univers 1985

CĂTRE IANTHE

O, nici pribeag pe vatra sfintei ţări, Ce-i leagăn Frumuseţii din vechime; Nici chiar în ale inimii visări, Asemeni ţie n-am văzut pe nime, De farmec plină, toată frăgezime. Chiar de te văd, greu ţi-ar putea descrie Nespusa vrajă ale mele rime. Cum, pentru alţi ochi, ar putea să-nvie, Atunci, a frumuseţii tale pildă vie?

O, de-ai rămâne-aşa cum eşti, păstrând Făgada primăverii, diafană Din ochi vărsând al inimii foc blând, Iubirii fără aripi fii icoană, Făptură pură, dulce neprihană şi ea, iubirea, care azi, mereu, Din strălucirea ta îşi trage hrană, îşi vede viitorul curcubeu Divin, ce risipeşte tot ce-i trist şi greu.

Sunt fericit, o, zână din Apus, Că-s vârstnic pentru tine – şi că pot **S**-admir, de a ta vrajă nerăpus, Cum dă în pârg al nurilor tăi rod; Că n-am să văd cum timpurile-i rod; Că, unde inimi sângera-vor crunt, N-o să mă strângă-al tulburării nod

Şi tristă soarta lor **eu n**-am **s**-o-nfrunt, Căci chinului Iubirii supus cu un mai sunt.

Privirea-ţi de sălbatică gazele.

Ba sperioasă, ba-ndrăzneaţă foarte.

Orbind şi cucerind de se revela.

Aplece-se şi spre această carte;

De al tău zâmbet tandra aibă parte

Doar aste versuri ce le-am sirius în file;

Eu aş ofta, de dragostea ni-ar arde.

Şi nu-ntreba de ce unei copile

Le-nchin, ci-un crin **s**-adaugi cununii mele-umile.

Astfel, cu-ale-ntâmplărilor imagini. Se împleteşte chipul tău de fată. Tu cea dintâi apari în aste pagini – Şi ultima vei fi de toţi uitată. Se-ndrepte mâna ta catifelată: Spre lua mea, când n-oi mai fi pe lume. Îmi este mare fericire dată: Că-ntâiul, Ianthe, te-am cântat pe lume! Prietenia-ntrece speranţa pe-aslă Iunie.

CÂNTUL ÎNTÂI

I

Tu, Muză-n Hellasul divin născută şi plămădită după vreri de bard, Te plictiseşte-ades câte-o lăută, Dur să te chem la lira mea eu n-ard. Des pe-al tău râu ajuns-am prin hazard **şi-**am plâns pe racla delfică pustie, Doar cu izvorul stând suspiji să-mpart. Nu, cele nouă muze nu renvie, Să verse har în chit prea plin de modestie;

II

Trăia cândva prin Albiou un june.
Virtuţii însă nesupus prin fapte.
Căci ziua-şi petreeea-n scrânteli nebune.
Rănind cu chefuri somnoroasa noapte.
Vai, vai, neruşinat era cât fapte
Când se deda orgiilor fatale.
Nimic plăcâ**ndu-**i minţii l-ai necoapte
Decât tovărăşiile carnale
Cum şi cheflii de soi ori doar de trei parale.

Childe Harold se chema **–** dar despre nume şi stirpea lui n-am chef să spun nimic. Spun doar că, poate **–** avea ceva renume şi glorioasă ar fi fost un pic. Dar gloriosul nimic, chiar antic, O faptă rea-l condamnă şi supii: Din groapa nu poate-un fulos bunic. Nici proza, nici minciuna-n dulce rimă, Blazon pe fărdelegi să pună, sau pe-o crimă.

IV

La ceas de-amiezi, Childe Harold, **într-**o zi.
Se zbenguia ca fluturaşii-n soare.
Nu se gândea că ziua lui ar fi
Putut **s-**o spulbere o rece boare.
Din ea prinsese-un sfert abia să zboare.
Când îl lovi ca o calamitate
Scârbia vieţii întru-ndestulare.

Simţea cum ca-n chilie ferecat e în ţara lui, acum urâ**nd-**o peste poate.

V

Trecut el prin Păcat, prin labirintu-i, Nici n-avnsesc remuşcări nicicând. Oftase-ades, doar uncia iubi**ndu-**i Făptura, dar frumosul înger blând să fie-a lui nu mai putuse când El părăsise dulcea, casta clipă, Spre un sărut

vulgar curând zburând. Tocându-i zestrea-n lubrică risipă,
Fugise de a căsniciei pace-n pripă.

VI

O, inima-l durea acum amar, Urând şi Bacchauale şi agape, Ar fi vărsat şi lacrimi dânsul, dar Mândria i le îngheţa sub pleoape. Prinzând în dulci visări să se îngroape, Dori să părăsească ţara asta, Spre zări toride navigând pe ape. Sătul de lux, ah, jinduia năpasta, Schimbare de decor călind pe marea, vasta.

VII

Childe Harold părăsi paterna casă, Vechi edificiu venerabil care Părea acum pe-o rină că se lasă. Chiar de-l propteau coloane-n bună stare. Salaş de schivnici!

— Loc, azi, de pierzare, Cuibar al superstiţiilor, unde
Cânta sobor pe paphice fecioare
Şi se visau monahii c-ar pătrunde.
Dacă nu mint poveşti cu sfinţi de nu ştiu unde.

VIII

Ades, la vreun chiolhan, printre cheflii, Dureri simţea Chiuie Harold că-l sfâşie, la amintiri de vrajbe din vecii, Când palime dezamăgite-nvie. Dar de-astea nimeni nu putea să ştie, Căci sufletul nu-şi deschidea prea des, Să-şi afle uşurare-n duioşie, Deplâns de buni prieteni mai ales. El suferinţa-şi stăpânea când îi da ghies.

IX

Şi nimeni nu-i iubea, chiar dacă-ntins, Veneau la zaiafet din depărtări. Ştia că linguşit e dinadins De paraziţii dornici de serbări. Iubita nu setoasă de-alintări Venea la el... Doar fast femeia cere, Iar unde-i fast dă şi de-mbrăţişări. Sunt fluturi ele, n zbor spre o scânteiere, şi dracul li-i stăpân când serafimul piere.

X

Avea şi-o mamă el – şi n-o uitase, Dar se feri să-i spună bun rămas. Nu-i spuse adio surorii lui duiose, Nevrând s-o vadă-n al plecării ceas. Nici la prieteni nu făcu popas, O, nu că ar fi fost de sici din fire, Dar, cât mai dă iubirea-n suflet glas, îl chinuie pe om o despărţire şi rana-i lasă urme-n piept plin de simţire.

XI

Lăsa domenii, moşteniri, cămin
Şi dulci femei, cu ochii de azur.
Cu braţele de nea şi chip divin.
Ce-ar fi vrăjit şi pe un pustnic pur.
Şi-l răsfăţau la ceasuri de huzur.
Lăsa şi vinu-n scumpele pocaluri.
Tot luxul ce-i sclipise împrejur.
Ca să plutească, pe-nspumate valuri.
Spre Ecuator, de-a lung de neştiute maluri.

XII

…Zburau umflate pânze-n vânt hoinar.

Prea vesele că-l duc departe, n lume. Văzu cum piscuri albe-n zări dispar, Topindu-se în văl de albe spume, şi sufletu-i atunci, parcă anume, Simţi cum crunt sub remuşcări se frânge, Dar nimeni nu văzu durerea-i cum e, Căci nu gemu când toţi porniră a plânge Nebărbăteşte-n faţa stihiilor nătânge.

XIII

Dar soarele când se topi în mare.
Lui în nună harpa şi, pe coarde.
Să cânte prinse, cum făcea arare.

Doar când de-auz străin era departe, în trist amurg, peste talazuri sparte.

Un cânt de bun rămas ţâşnit din strună.
Şi se pierdea în zare glia bruni.
El **spuse** n cântec trist un ultim „noapte bună”.

NOAPTEA BUNĂ A LUI CHILDE HAROLD

Adio, ţărmul meu natal Te pierzi din clipă-n clipă; Suspină vânt, se sparge val şi pescăruşii ţipă. Când astral zilei, rumenit, E gata-n val **s-**apună, Zic lui, şi ţie, ţărm iubit, Adio! Noapte bună!

În zorî, ou nvăpăiat obraz, Va iarăşi să învie. Vedea-voi iarăşi cer, talaz, Dar nu natală glie. Pustic-i casa mea acum**; S-**a stins străvechea vatra. Pe zid cresc buruieni, duium, Bătrânul câine latră.

Ta, pajul meu, paj mic şi blând, De ce suspini tu oare? Te temi de valid crunt fierbând, De zbuciumata mare? Ci

şterge îi lacrima îţi spun: Corabia-i uşoară. Nici şoimul nostru cel mai bun Mai vesel, zău, nu zboară.

„Să urle vântu-n vii vuiţi, şi valul – nu mi-e teamă.

Dar tu, Sir Childe, să nu te miri Că-i dau tristeţii vamă, Căci de la tata am plecat şi de la mama dragă; Te ţine doar, cu-adevărat, Te am în lumea-ntreagă.

Cu binecuvântare-n glas.

N-a plâns iubitul tată.

Dar mama sigur a rămas

Pe veci nealinată".

„Destul, destul; chiar de ţi-e greu.

Nu plânge tu, copile.

O, de-aş putea să plâng şi eu.

Aş plânge şir de zile".

„Valetul meu, ce stai mofluz? De ce eşti palid foarte? Au teamă ţi-o de vreun franţuz? De danţ de valuri sparte?"

„Crezi pentru viaţa mea cumva Că-mi este teamă mie? Plâng c-a rămas ca vai de ea, Sărmana mea soţie.

Ea stă lângă al tău castel, Pe mal de lac şi, slabă, Ce-i spune pruncului, când el, Plângând, de tata-ntreabă?"

„Destul, prieten credincios! înfruntă dârz năprasna! Vezi, eu, din fire mai voios, Rid c-am luat-o razna.

Minciună – al femeii plâns – Chiar plânsul de soţie, Căci alţi fanţi, lacrime de-au strâns, Le schimbă-n veselie. Plăcerile să-mi plâng n-am glas şi nu cunosc nici frica. Plâng pentru că, din tot ce las, Nu-i chip să plâng nimica.

Şi-acum sunt singur – singur zbor Pe mare, şi de cine să-mi fie-n lumea asta dor? Căci cui i-e dor de mine? scânci-va al meu cline doar, Dar alţii hrană dându-i, De-ar fi să vin acasă iar.

M-ar sfâşia la rându-i.

Mă du, corabie, mă du Pe val ce se răscoală! Mă du spre orice ţărm, dar nu Spre ţara mea natală! Salut al mării necuprins şi, cum pieriţi sub lună, Salut, voi, peşteri, tu, pisc nins! Zic ţării „noapte bună!"

XIV

Corabia zbura pe val, uşoară;

Sufla, n Biscaya, vântul în rafale;

Plutiseră cinei zile ci când iară
Li se-arătară ţărmuri lungi, domoale.
Le dară-ai Cintrei munţi bineţe-n cal
Şi Tagul*, spre a dineuri prăvălit
Cu aurul tributurilor sale.
Piloţii lusitani i-au şi cârmit
Către al lor şes fertil dar nelucrat, neîngrijit.
O, ce ţinut bogat, fermecător!
S-a revărsat aici cerescul har!
În orice pom ce fruct aromitor!
Colinele încântătoare **–** apar.
Dar pângărit de mină de barbar
E tot ce omul ar putea să guste.
Răzbunător te-arată, Doamne, iar.
Peste coclauri, peste văi auguste, în contra galilor ce sunt aici lăcuste!

XVI

Ce mândră-i Lisabona când tezaur De frumuseţe oglindeşte-n unde. Presară-n van poeţii colb de aur Deasupră-i de când, vajnică**,** i ascunde Britania câmpiile fecunde. E-un mândru, ignorant popor, dar rare să lingă nu a vrut niciund, niciunde, Nici mina ce i-a stat în apărare în contra galului ce-l urgisea cu nendurare.

XVII

Un rai ceresc oraşul pare, dar Intrând în el, vai, ce dezamăgire! Căci se arată ochiului hoinar Nu mari palate-n mândră strălucire, Ci ca ruini, murdare peste fire. Locuitorii ies ca din noroi.
Cămaşa, hainele-s nenorocire.
Al plăgilor Eghipetului roi
Parcă ar fi adus aici năpaste crunte, noi.

XVIII

Robi jalnici pe-un pământ ce unt şi must e, Al Firii har de ce spre voi se varsă? Spre labirint de munţi şi văi înguste îţi ţine Cintra-n veci privirea-ntoarsă. Eden terestru! Cine poate iar să descrie ce vederii se arată? De vii privelişti e privirea arsă, Ce-ntrec ce bardul a descris vreodată, Când fu cu ochiul Elizeul să-l străbată

XIX

Sălbatici stei cu schituri în ruină; Stejari de plută peste asprul şes; întunecatul muşchi de pe-o ravina; Arbuşti ce după ploaie plâng ades; Calme-adâncimi ce din azur se ţes; Crengi cu văpăi de aurii paftale; Izvoare vii ce din pripoare ies; Sus-viile, şi sălciile-n vale – Fermecătoare se aştern privii îi tale.

XX

Apoi, pe-ntortocheatele poteci Tot urcă, înapoi privind mereu. Pe lângă Precista Pedepsei treci – O mănăstire-a unui blestem greu, Unde îţi vând monahi în antereu; Relicveşi străvechi legende cern. Aici mulţi hulitori de Dumnezeu Căzniţi au fost. Dori**ndu-**şi rai etern, Honorius, aici, schimbă pământul în infern.

XXI

Sărind din stâncă-n stâncă, vezi noian
Pe cruci cioplite grosolan, dar nu-s
Seninul credinţei ei, pe lung tăpşan.
Peste morminte de ucişi **s-**au pus.
Căci orişiunde este-un om răpus
De un cuţit de ucigaş – o mină
Pioasă-aşază crucea lui Iisus.
Ast purpuriu ţinut o să rămână
De cruci plin, căci nicicând nu-i legea-n el stăpână.

XXII

Pe clin tic deal, ori mai spre vale, vezi

Ruinuri de palate de-altădată, Dar buruienile li-s azi corvezi şi zace-n jur splendoarea numită. Aici şi-Alliambrafalnică se-arată, şi tot aici tu, Vathek, preabogatul, Ţi-ai fost durat un paradis odată când cu averea ta uimiseşinatul, Dar nu-ţi aduse pace-n suflet nici palatul.

XXIII

Aici ai stat şi-ai plănuit plăceri în munţii frumuseţilor divine. Dar, blestemat, palatul de mai ieri E azi la fel de singur ca şi tine, Căci cresc păduri de bozi peste ruine şi greu răzbeşti spre săli, unde citeşti Vechi lecţii de învăţăminte pline Despre deşertăciunile lumeşti, Ce Timpul

le înghite-n şuvoaiele-i fireşti.

XXIV

Aici se adunară capi de oşti, Castel urât de toţi englezii! Oare Tichia de nebun n-o recunoşti, A unui drac râzând fără-ncetare? în mantia-i de pergament apare, Sigiliu cum şi sabie având. Pe sul sunt scrise nume sunătoare, Cavalereşti, pe care, rând pe rând, Le-arată diavolul cu hohot greu râzând.

XXV

Convenţia-i pipernicitul demon Ce minţi la Marialva-ntunecase, (De minţi erau) – şi le-a ajuns hegemon, Schimbând triumfu-n timpuri ruşinoase, Căci nebunia laurii îi roase, Politica-nhăţând ce armele-au pierdut. A noastră clică laurii-i spurcase! Vai, vai **de**-nvingător – şi nu de cel bătut! Al Lusitaniei triumf a fost de necrezut!

XXVI

O, Cintra, de la acel trist sinod Britania urăşte al tău nume. Parlamentarii ar roşi, socot, Dac-ar putea roşi… O, cum anume Posteritatea şi întreaga lume Vor judeca această întâmplare? Să vezi cum ţi se smulge un renume.

Când ai învins! O, nu vor râde oare De tine zeci de naţii dispreţuitoare?

XXVII

Aşa gândea Childe Harold sus pe creste, Pe plaiul dulce şi fermecător, Dar tot voia să fugă şi de-aceste Minuni de vis ca rândunica-n zbor, Chiar dacă se-aplecase cu mult dor Spre meditaţie – şi raţiunea Cerea să fie dispreţuitor cu viaţa-i ce iubi deşertăciunea. Căci adevăru-l speria şi-nţelepciunea.

XXVIII

Să fugă şi de-aici! Pe cal! Pe cal! Priveliştea de groază-n urmă lasă, Dar nu mai vrea desfrâu şi nici pocal Ci vrea din sine doar de tot să iasă. Nu are încă ţel – dar nici nu-i pasă. El vrea privelişti noi, el vrea schimbarea. Cât osteneala încă nu-l apasă. Experienţa îi va fi salvarea şi pacea-n suflet i-o opri peregrinarea.

XXIX

O clipă-n loc îl ţine Mafra, unde

A stat nefericita de regină
Ce Curtea şi Biserica oriunde
O urmăreau, **s-**o vadă cum îmbina
O slujbă cu o dezmăţată cină.
Dar târfa babilonică nalt, falnic.
Şi-a ridicat palatul de lumină, încât atâta sânge curs năvalnic
Uitat a fost şi poleit de-un fast zburdalnic.

XXX

Munţi, văi ce cu dulci finele îl îmbie, (O, de-ar trăi aici un liber neam!), I-s ochilor plăcere, bucurie. Miresme curg din flori, din orice ram, şi Chilele aleargă, ca scăpat din ham… Cei leneşi, stând în jeţ, lângă cămin, Nu pot simţi că acru-i balsam la munte, sus… E-al lenei ochi străin De viaţa ce-ndrăgită o de-un peregrin.

XXXI

Tot mai arar se-arată creste ninse; Se-aştern mult mai puţin fertile văi
Şi se întind doar şesuri necuprinse. E-n Spania acum, pe-acele căi Bătute de păstori, ce lână-n clăi Adună – ştie bine-nn negustor. Dar un păstor mai bun cer mieii săi, Căci toţi se cere, robi de nu se vor, **S-**apere tot de duşmanul nendurător.

XXXII

Dar unde Spania cu sora-i ţară. Se întâlnesc – ştiţi voi ce graniţi sunt? Au Tagul le desparte, bunăoară, Când vrajbă-şi poartă pe acest pământ? Sierrele-n întunecat veşmânt, Ori zid ca zidul Chinei, ancestral? Nici zid, nici râu adânc, nici munte stând la munţii nalţi, cu creştetul astral, Ce se ridică între spaniol şi gal.

XXXIII

Ci-un biet pârâu de-argint doar le departe, Cu nume-abia ştiut şi pomenit, Când mari imperii are de-orice parte. Aici ciobanu-n bâtă stă proptit, Privind trândav spre valul amorţit, Centre duşmani de moarte curge paşnic. Ciobanul spaniol e îndârjit, la ducii mândru şi vârtos şi vajnic, Fobiei nefiind, ca portughezul, dajnic.

XXXIV

Abia hotarul însă-l trece şi, n faţă, Cu sumbru val îţi stă Guadiana? Cum cântecele din străbuni ne-nvaţă, Oşti de potrivnici i-au trecut bulboana – Creştina oaste, cum şi musulmana, Amestecând turbanele cu cruci, Par au pierit turbanul şi sutana în val ele sânge roşu, cu cili buci, în care tu, Guadiana, ai ştiut să-i: duci?

XXXV

O, Spanie! Romantic plai al slavei! Unde-i stindardul lui Pelayo, care, Când goţi aduse-n ţară tatăl Cavei. Umplu de sânge gotic vii izvoare? Unde-s drapelele izbânditoare, Purtate de-ai tăi fii ca un tezaur, Când crucea-l duse **spre** al său ţărm de mare, Cu semiluna lui cu tot, pe maur.

De-au plâns ale lui mame pe african coclaur?

XXXVI

Nu-s în legende **spuse** aceste fapte? Vai, mai trăiesc eroii-n cântec doar! Granituri pier, pier cronicile-n noapte, Dar totu-i viu în cântul popular. Mândrie! Tu din cer priveşte iar **Spre** ai tăi, ce-n cânt îşi varsă măreţia. Columne, cărţi înveşnicesc arar Tradiţia rămâne mărturia când mint istoriile linguşind trufia.

XXXVII

Sus, fii ai Spaniei – şi înainte! Un zeu din vremi cavalereşti vă cheamă, Dar nu rotind o lance-n trap fierbinte, Nici cu panaş pe coiful de alamă, Ci cu maşini ce trăsnete destramă şi bulgări vii de fulger din obuze. Tot strigă: Sus! Vă cheamă glia mamă! mai stinsă-i oare vocea pe-a lui buze la Iranul de război pe plaiuri andaluze?

XXXVIII

Hei! N-auziţi copite-n trap nebun şi durate de cruntă bătălie? Ce săbii jug pe fraţii voştri pun? Ce noi tirani îi mină în robie? Din stânci în stânci văd foc şi vijelie; Văd cum obuzu-i ţine morţii parte, Căci mulţi sunt morţi şi mulţi sâni rană vie. Pe *Sirocco* e-n zbor cumplita moarte şi groază bagă-n naţii războiul, de departe.

XXXIX

Priviţi! Gigantul stă pe pisc de munte; Ţâşnesc prin bezne pletele-i de sânge. În mâini el ţine scula morţii crunta şi ochiu-i tot ce vede-n faţă frânge. Tot foc şi semm

şi fulgere nătânge, Ba stă, ba-şi schimbă locul – la al său Picior de fier, ştiind ruinuri strâge. Aici trei naţii se înfruntă rău, Pe-altar jertfindu-i sânge curs ca-n hău.

XL

Pe sfântul cer! Priveliştea-i sublima, (Când n-ai acolo vreun amic sau frate), Rivalele ţarţamuri se animă;

Vezi armele sclipind în soare toate; Dulăii luptelor încrâncenate, Urlând, arată colţi setoşi de pradă. Vor lupta toţi – dar ca pe mulţi i-abate şi mulţi în gropi cinstiţi or să se vadă. Dezastrul doar i-o număra la vreo paradă.

XLI

Trei oşti se-nfruntă în această luptă; Trei steaguri fâlfâie spre cer speranţa Trei limbi înalţă rugă nentreruptă, Strigând: Izbândă! Spania! Anglia! Franţa Duşmanul, victima şi, apoi, constanţa Acelui aliat ce luptă-n van, Vădind la Talavera cutezanţa şi corbi hrănind cu leşuri de oştean, De pană nu putea muri pe-al ţării lui liman.

XLII

Aici, robi al ambiţiei deşarte, Vi-i lutul – pled, şi gloria – răsplată! Sofistică! Tiranii, către moarte, Vă duc cu milioanele deodată, Doar ca să fie calea lor pavată cu inimi! Pentru ce?

— O nălucile! Despoţii crunţi se satură vreodată? Pământ mai mult au oare moştenire, Decât cât oasele să-şi strângă-n cimitire?

XLIII

O, Albuera, câmp al suferinţei! Din goana calului cum să cunoşti că, dând amară vamă Nefiinţei, Atâtea vieţi şi sânge va să coşti? O lacrimă să-i plângă pe cei foşti şi – pace lori – cât alţii n-or să cadă, Spre moarte duşi de alţi mari capi de oşti. Slabi cântăreţi or să te ceară pradă şi-un pic vei străluci în rima lor neroadă.

XLIV

Dar gata cu războinicii… Se lupte, Pierzându-şi viaţa şi râvnind renume. Cei morţi din Faimă nu pet să se-nfrupte; Mor mii, spre a se slăvi un singur nume. Pe cei năimiţi dispreţul să-i sugrume Nu-i drept! Ei au murit

pentru onoare. Puteau muri în colţul lor de lume, De-o moarte ruşinoasă, oarecare, la ucigaşi ori ca tâlhari de drumul mare.

XLV

Sevilla – n drum Childe Harold o salută, Oraşul dârz, semeţ şi nesupus. E liberă? O, nu: de duşman vrută, Va fi sublimul ei curaj răpus. Castelele-i n-or sta cu capul sus, Căci vană-i lupta-n contra Sorţii când Distrugerea dulăii-n marş şi-a pus. Ori Troia, Tirul mai trăiau oricând şi Binele-nvingea, crunt peste Rău călcând.

XLVI

Dar ea, nepresimţind nicicum năpasta, De cântece, de chefuri şi serbări E zi şi noapte prinsă-n vremea asta. Nu goarna de război răsună-n zări, Ci un rebec eu dragostea-n chemări. Toţi jertfe-aduc pe-altarul nebuniei, Ca-n alte capitale, n alte ţări **şi**-n suflete doar desfrânarea vie-i şi viciul distrugător al preacurviei.

XLVII

Ţăranul nu-i la fel… îl prind şi zorii, Cu soaţa lui, eu ochii la pământ, Gândind la soarta bietei lui podgorii, Sub al războiului deznodământ. Nici sub luceafăr nu mai prinzi avânt De viu fandango – n zvon de castanete. O, regi, dacaţi cunoaşte ritmul sfânt Al lor, n-aţi vrea ea slava sa vanbete şi tobe-ar amuţi şi s-ar trăi pe îndelete;

XLVIII

Ce ciută oare azi un catârgiu?

Balade, psalmi, umflân**du**-şi pieptul tare, în zvon de clopoţei cu clinchet viu

Şi vesel pe drumeaguri, către zare?

Viva el Rey el cântă şi, arare.

Mai stă ca să-l înjure pe Godoy

Şi pe încornoratul Carlos – care

Lăsat-a pe Luisa, n vremi mai noi.

Să verse, prin trădare, mult sânge-n larg şuvoi.

XLIX

Pe-o stâncă, dincolo de şesu-ntins. Se nalţă turnuri maure-ntărite, **şi**-i negru şesul, căci abia **s**-au stins şi focul, şi bătaia de copite

Ce-au fost spre Andaluzia urnite. Ţăranul eu mândrie ţine minte Cuibul Dragonului din vremi cernite, Ce ba a fost muşcat de duşman dinte Ba iar recucerit prin lupta lui fierbinte.

L

Un roşa senin la pălărie poartă
Toţi cei pe care-i întâlneşti în cale.
De nu-l ai, a lor ură nu te iartă.
Căci n-araţi patriot... Şi lungi pumnale
Ţâşnesc atunci, în fulgerări Totale.
Franţujii ar fi tremurat demult
De-aveau ci arme-n mâinile lor goale.
Când chiar cuţitu-i speriase mult.
Cât săbii înfrunta, ba chiar şi-al tunului tumult.

LI

La cotituri, Morena-ntunecată Ascunde baterii de artilerii, Mari bastioane, şanţuri ţi se-arată, Cum şi obuziere, de te sperii. Dau sentinelele prinos vegherii; Vezi magazii în stânci adăpostite; Ghiulele-n piramide vezi, puzderii; Cai cu coburi şi arme felurite, Cum şi fitilele gata **s-**aprindă pregătite.

LII

Dar despotul ce, semn din cap făcând, A uzurpat mai slabele coroane, Nu face semn cu-al său baston... Ce gând Nutreşte? Ci noian de legioane Curând va îmbulzi din bastioane. Al Lumii Bici Apusu-l vrea**,** într-o clipă; Ce triste-or fi aşezările hispane când galul vultur, cu-a lui grea aripă, în Hades pe-ai lor fii îi va zvâili în pripă!

LIII

De ce să-i umple, tineri, morţii valea? Să umfle un imperiu **şi-**un despot? Supunerea ori moartea doar li-i calea? Să cadă oare Spania de tot? Puterile cereşti nimic nu pot şi vană-i ruga, vană vitejia? Van zelul patriotic îl socot? Şi sfatul înţelept, şi bărbăţia şi tinerescul foc spre a-nfrunta urgia?

LIV

Femeia spaniolă nu ele-aceea în ram de sălcii şi-a lăsat ghitara, şi n-a-nhăţat pumnalul ea, femeia**, la,** n cânt

de luptă, să-şi salveze ţara? Ea, ce se speria de răni, fecioara Ce-o-nfiora al buhei ţipăt jalnic, Azi neclipind i-nfruntă luptei para şi unde Marte nu mai calcă falnic, Minerva – i printre morţi, în iureşul năvalnic.

LV

Vă miră? O, de-aţi şti, la ceas tihnit.
Cum arăta, cu negri ochi sub gene.
Apururi jucăuşi sub văl cernii!
S-o fi văzut cântând dulci cantilene.
Cu negru-i păr învălurit alene
Şi graţia-i mai mult ca feminină.
Aţi crede greu că, n încleştări viclene, în Zaragoza i-a zâmbit senină
Gorgonei – şi-a păşit spre glorie deplină.

LVI

Iubitu-i cade – ea în van nu plânge; îi cade şeful – locui ia îndată; Fricoşi, fug unii – ea la loc îi strânge; Fug galii – ea atacă-ncrâncenată. Ce inimă de ea nu-i alinată? Ce cap de oaste nu e răzbunat? Ce ochi în ea nădejdea iar nu-şi cată? Nu ea l-a hărţuit în chip turbat Pe gal, de lângă zidul straşnic apărat?

LVII

O, amazoană nu-i: pentru iubire Făcută-i spaniola, chiar ele, n luptă. Copilă încă, se avântă-n şire, Cu toţi bărbaţii-n harţa nentreruptă. E hulubiţa cea de furii ruptă când înspre dragii ei dau lupi năvală. Duioasă-i, dar tăria ei e-abruptă; Nu-şi caută în vorbărie fală; E spirit nobil şi-i, prin farmec, ideală.

LVIII

Iubirea pe bărbia de fecioară şi-a pus însemnul ademenitor. Din buze simţi săruturi dulci că-i zboară, Par cei ce merită le prind din zbor. O, ce sălbatic ochi fermecător!

Şi Phoebus chiar, cu razele-i astrale, Mai smead făcu obrazu-i arzător. Ah, nordicele sunt atât de pale, Sfrijite, fade, seci şi seibede, banale!

LIX

Asemuie-mi, liman cântat de bard, Haremurile o, eu

le salut!! Chiar cinicii de admiraţie-ard!), Asemuie-mi tu huria sub scut, Ce focul dragostei va fi ştiut Doar dacă dragostea plutea pe vânt, Cu tot ce-n Spania am fost văzut. O, huriile – aici profetul sfânt Le-ar fi găsit – şi nu în rai, ci pe pământ.

LX

O, tu, Parnas! Acum îmi eşti aproape.
Nu-n ochiul ce, frenetic, tot visează;
Nu în poveşti şi în zeieşti agape.
Ci-nzăpezit cum eşti, sub cer de-amiază şi în maiestuoasa ta emfaza!
Şi ce-i dată te cânt eu, peregrin.
Şi-al tău ecou pe strune îmi vibrează?
Ce-i dacă eu tu umilinţă vin
Şi-o muză trează nu-i pe piscul tău divin?

LXI

Magnific Nume! Te-am visat ades;
Cei care nu te ştiu în veci apună!
Umilul cânt al meu te-a fost ales
Ca să te laude, umil, pe strună.
Văzând străvechi adoratori cunună
Că-ţi stau – cu tremur, şi genunchii-mi plec.
Şi glasul meu atât de stins
Când ai tăi nouri îi privesc zevzec
Gândi**ndu-**mă ce fericit pe lângă tine treci

LXII

Sunt cel mai fericit dintre toţi barzii Goniţi de soartă către depărtări. Priveşte-mă: sunt unul din heralzii Priveliştilor tale de visări. Apolo dacă nu-i dă rimei dări şi ai ajuns al muzelor mormânt – Sfânt spirit al sublimelor chemări, Pluteşte peste-al pururi-tihnei cânt, Cu tălpi de sticlă peste melodii călcând.

LXIII

Cum şi astăzi doar ţie-ţi nalţ litanii, Tu uită locuri ce-am putut străbate; Să uiţi de fiii nenfricatei Spanii, De draga tuturor a Libertate. Nu plâng, ci te salut, Eternitate – O, nu a mea; din spuza amintirii Dă-mi frunza lui Daphne, care nu poată să moară când sortită-i nemuririi. Poetul

pradă nu-ţi lăsa dezamăgirii!

LXIV

Dar, munte sfânt, sfânt munte-al junei Grecii, N-ai auzit asemeni chit deloc, în Delphi chiar, când preoţesc vecii Ţi-i proslăveau în pithic imn de foc. Dă-mi voie fermecat să le invoc Pe andaluzele născute-n poala Dorinţei… Ah, de-aveau ele un loc în umbra Greciei, ce-şi pierde fala, Chiar dacă gloriei încă-i mai simte poleiala!

LXV

Mă-nchin Sevillei mituire, ce se laudă şi cu puterea, şi cu avuţia., Cádizul însă-i, pentru ţară, fraudă, Slăvi**ndu-**i viciului vil domnia. Voluptuoasă este preacurvia, Când tânăr sânge curge-n vine! Cum să scapi de amăgire, când aci ea E-o Hidră – Serafim, cu un duium De schimbătoare feţe ce te opresc din drum?

LXVI

Când Timpu-n Paphos totul a prădat, Porni zeiţa lui spre alte zări; Plăcerile aiurea au zburat, Dar Venus, credincioasă-acestei mări, Aici să fugă doar simţi chemări, Altar aflâ**ndu-**şi între ziduri albe. Dar nu-i unic sălaş de răsfăţări, Căci se supun divinei sale talpe Altare mii şi mii, în nesfârşite salbe.

LXVII

Din zori în seară şi din soară-n zori, Aici e-o-ngrămădeală de cheflii, Cântând, purtând ghirlande mari de flori; Şi născocind tot alte nebunii; Călcat pe bătătură de-ai să fii, Nu-i chip să scapi de-aicea nici cu fuga.

Nimic nu stinge focul zarvei vii.

Nici schivnici, nici cădelniţa şi ruga.

Căci ruga-i dragostei, cum dragostea ei sluga.

LXVIII

Când vine a odihnei zi de aur, Ei cum petrec duminica divină? Nu auziţi cum al pădurii taur cu muget prinde la serbări să vină? Lănci rupe şi prăvale caii-n tină**, şi-**n coarne-l ia chiar pe toreador; Dar mai mult sânge cere-arena plină când măruntaiele-i ţâşnesc ca-n zbor, şi stau privind femei, şi nu plâng ochii lor.

LXIX

E-a şaptea zi, când omul fu creat.
Dar altfel, Londra, o sărbătoreşti:
Merg să respiro aer mai curat
Fanţi, meşteri, ucenici; vezi butci, căleşti;
Zorind chiar din suburbii îi zăreşti
Pe mulţi, spre Hampstcad, Brentford, Harrow, până
Stau ţepeni caii ageri englezeşti
Şi nu mai trag, oricât biciuşca-i mână.
De râd pedeştrii grosolan şi fără frână.
LXX
Cu fete care poartă funde-n păr.
Tamisa unii trec… Mulţi merg pe drum
Spre Richmond ori spre Ware, în răspăr.
De ce, beoţicno umbre – acum.
Se scurg spre Highgate oamenii duium?
Acolo-i cornul sfânt misterios:
Se jură-n faţa lui flăcăi, precum
Şi fete, şi apoi, în dant focos
Se prind şi până-n zori încing un chef vârtos.
LXXI
Cu nebunii în toată lumea plouă.
Cádiz fermecător, clar nu ca-n tine;
Abia ele bate-n turnuri ora nouă.
Că-n mâini mireanul lungi mătănii ţine.
Cerând Fecioarei a-l ierta de vine.
(Deh, ăst popor doar o fecioară are!)
De crime fără număr şi haine.
Şi-apoi, **spre** arena neîncăpătoare
Fug slugi, stăpâni, bărbaţi, femei fermecătoare.
LXXII
E liberă arena şi pustie;
Tribunele de oameni prind să goarnă; Nu sunt primiţi acei ce întârzie Cât n-a sunat trompeta de aramă. Vezi granzi şi doni şi doamne macuscamă, Din ochii negri azvârlind săgeţi, Dar rana să ţi-o vindece tot ele Te cheamă… Pierd adoratorii vieţi Numai în versuri scrise de lunari poeţi.
LXXIII

Tac limbile… Cu lănci uşoare-n mână.
Cu alb panaş şi dauriţii pinteni.
Spre rânduri picadorii roibii-şi mână
Şi se înclină… Roibii vajnici, sprinteni.
Ei cu eşarfe mândre în armindeni.
Spre câmpul lor de luptă se îndreaptă.
Strigaţi şi aclamaţi de pretutindeni.
Dar ei privirea doamnelor aşteaptă.
Ce-i pentru regi şi pentru prinţi răsplată dreaptă.

LXXIV

În strai strălucitor şi scump, pe jos, Zvârli**ndu-**şi mantia, armat cu spada, Se-arată suplul matador vânjos. Cu ochii lacomi aşteptâ**ndu-**şi prada, Ţărânii-ntâi e talpa lui iscoada, Cetei fulger i se cere lovitura. El rai ca alţii, n şa, va da dovada Curajului, căci roibul dat de-a dura îl scapă-ades pe om, primind împunsătura.

LXXV

Trompeta sună de trei ori, eu fală, şi Aşteptarea răsuflarea curmă; Deschid grilajul… Taurul năvală Dă în arenă, şi nisipul scurmă; Cu ochi sălbatic, cel mai bun din turmă Orbeşte nu apleacă vârf de coarne, Ca-n piept de om duşman să lase urină, Iar ochii i-a o sângeriudă carne şi coada-şi bate, gata totul să răstoarne.

LXXVI

Brusc, stă pe loc… Zvârliţi cu banderile, Ori, tineri îndrăzneţi, fugiii din loc! Tu, picador, ce-aştepţi de-atâtea zile? Să mori e cazul – ori **s-**ataci cu foc. Crupada te-a salvat în cruntul joc. Aleargă taurul cu botu-n spume, Dar sângerează bietul dobitoc;

Se-nvârte-n loc… Dureri prind să-l sugrume… De lănci, săgeţi, săgeţi şi lănci împuns acum e.

LXXVII

Dar mai turbat atacă… Lănci, săgeţi sunt vane-ca şi-al romilor viu salt. Chiar toţi de-l hărţuie, tot îndrăzneţi, Zadarnic se arată-al lor asalt Un cal e-mpuns în burtă… Celălalt, în piept… O, ce privelişte de groază! Din piept ţâşneşte val de sânge cald, Dar se ridică greu şi îşi salvează Stăpâniil de dezlănţuita crudă piază.

LXXVIII

Stă-n mijloc taurul acum – şi-i plin De lănci şi banderile-u carnea-i ruptă; I-i ochiul roşu ură şi venin, şi-a jur duşmanii-i stau, cu fata suptă. Ci matadorul sare-atunci la luptă, Eşarfa roşie-ntinzând… Tertip! Năvală bestia cu-ntregul trup dă… în van… Eşarfa zboară – şi nu-i chip **S-**o prindă-n corn şi se prăvale în nisip

LXXIX

La-ncheietura cefei cu spinarea. Loveşte spada… Cearcă să se scoale, Dar cade-ncel, nu-şi ninge disperarea… Şi strigăte răsună, triumfale**, şi-**un car plin de podoabe-şi taie cale Spre leş… Ce bucurie pentru vulg, Când patru cai, de spaimă plini de bale, îl cară din arenă ca pe-un fulg şi astfel injectatelor priviri îl smulg.

LXXX

Acest sport crud e mult iubit aici De fete şi flăcăi; la rândul lor, Crescuţi în gustul sângelui de mici, Răzbunători sunt ei şi sânge vor. Prin sate, câţi din răzbunare mor! Acum au duşmani şi se luptă – dar Pe-acasă mulţi rămân cu craniul dor De-a-i omorî pe alţii-n chip barbar. Fac pricini de nimic să curgă sânge iar.

LXXXI

Dar gelozia, cu cohorta ei De paznici, gratii şi ducnas seci, (Ce te revoltă, şi pe drept temei) Codane-nchise de moşnegi zevzeci, Din Spania **s-**au spulberat pe veci. Ce liberă (nainte de război), Ştiai, bruneta Spaniei, să petreci, Cu părul despletit, cu umeri goi, Cântând şi dănţuind sub lună, prin zăvoi!

LXXXII

De multe ori iubise Harold – sau Visase că iubea – că-i vis iubirea. Acum însă, pe-al pribegiei şleau, I se vădea nepăsătoare firea, Căci nu uitase nici dezamăgirea. Doar aripile ei sunt fermecare, Oricât i-ar fi de mare strălucirea Căci des izvorul bucuriei poate Venin să verse-n florile-i înmiresmate.

LXXXIII

Eh, orb la farmece nici gând să fie, Dar le privea cu ochi de înţelept, Nu mort, o, nu, după filosofie, Căci nu

mersese el pe-nn drum prea drept. Să doarmă au şi patimile drept. Cum viciul groapa-şi sapă dulce, lin, Speranţele i le-ngropase-n piept, şi victima plăcerii, azi, din plin Simţea pecetea blestemului lui Cain.

LXXXIV

Privise, nu cu ochi de mizantrop, Mulţimea-n danţ şi de plăcere moartă; Ar fi dansat şi el eu toţi, hop, hop, Dar cum, când se simţea bătut de soartă? Tristeţea-nchide-a sufletului poartă, Dar tot luptând cu diavolul, la ceas când în suav alcov ajunse **s-**ardă, Simţi că degetele i-au rămas Pe liră, ca-n trecut, şi-astfel dă lira glas;

INESEI 1

O, nu zâmbi, că-s trist. Eu, vai, N-am să mai pot zâmbi nicicând. Dea Domnul ca pricini să n-ai De plâns zadarnic, înger blând. 2

Ştii tu ce blestem port, ce vini Mi-au ros toţi anii tineri, toţi?

De ce să ştii din ce pricini, Când chinul să-mi alini nu poţi?

3

Iubiri, ambiţii, ura rea – Nu ele spre tristeţi mă trag. Nu ele-mi sunt obida grea, De părăsesc tot ce mi-e drag.

4

Ce văd, ce-aud, ce-ar fi firesc **să-**mi platã **–** aşa cum m-am deprins, Mă plictiseşte **–** şi-ntâlnesc **şi-**n ochii tăi doar farmec stins.

5

Ce chinuri prind să mă sugrume? Ca Ahaşveruş, iată, sunt: El nu credea-n cealaltă lume, Dar n-afla pace pe pământ.

6

De sine fuge-un surghiunit? De in aş ascunde chiar şi-n hău, Mereu eu fi-voi urmărit De-al cugetării, demon rău. 7

Se-ngroape alţii ia plăceri). Iubească ce urăsc din Visând, nicicând şi nicăieri să nu ştie-al trezirii chin. 8

Blestem străvechi în piept purtând, Tot rătăcesc şi-n drum nu cad**, şi-**s mângâiat **de-**un singur gând: Că am trăit

mai rău ca-n iad.

9

Ce-i răul? Nu fă nebunii! Te rog nu cerceta – nu-i drept. Zâmbeşte – nu căta să ştii Ce iad Bărbatul poartă-n piept.

LXXXV

Adie, scump Cádiz… Au cine poate Uita cum zidurile tale-au stat? Tu cel mai dârz ai fost – chiar peste poate: Intimi liber – ultimul predat. Şi sânge spaniol de **s-**a vărsat, **S-a** nfipt pumnalul **într-**un trădător. Toţi fiii nobili ţi-s, cu-adevărat, Afară doar de nobili, căci, de zor, Doar cavaleria s-a fost predat duşmanilor.

LXXXVI

Nicicând nu-i spaniolul suflet serv.
Liber n-a fost, dar luptă dârz să fie.
Stat fără suveran, stat fără nerv!
Cad capii tăi, trădării dând simbrie?
Sar oamenii de rând în bătălie.
Iubind o ţară ce doar i-a născut.
Mândria dor de libertate-nvie
Şi toţi i-a ţării pavăză şi scut.
„Pân-la cuţit luptăm! – le este strigătul ştiut.

LXXXVII

Citiţi, citiţi dacă simţiţi chemarea De-a şti cum luptă Spania oricând! Citiţi ce-nseamnă-acolo răzbunarea; Cum orice armă-i de folos, pe rând: Navuja, şi ascuns, cuţit de rând, De luptă-s bune toate, totdeauna. Surori, copii, neveste apărând, Loveşte arma-n duşman ca furtuna şi mii şi mii din ei cunosc astfel genuna.

LXXXVIII

Să-ncerce pentru morţii duşmani mila?
O, nu! Priviţi câmpiile pustii!
De sânge de femei lor le-a fost silă?
Ci roadă-i clinii, nengropaţi, de vii;
Şi apoi vulturi vină din tării.
De carne să-i despoaie pân-la oase.
Iar oasele rămână pe câmpiij
Incit de-aceste ceasuri fioroase

Să-şi amintească-n veci copiii noştri-n case.
LXXXIX
Dar lupta, vai, pe-al ţării plai mai fierbe;
Din Pirinei cohorte vin, în zbor.
În iureşele încă mai acerbe.
Cu greu prevezi ce-o fi în viitor.
Spre Spania priveşte-ntreg sobor
De naţii de Pizarros subjugate.
Columbia cântă chit liberator
Şi răzvrătirea-n Quito se abate.
Cil geme ţara-mamă sub cizme, blestemate.
XC
Nici sângele vărsat în Talavera;
Barossa, cu eroicele-i fapte;
Nici nalţii munţi de morţi din Albuera.
N-au scos trudită Spanie din noapte.
Au când viermi n-or mai sta-n măsline coapte?
Când va scăpa de sângeroasa trudă?
Cât, oare cât i-o mai fi dat să rabde
A galului înstăpânire crudă
Şi-al Libertăţii Pom va creşte-aici, în ciudă?
XCI
Iar tu, prietene… Dar prind să geamă Pe strune-ale poveştii întâmplări. Cu luptătorii de erai de-o seamă, Cu tine mă făleam în vii cântări; Dar cum pe-ale plictisului cărări Mergi fără lauri, de urât învins, Pe strună plâng doar surde disperări. Când Gloria pe mulţi i-a fost distins, Cu ce drept oare tu cu tihna te-ai deprins?
XCII
Tu, cunoscut de mult, mai drag ca toţi, Scump inimii ce n-are-amie mai bun, Chiar dacă te-am pierdut de tot, mai poţi în vis să-mi vii cum eu vreau şi-mi propun; Şi-n zori, când, treaz, stau iar tristeţi s-adun, Ros de durerea pierderii nătânge, La groapa ta l-oi plânge-n plâns nebun, La sânu-i cât ţărâna nu m-o intriiige; Pe cel jelit cum şi pe cel care-l deplânge.
XCIII
Aci-s peregrinările dintâi

Ale lui Harold… Pe-alte foi de carte.
O viaţă dusă mai cu căpătâi
Poate-or descoperi coi dornici foarte.
Critici severi, v-am supărat de moarte?
Răbdare! Veţi afla cum **s-**a purtat în Grecia, în ţara vechii arte.
Unde l-a dus destinu-i blestemat – Pământ slăvit şi sfânt, de barbari azi prădat.

CÂNTUL AL DOILEA

I

Zeiţă a înţelepciunii, vino, Fecioara corului cu ochi **de-**azur! Nu, barzi n-ai inspirat, dar văd, divine, Că stă-n picioare-al templului tău mur, Sfruntând foc, vremea şi războiul dur; Dar focul, timpul, fierul mi-i făcură Rău cât stăpânii cei de azi, ţi-o jur; Sunt oameni, vai, care lumina pură Nu ţi-au simţit nicicând şi te privesc cu ură.

II

Atena, urbe veche şi augustă, Unde-s eroii tăi şi înţelepţii? Un vis sunt doar sub a uitării crustă, lui, primii mersi pe calea slavei, drepţii. Copiii-i mai învaţă azi la lecţii, Dar nu vezi a războinicului spadă, N-auzi ale sofistului reflecţii! Pe turnuri pâcla vremii-a prins să cadă şi mândra ta mărire o azi o umbră fadă.

III

Hai, fiu al Răsăritului, aproape, Dar urna respectând, cu vechi efigii! O naţie aici fu să se-ngroape, Cu zeii ci, lăsând numai vestigii. Da, zeii pier – nasc pururi noi religii; Când moare Zeus, Mahomet învie; Tămâi va arde oinu-n van, rob fricii, Cât moartea şi-ndoiala i-a sclavie şi trestie îi este-a speranţei temelie.

IV

Biet om, spre cer priveşti, când de pământ Legat eşti! Că exişti nu ţi-e de-ajuns? Vrei viaţă şi dincolo de mormânt? Te vrei unit cu cerul nepătruns, Pe neştiut tărâm, visând pe-aseuns Blestem ori fericire după moarte? în urna asta caută-ţi răspuns Cât de cenuşa ei nu **s-**o desparte, Căci nu-nveţi, cât din ea, din predice deşarte.

V

Ori intră-n al eroului nalt tumul, Pe ţărm străin, unde l-au plâns popoare, Dar nu-i mai plânge nimeni astăzi scrumul, Nici străji de veghe-alături nu mai are.

Când semizei – spun datini milenare – Se arătau ca moartea să-i cinstească!

Ia-i, dintre oase, craniul! Ci oare
Acesta-i templul în care zeiască
Putere sta, dar prind şi viermi să-l părăsească?

VI

Coloane frânte, ziduri vechi contemplu, Odăi, porticuri… O, aici avură Ambiţia – palat, gândirea – templu! Azi vezi orbita goală şi obscură **şi**-nţelepciunea, Spiritul sunt zgură şi Patima ce n-a ştiut măsura! Ce sfinţi, sofişti, ce-nţelepciune pură Îi pot reda, când totu-i dat de-a dura, Lăcaşului acesta şi turnului căldura?

VII

Ai zis, atenian preaînţelept.
Că „tot ce ştim e că nu ştim nimica”.
Toţi suferă – doar ce-i slabi plâng – e drept;
De-al Sorţii dat de ce-ai fugi cu frică.
Din năluciri când frica se ridică?
Ia-ţi ce-ţi dă Soarta şi al tău noroci
La Acheron sorocul tihnei pică.
Şi nu-ţi spun unii, la banchet, „ia loc”.
Tăcerea doar te-a prins în veşnicu-i breloc.

VIII

Şi dacă-i drept ce sfinţii, în asceze.
Au spus despre a sufletelor lume.
Pe saducei cercând să-i ruşineze
Şi pe sofiştii sceptici, de renume.
Ce bine-ar fi să ne putem, anume.
Ruga în cor cu cei ce uşurară
Al vieţii noastre drum – şi umbre-mume
Să întâlnim, din vremea legendară.
Din Bactru, Samos, ce virtuţi ne învăţară.

IX

Tu, care-ai dus cu tine în mormânt Iubirea, Fericirea – oare mort Pot să te cred, când sufletul mi-e frânt Dar

amintirea vie-n gând ţi-o port? Visa-voi al reîntâlnirii port, şi sufletu-mi va umple acest vis. Când ochii amintirii mi-i încord, Cum nu uit anii juni, de nedescris, Ferice-aş fi să ştiu că eşti în Paradis.

Să stau un pic pe lespedea ce-a fost Unei coloane nalte temelie… O, fiu al lui Saturn, aici, cu rost, Avut-ai templu drag pururi ţie. Încerc să-i reînviu, prin fantezie, Grandoarea: nu pot… Faptul mă-nspăimânta, Căci dinţii vremii-au ros cu străşnicie! Proptit stă turcul de coloana frântă, Nepăsător – şi-un grec, trecând pe-alături, cântă!

XI

Dar din relicve ce de toată fala-s, Pe care, tristă, le lasă-n ruine, Plecând pe veci de-acolo, zeea Pallas, Au cine fură mai din greu azi? Cine? Ţi-i fiu, o, Caledonie! Ruşine! Englezii mei, născuţi în libertate, Tot ce-a fost liber apără, ştiu bine. O, triste racle fost-au profanate şi-altarele de valuri în furii îngropate!

XII

Modernul pict a ţandurit, cu jind, Tot ce-a scăpat de turci, vandali şi Timp, Dur, sterp ca steii ţării lui fiind. Cum de-ai putut pe zeii din Olimp, Netrebnic suflet, nemilos şi tâmp, Să-i smulgi Atenei tu, cu tot tu temple? Slabi, fiii n-apărau trecutul nimb, Dar trişti stăteau dezastrul să-l contemple, Simţindu-se mai sclavi şi vecilor exemple!

XIII

Va spune Albionul fericit
C-a fost să vadă cum Atena plânge?
În al tău nume totu-i pângărit.
O, ţara mea! Ruşinea şi-or răsfrânge
Asupră-ţi profanările bătrânge.
Tu, liberă, ce-ajuţi popoare sclave.
Răpeşti unui popor scăldat în sânge.
Ca Harpia, relicva vechii slave
Cruţată de tirani cumpliţi şi vremi grozave!

XIV

O, Pallas, unde oşti, cu scut destoinic să-l ţii pe Alane în faţa porţii? Dar fiul lui Peleu, viteaz războinic Ieşind cu lancea-i grea din lumea morţii să-nfrunte iarăşi, vajnic,

greul sorţii?

Au Plutişi nu-l mai lasă încă-o dată **să-**l înfrăţească pe-alt tâlhar cu morţii? Azi, leneş hoinărind el se araţi, Pe malul Stixului, nevrând să se mai bată!

XV

O, Grecia**,** i de sloi cel ce nu plânge Pe scrumul tău ca pe-al iubitei scrum! Cui oare inima nu i se frânge când templele ţi-s năruite-acum, De briţi purtate pe al mării drum, Când să le apere erau datori? O, îi blestem pe toţi când îi văd cum Ţi-mplântă spada-n suflet, prădători, Ducâ**ndu-**ţi zeii-n nordul ceţos, nepăsătorit

XVI

Dar unde-i Harold? pot **să-**l uit cumva Pe mohorâtul călător pe ape? Regretele ce sunt el nu ştia: N-avea iubite cu plâns fals sub pleoape şi nici prieteni buni, să-i sica aproape Când, rece, purcedea spre alte clime. De-al farmecelor ned ajuns să scape, Lăsă, nesuspinând şi plin de-asprime, O ţară stăpânită de războiri şi crime.

XVII

Cel ce-a plutit pe marea cea albastră, întunecată, a văzut adese, Sub briză, o privelişte măiastră. Cmflâ**ndu-**şi pânza-n vânt, fregata iese Lăsând în urmă-i port, catarge dese, Ţărm, plaje, clopote… Câmpie-i marea, Flotila **–** cârd de lebede alese; Pe toţi matrozi i-i prinde-nfiorarea şi navele-şi despica în vesel zbor cărarea.

XVIII

E nava mică lume de războinici; Fixate bine-s tunurile crunte şi sună răguşit comenzi… Destoinici, Matrozii pe odgoane-s, de pe punte; Prind palme tari parâmele să-nfrunte… Botmanul suflă-n fluier… Echipajul la trudă, se îndeamnă şi, în frunte, Stăpân e-un aspirant pe tot tapajul, Vădi**ndu-**şi, încă ţine, ştiinţa şi curajul

Luceşte puntea, fără nicio pată; De cart e un locotenent sever. Priviţi şi locul unde niciodată Nu calcă nimeni, sacru şi stingher: Acolo-i căpitanul, om de fier, Temut şi respectat, vorbind arare, Cum regulile disciplinei cer, Când glorie râvneşti şi faimă mare; I se supun englezii, trudind cu-nversunare

XX

Ci suflă, vânt prielnic! Nava-mpmge Cât soarele nunclină spre apus, Căci vasul amiral, când el **s-**o stinge, Va fi să-şi strângă velele, supus, la navele, ce leneşe acu-s, Să le aştepte… Câtă neplăcere, Căci zeci de mile câştigate nu-s! Păcat e când să stai în loc se cere şi numai **pentru** a altora întârziere!

XXI

Răsare luna… Ce moment feeric!
Spumatul val tot aur şi argint e;
Iubiţii stau sub lună**,** n întuneric.
Şi fetele mai cred în jurăminte!
De-am fi şi noi pe ţărm! Dar, să ne-alinte.
Un Arion avem pe bord **–** şi struna
O pişcă a dans marinăresc, fierbinte.

Se strâng în jurul lui ca totdeauna, în danţ focos ca pe pământ, veghi**ndu-**i luna.

XXII

La al strâmtorii Calpe nalt coclaur.
Stă Europa **cu** Africa în faţă.
Ibera cu ochi negri, smeadul maur, în razele Hecatei se răsfaţă.
Suavă-i luna-n Spania semeaţă.
Stânci luminând, păduri ce le adumbră.
Chiar de-s mai pale către dimineaţă.
Pe când mauritanii munţi în umbră
Sunt înveliţi, din culmi şi până-n valea sumbră.

XXIII

E noapte… Cugetăm, visând **–** şi-aminte Ne-aducem de-o iubire**,** acum departe. Îndoliată inima se simte, Visând iubiri **–** dar visele-s deşarte. Când, tânăr, supravieţuieşti în parte Iubirii **–** poţi **s-**o uiţi când eşti cărunt?
Puţin răpi mai poate cruda moarte
Când doruri, duioşii, uitate sunt!
Prunc cine nu sar vrea când vârsta roade crunt?

XXIV

Sttiid peste bord plecat, cu nostalgie, Vezi pe Diana **–** n mare ca-n oglinda. Uiţi de nădejdi, de planuri, de

mândrie, şi-n minte anii scurşi ţi se perindă. Ah, orice inimă e suferindă, Căci toţi avem o scumpă amintire Ce poate iar în mreaja-i să ne prindă şi merită a lacrimii cinstire. Te săgetează şi să scapi ţi-e peste fire.

XXV

Pe valuri să visezi, pe stânci să stei
Ori prin păduri de nepătruns să treci.
Prin locuri unde nu e omul crai
Şi încă n-a bătut nicicând poteci;
Să sui pe munţii nalţi unde, din veci.
Pase turme în deplină libertate;
Peste genuni, cascade să te-apleci.
O, asta nu-i deloc singurătate!
Cu Firea doar vorbind, guşti harurile-i toate

XXVI

Dar în umanul stup zumzăitor, S-auzi, să vezi, să simţi cu agerime, Tu, lumii sastisit locuitor, De nimenea iubit, iubind pe nime; Pe-ai sorţii favoriţi, ce fug de-asprime, Stând să-i înfrunţi cu toată răutatea; Când nimeni nu te-o plânge din mulţime de Morţii va să-i dai întâietatea, Aceasta, vai, aceasta-i, da, Singurătatea!

XXVII

Mai fericit trăieşte-al vieţii patos Monahul, în decorul lui măiestru, Ce-l vezi de pe preasfântul munte Athos –, Dacă ajungi pe stânci să stai, sihastru, la valul să-l admiri sub cer albastra, Râvnind să stai acolo pe vecie, Simţind că ţi-a fost viaţa un dezastru şi regret înd că n-ai dus viaţa vie A celor ce s-au hărăzit la schivnicie.

XXXVIII

N-am să descriu eu neschimbându-l drum
Pe care urme-n veci nu mai găseşti, Lungi linişti, vântul din senin, precum Nici vremea şi nici toanele-i fireşti, Necazuri, bucurii marinăreşti Pe zvelta plutitoare citadelă, Potrivnic vânt, învolburări drăceşti, Până când sus, pe gabie, sub velă, „Pământ!” – se strigă şi toţi veseli se revelă.

XXIX

Dar n-am să trec, Calipso, tot tâiirul, Pe lângă a tale

insule-surori; Un port aici tot mai surâde blând Multosteniţilor navigatori, Chiar de pe stânci, nu-l plângi ca alteori Pe cel ce-şi vru soţie muritoare; De-aici l-a-mpins şi Mentor în viitori Pe fiul lui, să-i plângă şi mai tare Prinţesa-nimfă tragedia-ngrozitoare.

XXX

S-au dus domnia-i, cruntu-i ghinion… Da, tinere, nu fi credul: veghează! O muritoare azi îi stă pe tron, şi, poate, n ea, Calipso iar e trează. O, Florence! De-a mea inimă mi-e groază! De-ar mai iubi, a ta ar fi pe veci, Dar cum durerile mi-s crudă piază, Nu merit chinu-mi printr-al tău să-l seci, Primind jertfirea unei triste inimi reci!

XXXI

Astfel gândea, privind-o pe-acea doamnă, Childe Harold, dar simţea că marea-ţi vrajă Spre admiraţie, şi-atât, l-îndeamnă. Cuminte Amor sta acum de strajă, El ce adesea îl prinsese-n mreajă, încredinţat că l-ar momi zadarnic, Căci prin a inimii azi groasă coajă în van şi-ar fi zvârlit săgeata harnic, Harold privind nepăsător la orice farmec.

XXXII

Uimită, Florence îi vedea pe cel De care se vorbea că-i iubăreţ. Că nu-i mişcat de nurii ei defel, Când toţi, minţind ori nu, cu orice preţ, Spuneau că le-ar fi ţelu-ntregii vieţi, El rece cum putea rămâne oare Prunul nepăsător, nu cu dispreţ.

Nesimulând măcar acea ardoare Ce poţi să n-o-nţelegi, dar supără arare?

XXXIII

Ea nu ştia că inima-i de piatră, Mascată de orgoliu şi tăcere, Fusese a voluptăţii idolatră, Vânând oriunde nimica plăcere, şi că la a seducţiei putere El renunţase. Şi dacă fiori Stârnit-a-n el, cu ochi pluti de mistere, Printre oftânzii ei adoratori El nu s-a strecurat cu ochi linguşitori.

XXXIV

Puţin cunoşti Femeia, prin suspine Pe crezi c-o cucereşti – din veci se ştie… De te-a supus, ce-i pasă ei de tine? Să îi fie idol sunt făptura-i vie, Dar, adorând-o, nu-i

cădea-n sclavie, Căli va primi ardoarea cu dispreţ; Ascunde-ţi undele de duioşie, Că-i place mult bărbatul îndrăzneţ. Atacă – şi-ţi va dărui comoara ei de preţ.

XXXV

E-o lecţie de Timp adeverită.

Şi suferi de-o ştii bine pe de rost.

Căci când ai cucerit-o pe iubită îţi pare scump de lot plătitul cost.

Căci suflet, cinste, al tinereţii rost

Pierdute-s – ăsta-i rodul pasiunii!

Piin crunt noroc, dintru-nceput de-a fost

Strivită, rana se-nvenină-n**tr**-unii

Şi nici în dragoste atunci nu mai cred junii.

XXXVI

O, cânt al meu, în astea nu mai stărui, Căci munţi şi mări noi încă vom străbate, Nu după-nchipuirile cutărui, Ci pradă unei nostalgii curate. Vom admira privelişti minunate, Cum n-afli-n Utopiile moderne, Ce ne învaţă ce putea ori poate să fie omul, de n-ar fi un vierme Corupt şi-ar merita mari fericiri eterne.

XXXVII

Natura-i veşnic cea mai bună mamă, Oricât de schimbător e chipu-i sfânt;

Chiar de nu m-a luat prea mult în seamă şi favoritul ci copil nu sunt, Iubi**nd**-o, vreau priveliştea să-i cânt. Ce fascinant o chipul ei sălbatic, Nepângărit de om… Zi, noapte, blând Parcă-mi zâmbeşte, chiar de eu, zănatec, Mai mult o căutam la ceasu-i nebunatic.

XXXVIII

Albania a lui Iskander! Far **Pentru**nţelepţi, juniei încântare, şi ţara unui tiz ce, temerar, Pe turci i-a strâns în straşnică-ncleşlare; Tu, de bărbaţi hirsuţi zămislitoare, **S**-admir mă lasă stâncile-ţi de cremeni! Dispare crucea, minaretu-apare, Precum şi semiluna, de asemeni, în vârf de chiparoşi înalţi, zvelţi, gemeni.

XXXIX

Trecu Childe Harold de ostrovul unde Privind spre mare Penelopa plânse; Văzu şi naltul munte ce ascunde

Mormântul lesbienelor… Te frânse Destinul, Safo! Tot ce se răsfrânse Din tine în nemuritorul vers Nu te-a putut salva? în liră strânse sunt veşnicii, şi-al oamenilor mers Spre singurul etern, pe Terra, univers.

XL

Când Leucadia văzu, o toamnă Greceascăse-ncropea, cu blând cer clar; Spre ea simţea că inima-l îndeamnă, Iar urmele ele crunt război barbar, Lepanto, Actium şi Trafalgar, Le-a fost privit nepăsător, cu lene, Căci nenăscut sub astru temerar, Râdea de-un luptător umflat în pene şi se simţea străin de-a luptei crude scene.

XLI

Dar steaua scrii razele-i suave când le plecă spre falnicul, din urmă Lăcaş străvechi al dragostei bolnave, Simţi tristeţi ciudate-n piept că-i scurmă. Tăia fregata valuri albe, n turmă, în umbra legendarului azi munte, Nostalgic val lăsând mereu în urmă; Şi sta melancolia să-şi înfrunte

Cu ochiul mai senin, mai limpezită frunte XLII

Pe albanezii munţi se face ziuă; Vezi Suli, Pindu cu zăpezi pe pisc; Cununi de ceaţă-n vârfuri li sj-aeiuă, împurpurate de solarul disc. Sălaş de oameni iubitori de risc Aici vezi – când prin nori transpare glia; Şi urlă lupi, şi coroiatul plise şi-ascute vulturul – şi vijelia la început de an şi-nvolbură urgia.

XLIII

Şi Ghilde se simţi aici doar singur, Spunând adio limbilor creştine; Trecu necunoscute văi, stânci, crânguri, Ce mulţi le-admiră, dar cu frica-n vine. El soarta o-nfrunta, râvnind puţine, Primejdii nici vânând, nici ocolind; Sălbatice privelişti noi, divine, Stârnind în el al drumeţiei jind, şi arşiţi îndura şi viscole vuind.

XLIV

E crucea roşie aici umilă.
De circumcisi hulită, netrufaşă;
Popi ori creştini de rând îţi iscă milă.
Căci popii nu ca-n alte părţi se-ngraşă.
Fecioară, idol, cruce uriaşă.

Profet sau sfant, sub orice semn învii.
O, tâmpă superstiţie, din faşă.
Pe popi i-nalţi, şi-i pierzi pe cei mulţi… Ei.
În cult, poţi aurul de zgură limpezi?

XLV

Şi iată golfu-Ambracia, cel unde
Imperiu vast căzu pentr-o femeie;
Romană flotă lupte furibunde
Cu-a Asiei a fost aici să deie
Dar mii de morţi şi-au dobândit trofee!
Ci iată-al altui Caesar monument.
Ca mâna lui, azi veşted… Au de ce e
Creată lumea asta-n chin dement.
Tirani s-o piardă ori câştige-ntr-un moment?

XLVI

Din munţii-ntunecaţi ce-i stau hotar
Albaniei, până-n ilirul şes.
Trecu mulţi munţi Childe Harold, nici măcar
În mituri amintiţi, chiar de ades, Nici Attica loc mai frumos şi-ales N-arată ochiului, căci fermecate Văi, ca-n Tempe, mereu în faţă-ţi ies. Chiar al poeţilor Parnas rar poate Ascunde locuri ca aici mai fermecate.

XLVII

Trecu de Pind, de lacul Acheruza, şi ocolind a ţării capitală Curând ajunse să-i salute buza Pe craiu-Albaniei, ce nu cu fală Zdrobeşte-un neam ce pururi se răscoală, Ci doar făcând din fărdelege lege. Muntenii-asaltă fără şovăială, Din munţii lor, cu pietre şi ciomege; Din ei, rar aurul vreun trădător alege.

XLVIII

Monahie munte, Ziţa! Eşti pfuuânt Sfinţit, chiar de eşti scund, că-n jos şi-n sus, şi-n părţi privind, în ochi tot simţi răsfrânt Un magic curcubeu, frumos nespus; Dedealuri, codri, râuri eşti sedus, şi-un cer senin, ce le armonizează Un vuiet de ecouri readus îţi spune unde urlă, veşnic trează, Cascada ce, vrăjindu-te, te-nfiorează.

XLIX

Din păduricea de pe-un deal se-arată

Majostuoasă, albă mănăstirea;
Chiar munţi înalţi de-i stau de strajă roată.
Şi o domină, tot îi simţi sfinţirea.
Aici stă caloierul, om eu firea
Senină, blinda, bun de ospeţire;
De-aci drumeţul, ca de nicăirea.
Greu pleacă şi mişcat cu osebire
De-i place al Naturii farmec să-l admire.

L

Aici de arşiţi fugă şi rămâie Sub arbori seculari, pe iarbă grasă, Şi-o briză ca din rai va să-l mângâie; De sus, spre şes privirea lui se lasă şi gustă noi plăceri în umbră deasă. De ale soarelui săgeţi arzânde Frunzarului pădurii nici că-i paşii; Se tolănească-aici şi, n ceasuri blânde, Admire nopţi şi aurore tremurânde.

LI

Vulcanic amfiteatru-ai Himerei Alpi se arată-n zare, şi o vale Ce ochiului odihnă şi plăcere-i; Vezi turme, frunze unduind domoale, Pâraiele tăi**ndu-**şi larga cale. Priviţi cernitul Aeheron, o dată Sortit doar unor umbre sepulcrale! O, Pluton! Iadul tău de mi se-arată, se-nchidă Elizeul; primeşte-mă îndată.

LII

Nu profanează turnuri de cetate Priveliştea… Janina nu-i departe… Ascunsă-i doar de creste detunate. Rar oameni vezi, rar case; prin stânci sparta Rod capre frunze, de plăcere moarte, şi câte-un ciobănel, în alb mintean, Stă ochii de pe-o lespede să-şi poarte Spre turma lui, doinind cu mult alean Ori stă în peşteri când furtuna urlă-avan.

LIII

Dodona! Unde e al tău oracol, Izvorul profeţiei, codrul sfânt şi valea repetând, prin**tr-**un miracol, Ce spune Joe? Şters de pe pământ E-altarul lui!… Şi omul plânge când I-i rupt al vieţii fir? Nesăbuite, Taci, căci ca zeii poţi muri oricând. Stejari pier, lespezi, naţii, lumi vestite – Şi tu crezi că mai mult trăi-vei, pasămite?

LIV

În urmă lasă Childe Epirul, munţii.

Şi ochiu-i, ostenit de creste-astrale.
Vrăjit priveşte, de sub placa frunţii.
Coline unduioase, ori, în vale.
Verdeaţa primăverii triumfale
Şi măreţia şesurilor când.
Sub arbori nalţi, un râu îşi taie cale
Şi-i oglindeşte-n unda lui dansând.
Ori adormiţi sub licăr lunar, noptatic, blând.

LV

Plutind pe prăvălaticul râu Lacs, Când Phoebus după Tomerit* se-ascunde şi umbre lungi îndeamnă la repaus, Văzu şi Tepaleni, ui bea unde

Se-arată minaretele rotunde Sclipind ca meteorii-n întuneric; Şi auzi vii glasuri furibunde, Războinice, prin acel fast feeric, Cum mai puternice ca briza se desferic.

LVI

Trecu de al haremului turn mut, Privind, de sub al porţilor arc vast, Palatul unui domnitor temut, Plin de putere, nezgârcit la fast; Străini, dervişi, sclavi, eunucul cast, De toate rasele, s mereu de faţă, Cu mult respect, adânc, entuziast. Palatul o-o privelişte măreaţă, Dar e, pe dinafară, zid gros de fortăreaţă.

LVII

Oşteni pe cai în scump harnaşament, în curte, jos în lupte-s gata s-ardă; Pe coridoare, străji cu ochi atent, în strai ciudat, stau necurmat de gardă; Stă tropot de copite să se piardă Sub bolţi, când iese-n goană un tătar; Greci, albanezi, tuni, mauri stau în hoardă Sub tuiuri, pe când, răpăind barbar, Vestesc mari tobe cum că vine noaptea iar.

LVIII

Dârz pare – un albanez în scurt caftan.
Cu puşca lui ţintată şi în straie
Brodate-n fir de aur diafan;
Eşarfa macedonă-i de văpaie;
Vezi delhi purtând bonete de bătaia
Şi curbă sabie; vezi greci şireţi;
Robi mutilaţi din Nubia, o droaie;
Turci muţi, cu bărbi, te bagă-n sperieţi:

Ei dau porunci doar şi-s puternici, cruzi, semeţi

LIX

Stau tolăniţi, sau umblă, sau admiră Priveliştea schimbată-n orice clipă; Un musulman noian de rugi înşiră, Iar alţii stau fumând din lunga pipă; Mândri-albanezi păşim se înfiripă; Greci şuşotesc prin câte-un coif, mereu, şi din a minaretului aripă, Un glas de muezin vesteşte greu: Allah e unicul pe lume Duuinezeu

LX

Era de Ramazan ajun şi post

Şi penitenţei ziua se sortise.

Dar când al serii fapt trecut a fost, în tinseră o masă ca în vise.

Şi se porni chiolhan cu uşi deschise

Sclavi tot cărau gustoasele bucate

Şi orice galerie se golise.

Din încăperi un vuiet surd răzbate.

Şi sclavi şi paji tot intră şi ies purtând de toate

LXI

N-auzi, la chefuri, al femeii glas; în tainice alcovuri crunt păzită, Nu face fără feregea un pas. Doar soţului stăpân e hărăzită, şi cu-nchisoarea ei obişnuită, O-ncântă soţul, grijile de mamă, De alte simţăminte nemomită. Crescân**du-**şi pruncii, dă de dânşii seamă; Nicicând al altor patimi farmec nu o cheamă…

LXII

Într-un pavilion de marmur care la mijloc are – un ţâşnitor izvor, Ai cărui stropi revarsă-n jur răcoare **şi-**mbie la ceas dulce-odihnitor, Ali-Paşa stă, crudul domnitor, însă pe venerabila lui frunte Seninătatea stă-n plăcut decor, De nu-ţi vine să crezi că gânduri crunte Nutreşte necurmat sub tâmplele-i cărunte.

LXIII

O, nu că barba lui de-argint nu-l lasă, Ca-n tinereţe, patimii supus. Teianul şi Hafez, în rimă-aleasă, Că dragostea învinge anii – au spus, Dar crimele pe fruntea lui şi-au pus Pecetea – şi ca tignd crud arată. Prin sânge de-a suit mereu mai sus, Azi setea lui de sânge-i nesecată şi

sânge-ar tot vărsa cu ură-ncrâncenată.

LXIV

Hoinarul poposi aici, văzând Privelişti şi tot lucruri noi în jur, Dar ochiul lui se dezgustă curând De musulmana pompă, de huzur, De voluptatea în sălaş impur.

Unde mai fuge de oraş puterea. Ar fi fost vraja fără de cusur, De fastul n-ar fi însoţit plăcerea, Căci inima în tihnă îşi cată mângâierea.

LXV

Hirusuţi sunt albanezii şi sălbatici, Dar au sălbatice virtuţi, cu mia; Ce duşman i-a văzut fugind zănateci? Ce alţi soldaţi războesc ca ei urgia? Ei, fraţi cu crestele şi vijelia, Sunt aspri precum munţii… Răzbunarea Li-i cruntă – dar cinstesc prietenia; Şi iama dau, cu toată înfocarea, Urmân**du-**i şefului lor dârz chemarea.

LXVI

Childe i-a văzut gonind de la palat la luptă – şi-apoi când, întâmplător, Ajunse-al lor captiv nevinovat. Cei cruzi mai cruzi cu prinşii lor se vor, Dar ci l-au dus în cortul primitor, Cum n-ar fi făcut, poate, alte naţii Mult mai puţin barbare, n locul lor. Puţini se poartă, vai, precum confraţii! Chiar şi compatrioţii arar ţi-s aliaţii!

LXVII

Potrivnic vânt tot îmbrâncea spre stânci
Fregata către suliota coastă.
Când totul se-nvelea în bezne-adânci;
De ancorarea se-arăta nefastă.
Mai rău era pe-a valurilor creastă;
Matrozii se temeau că, stând la pândă.
Trădarea-n aste locuri îi adastă.
Şi pururea de victime flămândă.
Sorteşte turci, creştini, oricând, la grea osândă.

LXVIII

Dar mâna le-au întins cei oameni bravi şi i-au trecut prin mlaştini, stânci abrupte, Mai omenoşi ca sclivisiţii sclavi; La foc uscară straie ude, rupte, Din cupe fură vinurile supte, şi lămpile se-aprinseră – şi-n dată, Din cât aveau le dară să se-nfrupte. Nu-i asta omenic-adevărată?

Ce lecţii pentru cei ce în huzur înoată!

LXIX

Şi se-ntâmplă că Harold bun rămas când munţilor se pregătea să zică, Tâlhari de drumul mare orice pas Ţi-l urmăreau, cu săbii şi alică; Şi-o ceată-atunci luă cu el, voinică, De oameni ce la greu nu se dezmint. Trecu de Acarnania fără frică şi în eoliene văi de-alint îi părăsi, lângă-Achelousul de-argint.

LXX

Ci tinde Utraikeyul solitar Odihnă-şi află în rotund liman şi oglindeşte-al lunii licăr clar când arbori deşi îşi leagănă-n colan Frunzişul lor umbros peste găvan, Cât briza mângâie-ncreţite unde, Popas făcu iar Childe, pătruns de-alean, Căci noaptea, pentru el, oricând, oriunde Mirifice privelişti sunt, plăceri ascunde.

LXXI

Te ţărm ard focuri… **S**-au mâncat bucate…; Din nună n mină cupe trec, cu vin. Harold, surprins, se minuna de toate, Dar maiciiseamă când, sub cer senin, Cât miezul nopţii nu bătu deplin, Se prinseră localnicii în dauţ… Şi-aruncă puştile, de mi mâini se ţiu Toţi palicarii în rotitul lanţ, Lăţind pământul şi cântând sub nalţi versanţi.

LXXII

Childe sta de-o parte, cu uimire vie Plivind petrecerea, plăcân**du**-i chiar. Cu toată a ei hirsută veselie; în toate nu afla nimic vulgar, Nici desfrânare-n danţul lor barbar. Au iuţi mişcări, le joacă limbi de foc Pe chip, şi ochii scapără, de jar; Cu plete pân-la brâu se-avântă-n joc şi mai mult urlă decât cântă din bojoc.

1

Tamburgi, tamburgi! Dai semnal de război Şi trezeşti vii nădejdi în cei bravi, în eroi. Dârjii munţilor fii se ridică azi toţi: Ilioţii cei smezi, iliri, chimarioţi.

Cine-ntrece pe-un smead suliot ortoman în cămaşa-i de nea şi-n miţosu-i mintean? Către lupi şi vultani suie turmele sale şi e râu volburat când coboară la vale. 2

Când voi, chimarioţi, nu-i iertaţi nici pe fraţi, Oare-n stare aţi fi pe duşmani să-i cruţaţi? îl loveşte un glonţ pe

duşman fără sminâă; A lui inimă e minunată ca ţintă.

3

Macedonii, şi ei, în războaie mari meşteri, De vânat azi uitând, ies afară din peşteri, şi eşarfa le-o fi mai roşită oleacă, A lor sabie cât n-o intra iar în teacă.

4

Ah, piraţii parghezi, ce au marea drept casă, Pe toţi francii îi duc în sclavie cunoască. Şi galere şi vâslo la mal stau, în soare, Cât pe prinşi ei şi-i duc la grea închisoare.

5

Ah, eu nu vreau plăceri ca un gras bogătan; Tot ce vreau îmi câştig cu-al meu crunt iatagan Eu mireasă-mi câştig, cu păr moale şi lung; De la mame smulgând dulci fecioare ce plâng.

6

Ah, miroasă şi ţinură fata îmi place, Să mă mângâie dulce, să-mi cânte, să-mi joace, Să ne cânte, pe coardele lirei plecată, Cum în lupte muri cel ce fostu-i-a tată.

7

Cum plângeau în Previsa v-aduceţi aminte Cei învinşi? Cum cântam noi, zburând înainte? Pradă multă-mpărţind, mulţi bogaţi sugrumând şi doar tinere fete în viaţă lăsând?

8

Ah, nici milă, nici teamă nicicând nu cunoşti, Dacă lupţi cot la cot cu-a vizirului eşti, Căci de când **s-**a născut chiar profetul cel sunt, Precum Ali-Paşa n-a fost brav pe pământ.

9

Ah, Muchtar, al său fiu, chiar la Dunăre-anu-i şi bălaii ghiauri se-ngrozesc de-al său tui, şi când delhii lui dârji i-or tăia şi împunge, Din muscali oare câţi pe la că-şi or ajunge?

10

Seliktar, iataganul să-i scoţi lui Ali; Dă semnal de război, tamburgi, tamburgi! O, voi, munţi care-acum ne vedeţi coborând, Vom veni-nvingători înapoi, ori nicicând!

LXXIII

O, Grecie! Relicvă a vechii glorii! Tu, mare-nfrântă, nemurilă-n moarte! Pe risipiţii fii, neluptătorii, Cum să-i înveţi lanţ vil să nu mai poarte? Nu-s azi ca grecii obidiţi de soarte Ce vrând la Termopile se-ngropară. Eroic înfruntând vrăjmaşe hoarde. Ce dârz războinic inspira-vor iară, încât din Eurotas ţâşnind, ca ei să piară?

LXXIV

Spirit al libertăţii! Când stăteai Sus, pe Phyle, cu Trasibul cel falnic, Puteai să vezi ăst verde atic rai Genuini sub gheare de vrăjmaş prădalnic? Nu treizeci de tirani i-apasă jalnic Pe-ai săi urmaşi… Un musulman de rând Rob face azi din fostul dârz localnic, Ce nici nu se răscoală… Doar în gând Blestemă, rămânând sclav până la mormânt.

LXXV

O, neschimbat doar chipul le-a rămas**, şi**-n ochii lor privitul, au cine poate să erendă-n pieptul lor că nu dă glas Chemarea ta, o, simtă Libertate? Vor ajutoare din străinătate şi speră că-s aproape-aeolo zile când fi-vor iar stăpânii peste toate, Dar nu înfruntă armele ostile, Ruşinea să şi-o şteargă din a istoriei file.

LXXVI

Moştenitori de lanţuri! Nu ştiţi oare că sclavul lanţul trebuie să-şi rupă? Că mâna lui să lupte e datoare? Să vină gală, moscovită trupă Pe turci să vi-i alunge? Ei **–** şi după? Pe-altar voi veţi aprinde flama tortii? Hote umbre spre tirani irupă! De schimbi stăpânii, nu schimbi datul sorţii! Ruşinea, Grecie, te-aduce-n pragul morţii!

LXXMI

Oraşul cucerit de la ghiauri Pot iar să-l ia ghiaurii, **spre** a pătrunde Din nou între-ai seraiului nalţi muri; Şi pot ui sânge totul să inunde;

Pot iar wahabe hoarde furibunde.

Ce-au profanat Profetului mormântul.

Să nimicească totul, orişiunde.

Dar libertatea nu-şi mai ia avântul

Aici **–** unde de robi e plin pe veci pământul!

LXXVIII

Dar veseli sunt… La uşă postul bate şi sufletul căinţei

şi-or supune, Prin rugă să se spele de păcate; Ci al căinţei, sac cât nu şi-or pune, Le mai rămân câteva zile bune ia să petreacă şi benchetuiască, Dedându-se unor plăceri nebune, în straie-aiurea, ba purtând şi mască, La carnaval pornind în ceată tinerească.

LXXIX

Atâta veselie ca-n Stambul, A Greciei cândva regină-urbe, Nu afli-n lume, chiar de nesătul, Vrea turcul Sfânta Sofia s-o surpe. (Plângi, liră, plângi ce stă să se uzurpe!) Când liberi erau grecii, barzii lor Iscau dulci sonuri… Dar şi azi, ce zurbe, Chiar de se mint toţi grecii-n danţ şi-n cor, Auzi şi vezi stârnind ecou peste Bosfor!

LXXX

Puternic e-al petrecerii tumult; Se schimbă muzica, dar nu-ncetează; Cadenţa vâslelor pe val ascult, şi valul însuşi, sub a lunii rază, Cât de plăcut, tot clipocind, oftează! Când briza mai stârneşte linul val, Regina fluxurilor, noaptea trează, îşi înmulţeşte-n unde chipul pal, Feeric luminând de val lovitul mal.

LXXXI

Pe spume fug uşoarele caiace…
Uitând de somn, de casă, n ritm drăcesc.
Stau fetele, pe mal, în danţ să joace.
Schimbând priviri ce inima topesc
Cu-ai lor flăcăi – şi mâna-şi strâng, firesc.
Cu caldă duioşie… O, Iubire.
Când trandafirii în ghirlande-ţi cresc.
Pot cinici, filosofi orice să-nşire.
Căci uiţi, iubind, că viaţa-i o nenorocire.

LXXXII

Dar oare, în voioasa mascaradă, Nu-s chipuri mai ascunse, trase, pale, Trădând dureri ce sufletul li-l pradă? Ei stau nostalgici şi la bacchanale, şi valul plânge de-a lor tristă jale Că-n ei toată a plăcerilor risipă Mâhnire şi dispreţ doar mai pravala şi dor le e să vadă cum aripă De doliu peste măşti se-ntinde într-o clipă.

LXXXIII

Un patriot să simtă – aşa se cade, Dar patrioţi nu-s

cei ce lanţul poartă şi secera robiei – vai! – nu spade, şi plâng în şoapte doar mărirea moartă, Zâmbind unui trimis de Marea-Poartă! Acei ce naşterea ţi-o datorează, şi sângele, şi-a ta străveche artă, Pleiada mândră de eroi de vază, O, astăzi, Grecie, mai mult te ruşinează!

LXXXIV

De-or renvia spartanii duzi, severi.
Şiim alt Epaminonda – n Teba… Dacă
Athena naşte-va eroi, ca ieri;
Bărbaţi de-o naşte iar femeia greacă.
S-o smulge iarăşi sabia din teacă!
O clipă nimiceşte-un mare stat.
Când, **spre** a-l clădi, stau veacuri lungi să treacă!
În cât timp poate renvia unnat.
Şi Timpul învingând, şi un destin ingrat?

LXXXV

Dar, ţară a zeilor pierduţi, precum
Şi-a oamenilor ce-s cu zeii gemeni.
Frumoasă eşti şi-n anii crunţi de-acum.
Cu văi fertile şi zăpezi pe cremeni.
Cu templele-n ruină ce le semeni
Peste eroi **ce**-s scrum sub zări albastre.
Sfărmâţi de plugurile altor semeni!
Aşa pier monumentele măiestre.
Doar a lor Glorie trăind şi-n vremurile noastre!

LXXXVI

Mai geme câte-o colonadă lângă Surori ce-n carieră zac culcate; Doar al Minervei templu tot stă încă, Sus, pe Colonna – şi să-ncânte poate; Morminte decroi mai stau uitate.

Cu lespezi înnegrite şi cu iarbă.
Sfruntând azi timpul în eternitate.
Dar nu Uitarea… Şi-n străini să fiarbă
Mai prinde-un „vai!”, când trec gândind la soarta oarbă.

LXXXVII

Dar munţii-s tot hirsuţi, albastră-i bolta, Ai crânguri dulci şi încă verzi câmpii Minerva nu-i – dar dau măslini

recolta; Înmiresmat Hymet, albine îmi îţi cresc cetăţi de faguri mierii; Mendeli, piatra marmurei curate Ţi-o scaldă-Apolo-n pulberi aurii; Vai, pier, pier Artă, Glorii, Libertate, Dar al Naturii chip apururi minunat e!

LXXXVIII

Oriunde calci, această glie-i sacră
Şi-aici nu s-a durat nimic vulgar.
Ca ţară fermecată te consacră.
Pe drept, al muzelor alese har.
Minuni ce tânăr le-ai visat ţi-apar.
Şi ochii dor… Ruină-i Partenonul.

Dar munţi, coline, şesuri, râul clar înfruntă şi-azi destrucţiei demonul.

Şi-Athena de-a pierit – e veşnic Maratonul.

LXXXIX

E-acelaşi soareinsa grecu-i rob; Hotărâtul e acelaşi – faima-i mare; Văd greaca sabie cum face zob Persanele oştiri invadatoare, Ca-n ziua nemaipomenită-n care Ajunse Maratonul magic verb. Văd steaguri frânte şi biruitoare; Văd clocotele luptelor cum fierb, Să-nalţe şi mai glorios elinul herb.

XC

Văd mezi fugind cu arcurile rupte.
Lungi lănci greceşti grăbindu-le pieirea;
Văd marea, glia, stâncile abrupte;
În faţă – Moartea, n spate – Nimicirea;
Din astea ce trofeu păstrează Firea.
Spre a-ţi aminti surâsul, Libertate.
Şi-a Asiei de-atuncea jeluirea?
Doar urne şi morminte profanate!
Doar colb ce cal străin să-l spulbere azi poate!

XCI

Dar spre vestigii ce-amintesc splendoarea Veni-vor pelerinii cugetând; Sub vânt ionic ci brăzda-vor marea, Parafat al luptelor, slăvit prin cânt; Istoria şi limba ta-nvăţând, însufleţi-vei floarea tinereţii; Bătrânii s-or mândri la al tău gând, Iubi-vor pe Minerva înţelepţii şi dulce harul muzelor va inspira poeţii.

XCII

Când eşti plecat, al ţării dor te-apasă
Şi dorul de-al părinţilor cămin.
Dar singuraticul îşi află casă
Oricând pe-al Greciei pământ divin;
O, nu-i un loc deveselie plin.
Ci-aici vii când melancolia-ţi place
Şi dorul casei **te-**arde mai pul în
Când lângă templul delphic afli pace
Loc unde perşi şi greci luptară a vremi buimace.

XCIII

Veniţi cu toţii pe tărâmul magic.
Dar respectaţi ruinurile-i sfinte.
Căci şi aşa destinul le-a fost tragic!
Nu profanaţi altare şi morminte!
Cinstiţi ce naţii au cinstit fierbinte.
Ca Anglia să fie fără pată
Şi să priviţi, la fel ca mai naitilo.
Al tinereţii leagăn de-altădată
Cu dragostea-i din veci şi viaţa-i minunată.

XCIV

Iar tu, ce ai cântat cam mult sub aştri, **S-**o pierde glasul tău poate-n**tr-**un cor Iscat de zgomotoşii poctraştri; Mai dă-le-un laur veştejit şi lor, Căci, vai, de lauri nu-ţi mai este dor. Când critici şi elogii nu primeşti, Odată ce-a-ngheţat al morţii nor Atâtea inimi dragi, prieteneşti. Nu ţii să placi când ai pierdut tot ce iubeşti!

XCV

Te-ai dus şi tu, duioasa mea iubită.
Har fermecat al tinereţii mele.
Care mi-ai stat alături neclintită.
Când nu te meritam, în clipe grele.
Şi nu mai eşti... Trist rost mai am sub stele.
Când tu nu-mi mai poţi spune bun-venit.

Să plâng mai pot doar clipele acele Ce, vai, mai bine nu le-aş fi trăit. La ce revii, când iar eşti de amar gonit?

XCI

Tu, ce-ai iubit şi care mi-ai fost scumpă-Ce trist se-

agaţă jalea de trecut **şi-**n gând întruna prinde să**-**mi irumpă! Mi-o smulge Timpul umbra ta în lut! O, Moarte, mi**-**ai răpit tot, tot ce**-**ai vrut: Părinţi, un bun prieten **–** şi**-**azi mai mult! O, n**-**ai lovit pe nimeni mai durut! Verşi zi de zi veninul tău ocult**, şi-**mi piere ferieirca**-**n al vieţii greu tumult.

XCII

Să caut iar saloane, gloata, şipul **–** Ce inima scârbesc la greu necaz? Chiolhanuri iar, râs fals ce**-**ţi strâmbă chipul şi sufletul ţi**-**l strânge de grumaz, Crescând mâhnirea lui fără răgaz? în van zâmbeşti, scârbia ascunzând, Căci râsu**-**ţi trage brazde pe obraz Pentru al lacrimilor râu bolind şi buza**-**n rânjet stins se strâmbă, tremurând.

XCVIII

O, care**-**i răul crunt al bătrâneţii.
Ce**-**ţi sapă rid pe frunte? Nu să ştii
Că toţi cei dragi ţi**-**s şterşi din cartea vieţii
Şi singur că rămâi printre cei vii?
Genunchii**-**mi plec, pedeapsa din Tării
Să mi-o primesc… Speranţele**-**s deşarte…
O, curgeţi zile fără rost, pustii!
Ce m**-**a vrăjit pierdut e**-**n Timp, departe
Şi anii tineri mi**-**s striviţi de**-**un chin de moarte.

CÂNTUL AL TREILEA

„Afin que cette application vousforcat a penser a autre chose. Il n’y *a en venite de remede que celui-la et le temps.”*[1]

I

Tu mamei tale**-**i semeni, dulce Ada, Copil unic al sufletului meu. Când ţi**-**am văzut, plecând către Ellada, Albaştrii ochi, atunci speram mereu, şi nu plecam ca azi, cu suflet greu; Tresar şi mă trezesc… în jur văd valuri… Deasupra, suflă vântul… Şi deci cu Plec, şi-ncotro, nu ştiu, n**-**am idealuri; Nu mă**-**ntristează, nici vrăjesc a ţării maluri.

II

---

1 „Fie ca această aplicaţie să vă oblige să vă gîndiţi la altceva. Nici un alt remediu în afară de acesta şi de timp, nu există cu adevărat" (Scrisori ale Regelui Prusiei şi ale dl. D'Alembert) (fr.).

Da, iar pe mări, de nostalgic buget! Sub mine saltă valul – roib ce-şi ştie Stăpânul – şi salut vuindu-i muget! Mă ducă orişiunde, o veşnicie! Să tremure catargul sub urgie la trestia… Sunt smulsă buruiană, Din stânci, ca să plutesc în vijelie, Pe vasta oceanului bulboană, Oriunde dus de al furtunii suflu-n goană.

III

În primăvara vieţii l-am cântat Pe-un peregrin care fugea de sine; Reiau povestea – şi ca vânt turbat, Ce nori învolbură, o duc cu mine, Căci cugetări şi lacrime conţine, Ce-n urmă au lăsat doar sterp pustiu. Grei anii rătăcirii peregrine sunt trudnice şi lungi cărări, dar ştiu că în nisipul lor nu-s flori, nimic nu-i viu.

IV

Şi-au rupt în ani de patimi, chin, răsfăţ.
Şi sufletul, şi lira mea o coardă.
Şi poaie-n van cânta-voi, dar m-agăt.
De tot ce-n mine a putut să ardă.
Oricât de tristă-i tema, nu se piardă.
Căci chiar de-n van mai cânt, scap de-un coşmar
Ce poartă a egoismului cocardă.
O, al întării val mi-l deie-n dar.
Chiar dacă numai pentru mine-n vers tresar!

V

Doar cel ce-n miezul vieţii a pătruns şi-i matur nu prin ani ci prin trăiri, încât nimic nu-l miră-ndeajuns, şi-ambiţii, chinuri, doruri, un, iubiri Cuţit nu-i mai împlinită în simţiri, Să spună poate de ce gândul cată să fugă-n peşteri, unde năluciri şi forme-aeriene i se-arată, Ce-n tainiţi sufleteşti iubite-au fost o dată.

VI

Aceasta e creaţie-şi-ntr-însa o mai intensă viaţă se-ntrupează, şi tot ce-n sino fantezia strâns-a Revarsă-n mine nouă viaţă trează. Căci ce sunt eu? Nimic… Dar tu cutează, O, suflet, nevăzut al cugetării; Eu, stins, prin tine ard şi tu-mi eşti rază; Şi bat cu tine necuprinsul zării, şi plin de duhul tău, mă dărui iar visării.

VII

Cum mohorât gândit-am şi prea mult, Gând mai puţin sălbatic azi mă cheamă; Eram, pe vremuri, clocot şi tumult, Vârtej de fantezie şi de flamă. Nestăpâni**ndu-**mi inima, dam vamă, Umplând izvorul vieţii de venin… Târziu, e şi-s schimbat, de bună seamă, Dar Timpul înfruntând, nu-mi fac hain Destinul când gust fruct amar, ca de pelin.

VIII

Dar de ajuns am plâns trecutul care E de peceţile tăcerii-nchis; Prea mult absentul Harold reapare, Cu suflet goi de doruri şi de vis, Rănit de moarte, însă neucis, Schimbat de Timpul care schimbă, toate, Ce stă în brazde-adânci pe fruntea-i scris**, şi-**al minţii loc, vigoarea-n trup abate, Golind al vieţii plin pahar pe jumătate.

Şi cel din urmă strop era pelin; La pur izvor apoi **s-**o umple stând, Crezu e-o umple cu nectar divin şi veşnic **–** dar un lanţ tot mai hain Simţea că, nevăzut, în fiare-l strânge; Oriunde-l duse pasul peregrin, Crescură suferinţele-i nătânge, şi lanţul răni săpa, fachiri să iasă sânge.

X

Strâns sigur în al nepăsării scut, Iar stătuse cu confraţii prin saloane, Cu sufletul de nepătruns şi mut. Crezâ**ndu-**se-apărat, pe la chiolhane, De chin cum şi de-ale plăcerii toane, Prilej de meditaţii în mulţime El căuta-ntre panglici şi zorzoane, Aşa precum aflase-n alte clime, Printre cereşti şi pământeşti minuni sublime.

XI

Dar cine nu ar rupe roza-nvoltă? Cine-ar privi făptura Frumuseţii şi n-ar simţi în el cum se revolta, Învigorată iar, puterea vieţii? Când astrul gloriei prin vălul ceţii Se-arată, nu treci peste hău, anume, Cu ţel mai pur ca-n anii tinereţii? Chilele Harold se-avântase iar în lume, Luptând cu Timpul, vrând să ştie totul cum

XII

Dar se simţi curând neispitit să stea în turma oamenilor, când Nimic n-avea cu ei deâmpărţit, Căci nu-şi plecase răzvrătitul gând, în anii tineri el nicicui, urând Supunerea unor păreri străine; Şi mândru-n deznădejdea

lui oricând, Crezu că ar putea trăi mai bine, Departe de ei toţi, retras adânc în sine.

XIII

Prieteni el şi-afla pe-un munte dur, şi casă – pe val nalt de ocean; Spre clime dulci, sub pure bolţi de-azur îl îndemna al inimii alean. Păduri, pustiuri, peşteri, val tiran Erau plăcuta lui societate; Citea din cartea Firii cu elan.

Cât nu din cărţi, simţind vorbi tu poate cu cerul oglindit în lacuri preacurate.

XIV

Sta ca un caldecan privind la stele, De zămislea făpturi pe crugul lor Mai luminoase încă decât ele, Uitând de patimi pământeşti, de dor. O, gându-l fericea-n astralul zbor, Dar lutul trupului scânteia vie Ce-n el sta-nchisă – foc nemuritor – O-mpiedica să zboare spre Tărie, Vrând în cătuşa lui s-o ţină pe vecie.

XV

Sta mohorât şi lingav printre semeni, şi-i copleşea pe toţi, lipsit de duh, El, unui şoim cu-aripi tăiate-asemeni, Ce-o dată zbura liber în văzduh; Dar sufletu-i, cu ură şi năduh, Era cuprins şi de porniri nătânge, la şoimul ce penet, şi plisc, şi puii, îşi scaldă, n colivie, n lac de sânge, Zbătându-se cumplit, vrând temniţa a-şi frânge

XVI

De sine surghiunitul Harold iar, Fără speranţe, o porni la drum, Simţindu-şi chinul mai puţin barbar; Ştiind că viaţa s-o sfârşi oricum Zâmbea în disperarea lui acum, Pătruns chiar de un soi de veselie, Precum naufragiaţii care-n rum Se-neacă, spre a uitare de urgie, Când mai că-s gata supţi de-a valului furie.

XVII

Destul! Calci pulberi de imperiu vast!
Sub ele crunt, cutremur îngropat e!
Cum? Locul nu-i sfinţit de-un bust, cu fast?
Columne nu-s, izbânzii consacrate?
Moralul adevăr au nu răzbate
Mai viu – de-i câmpul cum a fost din veci?
Recoltele-s de sânge îngrăşate

Şi, câmp fără de seamăn, ăsta deci
Fu al izbânzii rost? Noi tronuri, cu noi regi?
XVIII
Stă Harold pe-al tău câmp ticsit de cranii, O, Waterloo, cumplit mormânt al Franţei!
Un ceas distruge rod de mari strădanii
Şi-nclină altfel talgeral balanţei.
Cu ultima zvâcnire-a cutezanţei.
Te-a prins în gheare – un vultur ce nu iartă.
Dar naţiile i-au pus frâu speranţei
Şi-Ambiţia i s-a vădit deşartă:
Din ruptul lumii lanţ verigi doar de mai poartă.
XIX
Răsplată dreaptă! Galii rod zăbala şi spumegă – dar unde-i Libertatea? Sar naţii unui om să-i surpe fala, Să-nveţe regi ce-i Suveranitatea? Ne-aşteaptă iar sclavia, nedreptatea, în secolul luminii? Leul când E-nfrânt – se pleacă lupului cetatea? Să ne-nchinăm la tronuri, tremurând? Slăviţi doar când veţi şti ce regii au de gând!
XX
De nu, în van zdrobit-aţi un tiran, şi-n van au plâns soţii, surori şi mame, şi Europa a gemut în van Feste recolte, suferind de foame! în van ravagii, morţi, cumplite drame şi-n van speranţe-n milioane treze! Popoarele pot sabia, s-aclame Când e ca spada, stând pe metereze, A lui Harmodius, Atena s-o salveze.
XXI
…Era un bal nocturn în capitală, Cu toată belgiana nobilime; Sub vii lumini, în straiele de gală, Faimoase doamne, tineri, o mulţime, Dansau, visând mari fericiri sublime; Privirii dulci îi răspundea privire şi-n inimi tresăltau porniri intime, şi totul părea clopot de nuntire, Dar brusc vui ceva de prohod în cimitire.
XXII
— „N-aţi auzit nimic?”… Nu, este numai vântul.
Sau huruie cărate pe pavaj.
Mai vesel dansul să-i pornească a vântul!
Plăcerea, Tinereţea-s un miraj!

Petreacă până-n zori! Curaj, curaj!
Să zboare timpul cu uşoare glezne!
Dar iar se-aude groaznicul tapaj.
Pe parcă norii îl repetă-n bezne…
La arme! – i bubuit de tun cu schije-n plesne!

XXIII

Sta Brunswick lângă nişa unui geam, şi-ntâiul, cu al morţii-auz profetic, Prin zgomote de dans şi de bairam, Distinse bubuit de tun bezmetic. Ci râseră de el în danţ frenetic, Dar pe o năsălie-nsângerată El tatăl şi-l vedea – şi dârz, atletic, Mânat de-al răzbunării dor, îndată Sări pe cal, pierind în lupta-ncrâncenată.

XXIV

Un du-te-vino se porneşte-n sala;
Curg lacrimi şi mulţi tremură de groază;
Mult lăudaţi frumuseţe-i pală:
S-au stins pe chip bujorii – şi oftează;
Auzi mereu: „O, Domnul te-aibă-n pază”.
Şi poate-i cel din urmă bun-rămas.
Cum poţi să-i faci pe-ndrăgostiţi să crează
Că se vor revedea, în cruntul ceas
Când, după chef târziu, în zori dă moartea glas?

XXV

Războinicii pe cai sar de prin case
Şi-alcătuiesc în grabă escadroane;
Şi tunuri huruie, de mari cai trase;
Soldaţii se adună în coloane
Şi tunul crunt tot bubuie-n timpane.
Şi tobe răpăiesc, trezind ostaşii-n
Ajunul aurorei diafane;
Iar cetăţenii, buluc**indu**-şi paşii.
Cuprinşi de panică, tot strigă: „Vin vrăjmaşii!”

XXVI

Răsună a lui *Cameron chemare* – Războinic strigătul lui Lochiel, Des auzit prin munţi albini – pe care Saxonii duşmani îl aud la fel. Pibroch-ul ţiuie-ascuţit, rebel, Dar suflul ce cimpoiul îl învie Trezeşte în munteni curajul cel Pe care Evan, Donald, din vecie, în clanuri l-au atârnit,

luptând cu vrednicie.

XXVII

Şi-Ardenii îşi învălură mâhnirea în triste frunze, cât trec trişti nainte, De se-ntristează şi Nensufleţirea

Când mulţi că nu **s-**or mai întoarce simte;

Căci până-n scară fi-vor mulţi morminte.

Pe care iarba verde-o să răsară

Ce-o calcă vitejia lor fierbinte

Şi-a lor speranţă, ce va fi să piară

Când reci cădea-vor ei sub crunta morţii gheară.

XXVIII

În zori, mai străluceau de tinereţe; I-nveselise frumuseţea seara; Fu miezul nopţii-aâarma să-i înveţe **şi-**n zori îi înfruntară luptei para, Dar ziua zgudui furtuna ţara şi aşternu peste pământ un strat De leşuri, el, războiul, monstrul, fiara. Pe care tot pământ **s-**a aşezat, Prieteni şi duşmani acoperind, curat.

XXIX

Mai inspirate harpe i-au slăvit, Dar versul meu ar vrea slăvi să-l poată Te unul, între toţi deosebit, Căci eu greşit-am faţă de-al său tată; Legat de el prin sânge-s, totodată; Şi-apoi, prin nume mari un cânt răzbate; Nu, n-a fost inimă mai avântată, Mai nobilă, în încleştări turbate, O, Howard, ca a ta lovită, dintre toate!

XXX

Ce-i jalea mea – când mulţi te-au plâns atunci?

Când inimi sfâşiat-a cruda-ţi soarte?

Dar sub copacul cu verzi ramuri lungi, în locul unde-ai fost lovit de moarte.

Când câmpul l-am văzut până departe

Plin de făgăduinţa primăverii.

Cum fructe sta şi flori la sân să poarte;

Şi ciutul păsărelelor, puzderii.

Gânditu-m-am la cei sortiţi pe veci tăcerii.

XXXI

Te-am amintit cu mii de morţi, ce mii De goluri au lăsat în inimi scumpe; I-ar ferici uitarea pe cei vii, Căci lacrima şi azi din ochi irumpe; Vai, i-o trezi Arhanghelul

acum pe Cei dragi – şi nu chemarea Faimei sfinte, Ce poate doar, când sufletul se rumpe, Durerea grea o clipă **s-**o alinte, Dar numele slăvit mai greu iese din minte.

XXXII

Ei plâng, zâmbese – şi iar jelesc zâmbind: Un pom, chiar veşted, mult timp stă-n picioare; Vezi şi fără catarg un vas plutind; Se surpă nu castel – dar nu sunt oare Odăi şi sub ruini? Stă fortul tare când mari furtuni crenelele i-au rupt; Rămâne lanţul când captivul moare; Sub nori, al zilei curs e nentrerupt; Şi inimi frânte-s vii în piept de jale supt.

XXXIII

Precum, şi-n mii de cioburi ţăndurită, Oglinda se repetă şi-ţi arată Imaginea dintâi, dar înmiită – La fel şi-n inima crunt sfâşiată E fiece durere repetată. E calmă, rece, sau c-aşa-i se minte, De chinul insomniei tulburată; Se veştejeşte tânără, fierbinte, şi pentru jalea ei pe lume nu-s cuvinte.

XXXIV

E viaţă-n disperare – a otravei Vitalitate – rădăcină vie Dând hrană crengii veştede, bolnavei. De mori – îţi moare chinul pe vecie, Dar viaţa cu-al durerii frupt te-mbie. Cu gust de scrum ca mărul Mării-Moarte. Doar clipe de plăceri şi bucurie De-ar serie omul în a vieţii carie, Ar aduna şaizeci de ani până la moarte?

XXXV

Psalmistul numărat-a anii vieţii – Şi-s mulţi, de-am crede în a ta poveste.

O, Waterloo, fatal loc al tristeţii.
Ce viaţa ai scurtat, când scurtă este;
Stau mii de limbi azi faima să-ţi ateste
Şi buze de copii mereu îngână:
— „Şi-ai noştrii-au spart aici vrăjmaşe ţeste.
Când naţii **s-**au unit, eu spada-n nună!”
„Şi asta-i mult – şi-i tot ce-n veci o să rămână.

XXXVI

Nu cel mai rău căzu – ci cel mai mare Aici – contradictoriu spirit – când Fapt nalt sau fleac îl atrăgeau

cu-ardoare! Om al extremelor, n-aveai nicicând

Un tron – sau ţi l-ai fi păstrat mergând Pe căi de mijloc… Doar prin îndrăzneală Te-ai înălţat şi ai căzut tu, viind **şi-**acum să zgudui lumea, plin de fală – Un Jupiter drapat în mantio teatrală!

XXXVII

Cuceritor eşti şi captiv al lumii;
Ea tremură în faţa ta şi azi;
Ţi-e numele mai viu pe-ntinsul humii
Când jucăria Faimei eşti – şi cazi;
Te-a linguşit că eşti măreţ, viteaz.
Făcând chiar să te crezi divinitate!
O, Faima ţi-a fost roabă în extaz, încât prejmuitoarele regate
Au şi crezut mult timp că eşti ce vrei în toate.

XXXVIII

De oameni mai prejos ori mai presus, Luptând cu naţii, chiar fugind de-unnat, Călcând grumaji de regi ajuns-ai sus, Dar şi codind ca ultimul soldat. Imperiu de-ai zdrobit, condus, creat, O, patimilor nu le-ai închis poarta. Citeai în suflete – dar dezarmat Erai, iubi**ndu-**i războirii arta**, şi-**un astru ce vrea tot nul mai ajută Soarta.

XXXIX

Dar îndurat-ai cu filosofie Neînvăţată vitregul destin; De-i asta-nţelepciune ori mândrie, E pentru duşman fiere şi venin. Văzând cum ale urii hoarde vin, De groaza ta-n cădere joc să-şi bată, Tu le-ai întâmpinat zâmbind senin, şi răsfăţatul Sorţii de-altădată Tot dârz le înfrunta urgia blestemată.

XL

Înţelepciune-n ceas de cumpeni crunte!
Dispreţuiai pe toţi la ceas de glorii.
Dar prea citeau dispreţul pe-a ta frunte
Uneltele măririi, luptătorii.
Ce-apoi te-au răsturnat! Ce iluzorii
Sunt ale Sorţii căi!… Şi-i astă lume
Bun ieftin dobândit prin mari victorii.
Şi ieftin de pierdut, cum tu, anume.

Pe pielea ta o-ncerci, ca toţi ce-au vrut renume!

XLI

De singur ca un tuni pe-un clin de stâncă Stăteai şi te surpai sub crunt ciclon, Dispreţul te-ajuta-n cădere încă. Dar alte minţi te-au înălţat pe tron, şi-n admiraţii arme-aveai plocon. Ci se cerca, de toţi să-ţi râzi tu vrând, la Diogene, o, nou Machidon, Să-ţi lepezi purpura, căci ăst pământ E, pentru cinici regi, butoi prea larg, oricând.

XLII

Infern o tihna-n inimi zbuciumate – Şi-acosta ţi-i blestemul: e un foc Al sufletului care, în lăcate, Se zbate, aspirând din strâmtul ghioc să zboare spre – un înalt, magnific loc, şi-odată-ncins, se-aventurează-n zbor, Neostenind nicicând, nicicum, deloc. E-o febră ce-i fatală tuturor Celor ce-o poartă sau purtat în trapul lor.

XLIII

Nebuni naşte, ce nasc nebuni semeţi.
Regi, creatori de secte şi sisteme.
Războinici, politicieni, poeţi.
Sofişti – că-n piept nelinişteа când geme.
Ei, timpi, prostesc pe alţii lungă vreme.
Şi-s pe degeaba pizmuiţi de-o lume.
Căci un infern li-e soarta, de blesteme.
O, sufletul de le-ar citi, anume.
Mulţi n-ar vrea străluciri, nici tronuri, nici renume!

XLIV

Suflarea zbucium li-i, furtună viaţa, Ce-i ţine-n aer, spre a-i lăsa să cadă; Dar îi iubesc primejdiei dulceaţa şi liniştea le pare grea corvoadă; Şi mor – tânjind primejdii noi să vadă, la focul ce doar pâlpâie când lemne Nu mai arunci pe jar – sau ca o spadă Ce nu mai poartă ale luptei semne şi rugineşte-ncel, în trândăveli nedemne.

XLV

Zăpezi şi nori cel care suie munţii Pe piscurile mai semeţe-ndura De stăpâneşte el prin geniul frunţii, Ori sceptru, e privit de toţi cu ură.

De-l cheamă sus lumina gloriei, pură, şi-n jos, sub el oceanul şi pământul, în juru-i stau reci colţi de stâncă dură

şi capul gol i-l bate-n iureş vântul; Şi-aşa i-i răsplătit suişul greu şi-avântul!

XLVI

Dar de ajuns! A-Nţelepciunii lume. E-n ce-a creat chiar ea, şi mai din plin, în plăsmuirile Naturii-Mume. Au cine-ntrece farmecu-i divin Ce Harold i-l contempla de pe Rin? Izvoare, văi, ponoare şi coline, Mori, fructe, frunze, grâne, crâng de pin, Castele ce de buruieni sunt pline **şi-** un trist adio mai îngaimă-ntre ruine.

XLVII

Stau ca trufaşe minţi ce, asaltate De nenoroc, nu-şi leapădă mândria, Vorbesc cu norii turnuri crenelate şi ospeţesc doar vântul, vijelia. De-an cunoscut pe vremuri măreţia, şi steaguri fâlfâind, şi lupte grele, Le dorm apărătorii cât vecia **şi-**s colb ca ei, frumoasele drapele, şi să înfrunte-asalt nu-s azi în stare ele.

XLVIII

Domnea-ntre ziduri patima Puterii.
Şi-n veci, acolo, seniori prădalnici
Ţineau năimiţii lor oşteni, puzderii.
Erau aceşti nelegiuiţi localnici.
Precum eroii vechi, vileji, năvalnici…
Ce le lipsea? Să scrie în Istorii
Că-s mari, de neam, nebiruiţi şi falnici?
Mormânt cu statui **–** spre a fi notorii?
Spaţiu mai vast **–** când plini erau de-avut şi glorii?

XLIX

Ce lunte-n viaţa mieilor feude!
Isprăvi ce-s şterse azi din amintire!
Şi scuturile des de sânge ude.
Cu tandrele devize de iubire!
Răzbea robirea zale să deşire, în răbufniri sălbatice, nătânge.
Cerând distragere şi năruire.
Căci multe ziduri au văzut cum plânge
Sub ele mândrul Rin, purtând val plin de sânge.

L

Râu sfânt ce fericeşti pământu-n jur, Vii frumuseţi ce

gingaşe se cern în fastul lor firesc, divin şi pur, Ai creşte-n veci la sânul tău matern, De omul nu le-ar preschimba-n infern, Trecând prin cele coasa războirii! Au ce-ţi lipseşte ca un rai etern să uzi – un vast tărâm al fericirii? Să fii ca Letho tu – Uitare-n largul Firii.

LI

Cumplite lupte ţi-au vuit pe maluri
Şi munţi de leşuri ai avut poveri;
Măceluri înroşiră repezi valuri.
Dar nici mormânt n-au mândrii cavaleri;
Ţi-s limpezi apele mânjite ieri
Şi soare viu îţi scapără-n oglindă.
Dar nu poţi ca în unda ta să-mi ceri
Să-nec şi amintirea suferindă
Ce sufletul, mereu, ca-n chingi stă să-mi cuprindă.

LII

Aşa Chilele Harold îşi zicea, ca unul Pătruns încă de-al Firii farmec blând Putea, parcă-ndrăgi chiar şi surghiunul, învăluit de-al păsărilor cânt; De frutea-i oglindea mereu grav gând, Ce locul patimilor vii luase, Trăia şi bucurii din când în când, Priveliştile luni maiestuoase Pe chipu-i aducând surâsuri luminoase.

LIII

Doar patimile-a piept îi erau scrum, Nu şi iubirea… Caldul zâmbet cere Tot zâmbet cald, căci inima, oricum, Visează duioşie, mângâiere, Chiar când dezgustul pentru lume fiere într-însa varsă… Scumpă amintire Purta în suflet Childe – şi-o revedere Visa, un ceas de dulce fericire, Când inimi se unesc, topite în iubire.

LIV

Nu ştiu cum învăţase duioşia Iubirii – el, nepăsător la toate – Îl fermeca însă Copilăria cu dulcile-i priviri nevinovate. Dispreţuia el omenirea poate.

Dar ce contează ce l-o fi schimbat? E greu să crească în singurătate Simţiri adânci, dar iată-l fermecat Pe tristul peregrin de-un dor nealinat.

LV

Era o inimă cu-a lui unită Prin legături mai tari decât

altarul; Dintru-nceput, mereu neprihănită, Iubirea-şi revărsa asupră-i harul, Pizme-nfruntând şi înfrângând amarul; El, rece azi la frumuseţi divine, Simţi**ndu-**i dorului acestui jarul, în aste stihuri de durere pline, Pe mal străin, astfel pornit-a să suspine:

1

Din Drachenfels privesc castele Cum apa Rinului se zbate, Când trece în vârtejuri grele Printre coline-n vii bogate, Livezi, podgorii, toate-n floare, Ce vin promit, cum şi bucate, Printre oraşe-ncântătoare, Cu albe ziduri de cetate; De-ai fi cu mine, înzecit De tot ce văd aş fi vrăjit. 2

Ţărănci cu-albaştri ochi de vis, în mâini cu proaspete, vii flori, Zâmbesc în mândrul Paradis. Cetăţi străvechi, cu turnu-n nori, Printre-arbori verzi se iscă, sure. Abrupte stânci, stârnind fiori**, şi-**arcade frânte, din pădure Privesc **spre** a viilor comori. Dar toate te-ar dori stăpână cu mine-alături, mână-n mână. 3

Grini îţi trimit, primiţi în dar De mine… Ştiu, **s-**or veşteji Cât nici n-o să-i atingi măcar; Ci totuşi, nu-i dispreţul, Căci eu i-am îndrăgit, visând Că-i vei privi cu ochii vii**, şi-**atunci, prin suflet şi prin gând, Aici cu mine ai să fii, ştiind că-s de pe mal de Rin.

Ca inima să mi-o alin. 4

Măreţ tot curge Rinu-n spume, La fiecare şerpuire descoperind o altă lume, Alt paradis pentru privire. Oricine-ar sta aici o viaţă Priveliştile să le-admire, Căci loc mai drag, mai cu verdeaţă, Nu afli în întreaga Fire. Pe-ai mei **urmându-**i, ochii tăi Ar îndulci câmpii şi văi.

LVI

Pe-un dâmb, pe lângă Coblentz, se ridică o piramidă scundă… Dedesubt, O inimă vitează, inamică, îşi doarme somn de veci neîntrerupt. L-au plâns soldaţii eu obrazul supt, Hirsuţi soldaţi, slăvi**ndu-**i cutezanţa Acestui dârz Marceau, de rane rupt, Ce-n luptă se-avântase pentru Franţa, Să-i apere, fidel, dreptatea şi speranţa.

LVII

Setul, glorios de-a fost al său destin, L-au dus la groapă două oşti certate **Pentru** al său suflet glasul

peregrin să ceară slavă-ntru Eternitate. Ei campion ţi-a fost, o, Libertate, Dintre puţinii ce n-au tras foloase Cât din puterea ce le-ai dat se poate. Marceau cu sufletul curat rămase, şi plâns de toţi a fost, cu lacrime duioase.

LVIII

Dar citadela Ehrenbreitstein iat-o, Cu negrul zid ce-i martor pe vecie Exploziilor ce au asaltat-o Dar neclintind cumplita ei tărie. Turn al Victoriei ce, pe câmpie, Priveai fugind vrăjmaşii în derută, Tot ce-a scăpat din crunta bătălie Distruge pacea, ploile strămută, Când ploi de gloanţe tu ai înfruntat, redută!

LIX

Adio, Rin vrăjit! O, pacea gustă **şi**-un singuratic fără alinare.

Cum şi-o pereche-n valea ta augustă. De n-ar muşca din sufletul ce doare Ai remuşcării vulturi, cu ardoare, Unde-i sălbatică Natura-Doamnă, Dar crudă nu, nici veselă prea tare, Nici tristă – ci ca dulce, blândă toamnă, Apururi ai simţi că sufletul se-ndeamnă.

LX

Adio, iar… Dar spun în van adio, Căci ce**,** ai văzut nu poţi uita nicicând şi vraja Rinului o vei simţi-o… O, fluviu fără seamăn pe pământ, Da, ţări mai luminoase sigur sunt, Dar nicăieri nu află călătorii Atâta farmec reunit şi sfânt: Munţi, văi, coline, şesuri şi podgorii, şi duioşie, şi-un trecut bogat în glorii!

LXI

Grandoare frustă, şes fertil şi albe Oraşe – valul prăvălit în spume, Genuni de groază, catedrale-n salbe, în gotic stil, păduri, văi largi, molcume, şi stânci sălbatice, parcă anume Sfidând umană artă a zidirii, şi o paşnică, voioasă foarte lume, Precum e-aici şi plăsmuirea Firii, Chiar de imperii cad din culmile măririi.

LXII

…Dar astea sunt departe… Iată, Alpii, Palate-ale Naturii, mari redute cu turnu-n nori… Pe îngheţate albii, Aici curg avalanşele temute, Vast tunet de zăpezi din pisc căzute. Tot ce înaltă-un suflet şi-l prăvale **S**-a întrunit în

piscurile mute, Pământul învăţând ce lungă cale E pin-la cer, lăsând pe bietul om la poale.

LXIII

Dar cât nu trec de munţii fără seamăn, Nu pot popas să nu fac la Morat, Câmp ce e cu patriotismul geamăn. Trofeie-n oase-aici **s-**au adunat, şi nu roşesc că-s şi eu din**tr-**unnat Cu-nvingătonicăci burgunzii mii De luptători nici nu şi-au îngropat. Şi neavând ei tihnă-ntru vecii.

Toţi umbre, azi, pe Stix, se vaită, stafii.

LXIV

E Waterloo un Cannae prin măcel, Dar Marathonul şi Morat egale Prin glorie-s – şi pată n-au defel, Căci n-au mers roabe oşti pe-a luptei cale, Supuse-ambiţiei imperiale, Ci liberi cetăţeni ce sfântă cauză Au apărat în lupte infernale, De legi draconice dorind să n-auză, Ori drept divin la tron, înscris în clauză.

LXV

Lângă un zid stingher, dar măi stingheră, Se daltă o columnă întristată, O rămăşiţă din**tr-**o altă eră, Nenorocită şi înspăimântată, la o fiinţă-n piatră preschimbată De spaimă – însă conştientă parcă. Uimit eşti de a ei în timp durată când falnicul Aventicum cea largă Domnie ce avu azi de ruini încarcă.

LXVI

Şi-aici, sfinţit să fie al tău nume, O, Iulia, mult iubitoare fiică, Tu Cerului te-ai hărăzit pe lume, Vrând tatăl să-ţi salvezi în vremea-antică; Dar juzii, care legea doar aplică, De lacrimi seama n-au ţinut nicicând. Vreun monument aici nu stă să zică în ce fel i-ai murit peste mormânt, Să fiţi un colb precum şi-o inimă oricând.

LXVII

Sunt fapte, nume ce eternizate. Se cer, chiar de Pământul uită iute Tirani, popoare cucerite, state. Dar tu înveşnicită fii, Virtute, Cu măreţiile-ţi neîntrecute, şi dintru nemurirea ta, apururi, la albii Alpi **s-**araţi, cu piscuri mute, Ce-şi suie maiestuoasele contururi Nepieritoare-n veci sub bolţi de-azururi!

LXVIII

Ci iată lacul Leman, ce-n cristal Reflectă munţi şi cer ca în oglindă, Iar lor le place ca în linul val
Imaginea tihnita să-şi surprindă.
Dar totuşi, prea mulţi oameni se perindă.
Ca să mă reculeg în simţăminte;
Şi iar singurătatea suferindă
Mă va momi – şi-am să rechem în minte
Dragi amintiri ce-un om în turmă nu mai simt

LXIX

Să fugi de oameni nu înseamnă ură; Nu toţi pot truda grea cu ei **s**-o-mpartă, şi nu-mbraci a dispreţului armură Dacă-ţi închizi a sufletului poartă, **Spre** a nu te prinde-n fierberea-i deşartă Al lumii val – căci lung, târziu te plângi că molipsirea asta nu te iartă **şi**-adună rele, peste rele-adânci, la, sub povara lor, slab, sufletul să-ţi frângi.

LXX

E-o clipă a căinţelor nătânge, Când sufletul distrus, atât de lesne îşi schimbă-n lacrimi orice strop de sânge, Sporanţele-mbrăcind în văl de bezne! Pe-al vieţii drum de rătăcim, ades pe şi pierdem noi în noapte… Marinarii De-mi port ştiu sub ale vântoasei plesne, Dar cei ce-n Veşnicie sunt hoinarii N-au ancoră, n-au port, speranţe ori fruntarii.

LXXI

Au nu-i mai bine să trăieşti sihastru, Iubind pe-acest pământ ce-i pământesc, Aici pe unde Ronul lac albastru Din veci hrăneşte cu-apa lui, firesc, la mamele, copiii când şi-i cresc şi plânsul li-l opresc prin mângâieri? Au mi-i mai bine mai dumnezeiesc, Să stăm în loc retras, şi noi stingheri, Decât în lume sclavi să fim ori temniceri?

LXXII

Nu-n mine eu trăiesc… Sunt doar o parte Din ce-i în jur… Mi-e drag un lanţ de creste, Dar mi-o oraşul chin – şi fug departe, şi neplăcut în sânul Firii-mi este Că-s doar verigă eu printre aceste Fiinţe ale lumii, când viu zbor Vrea sufletul spre sferele celeste, Spre piscuri şi spre stele, peste nor – Ori peste-ntins de mări se vrea rătăcitor.

LXXIII

Şi cum gândesc, aşa cred că mi-o viaţa: Pustiul lumii,

mişunul, uni pare Un loc de chin, unde te-apucă greaţa şi-n care-am ispăşit vreo crimă mare. Dar aripi parcă-mi cresc la subţioare, Mai iuţi ca uraganul ne-ntrecut, şi astfel prinde sufletul să-mi zboare, Rupând încătuşarea ăstui lut în care s-a trezit închis dintru-nceput.

LXXIV

Şi-atunci când liber fi-va al meu suflet De ce urăşte-n formă degradată, şi carnea unor viermi va da răsuflet, Ori unor muşte… De-o să văd o dată că elementul clement se-arată, Că prafu-i praf – n-am să disting eu oare Mai clar neîntrupatul gând şi-o ceată De spirite cu care rar se pare Că-mpart esenţa lor în veci nemuritoare?

LXXV

Au munţii, cerul, marea nu mi-s parte Din suflet? Şi eu parte nu-s din toate? Iubirea ce-mi stârnesc nu-i pură foarte? Faţă de-aceste lucruri minunate, Ce n-aş dispreţul? Au n-aş răzbate Prin suferinţe, în loc de-a renunţa la aste simţăminte luminate, Pentru un om ce toată viaţa sa Priveşte doar în jos, nevrând a se nălţa?

LXXVI

…Dar gata… Gândul meu din nou se-nturna Spre tema mea, căci cei căror le place să-şi făurească visuri peste-o urnă – Contemple urna-n care – un geniu zace, Care a fost un foc fără de pace, Născut sub pur văzduhul ce-l respir şi-a vrut ca, din a minţii lui găoace, Să-şi facă glorie… Nebun delir, Căci tihna şi-a jertfit pentra-asta ani în şir!

LXXVII

Rousseau, sofist, apostol al mâhnirii, S-a chinuit aici cu violenţă, Dând farmec magic patimii iubirii. Grăit-a chinul lui cu elocvenţă.

Ivind din cruda dragostei demenţă Mari frumuseţi vărsate în cuvinte, De ne-a orbit celesta lor ardentă la razele din soarele fierbinte, încât vărsăm, citind, potop de lacrimi sfinte.

LXXVIII

I-a fost esenţa patimii iubirea.

O flacără în inimă fatală.

Ce-i consuma în vâlvătăi simţirea.
Era copac sub fulgere-n rafală.
Dar el iubirea nu-şi visa carnală
Şi nu plângea nici vreo iubită moartă.
Ci vis de frumuseţe ideală
În pagini el a-nsăilat cu arta.
Chiar straniu de părea de-asemeni foc să ardă.

LXXIX

Aceasta viaţă lui Julie i-a dat, Cu tot ce-i dulce-n dor şi nebunesc. De-aici a izvorât sărat curat în zori dat lui cu gând prietenesc, Când gura lui ardea de foc drăcesc. Dar asta aprindea în el scânteia Ce-l devora – şi oare nu firesc Mai fericit era decât aceia Ce la-ndemână au, aievea chiar, femeia?

LXXX

Duşmani şi-a născocit întreaga viaţă.
Gonindu-i pe prieteni… Se-incuibase în mintea-i bănuiala certăreaţă.
Cerând jertfiri de inimi credincioase.
Căci nebunie crudă-l apucase.
Din ce pricină mai mult ca nebunii
El se pierdea-n deliruri furioase?
Nenorocirea, niscai boli zic unii.
Dar boli ce-a serb prindeau doar chipul raţiunii.

LXXXI

Era, nebun, ca Pitia, oracol, Proroc ce-n fata noastră a adus Al lumii-ntregi în flăcări viu spectacol, Cât regii n-au căzut de tot de sus. Robiei Franţa veacuri s-a supus, Cât n-a venit Rousseau şi cu confraţii, Trezind poporul ce dormea ca dus; Şi-atunci, cum fac ades multoprimaţii, Mânia şi-a vărsat, atârnând mari conflagraţii

LXXXII

Şi-au ridicat un monument de groază Peste ruini de vechi prejudecăţi când şi-a rupt vălul noua Franţă trează, Să vadă lumea şir de nedreptăţi, Dar şi ce bine-a fost în alte daţi. Şi-a nimicit, amestecând cu Hăul, şi noi palate, tronuri şi cetăţi, şi-a zămislit Ambiţia şi Răul, Dând Robului cel nou Stăpânul şi Călăul

LXXXIII

Dar asta nu se-ndură, nu se-ndură, Căci forţa şi-a simţit-o omenirea; O, de şi-o folosea mai cu măsură, N-ar fi lovit şi-n sine nicăirea, Citind chiar şi ce-s Mila şi Simţirea. Dar cei ce doar tenebre-au prins să vadă şi sub jug greu ştiut-au umilirea, Nu-s vulturi de pe creste de zăpadă, şi înşela se pot, vânând greşit o pradă.

LXXXIV

Ce răni adânci nu lasă cicatrice? Dar rana inimii-i mai sângerândă! Urâte urme lasă… Dar aice Nu-i renunţarea oamenilor blinda. Stă încă trează ura lor la pândă, Râvnind a răzbunării clipă iar. Şi iar s-or scutura ei de omndă, şi pedepsi-vor şi ierta-vor chiar. Dar răzbunarea ştim de mult că iartă rar!

LXXXV

Tu, limpede lac Leman! Eşti oglindă
De ape calme, încât uit o clipă
Vacarmul dintr-o lume suferindă
Şi cât a unui pur izvor risipă.
E luntrea mea o gingaşă aripă
Şi uit tumultul crunt, fără pereche.
Ce drag mi-a fost pe-un val ce aprig ţipă.
Parcă-mi şopteşte-o soră la ureche…
O, cum de mi-a plăcut furtuna cu-a ei streche?

LXXXVI

Ci iată, ceasurile serii curg, şi de la lac până la Munţii Jura S-antins o împâclire de amurg. Vezi încă tot ce-a plăsmuit Natura, şi-abrupţii munţi doar îţi apar ca zgura.

Miresme de boboci de flori se-adună De dinspre mal – şi cade picătura Din vâsla ridicată… Stă să spună Un dulce ţârâit de greier… Noapte bună”.

LXXXVII

E-al nopţii cântăreţ ce o pruncie, Mereu chitind, din viaţa lui îşi face. Din crânguri cânt de păsări mai învie, Dar după un tril, două, totu-i pace. Dinspre coline parcă-adie-ncoace Un murmur – dar e numai o părere, Căci rima, ce din stele se desface Nu întrerupe-a serii mângâiere când

împânzeşte vii culori din alte sfere.

LXXXVIII

Voi, Stele, poezie a Tăriei.
Iertaţi de state, oameni, cu uimire
Citesc în voi al sorţii drum, căci vie-i în orice om dorinţa de mărire.
Şi toţi nutrim un vis de nemurire.
De-a ne uni cu voi-care mister
Şi frumuseţe sunteţi… Cu iubire
Vă contemplăm – şi glorii ce nu pier.
Puterea, Soarta-şi iau emblemă-o stea din cer.

LXXXIX

Pământul, cerul tac – dar nu e somn, Ci şi ţin, ca noi, sub vii simţiri, suflarea; Tac cum tăcem când gând adânc ni-i domn. Pământul, cerul tac… Lac, munţii, floarea şi stelele ce-şi licăresc paloarea Trăiesc intensă viaţa lor în care Pierdute nu sunt raza, frunza, boarea, Ci-s parte a fiinţei creatoare, Ce-a făurit pământ, şi cer, şi om, şi mare.

XC

Trăind al Nesfârşirii simţământ, Nu suntem singuri în singurătate; Ni-i sufletul mai pur, şi-un cântec sfânt De armonia-ntru Eternitate Ne-aduce-aminte, revărsând în toate Noi vrăji, ca din al litereei brâu; E-un farmec care spectrul morţii poate Departe de noi toţi să-l ţină-n frâu, Cu pământeşti puteri de ne-ar lovi molâu.

XCI

Străvechii perşi ne fie-n veci exemple, Căci ei din piscuri îşi făceau altar, Să vadă lumea-n jur – şi nu în temple Zidite se umpleau de-al rugii har. Asemuiţi pământul, cerul clar, Aceste temple – ale Naturii sfinte, Cu goticele catedrale chiar, Cu templele greceşti – şi de-azi nainte, Rugi n-o să mai nălţaţi în strâmtele incinte.

XCII

Dar cerul nopţii-i brusc schimbat… Furtună.
Năprasnică mai eşti pe întuneric!
Ah, mă vrăjesc ca negrii ochi de brună
Străfulgerările arzând feeric!
Cad trăsnete cu bubuit isteric

Din stânci în stânci, din norii toţi – şi-o limbă
Au munţii, glasul crunt când şi-l desferic.
Căci Munţii Jura şi cu Alpii schimbă
Răspunsuri între ei cât fulgere-i înnimbă.

XCIII

Aceasta-i Noaptea! Noapte fără seamăn, Nu pentru somn sortită… O, mă lasă Cu-a ta minunăţie să fin geamăn – O parte din furtună!… Ploaia deasă Dansează-n lac fosforescent, voioasă; Iar e-ntuneric… Norii-s negre ghemuri, şi iar se-aude vocea furioasă A munţilor cuprinşi de-un tainic tremur, De pare-ar presimţi născând cumplit cutremur.

XCIV

Se-avântă Ronul printre două stânci la doi iubiţi ce ura i-ar desparte şi-ndură astăzi suferinţe-adânci, Căci vor rămâne-n veci de veci departe. Vai, tot iubirea cea fără de moarte Le-a fost stârnit în suflet gelozia, Dar doru-n van în suflet le mai arde, Căci floarea vieţii le-a strivit urgia şi ierni vor îndura de-acum cât veşnicia.

XCV

De-aici, unde se zvârcoleşte râul când prin granitul stâncilor pătrunde, Furtuni sălbatice-şi urnesc desfrâul. Din stânci în stânci, furtuni îi vor răspunde Furtunii… Trăsnetele furibunde şi fulgere cu biciul scăpărării
Tot muşcă din versanţi, ştiind că unde
Se-ntinde-mpărăţia Dezolării
În voie pot lovi, din dungă a dunga zării

XCVI

Cer, vânturi, munţi, lac, râu şi fulgerări.
Şi nori, şi noapte – am un suflet care
E inspirat, spre voi simţind chemări.
O clipă de repaus când mai are.
Dar ce liman, furtuni clocotitoare.
Puteţi avea, dezlănţuile-n furii?
Au sunteţi ca tumultul care doare în suflet omenesc supus torturii?
Ori cuib vă faceţi sus, pe piscuri, ca vulturii?

XCVII

Glas de-aş putea să dau şi să-ntrupez Tot ce e viu în mine-n**tr**-un cuvânt: Gând, patimi, inimă, simţire, crez, Ce-am căutat şi caut pe pământ, Slab ori puternic dac-am fost şi sunt, Cuvântul Fulger **s**-ar numi, dar, vai, Neauzit rămâne-al meu frământ, în viaţă sau în moarte, fără grai, la spada ce a prins, în teacă, mucegai!

XCVIII

...Înrouraţii zori se-arata iară, Cu-obraji de flori şi cu miresme sfinte, Râzând de nori – şi ziua stă **s**-apară, De parcă-n lume n-ar fi şi morminte. Şi viaţa curge iarăşi ca-nainte. Mă aflu încă, Leman minunat, Pe malul tău vrăjit şi, Doamne-Sfinte, Se odihneşte ochiul fermecat Pe vii privelişti ce din veac le-ai adunat.

XCIX

Clarens, tu, leagăn al iubirii pure, Pătruns eşti şi-azi de-al pasiunii gând. Ai rădăcini în dragoste, pădure; Pătrunşi de dragoste gheţarii sunt şi soarele-asfinţit şi-adoarme blând Pe-a lor oglindă drăgăstoase raze. De-adânca dragoste-ţi vorbesc oricând şi stâncile ce i-au fost cuiburi, oaze, Când lumii-i ascundeau mirifice extaze.

C

Clarens, călcat eşti tu de paşi cereşti;

Spre tronul ei iubirea fără moarte, Pe treptele de munţi dumnezeieşti Suit-a... Zeul ei de-aici împarte Lumină până şi în peşteri sparte, Dând florilor culori şi strălucire. Zămislitoarea lui putere arde, Dar tot ei, cu blândeţe peste fire, Balsam revarsă-n răni ce dor încă-n neştire

CI

El este-n toate-aici: în negrii pini Ce umbră-i ţin pe înălţimi cu ciute; E în cascade, n vii şi în grădini Spre lac din foi şi frunze-ntreţesute; E-n unde ce vin glezna să-i sărute cu susur lin; e-n fructele brumate şi în păduri cu sure trunchiuri mute Dar verzi de mii de frunze zvăpăiate, Ce îl răsfaţă mult întru singurătate.

CII

Singurătate plină şi de-albine şi păsări cu penet multicolor, Ce îi închină triburi divine, Mai dulci decât al

oamenilor cor, Desfăşurân**du-**se în liber zbor. Fântâni, izvoare, ramura subţire, Bobocul floarei, toate**-**s un fior, Un gând de frumuseţe, ce**-**n iubire **S-**a zămislit, tânjind spre naltă împlinire.

CIII

De n**-**ai iubit, misterele iubirii Te**-**or cuceri aicea negreşit; Şi fi**-**vei îndoit rob fericirii o dată**-**n viaţă dacă ai iubit, Căci în lăcaşul ei desăvârşit I**-**alungă lumii valma, răutatea. Cunoaşte Firea naştere, sfârşit, Dar nu**-**şi opreşte**-**n veci fertilitatea şi compara o poţi cu chiar Eternitatea.

CIV

Nu**-**n van Rousseau alese acest loc, Să-l populeze c**-**o iubire pură, Rod al închipuirii lui de foc, Căci Amor, lângă lac şi curmătură, Loc fericit făcu, peste măsură, Rupân**du-**i brâul lui Psyche… Ce zvon Plăcut auzi când Romii viu murmură.

Ţin**ându-**i şi el dragostei ison.

Sub Alpii ce, şi ei, tot dragostei sunt tron!

CV

Lausanne, Femcy! Ne amintiţi mari nume
Prin care voi vestite aţi ajuns.
Doi muritori ce**-**au căutat pe lume
Drum glorios ce**-**i altora ascuns.
Ei, minţi gigantice, cereau răspuns
La mii de îndoieli, precum Titanii.
Sfruntând cu ele cerul nepătruns.
Ca trăsnete să**-**ndure şi strădanii…
Dar ceru**-**şi râde doar de oamenii, sărmanii.

CU

Unul **–** tot foc şi nestatornicie, Cu toane, ca un prunc, dar înzestrat cu minte gravă, veselă, zurlie, Bard, filosof, istoric învăţat, Pe om în sine l**-**a multiplicat **într-**un talent proteic **–** dar el armă Afla**-**n sarcasm **–** în acest vânt turbat, Ce răvăşeşte totu**-**n jur, cu larmă, Prostia biciuind şi**-**n regi stârnind alarmă.

CVII

Celălalt **–** profund, meticulos şi grav, **Spre**

nţelepciune simţind viu îndemn şi cu ştiinţele făcând conclav, Lovea cu ironia-n cel nedemn, Din**tr-**vm dispreţ solemn un cult solemn Durându**stârnind** turbare ani de-a rândul în duşmani ce i-au pus pe frunte semn De erezie, înfierbâ**ndu-**i ghidul şi la infern de veci cu ură condam**nându-**l.

CVIII

Cenuşa lor în pace **s-**o lăsăm, Căci de-au greşit, osânda li-i sortită. Nu-i drept să-i judecăm, să-i condamnăm, Căci va veni oricum acea clipită când taina morţii-o fi dezvăluită. Dorm în mormânt speranţe şi teroarea**, şi-**n ziua renvierii, prevestită, Cunoaşte-vom cu toţii răzbunarea Tăriei **–** ori vom şti ce-nseamnă îndurarea.

CIX

Dar mai uitând de-a omului lucrare, Să contemplăm Zidirea **–** şi-acest cânt.

Ce-l tot lungesc, hrăni**ndu-**l din visare, Să-şi curme nesecatul lui avânt. Spre Alpi minaţi sunt nourii de vânt, şi eu să trec de coama lor se cere, ia să contemplu tot acest pământ, Cât văd cu ochii, pân-ce-n zări se piere, îmbrăţişat cu drag de-a cerului putere.

CX

Italia! îmi fulgeră lungi veacuri în suflet, când te văd, din ziua-n care Te-a strâns Cartagina în crunte-atacuri **–** La ultima de slavă scăpărare. Bravi şi-nţelepţi ţi-au scris o carte mare; Ai nimicit şi-ai zămislit imperii, încât şi azi adapi fără-ncetare Setoase minţi ce vin aici, puzderii**, şi-**ntre coline-ţi sorb din sevele puterii.

CXI

Să scrii sub neprielnice-auspicii;
Să simţi că nu mai eşti ce-ai fost şi nici
Ce se cădea să fii **–** **s-**ascunzi nu vicii.
Ci un, iubiri sau al durerii bici.
Ori duioşii, plăceri, şi mari, şi mici.
E, pentru suflet, vai, cumplită caznă.
Când singur te tiranizezi, dar zici
Că ţi **s-**a hărăzit să-nfrunţi năprasnă
Făcând din verbul tău balsam, venin sau pleaznă!

CXII

Sunt versurile mele poate-un truc Nevinovat – culori pe scene-aparte, Se-mi trec prin faţă, şi le readuc să farmece şi pe-alţii-n foi de carte. O, tânăr, vrei să ai de glorii parte, Dar pierdere eu nu văd, ori răsplată în zâmbet ori în încruntări deşarte. Eu singur fost-am… Singur viaţa toată Rămân, de-oi fi uitat ori pomenit vreodată.

CXIII

Eu lumii n-am dorit să-i smulg ovaţii; Eu n-am iubit-o – că nu m-a iubit; Nu i-am cinstit nici idoli, nici magnaţii, Stând în genunchi ori doar zâmbind silit. Cu alţii-n cor pe nimeni n-am slăvit; Eram în lumedar de ea străin, De gândnri ei străine răvăşit, şi-aş fi rămas la fel – dar anii vin.

Şi trec şi, mai bătrân, te-mpaci cu-al tău destin. CXIV

Nu i-am fost lumii drag – şi nici ea mie;
Dar să rămânem adversari oneşti;
Ea ceasul despărţirii, mintea vie
Mai crede-n adevăruri omeneşti.

Că nu se-ntind capcane diavoleşti în tot ce-i faptă şi cuvânt; că mască
Nu poartă toţi; că lacrima fireşti
Mai pot pe altul să-l compătimească.
Iar fericirea nu-i doar vis – ci-i pământească.

CXV

Iubită fiică, Ada! Cu-al tău nume Am început ăst cânteu el şi îi şese. De nu te văd şi n-aud eu pe lume, Cu tine una sunt – şi umbre cresc Spre tine din tot gândul părintesc. De n-o să mă mai vezi, o, scumpă-amică, Prin versuri eu şi-n vis o să-ţi grăiesc; Vei auzi cum glasu-mi se ridică şi din mormânt jilav spre inima de fiică.

CXVI

S-ajut să-ţi crească agerimea minţii.
Părtaş la mici naive bucurii.
Şi să te cresc duios ca toţi părinţii.
Când toate sunt minuni pentru copii.
Ori să te leagăn pe genunchi să-mi vii.
Să-ţi scriu pe frunte cald sărut, o fată.

Vai, nu mi-e hărăzit – dar aş greşi
Să spun că nu mi-a fost pornirea dată;
Nu ştiu cum sunt, dar simt: puteam fi şi bun tată.

CXVII

Când spune-ţi-or că-i ura datorie, Ştiu că mă vei iubi şi-atunci, chiar dacă vor zice că-al meu nume-i o urgie şi tu să nu-l rosteşti or să te facă. Nici de-oi muri, iubirea n-o să tacă. Nu pot să-ţi stoarcă sângele din vine şi sângele-i al meu – şi cât nu seacă, Precum la viaţă tu la el vei ţine, şi nu vei înceta de-a mă iubi pe mine.

CXVIII

Prunc al iubirii, n ceas amar născut: „Crescut în a durerilor viitoare, Acesta-ţi este tatăl nevăzut

Şi tu, desigur, va să-i semeni tare. Dar aibi nădejde-n vremea viitoare, şi crede tu **într**-un destin mai blând. Din pisc de munţi şi de pe val de mare, Cu numai fericirea ta în gând, Cel leagăn de copil cu bine ţi-l cuvânt!

CÂNTUL AL PATRULEA

I

Între – un palat şi-o temniţă, pe Puntea Suspinelor am stat, privind, o dată, Veneţia cum îşi înalţă fruntea, la din baghetă magică iscată. O mie de-ani aripa-ntuncată şi-o-ntind în jur – şi-o glorie pe moarte Zâmbeşte unui ev când lumea toată Sta să-i admire leul, de departe, Pe tronul insular privind cum coama-i arde.

II

Cybelă – i, ce din mare la lumină Sa fost ivit, cu turnuri drept tiară, Cu chip maiestuos ca de regină A apelor… Şi-aşa odinioară A fost, şi-a nestematelor comoară Ploua peste-ale ei iubite fiice Din Orient ori vreo prădată ţară. Ea, n purpură, poftea şi regi aice, şi onoraţi erau la mari serbări să-i pice.

III

Dar Tasso nu mai are-aici ecouri şi nu mai cântă-n cor gondolierii. Palatele-ţi par uneori cavouri şi rar sparg muzici zeghile tăcerii, Dar Frumuseţea-i veşnică vederii, Căci state, arte pier – dar Firea-i vie şi n-a uitat Veneţia plăcerii, Serbările, nebuna veselie De carnaval – ce chip i-a

fost şi efigie.

IV

Pe noi însă ne farmecă nu doar Prin umbrele ilustre din istorii Care-n cetatea fără dogi ţi-apar în năluciri, de te cuprind fiorii, Căci nu pier, cu Rialto, şi mari glorii, la Shylock şi Pierre şi cruntul maur, Ce-n veci de veci i-or fi locuitorii, şi chei de boltă, chiar de-un ev de aur **S-**o pierde în ruini cu vastul său tezaur.

Trezesc în noi mai pure străluciri Şi-o viaţă mult mai plină de savoare. Ce crunta soartă ne-a oprit sub soare Ele ne dăruie **–** alungind departe Tot ce urâm-şi-o gingaşă răcoare Revarsă pe-ale inimii flori moarte Ce umple tristul gol al unei vieţi deşarte.

VI

Ca tânăr, afli-n asta o speranţă; Bătrân **–** fugi de pustiul vieţii tale. E-un simţământ ce-şi află rezonanţă, la şi al meu, pe zeci de pagini goale. Ci totuşi lucruri sunt mai magistrale la ţara noastră cea de basm, culori Ce-ntrec imaginaţiile-astrale **şi-**acele mult fantastice comori Ce muza ni le dă podoabe uneori.

VII

Eu le-am văzut, poate visat… De-ajuns! **S-**au dus ea visul, Adevăr părând. Orice-ar fi fost şi-n de-ar fi ascuns, Le pot înlocui acum oricând. În stare-s şi-azi de plăsmuiri de gând De care-a fost o dată să mă bucur, Dar nu mai vreau **–** fantome vane sunt… Când creşte-n mine-al raţiunii mugur, Aud eu alte voci şi-n jur văd alte lucruri.

VIII

Ştiu alte limbi şi nu-s acum străin în ţări ce nu sunt ţara mea natală. Când eşti tu însuţi, mari schimbări de vin, Nu te surprind, şi te primeşte-n poală Ori ţărm cu oameni, ori pustia goală. O, faptul că-n a libertăţii ţară**, şi-**a-nţelepciunii m-am născut e-o fală, Dar trupul meu dacă va fi să moară în alta, peste mări, şi-aşa va să dispară.

De-o clipă numai, şi uitarea de va scoate

X

Al meu nume din templul cel de aur în care morţii-s veneraţi cu anii De naţiuni, ei, fie… Poarte laur Poet mai

bun… Lăsaţi-mi, nu litanii, Ci-un epitaf: „Au fii mai buni dardanii”. Nu caut simpatii în suferinţe; Sădit-am pom cu spini şi-ndur strădanii Eu de la spinii lui, şi umilinţe, Dar trebuia să ştiu ce-mi iese din seminţe.

XI

Azi, văduvă – Adriatica îl plânge Pe Doge, şi nu-i an de an mireasă; E-un Bucentaur rupt de vremi nătânge Podoaba ei de văduvă crăiasă. Stă Leul în San Marco, tot acasă, Dar e de râs în urbea fără vlagă, Care bogată, mândră, fastuoasa, Văz**ut**-a de iertare cum se roagă Un împărat vestit în Europa-ntreagă.

XII

Azi calcă cizme-austriece unde **S-**a umilit un şvab… Străvechi regata Provincii sunt… Oraşele fecunde în legi, cândva**,** se în lanţuri ferecate. O, Timpul naţii de pe culmi abate, Ce-au strălucit, gustân**du-**i slavei harul. Dar cad ca avalanşele surpate. O, unde-i Dandolo, octogenarul, El, orbul ce-n Bizanţ ajunse legendarul?

XIII

Sunt în San Marco roibii lui de-aramă, Cu frâul daurit lucind în soare, Dar ce-a spus Doria, de bună seamă, **S-**a împlinit, căci sunt în frâu! Din mare Născu Veneţia – şi-n valuri moare, la alga… Ea ce, veacuri treisprezece, Trăit-a liberă, strălucitoare, Sub jug e! O, mai bine-n val se-nece Decât să stea gemând sub cizme-austriece!

XIV

Nou Tyr a fost ca-n tinereţe, şi Porecla de Piaintaleone – arată că pe uscat şi mare cuceri.

Trăit-a liberă, ea**,** n sclavi bogată, şi ea o citadelă crenelată Ea mândră i-a-nfruntat pe otomani; Fu Candia ca Troia de-altădată; Lepanto – n val zvârli pagini duşmani; O, nume de neşters de Timp sau de tirani!

XV

S-au spart ca sticla statui de dogi morţi, Dar martor stă splendorii lor depline Palatul vast, chiar vitregit de sorţi. Da, sabia, sceptrul, de rugină pline, Trec**ut**-au azi în crude mâini haine, şi străzi pustii, pustiile palate, şi

chipurile care-ţi sunt străine, îţi amintesc ce hoarde blestemate Veneţia o strâng în lanţuri tentate.

XVI

Athena, când o-nvinse Siracusa şi-ai ei soldaţi păşeau în lanţ barbar, Cine-a salvat-o oare, de nu muza Cea atică prin cântec legendar?... Uimit de imnul tragic, stă în car învingătorul cap de oşti – şi spada, şi frâul scapă, şi-i dezleagă chiar Pe prinşi, zicându-le că morţii prada N-or fi, căci i-a salvat poetul din Elada!

XVII

Veneţia! Tu poţi să-ţi strigi, frumoaso, Dreptatea nu prin fapte clin vechime, Ci chiar şi prin iubirea pentru Tasso, Ce trebuia s-alunge aste stime. Ruşine, naţii! Şi, mai cu asprime, Zic Angliei: ruşine îndoită! Regină peste, mări şi peste clime, O laşi pe sora ta nenorocită, Când şi tu ai putea-ndura o grea ursită?

XVIII

Iubind-o de copil, era cetatea
Din basme – nu puteam să n-o admir.
Căci îşi suia din valuri majestatea
Cu turnuri de mărgean şi de porfir.
Iar Otway, Radcliffe, Schiller şi Shakespeare
Mi-au zugrăvit-o-n neuitate pagini;
Şi o iubesc şi azi, ca ani în şir.
Mai mult chiar când o plină, de paragini.
Decât când mi-apărea-n mirifice imagini.

XIX

Cu-al ei trecut pot s-o repopulez.
Dar tot rămâne pentru ochi şi minte
Şi pentru meditaţie cu miez
Mai mult decât visasem înainte.
Ferice clipe îmi aduci aminte.
Veneţia, din existenţa mea.
Ce-ţi poartă coloritul – simţăminte
Ce Timpul, chinul nu le pot surpa.
Chiar ros de Timp de-i tot ce-am mai simţit cândva!

XX

Cresc braziidoar spre piscuri, spre înalturi, Pe stânci

ce poartă nourii pe frunte, Cu rădăcina-n cremeni şi bazalturi; Hrăniţi din piatra seacă de pe munte, Stau viforele aprige să-nfrunte. Ei, veşnic verzi, ţin piept furtunii-n furii, şi cresc, cresc demni de crestele cărunte Ce mume-au fost giganţilor Naturii. O, creascâ minţile ca arborii pădurii!

XXI

Se naşte pe-aslă lume o fiinţă.
Şi-n suflet pustiit să prindă poate
Vii rădăcini o crudă suferinţă.
Poveri cămila mută cară-n spate.
Iar lupul moare mut... Şi-aceste toate
Exemple nu-s în van... Când dobitoace
Mor mute, cară mute-o greutate.
Plămada mai de soi nu poate face
Mai mult, când cât o zi-i o viaţă de nepace?

XXII

Distruge chinul, ori de cel căznit E nimicit – oricum, sfârşeşte-o dată; Se-ntorc unii de unde au pornit şi iar ţes în paing speranţa toată. Alţii-s striviţi, cu fruntea-n veci plecată, şi ofiliţi, ca trestioara pier, Ce le-a fost reazem; alţii sprijin cată în munci, credinţi, războiu, virtuţi de fier, Cum sufletele hău ori înălţare cer.

XXIII

Strivim, vai, chinu-n van, căci lasă urmă De ac de scorpion, ce n-o vezi, dar E plină de-un amar ce-n suflet scurmă. Pot şi neînsemnate lucruri chiar

Amărăciunea s-o stârnească iar: Un anotimp, un vis, o melodie, O floare, vântul marea ce, barbar, Stârnind durerea-n rana încă vie, Loveşte-al nostru lanţ electric cu urgie.

XXIV

De ce şi cum – nu ştim... Vedem noi norii
Din care, n suflet, fulgere lovesc?
Lovirii lor doar îi simţim fiorii
Şi negrele lor urme-s chin drăcesc.
Lovesc în ce ne-mpresură firesc.
Şi-nvie Spectre, pacea să ne-adumbre.

Ce nu le-alungă vrăji – şi se-nmulţesc:
Reci inimi, răi prieteni, chipuri sumbre.
Dragi, triste, multe – ah! – şi prea puţine umbre!

XXV

Dar razna sufletul mi-o ia… Revină.
Să meditez la ce-i sub colb pe lume.
Eu care, între ruini, sunt o ruină.
Vestigii de imperii şi renume
Eu caut, pe-un pământ ce falnic nume
Purta o dată, şi chiar azi incintă;
Cereasca mină a Naturii-mume
A modelat croi în ţara slută.
O stirpe de stă pini viteji, mult timp nentrântă.

XXVI

Alcătuiau republică de regi Ai Romei cetăţeni… Erai, frumoasă Italie, grădina lumii-ntregi, în arte şi-n minunăţii mănoasă. Şi azi, pustie, încă pari crăiasă; Chiar buruienile vrăjite-ţi sunt; Fertil ţi-i solul sterp – şi-i glorioasă Ruina ta! Ce farmec pur şi sfânt Emană pentru veci de veci acest pământ!

XXVII

Răsare luna… Soarele, n apus, Cu luna bolta încă o împarte. Friulicii-Alpi, cu vrajă de nespus, Privirea o îmbie de departe. Nu-s nori… Apusu-i curcubeu ce arde, Unind trecută zi cu veşnicia. Diana-şi creşte, de cealaltă parte, în vast văzduh de-azur minunăţia – Aerian ostrov ce-ţi cere ospeţia.

XXVIII

O stea îi stil alături, stăpânind, Din boltă, jumătate împreună – Cât peste Alpii Rhetieni se-ntind Solare raze încă în cunună, Căci noaptea şi cu ziua mult se-ngână, şi legea cât nu şi-o impune Firea, în lina ei oglindă Brenta-l-adună Boboci de purpur, încât unduirea îi înmieşte şi Tăriei strălucirea.

XXIX

La ceasul minunat, de dulce-amurg, Sclipiri de lună şi de-apus de soare Topite-n magice nuanţe curg. Dar iată, noaptea prinde să coboare; Sub mantie de umbre ziua

moare la un delfin răpus ce, n agonie şi-n zvârcoliri se schimbă la culoare, şi-n ultim spasm culoarea i-i mai vie, Când sufletul şi-l dă, intrând în veşnicie.

XXX

În Arqua e un mormânt: pe patru Piloni e-un sarcofag cu oseminte, Cu-al Laurei poet şi idolatru. Vin iubitori ai harului fierbinte Mereu aici, precum la moaşte sfinte, Căci mintea i-a fost limbii ţării fa ura şi rupt vru jugul pus de-o crudă ginte; Melodios de-a plâns el după Laura, Pe trunchi de laur, azi, îi poartă Faimei aura.

XXXI

În Arqua doarme, sat de munte unde El ultimele zile şi-a trăit. Ţăranii, mândri, te şi duc-oriunde, Să-i vezi mormântul, casă, negreşit. Ce simplu parc totul şi smerit, Dar prinde sufletul să se deschidă **Spre** al lirei sale son desăvârşit Mai mult decât dacă-n**tr-**o piramidă **şi-**ar fi aflat lăcaş de veci **într-**o firidă.

XXXII

Sălaşul paşnic ce şi-a fost ales Parcă zidit a fost pentru acei Ce-şi plâng esenţa muritoare-ades, şi mult dezamăgiţi, cu drept temei, Repaus caută sub clin de stei.

De unde văd numai la depărtare Oraşul – un clocotitor ştiubei, Ce nu-i mai amăgeşte, căci la soare îşi află mai plăcut prilej de sărbătoare.

XXXIII

Munţi, arbori, flori şi frunze admirând.
Şi ziua oglindită-n unda pură.
Cum trece timpul nu mai simt nicicând.
Râu cristalin li-i viaţa în Natură.
Au trândăvesc? Nu – gânduri nalte-i fură;
Societatea viaţă de te-nvată.
Înveţi, ca pustnic, moartea cum se-ndură.
Aici deşertăciunea nu te-nhaţă
Şi simţi cu Dumnezeu că stai doar **faţă-**n faţă.

XXXIV

Poate cu Demoni ce gândirea pradă
De tot ce are bun – şi-şi fac cuibare în inimi melancolice, grămadă;

În inimi ce de tinere-s bizare
Şi cred în crâncenă predestinare
La cazne şi tenebre, n veci văzând
Pe ceruri un mânjit de sânge soare.
Căci pentru ei pământul e mormânt.
Mormântul – iad mai crunt ca iadu-n al lor gând.
XXXV
Vai, iarbă-ţi creşte azi pe străzi, Ferrara.
Când ştim că simetria lor nu este
Sortită solitudinii, nici ţara!
Blestem cumplit parcă se-aşterne peste
Sălaşul prinţilor vestiţi de Este.
Tirani şi protectori, pe-acest coclaur.
Ai barzilor ce muzelor celeste
Prin har le-au smuls cununi de verde laur.
Cum Dante doar şi-a pus pe frunte-n veac de aur.
XXXVI
Lor glorie li-i Tasso şi ruşine!
Poetului mă-nchin, dar văd chilia în care-Alfonso, din porniri haine.
I-a surghiunit cu sila poezia;
Dar Tasso dobândit-a veşnicia.
Căci despotul să stingă n-a putut.
Zicând că-l apucase nebunia.
Divinul foc de nimeni întrecut
Ce-n al Armidei bard ardea dintru-nceput.
XXXVII
Pe Tasso-l laudă şi-l plâng cu toţii, Dar tu, crud prinţ, ai fi fost dat uitării De mult – căci praf, şi-atât ajung despoţii, De numele-ţi hulit şi blestemat Nu s-ar lega de chinul îndurat De dânsul, căci ai fost cu el mârşav. An ce-ai fi fost tu neîncoronat, Lipsit de pompă şi huzur grozav? Abia de meritai lui Tasso să-i fii sclav!
XXXVIII
Tu, să te-mbuibi făcut, şi-apoi să mori Dispreţuit mai rău ca dobitocul, Te răsfaţau largi grajduri şi splendori; Dar el l purta pe frunte nimb ca focul, Ce-atunci sclipea, orbind azi în tot locul Crascana şleahtă şi scrâşnitul vers

Ce-l scrise Boileau cu tot amocul, Urând pe barzii cu mai dulce viers Decât acel franţuz, ce-i leşinat şi şters.

XXXIX

Ultragiatei tale umbre, pace, Torquato, căci şi-n viaţa, şi în moarte Tu ţintă-ai fost unor săgeţi buimace, Dar una nu te-a nimerit – şi-n arte Neîntrecut eşti prin a lirei coarde. Nasc generaţii de poeţi, dar oare, De le-adunăm noi razele-n**tr**-o carte, Putem spera că-n vremea viitoare Asemeni ţie-or fi, pe-al Artei cer un Soare?

XL

Egali ţi-s numai barzii dinainte: Infernul unul l-a cântat pe strune, Fiind „Divinei Comedii” părinte. Celălalt, Scott sudic, mari isprăvi nebune, Cavalereşti în carte-a fost **s**-adune, la Ariosto cel din nord, făcând Ca-n magicele-i stihuri să răsune Iubiri şi înfruntări din vremea când Onoarea o aveau toţi cavalerii-n gând.

XLI

I-au smuls lui Ariosto falsul laur Al statuii lungi fulgere în jerbe, Căci cel căruia gloria i-i faur Nu e lovit de trăsnete acerbe. Drept, cerul bubuit-a-n fiare sterpe Ce nu-i fac cinste unui mare bard în care harul sfânt al muzei fierbe. Cred superstiţioşii-n rău hazard, Dar e sfinţit un loc când fulgerele-l ard.

XLII

Italia, Italia! Vestită Eşti prin fatalul Frumuseţii har Ce şi năpastă ţi-a adus, cumplită. Dureri, ruşini ţi-au fost pe chip brazilor **şi**-n cronici ţi-s cuvintele de jar. De ce n-ai fost, ori mai puţin frumoasă, Ori mai puternică, jug crunt barbar să frângi, că-ţi varsă sânge le acasă şi sângele ţi-l bea o haită nemiloasă?!

XLIII

Temută puteai fi mai nebogată, Mai fără farmec, mai nepizmuită; N-ai fi văzut torent de oaste-armată Curgând din Alpi! N-ai fi năpăstuită De hoarde ce-n Pad sânge prind să-nghită. Nu te-ar păzi o sabie străină, Ci-nvingătoare tu, ori biruită, N-ai mai fi sclavă-n mâna cea haină, Nici prietenii n-ar fi-n robie să te tină.

XLIV

Urmat-am, tânăr, căile descrise
Lui Tulliu, unsu-ntru eternitate.
De-un bun prieten… Pe-ape-albastru-închise
Plutind, vedeam, purtat de pânze late.
Megara-n faţă şi Egina-n spate.
Corintu-n stânga, n dreapta mea Pireul.
Şi ca Sulpicius privind la toate.
Mă întrista să văd că apogeul
Măririi în ruini şi colb îl schimbă greul.

XLV

S-au înmulţit barbarele cocioabe, Cu timpul, printre dărăpănături, şi pâlpâiri doar mai rămas-au, slabe, Din falnicii de altă dată muri, şi ţi-s mai dragi, căci grea tristeţe-nduri. Romanul le-a văzut scăzute-n fală, în evul lui, şi cu coşcovituri – Morminte de cetăţi… Din serisa-i coală, Să tragem **s-**ar cădea o lecţie morală.

XLVI

O am în faţă! Eu, cu jale-adâncă.
La ce-a deplâns şi-i azi numai ruină.
Dezastrul ţării lui adaug încă.
Imperiala Romă, cea divină.
Da, şi ea sub furtună fruntea-nclină
Şi-n propriul ei colb stă prăbuşită;
Călcăm peste-un cadavru de regină.
Schelet de urbe neasemuită.
Ce, sub cenuşi, de-un foc mocnit încă palpită.

XLVII

Italia! Sunt, clipa nu departe-i când ţi **s-**o pune capăt suferinţei. Tu, mamă şi a armelor, şi-a Artei; Tu, călăuză, mamă a credinţei, Prin care raiu-i hărăzit fiinţei, O, toate naţiile sunt datoare, Cu umilinţă dând prinos căinţei, **S-** alunge hoardele invadatoare, şi Europa-atunci va merita iertare.

XLVIII

Dar Arno, cu mai calde simţăminte, **Spre** Atena din Etruria te cheamă, Spre marmurele mândrei ei incinte. Vărsat de pe-a colinelor ei coamă, Al Abundenţei Corn e grâu, vin, poamă. De-a lung de râu, modernul lux, născând

Din bun comerţ în dulcea panoramă, A scos ştiinţe şi-arte din mormânt, Ce-ndată au şi prins nestăvilit avânt.

XLIX

A Dragostei zeiţă, nmarmur, arde
Aici de frumuseţe peste fire;
Respiri parcă ambrozia ce-mparte
Cu tine aburu-i de nemurire.
De-o parte-o dat cerescul văl subţire
Şi, mut, vezi cum al geniului dar
Natura-ntrece-ntru desăvârşire.
Şi-i pizmuieşti adoratorii chiar.
Ce-n piatră aprindeau un suflet viu, prin har.

L

Priveşti uimit, şi capu-ntorci orbit De-atâta frumuseţe fără moarte, şi sufletul ţi-i dulce-rătăcit; Eşti rob legat de carul marii Arte şi greu ţi-e să mai stai de ea departe. Eu nu-s pedant, nici vânzător şnapan De marmuri, ce pe tonţi încântă foarte.

Am sânge, ochi, şi inimă, şi-alean, şi-i dau dreptate eu păstorului dardan.

LI

Aşa te-ai arătat lui Paris oare?
Ori mult mai fericitului închise?
Ori mai zeiască, mult mai orbitoare.
Cum când pe Marte dragostea-l ucise
Şi chipul ca pe-un astru pur din vise
Ţi-l contempla, pe-ai tăi genunchi stând, blând.
Cu ochi ce-n ochii tăi şi-i pironise.
Cât ca din raclă tu, cu foc flămând.
Pleoapa-i sărutai şi fruntea, rând pe rând?

LII

Chiar zeii, arşi de-ai dragostei fiori, Muţi, uită de plămada lor zeiască şi-ajung şi ei ca bieţii muritori. Olimpiene clipe să trăiască şi omul poate, dar curând, trupească, Povara lui de lut din nou l-apasă. Ei, şi? E-n stare el să făurească Din ea fost şi-o fi, miraculoasă Statuie, ca a ta, pentru vecii frumoasă.

LIII

Cunoscători, artişti, imitatori Descrie formele-astea minunate, Contururile suple, de ninsori şi-a marmurei nespusă voluptate; Descrie ce descrie nu se poate, Dar nu-mi tulbure suflul lor banal Oglinda frumuseţii mult visate Pe care cerul, ca-ntr-un pur cristal, în suflete o oglindeşte ideal.

LIV

În Santa Croce sunt cenuşi divine Ce-o fac mai sfântă, colb ce-i nemurire Prin sine – chiar un fir de-ar mai rămâne **Spre** a ne-am inti trecută strălucire A unor genii demne de cinstire, Titani şi prin gândire, şi prin arte. Michel Angelo, Alfieri-s fire De colb – şi Galileu, cu cruda-i soarte Machievelli – apoi, toţi genii fără moarte.

LV

Ca elementele primordiale, Ce-s patru, ei puteau crea o lume
Italia! Vreo ţară, n ani de jale.
N-avu afilia oameni de renume;
Al tău cer luminat chiar şi acum e.
Căci o divină forţă te-ncunună
Cu raza ci – şi pot să spun, anume.
Că demn o astăzi de cântat pe struna
Canova, precum cei din vremea ta străbună

LVI

Dar ai Etrariei trei fii ilustri, Petrarca, Danto şi acei ce-o sută Povesti de dragoste, n trecuţii lustri, A scris – poet în proză ne-ntrecută, O, unde-s? Unde li-i cenuşa mută, **S**-o desluşim de alta, mai de rând? în ţară marmura-i necunoscută, De n-au statui? Au ceasul morţii când Bătu, nu i-a primit ai patriei pământ?

LVII

Ruşine, vai, Florenţa! Dante zace, la Scipio, departe-ntre străini, Că-n vreme de civil război rapace Proscris a fost de-ai lui, de florentini! Zadarnic, de căinţă mare plini, L-adoră strănepoţii lor acum! Al lui Petrarca laur prin vecini Crescu – şi chiar de-ţi fu răpit postum, El nu-ţi aparţinea, Florenţa, nicidecum.

LVIII

Ci zace-aici Boccaccio măcar? Au nu şi dânsul gloria-ţi innimbă? Au vreun requiem i se cântă-arar? Nu-ţi dete el o de sirenă limbă Ce orice son în muzică ţi-l schimbă? O, şleahta de bigoţi n-a vrut defel la omul co prin cimitir se plimbă Trist să suspine, recules niţel, **Spre** a nu se crede că suspinu-i pentru el!

LIX

Nu-n Santa Croce-acoperiţi cu lutu-s! Dar oare, n vechea Romă, n-au oprit să se rostească numele lui Brutus Când Cezar fu-ngropat, dar pomenit Abia c-a fost? Ravenna însutit Mai fericită-i că pe Dante-l are, Ea, ultim scut al unui stat strivit! Petrarca-n Arqua doarme – şi te doare.

Florenţa van că-ţi pierzi, prin asta, din splendoare!

LX

Ce-i piramida ta de nestemate, Porfir, agate, jasp pe oseminte De duci-neguţători împrăştiate? în ale lor de marmură incinte Nu calci cu-atât adânc respect fierbinte Cum calci pe iarba proaspăt înstelată De rouă, de pe simplele morminte De barzi a, căror operă-nsemnată Măreţ Mausoleu al Muzelor se-arată!

LXI

Sunt multe de-admirat în sanctuarul
De pe-al lui Arno mai – de la Sculptură.
La sora ei care-şi revarsă harul
Culorile din curcubeu când fură.
Dar eu mai fermecat sunt de Natură.
Omagiez şi arta-n galerii.
Şi-a geniilor dăruire pură.
Dar nu cu simţăminte-atât de vii
Ca-n munţi, pe mal de râu, pe dealuri şi Câmpii.

LXII

Căci iată-mă pe-al Trasimenei lac
Unde, prin defileurile-abrupte.
Romanii-au îndurat fatal atac.
Văd cum, prin vicleşuguri nentrerupte.
Cartaginezu-i face să se lupte
Chiar între râu şi munţi… Văd cum demente.

Strivite legiuni, din largi răni rupte
Adapă ale râului torente
Şi secerate cad cu tot cu armamente **–** LXIII

Precum un codru frânt de vânt năprasnic; Orbiţi de lupte, gemete, blestemuri, Simţeau numai acel carnagiu groaznic; Nu simte omul, în cumplite vremuri, Al Firii farmec, linul frunzei tremur, Cum n**-**au simţit, întinşi pe scut, soldaţii Sub ei cum crapă glia de cutremur, Căscâ**ndu-**le, pentru mormânt, largi spaţii. Orbite sunt de tot, în luptă, două naţii!

LXIV

Era pământul luntre clătinată Sub ei, purtâ**ndu-**i spre Eternitate. Vedeau oceanu**-**n jur, dar cum să poată
Vedea spre ce tărâmuri vântul bate?
Uitau de legea Firii nendurate
Şi spaima ce, când zguduiţi sunt munţii.
Par valuri turmele înspăimântate.
Şi păsări fug, şi oamenii, mărunţii.
Şi**-**arată groaza muţi, prin încruntarea, frunţii.

LXV

Azi Trasimene e plăcută gazdă.
Căci lacul i**-**i oglindă argintie
Iară pe şes doar plugul trage brazdă.
Bătrânii arbori sug o sevă vie
Din leşuri ce**-**au căzut pe**-**acea câmpie;
Din acea zi de încleştări nătânge
Un pârâiaş cu undă lină**-**nvie:
Îi spune Sanguinelto, şi răsfrânge în nune al luptelor de**-**atunci prinos de sânge.

LXVI

Dar tu, Clituranus! N**-**a fost râu nicicând
Ca tine, ispitind naiade goale
Să-şi scalde trupu**-**n val mai clar, mai blând.
Pasc tauri ierbile păşunii tale
Şi albi se fac **–** demni zei păşind agale
Ai apelor cu unde pururi line.
La tihnă**-**ndeamnă ei **–** şi**-**a morţii jale
N**-**a vărsat sânge**-**n valuri cristaline

Ce-s loc de scaldă-al frumuseţilor divine.

LXVII

Un templu cu contururi delicate, Aproape de al tău ferice nul, îţi poartă numele; sub el, curate, Clipocitoare sub clin lin de deal. Îţi porţi tu undele de pur cristal. Peşti sclipitori ades din apă saltă şi, arar, plutește-un nufăr rupt ne va! Spre unde albia-i mai puţin înaltă şi undele poveşti spun, strânse laolaltă.

LXVIII

Şi Geniului locului închin, Un rând – căci dânsul fruntea cu răcoare, Blajin, ţi-o mângâie-n zefirul lin. Pe mal de râu când inima tresare, Priveliști când o farmecă în soare Şi-o curăţă de-al vieţii colb o clipă, Prin sfânt botezul Firii – nu lui oare Ai mulţumi se cade, că-nfiripă Peste plictisul tău a vrăjilor risipă?

LXIX

Cascada! Ah, Velino, n repezi smulgeri, Cazi în genuni de-al tău şuvoi săpate! Cascada! Muget şi iuţeli de fulger, Vârtej de spume spre adânc surpate! Un Iad al Apelor ce, torturate, Vuiesc şi urlă strânse-n strâmte scocuri. Sudoarea-i ca din Phlegeton răzbate şi de abrupţii stei se-agaţă-n smocuri, Ce stau ca martori crunţi la ale morţii jocuri.

LXX

Ce spumele le-azvârl spre cer, ea iară
Să cadă-n chip de ploaie nesfârşită.
Din nor ce-nrourări de primăvară
Revarsă peste iarba primenită.
De pare de smaralde mii stropită!
Ce hău adânc! Din stâncă-n stâncă-şi saltă
Titanul apei forţa lui cumplită
Şi sfarmă roca dură ce-o asalta.
Tăi**ndu**-şi larg dram prin căderea lui înaltă – LXXI

Părând coloana lui ce urlă, fierbe, Al unei mări în naştere izvor Ivit din munte-n icnete acerbe, la un de lume nouă creator, Ori mama nurilor, din pripor Spre văi urnind a apei colonadă – E Veşnicia-n mers nimicitor Ce vrea să aibă lumea-ntreagă pradă, Privirea îngrozind cu muget de

cascadă.

LXXII

De-o înspăimântătoare frumuseţe!
Dar Iris, din arc magic, în zori, prinde
Cu vii nuanţe ochiul să-l răsfeţe.
De parcă-n inimi triste, suferinde.
Dor înzecit de viaţă ar aprinde.
Cât totul sfarmă-n jur tălăzuirea.
I-i zâmbetul speranţelor merinde.
Şi parcă vezi cum, înfruntând chiar Firea.
Demenţei prin surâs răspunde-n veci Iubirea.

LXXIII

Cum Apeninilor le văd iar zimţii, la Alpi în faşă i-aş cânta puţin, De nu m-ar fi vrăjit mai mult părinţii cu măreţia codrilor de pin.

Larma prăvăli**nd-**o din senin.
Văzut **–** am piscul Jungfrau, cu zăpadă
Nicicând călcată de picior străin.
Mont Blanc-ul cu-a gheţarilor-corvoadă
Şi Munţii Chimari, stând trăsnete să-i roadă.

LXXIV

Vechii-Acroceraunieni ai spaimei;
Mi **s-**a părut că-i vulturu-n
Panias Spirit al locului şi crainic
Faimei, înalt zburând şi iute… Fără glas.
Ca un troian pe Ida am rămas.
O, nu sunt Apeninii ca Olimpiii.
Ori Etna, Atlas, Athos **–** ce-au atras
Al lirei har ea să le ciute nimbul.
Demn de Horaţiu e doar Soracte tot timpul.

LXXV

Căci pare, peste şes, val spumegând Ce, înainte de-a muri pe plaje încremeneşte-n aer… Ca oricând, Savanţii vadă clasice miraje în aceşti munţi! Citeze ei pasaje Din barzi latini care, odinioară, Mi-au strâns copilăria în corsaje, încât nu pot să ştiu pe dinafară Ce dascălii severi cu sila mă-nvăţară.

LX XVI

Căci mi-au nenorocit sărmana minte. Cu vârsta, tot ce-a înseninat plictis Am regândit, dar ura dinainte, Când mă chema al tinereţii vis şi fără chef citeam latinul scris, în inimă mi-e fără voie vie; Al noutăţii farmec l-au ucis Profesorii, cât marea poezie N-am apucat **s-**o simt în frageda pruncie.

LXXVII

Adio, deci, Horaţiu! Verb satiric Nu-i ca al tău pe lume! Vină port că nu-ţi mai pot simţi fiorul liric şi te ţin minte cu ne vrut efort! Ce fin **şi-**adânc e-al lirei tale-acord! Ce moralist **–** când biciuieşti coruperi! Ce reguli ne înveţi chiar astăzi, mort! Stârneşti şi remuşcări **–** dar nu ne superi! Te las cu Soracte**,** între brazi, zăpezi, ienuperi!

LXXVIII

O, Roma, ţara mea! în suflet ţară! Orfanii inimii la tine vin, O, mamă de imperii, legendară, Stingheră **–** unde simţi că al tău chin Pe lânga-al tău înseamnă prea puţin! Staţi şi-ascultaţi cum bufniţele ţipă! Călcaţi pe templul ruinat latin, şi vi **s-**o risipi durerea-n pripă, Păşind pe-o lume ce e lut fragil, de-o clipă!

LX XIX

Niobe-a neamurilor e, lipsită
Pe tron, fii, glas – durerea să şi-o zbiere.
Cu o urnă goală-n mâna-i veştejită!
Cenuşa sfântă nu e nicăiere;
Chiar al lui Scipio mormânt stingher o
Şi-ale eroilor morminte-s goale.
Tu, Tibru, au poţi curge în tăcere.
Tăi**ndu-**ţi prin pustiu de marmuri cale?
Fă-i, din val galben, tu, mantie Romei tale!

LXXX

Goţi, foc, creştini, războaie, inundaţii.
Şi Timpul, între mari coline, şapte.
I-au stins şi gloria, şi împăraţii!
Ah, Capitoliul a stat să rabde
Monarhi barbari călări! Ce crude fapte!
Căz**ut-**au temple, turnuri în nune.
Şi, peste haos de-ndoită noapte.

Cine-o s-arunce-o rază de lumină.
Spunând: „A fost şi e „în vremea ce-o să vină?
LXXXI
O noapte-a evilor şi-a Ignoranţei.
Ce-i fiica nopţii şi în bezne-o ţine.
Orbi, rătăcim pe căile speranţei.
Căci oceanul, slăvile divine
Au hărţi – şi le cunoaştem mult mai bine.
Dar noaptea-i un deşert unde-amintirea
Se rătăceşte… Des, peste ruine.
Noi Eureka! strigăm, dar strălucirea.
De-o clipă-i – şi-un miraj a fi se-arată ştirea.
LXXXII
Vai, unde-i mândra urbe? Unde-s cele Trei sute de Triumfuri? Şi-acea zi Când Brutus a ajuns vestit sub stele? Dar ale lui Vergiliu poezii? Dar Cicero, ce elocvent vorbi?
Dar ale lui Tit Livius tablouri? Prin dânşii, Roma, va sa, reînvie Noi lumea să ne-o plângem, căci ecouri Nu vom lăsa şi noi, ca Roma, din cavouri.
LXXXIII
Tu, Sylla, căruia la car ţi-a pus Fortuna roată – aquíla să-ţi zboare Peste-Asia ai vrut, şi-apoi, supus, Să-nfrunţi, pe drept, a Romei răzbunare; Tu, ce-ngheţai senatul c-o-ncruntare, în ciuda viciilor omeneşti, Te-ai dovedit roman de viţă mare, Căci drepturi mult mai mari decât regeşti Ai lepădat, fiind şi-n stare să zâmbeşti;
LXXXIV
Adică sceptrul dictatorial! Dar bănuiai tu că se va prosterne Unor străini însemnul triumfal? Că prinţi străini îi vor dicta guverne Cetăţii cei divine şi eterne Ce oşti gătea doar pentru mari victorii, şi umbra ei prinsese a-şi aşterne Peste-ale lumii vaste teritorii, Atotputernică ştiută de istorii?
LXXXV
Victorios a fost, puternic domn el, Dar cel dintâi dintre uzurpatori A fost al nostru, înţeleptul Cromwell, Când tronul fu, gonind pe dictatori, în eşafod să-l schimbe deseori. Ilustru răzvrătit! Ah, Libertatea şi Faima costă

crime şi orori. Ci tragă-nvălături posteritatea: Muri în zi când a şi-nfrânt regalitatea!

LX XXVI

Doi ani el în aceeaşi zi n-nvins, şi în aceeaşi zi, şi-aceeaşi lună, Linţoliu moartea peste el a-ntins, în alt an… N-a vrut soarta să ne spună că visele ce inima adună, Pe drum spinos purtân**du-**ne-n neştire, Mormânt mai mult înseamnă, nu cunună? O, pilde mari de-ar fi să te inspire, Biet om, te-ai bucura mai mult de fericiră!

LXX XVII

Iar tu, Statuie-a groazei, ce exişti în nudă, austeră majestate; Tu ce văz**ut-**ai cum, cu ochii trişti, Lovit, de asasine mâini armate, Sucombă, Caesar plin de denunţate! Pompei! Nemesis jertfă-atunci ţi-l dete, Regina peste oameni, zei şi state! Să vă cinstim că-nvins-aţi regi în cete, Ori că pe scenă doar aţi fost marionete?

LXXXVIII

Şi tu, lupoaică, doica Romei sfinte, în ţâţele de bronz, chiar şi lovita De trăsnet, lapte de vitează ginte. Se pare că mai ai **–** şi neclintită, la monument de artă eşti privită!

— Tu, ce-alăptaşi un întemeietor, De fulgerul lui Joc înnegrită, Pe gemeni îi hrăneşti cu-acelaşi dor, Curaj nebun sădind şi azi în pieptul lor!

LXXXIX

Da**,** i alăptezi, dar stirpea lor de cremeni **S-**a stins… Le cresc oraşe din mormânt; Cei înfricaţi de ei, vrând lor asemeni să fie, pe-a lor urmă tot călcând, învinşi şi-nvingători au fost şi sunt, Dar n-au ajuns puternici precum ei; Doar unul, unui singur pe pământ, A fost pe-aproape… Azi e mort, sau ce-i? E viu **–** rob robilor ce-avu, pe drept temei.

XC

Căci de mărirea-i falsă mult orbit, El, vrân**du-**se un Caesar de-altădată, Un Caesar avortat **s-**a dovedit **şi-**n alt tipar plămada-i fu turnată; O, patima şi recea judecată. Se împleteau la-ntând din instinct; Pe lângă Cleopatra desfrânată Era Alcide, dar curând de-alint. Se dezbăra, putând rosti din nou, distinct.

XCI

Un *Veni*, *vidi*, *vici*!… Cestălalt, Vrând vulturii francezi în aprig zbor **S-**o ia nainte-n iureş de asalt, la şoimul cel dresat de vânător, Nu-şi asculta, al inimii fior; Ciudat, sucit, din slăbiciuni, din toate.

L-a stăpânit cumplit, stăruitor, Cea mai de jos **–** nespusa Vanitate. Dar oare ce dorinţi avea, adevărate?

XCII

Voia, pe lume, totul, sau nimic! N-a aşteptat ca moartea să-l doboare; Un Caesar ar fi fost peste un pic, Al cărui colb îl cale cu în picioare! Ah, Moartea! Arcuri de triumf, popoare Zdrobite, sânge-n valuri cure, plâns greu, Sunt pentru tine **–** şi-arcă de salvare Nenorociţii n-au! Sfânt Dumnezeu, întinde iar po cer frumosul curcubeu!

XCIII

Ce fruct rodeşte stearpa existenţă? Simţiri sălcii, minţi slabe, scurtă viaţă **şi-**ascunsa Adevărului esenţă, la perla-n scoici… în datini toate-ngheaţă; Opinia strânge lumea-n văl de ceaţă, Din Rău şi Bine otova, făcând, şi gândul oamenii nu-şi dau pe faţă, Căci crimă-i socotit un liber gând, De poate revărsa lumină pe pământ!

XCIV

Mizeria-şi târăsc din veac în veac.
Din tată-n fiu, mereu, şi mândri mor
De jugu-njositor… Diată fac.
Lăsând copiilor mânia lor.
Sclavi înascuţi, ce liberi nu se vor.
Ei lanţu-şi apără-n războaie crunte
Şi sângeră ca un gladiator.
În circ, unde ca frunzele mărunte.
Ortacii i-au căzut, pieirea stând să-nfrunte.

XCV

Nu de credinţi vorbesc… Ele-au rămas o treabă între om şi Dumnezeu, Ci de ce zi de zi şi ceas de ceas I-apasă tiraniei jugul greu şi de edictele ce**,** n evul meu, Sunt de stăpânii lumii decretate, Maimuţe-a celui ce, din somn, mereu, Trezit-a regi şi-a zguduit palat!**”, şi-**atât doar de făcea, slăvit era azi, poate.

XCVI

Pot doar tiranii tiranii să-nfrângă?

Nu-s campioni ai libertăţii-n lume ia în Columbia ce, virgină încă.

O Pallas izvodit? Oare anume.

Doar în păduri, lângă cascade-n spume, Natura naşte minţi, prin străduinţe, la a lui Washington? Pământu-acum e Oare lipsit de-asemenea seminţe **şi**-n Europa nu pot **–** creşte mari voinţe?

XCVII

Vărsă, de sânge beată, crime Franţa, şi saturnaliile-au fost fatale, Căci Libertăţii i-au strivit speranţa; Orori, ambiţii mari imperiale Aridicat-au ziduri colosale între nădejdi şi om; cel act din urmă, Ce **s-**a jucat, deschide largă cale Robiei iar, căci pomul vieţii scurmă **şi-**i prăbuşită şi mai greu umană turmă.

XCVIII

Dar zdrenţuitul steag, o, Libertate, în contra vântului ţi-l porţi, tot sus, şi glasul tău de trâmbiţă mai poate Suna, după furtună, nesupus. Flori, frunze din al tău pom sfânt **s-**au dus şi ramurile de securi ţi-s rupte, Dar seva şi sămânţa ta şi-au spus Cuvântul, ce şi-n nord de inimi supt e, şi primăveri vei şti, cu neaiuaro fructe!

XCIX

Un turn văd, ca o veche forţareaţă?

Ce ar putea o armie să-nfrunte.

Tot învelit de-a iederii verdeaţa.

Cu câteva creneluri doar pe frunte.

Pe ziduri coşcovite şi cărunte.

Stă Veşniciei iedera ghirlandă **–** Dar ce comori se-ascund sub lespezi ciunte.

De două mii de ani? Sau cui ofrandă

1 **s-**a adus? Unei femei! Soţie**,** amantă?

C

Dar cine-a fost ca-n vremea de demult, De i-i palat mormântul? Fost-a castă, De-un rege demnă, ori chiar şi mai mult, A unui cetăţean roman nevastă? Au ce erou născu din a ci coastă? Ce fiică farmecul i-l moşteneşte?

Cum a trăit, iubit în lumea vastă?

Destin înalt ea a avut, fireşte, De îngropată e atât de-mpărăteşte.

CI

Au şi-a iubit doar soţul, ori şi soţi Ai altora?

— N romanele anale, Femei de orice fel să afli poli. Cornelie, pe-a-nţelepciunii cale Era, strunind plăcerile carnale? Ori Cleopatră, darnică din fire, Cu trup arzând de patimi infernale? Iubit-a ori fugit-a de iubire? Spre multe inima e-n stare să aspire!

CII

Murit-a poate tânără, frumoasă, Strivită de-o durere grea, cumplită, Mai grea ca monumentul ce-o apasă… Văd nor pe frumuseţea-i negrăită; în negrii ochi văd moartea profeţită, la pentru cei aleşi, pretimpurie; Văd farmecu-i ca raza asfinţită, Sclipind bolnav – o frunză ruginie – Al morţii Hesperus, ce cheamă-n Veşnicie.

CIII

Ori o văd moartă după ce s-au stins Părinţii, pruncii, vraja frumuseţii, Mai amintind de farmec păru-i nins, Ce ascundea, buclat, albeaţa feţii când toţi o admirau în floarea vieţii. Ci-n van sunt întrebările aceste; Un lucru ştim: că, pildă a nobleţii, Soţia de bogat ca din poveste, Metella, a murit! Metella nu mai este!

CIV

Orgoliul lui Crassus şi mândria sunt scrise-n monument, dar mi se pare, O, loc de veci, că i-am ştiut solia. Trecutul cu-armonii familiare Renvie-n mine, dar solemn mi-apare, Prin sonuri ca de stins departe tunet. Ah, lângă iederă aş sta cu-ardoare, Cât să-ntrupez, peste mormântul umed, Tot ce culoare-a fost, mişcare, cântec, sunet.

CV

Din scândurile-atâtor naufragii Nu pot să fac o a Speranţei barcă

Şi, pe ocean, să-nfrunt din nou ravagii

Şi valul care spumele-l încarcă.

Spre – un ţărm unde-am pierdut pe mulţi? Dar, parcă.

Informă luntre pot, din scânduri mici.
Să-mi meşteresc? Şi unde-n lumea largă
Să merg, când nu m-atrag nădejdi, şi nici
N-am casă – şi iubesc atât: ce este-aici?
CU
Ci urle vânturil Annonia lor De-acum îmi va fi muzică… Şi ţipe, în noapte, bubele, cu ele-n cor, Cum le aud ţipând în aste clipe, Căci dragi li-s ale beznelor risipe. Pe Palatin, prin ţipete-şi răspund, Rotind ochi sumbri, dând din grele-aripe. Ce-nseamnă chinul nostru, chiar profund, Pe-o raclă ce-a-nghiţit imperiul fecund?
CVII
Bozi, chiparoşi, urzici şi iederi cresc Peste mormane de pământ – şi, poate, Aici era palat împărătesc; Coloane frânte, bolţi de mult surpate, Subpământene beciuri populate De buhe prinde ochiul să contemple. Savanţii zic atât: că-s ziduri toate! Dar ce-au fost? Terme, mari palate, temple? îi stau măririi ce **s-**a prăbuşit exemple!
CVIII
E-o lecţie morală pentru naţii.
Căci totul se repetă şi renvie.
Da, libertate, glorie, ovaţii.
Mari avuţii, corupţii, barbarie.
Istoria a prins a ne descrie.
Dar doar o pagină a scris cu rost.
Aici, unde o lungă tiranic
Comori şi voluptăţi să strângă a fost.
Priviţi, căci orice spun cuvintele – spun prost!
CIX
Priviţi plângând, râzând ori lăudând, Că-i loc aici de orice simţăminte; Biet om, eşti între râs şi plâns oricând, Căci state, veacuri au aici morminte; Iar dealul ce teşit îţi stă-nainte E-o piramidă de imperiu, faur De glorii ce chiar soarelui fierbinte Lumina-i înteţeau pe-acest coclaur…
Ci unde-i sunt acum cupolele de aur? CX
Nici Cicero, columnă fără nume, Nu a grăit ca tine, răspicat. Ce-s laurii lui Cezar? Vreau, anume, Cununi de iederi de pe-al său palat. Columnă văd, sau arc? **S-**a

consacrat Lui Titus? Lui Trăiau? O, nu, că este Coloana timpului ce, nendurat, Râzând, preschimbă totul, fără veste. Un papă-n vârful ei stă-n vremile aceste.

CXI

Traian sta nu-ngropat, ci în văzduh, De stele-aproape, demn de slăvi sublime, Fiind cândva neliniştitu-i duh Stăpânul peste mări, şi ţări, şi clime, Cum, după dânsul, nu a mai fost nime Spre a mări Imperiul Roman… Mai mult ca Machidon în străvechime A fost – şi sânge n-a vărsat în van, şi venerat de toţi şi astăzi e Traian!

CXII

Ci unde-i a Triumfurilor Stâncă, Loc de îmbrăţişat eroi din lupte? Dar Tarpeiana, ce-n genune-adâncă Vedea cum trădătorul frânt şi rupt e? Nu-aici soldaţii, n şiruri nentrerupte, Trofee aduceau?… Iar jos, nu moarte Dorm facţiuni de zece veacuri supte în ţărnă?… Colo, n Forum, nu departe, Simt dorinţa cum, o, Cicero, şi mai arde!

CXIII

O, câmp de glorii, sânge, şi răzmeriţi! O, ginte de mari patimi sfidată, De când luptai puterea să ţi-o meriţi, şi până cucerit-ai lumea toată! Văzut-ai şi-Anarhia dezmăţată Cum Libertăţii îi încalcă dreptul, Cum cumpăra orice soldat o gloată şi iama da-n senatul mut, de-a dreptul, Iar muţii senatori nici gând să-i ţină pieptul.

CXIV

Dar şirul de tirani uitând, nu lesne, îmi vine ultimul tribun în minte: Răscumpărat-ai veacuri lungi de bezne.

Rienzi, floare a romanei ginte.
Ce pe Petrarca l-ai iubit fierbinte.
Cât fructe da-va pomul libertăţii.
Mormântul în ghirlande să-ţi alinte.
O, ultim bun roman, străjer dreptăţii.
Ce scurt timp ai domnit – nou Numa al Cetăţii!

CXV

Egeria! O, plăsmuire dulce
Şi ideală ce pe om l-îmbie
La sân mirific fruntea să şi-o culce;
Aeriană auroră vie.

A unei deznădejdi nimfolepsie.
Sau, poate, pământeasca frumuseţe.
Ţi-a dat un rege ascultare ţie.
Şi, orice-ai fi, ntrupare eşti, zeiască.
Un gând frumos în dulce formă femeiască.

CXVI

Sunt muşchii, lângă sacrul tău izvor, Stropiţi ca de elizeene unde, Ce chipu-ţi oglindesc cu drag şi dor, Tot limpede prin veacuri furibunde; Iar geniul acestui loc se-ascunde, **într-**o nepângărită-n veci verdeaţă; Izvoru-n marmuri nu ţi-i strâns niciunde şi sub a ta statuie se răsfaţă, Udând apoi, în jur, livadă şi fânenţă.

CXVII

Şi iedera-ncâlcită peste gârlă. Sunt toate dealurile-n jur în floare; Prin ierbi foşnind aleargă o şopârlă, şi păsări ciută vesele – şi-o boare Din flori multicolore-n legănare, Ţi-arată vii privelişti din poveste. Sub adiere, violeta pare că prinde în petalele-i modeste Nuanţele de-azur din sferele celeste.

CXVIII

Egeria! în loc încântător Primeai pe muritorul tău ales, Cu inima bătând**u-**ţi viu de dor. Şi noaptea-n vălul ei de stele des Vă-nvăluia cu tainic înţeles, **şi-**n doi priveaţi mirificul spectacol. **Pentru** al zeieştilor iubiri eres Natura plămădise-acest miracol, Sălaş al celuia de mai dintâi oracol.

CXIX

La pieptu-i strânsă, nu uneai tu gând şi suflet muritor cu cel zeiesc? Şi dragostei, ce moare suspinând, Cum **s-**a născut, nu-i dai imbold ceresc? Nu-nveşniceai plăceri şi dor lumesc, Scăl**dându-**le-n cerească puritate? Veninul nu-l îndepărtai, firesc, De pe săgeţi? Şi buruieni ce, poate, Apasă sufletul, nu le smulgeai pe toate?

CXX

Izvorul simţămintelor juniei. Se pierde, vai, ori un deşert doar udă, De creşte iarba rea a freneziei, Plăcută, dar a cărei floare mi dă Parfum, ci iz ce naşte chin şi trudă, Ori arbori creşte, ce mustesc venin… Dă roade de-astea

pasiunea crudă, Păşind pe sec nisip – şi-n lung suspin Se-neacă, vrând în van opritul fruct divin.

CXXI

O, Dragoste! Eşti serafim, privirii Nearătatşi-n tine credem doar; Cei ce iubesc îţi sunt pe veci martirii, Cu inime zdrobite pe altar. Eşti plăsmuire-a minţii, care chiar şi ceru-a populat prin fantezie, şi-cum ne bântui şi ne eşti calvar Al sufletului prins de-o flamă vie, Ce-l chinuie mereu, zdrobeşte şi sfâşie.

CXXII

De plăsmuirea ei bolnavă-i mintea.
Şi crede-n plăsmuire, delirând.
Statuii-n sculptor caută-i sorgintea.
Căci Firea nu face statui, nici vrând.
Ci unde-i farmecul suav şi blând
Ce-l urmărim de mici până la moarte.
Un Paradis de neajuns nicicând.
Al deznădejdii, rătăcind, în arte.
Penelul, peana, ca mai mândre flori să poarte?

CXXIII

Delir e dragostea şi nebunie. Greu i-afli leac, căci idolul din minte îşi pierde-a farmecului poezie şi însuşi idealul ni-l dezminte.

Dar noi, vrăjiţi fiind, ca şi-nainte, Furtuni culegem din ce-am semănat, Căci sufletul, pătruns de crez fierbinte, la alchimistul încăpăţânat, Comori vrea unde nu-s comori cu-adevărat.

CXXIV

Ne veştejim de tineri, supţi de boală.
Şi n-avem leac, şi buza veşnic arde;
Spre amurgul vieţii, forma ideală
Se mai năzare ca-n sculpturi sau carte.
Dar c-o fantomă – şi târziu e foarte.
Căci dragoste, zgârcenie ori glorii
Sunt toate-n van pe-al nostru drum spre moarte.
Vrăjesc sub alte nume meteorii.
Dar li se sting, când cad, sclipirile splendorii.

CXXV

Ce-n vis doreau, puţini găsesc, sau nime… Nevoia **de-**a iubi-Ntâmplarea poate, Mai sting antipatii, dar cu asprime, Curând vor răbufni, desferecate, De neiertat jigniri înveninate. Materială zeie, Circumstanţa, Din**tr-**o baghetă-cârje pururi scoate Noian de rele, ca o Baba-Cloanţa, Striv**ndu-**ne, sub ea, în pulbere speranţa.

CXXVI

Natură falsă viaţa ni-i – lipsită De armonic – toată de păcat şi de un blestem de neşters lovită. Stăm sub un Upas, arbore rotat, Ce rădăcini pământul şi-a luat, Făcând cer vast din ramuri şi din flori, Din care plăgi tot varsă nencetat, Robie, moarte, boli văzute, ori Chinuitoare cazne, blesteme şi orori.

CXXVII

S-avem curajul de-a gândi… Gândirea

Ni-i ultimul refugiu în destin.

Sau cel puţin al meu va fi, cât Firea.

Ne e, din leagăn, acest har divin în lanţ şi-n bezne torturat hain.

Ca Adevărul, cu a lui lumină.

Să nu-l vedem noi câtuşi de puţin.

Dar în zadar, căci raza lui senină

Va smulge-al beznei văl în vremea ce-o să vină.

CXXVIII

Dar ce arcade văd peste arcade? Aici se pare Roma că-şi adună Ale Triumfurilor Arcuri toate. E Coliseul! Lin argint de lună Fireşti cununi pe frunte stă să-i pună. El, Meditaţiilor vast tezaur, Lumini divine cere doar cunună, şi cerul pur, care-i şi umbrei faur, Pe măreţia lui aşterne-argint şi aur – CXXIX

Văl ce-ţi vorbeşte despre Veşnicie, în al italienei nopţi decor, Căci Timpul a ascuns, din străvede, în nalte ziduri duh nepieritor. Magic afli în ruina lor, Dormind sub coasa vremii nendurate, De-ntrec, prin asta, fastul sclipitor Al somptuoaselor de azi palate. Ce stau tot aşteptând patina vremii toate.

CXXX

Tu, Timp, ce pui ruinilor podoabe.

Tu, singurul ce-alini şi vindeci boala
Din inime zdrobite, triste, slabe.
Şi judecăţii îi îndrepţi greşeala.
Şi-n Adevăr, iubiri verşi îndoiala;
Tu, filosof printre sofiştii lumii.
Răzbunător de nedreptăţi – sfiala
Îmi cere ca, n genunchi, ţie faţa humii.
Să-ţi nalţ o rugă eu, ce-n suflet vie-acum mi-i.

CXXXI

Aci printre ruini, unde altar şi templu ai, în chip divin stinghere, Ruina anilor mei trişti în dar Primeşte-o, că-i ofrandă de durere. Trufaş de-am fost, o, nu-mi fi mângâiere; Dar dac-am fost modest şi-n fericire şi am răspuns doar la a urii fiere, Fă tu ca nu în van ori în neştire să port în suflet fier, vrăjmaşii să-mi deşire!

CXXXII

Iar tu, care pe-al tău cântar etern, Nemesis, cântăreşti cumplite crime şi şerpii Furiilor din Infern I-ai asmuţit **spre** Oreste-n străvechime, Când mâna lui greşi, lovind cu-asprime.

Nendreptăţit prin legi fireşti şi sfinte, (Chiar de-aveau alţii dreptul la cruzime), De-aici, unde-ai domnit, eu, prin cuvinte, „Din colb te scoală, o, Nemesis!” – strig fierbinte.

CXXXIII

Nu că n-aş merita eu, prin vreo faptă.
A mea ori săvârşită de părinţi.
Să sânger! De loveau cu armă dreaptă.
Plăteam prin sânge şi prin suferinţe.
Dar nu vreau ca şuvoaiele fierbinţi
Să-i fie supte de pământ – ci ţie.
Nemesis, le consacru – să – alinţi.
Prin răzbunare, chiar dacă târzie.
N-am căutat-o… Dorm… Veghează tu-n vecie!

XXXIV

De glasul mi-l ridic, nu-i semn că tremur, Gândind că de cruzimi av**ut-**am parte-Au cine m-a văzut pălind e pe vremuri, Ori de curaj lipsit, lovit de moarte? Dar aste

pagini vreau ca, n chip aparte, Să-mi steie amintirii monument. Desăvârşirea strânsă-n vers şi-n carte, (O, va veni cândva acel moment!), Crunt va lovi-n al meu prigonitor dement.

CXXXV

Lovi-va prin Iertare… Glie-mumă.
Cer sfânt – acesta e al meu blestem.
Nu merită iertarea mea postumă
Atâtea suferinţe strânse ghem?
Sub chinuri, prigoniri n-a fost să gem?
N-au fost trădat, calomniat durut
În tot ce-aveam mai scump şi mai suprem?
Când disperării să-i cedez n-am vrut.
E semn că nu-s ca ei – că-s din alt lut făcut.

CXXXVI

Au ce n-am îndurat, de la meschine, Mici perfidii, la calomnii ostile Striga te-n gura mare, bârfe fine, şoptite, cu veninuri de reptile, Făţărnicii, aluzii imbecile, Priviri de Ianus, care mint tâcând, Suspine ipocrite, chiar servile, Ce, grai ascuns dezaprobării dând, Îi şi conving pe cei din turmă orişicând?

CXXXVII

Dar am trăit – şi n-am trăit în van; Căci focu-n piept şi mintea de-mi slăbesc, şi pier luptând cu chinul meu tiran, în mine e un ce nepământesc, Care-mi va supravieţui firesc, la son de liră mută-n amintire, şi Timpul înfruntând, şi-un chin drăcesc, şi inimi împietrite peste fire **S**-or înmuia, trăind căinţă şi iubire.

CXXXVIII

Aşa va fi… Putere de temut, Prin vrajă revelată, fără numi, Aici, la miez de noapte, te salut! Ne-ndemni **spre** o reculegere anume, Ce spaimă nu-i – dar ne arăţi o lume Sub iederi peste mândre ziduri sparte. Simţire-adâncă sufletul acum e, şi din acest trecut noi facem parte, şi martori nevăzuţi îi stăm, de el departe.

CXXXIX

Era aici vacarm de nedescris.
Cu murmure de milă şi ovaţii.

Când omul de alt om era ucis.
De ce? Să se distreze împăraţii!
Şi ce-i de mori în luptă, ca soldaţii.
Ori în rotunda circului arenă?
Oricum, aceiaşi viermi îţi rod ficaţii.
Şi în acelaşi teatru, fără jenă.
Privesc cei mari cum mor actorii de pe scenă.
CXL
În faţa mea Gladiatorul zace.
Proptit în mâini, murind, dar – brav bărbat-Cu soarta-i crudă gata să se-mpace;
Durerea-şi stăpâneşte, încordat;
I-i capul tot mai mult, mai greu plecat;
Ca stropii grei de ploaie, stropi de sânge
Din rană îi mai curg neîncetat.
Şi mai răsună-aplauzele nătânge
Pentru învingător, cât moartea-n brate-l strânge.
CXLI
Le-aude, dar nu-l mişcă nicidecum, Căci ochii, inima, la ceas de moarte, I-s dincolo de Dunăre acum. Nu-i pasă că de viaţă se desparte, Ci-şi vede pruncii-n Dacia, departe, şi casa lui sărmană, şi nevasta…
De răzbunare n-o să aibă parte? Sculaţi, popoare de din nord, năpasta **S**-o scuturaţi, căci ştiţi, veni şi vremea asta!
CXLII
Dar unde-n sânge se scălda Omorul, şi naţii se-mbulzeau pe străzi precum Torentul care, părăsind priponii, Cu vuiet printre stânci îşi taie drum; Aici, unde blesteme-au curs, duium, şi aclamaţii – unde Viaţă, Moarte Cereau ale mulţimii toane – acum Doar glasu-mi sună peste trepte sparte, **şi**-al paşilor ecou răspunde-mi de departe.
CXLIII
Ruini! Dar ce ruini! Din lespezi rupte De-aici **s**-au ridicat cetăţi, palate, Oraşe chiar, de veacuri nentrerupte! De unde **s**-au mai smuls acestea toate Nu vezi… Cadavrul lui nemăsurat e… Ori poate-a fost doar măturat? Dar iată,

Spărturile de soare sunt trădate, şi seama-ţi dai cum vremea nendurată şi omul au distrus mult din ce-a fost odată.

CXLIV

Dar când pe arcul cel mai nalt, bălaie;
Apare luna, şi-n spărturi pătrunde
Pâlpâitoarea stelelor văpaie;
Când fâlfâie peste zidiri rotunde
Frunzarul buruienilor fecunde.
Ca laurii lui Cezar pe chelie;
Cât totu-i numai văl de raze blânde.
Cohortele de morţi eroi învie.
Căci pe-al lor colb păşim… Păşim pe Veşnicie!

CXLV

„Cât Coliseul sta-va în picioare, Va sta şi Roma – iar cu el odată, Cădea-va Roma; şi de Roma piere, şi lumea piere”. – ne-a lăsat aliată Un pelerin saxon cândva – şi iată, La locul lor stau Roma şi-o ruină Ce n-o vor mai restaura vreodată, Precum şi lumea noastră, vizuină De ucigaşi şi de tâlhari apururi plină.

CXLVI

…Sever, sublim şi simplu, maiestuos.

Şi zeilor, şi sfinţilor palat, De la anticul Joc la Christos, Cruţat de Timp, chiar înfrumuseţat, Văzut-ai cum imperii s-au surpat, Cum omul calcă tot pe spini spre moarte… Ci sta-vei tu-n vecii nezdruncinat, şi fier tiran sfruntând, şi Timp, şi Soarte, O, Pantheon, sălaş de culturi şi de arte?

— CXLVII

Al artelor din vremi mai nălţătoare, Tu, ros de Timp, dar tot desăvârşit, în suflet verşi sfinţenie-mpăcare, şi crede-artistul iubitor de mit la doar prin poarta ta, lăcaş slăvit, Trecutu-şi trece, glorioasa rază; Aliate află cel pe rugi pornit, Iar celui ce vrea genii mari să vază, Statui măiestre-aici i se înfăţişează.

CXLVIII

Dar ce se-ascunde-n umbră de firidă? Ce văd? Nimic… Ba văd nedesluşite Contururi stând acolo să se-

nchidă, Năluci de-nchipuire plăsmuite! Ba nu!

— Acum văd chipuri limpezite: Văd un moşneag şi-o ţinură… Văd clar, Ea mamă de curând, da, negreşit e, Cu sânii plini de-ai laptelui nectar. Dar ce face aici, de sânii goi i-apar?

CXLIX

În ei e-al vieţii suc, întâia hrană Ce-o sugem, căci i-i inima izvor. Ce fericit, tihnit, mult dulcea mană o soarbe pruncul, gângurind uşor! Bărbaţii nu pricep – nu-i treaba lor – Dar mama simte cum, ca un boboc, Îi creşte scumpul inimii odor. Ce-o să ajungă el? Nu ştim deloc! Fu un Cain născut de Eva, la soroc!

CL

Dar bătrâneţea e aici hrănită
De tinereţe… Unui bun părinte
Îi dă să sugă fiica lui iubită.
Suc – dar din darul sângelui fierbinte!
Nu, n-o să moară el cât sfârcul simte
De lapte plin, mai plin ca Nilul chiar
De ape… Haide, suge înainte.
Bătrân nefericit, un pur nectar
Cum însuşi raiul sfânt nu-ţi poate da în dar!

CU

Străvechea Căii Laptelui poveste Nu are-n tâlcul ei mai blândă rază; O constelaţie mai dulce este şi Firea-n ea triumful stă să-şi vază, Mai mult ca-n stelele ce scânteiază Pe cerul vast… O, fiică minunată, Un strop nu pierzi – şi se înapoiază Pur lapte la izvor, hrănind un tată, Cum sufletul, din trup, în Univers o dată.

CLII

Ci haidem **spre** al lui Hadrian morman, Ce-i după piramida egipteană o copie – şi el **s**-a dus taman La Nil, să şi-o aleagă pe sprânceană. L-a pus pe-artist împărătească toană la trudă pentru uriaşi, în silă, Să-şi aibă loc de veci ţărâna-i vană. Se-ntreabă-un filosof, zâmbind cu milă, La ce bun **s**-a durat hidoasa lui movilă?

CLIII

Dar iată Domul vast pe lângă care Chilie-i al Dianei

templu-ales; Lui Christ zidit e, n locul unde-şi are Mormânt martirul lui… Eu, la Efes, Văz**ut**-am cum şacali, hiene, ades, La umbra templului Dianei vin, în plin deşert… Văz**ut**-am, recules, Al Sfintei Sofia altar divin şi turnu-i daurit spurcat de-un muezin.

CLIV

Dar printre temple vechi şi noi biserici, Nimic nu-ţi poate fi asemeni ţie, Sfânt monument, unde cinstiţii clerici îl proslăvesc pe Domnul din Tărie; De când a părăsit pentru vecie Sionul cel ales, au ce zidire Mai vrednică-i de el, când măreţie, Putere, frumuseţe peste fire Doar tu le-ai îmbinat în sacră strălucire?

CLV

De intri, măreţia-i nu te-apasă, Căci geniul acestui loc îţi creşte

Un suflet colosal, ce-şi află casă Doar în sălaşul vast unde, fireşte, Crezi nemurirea că se pregăteşte. De socotit eşti vrednic şi cucernic, Vedea-vei Dumnezeu cum te primeşte Ca-n templul ce-i Credinţei vistiernic, Nenimicit fiind de Cel Atotputernic.

CLVI

Păşind, vezi eleganta catedrală Tot mai imensă cum, pe Alpi în sus, Tot mai departe-ţi pare-a crestei fală. Însă imensitatea-i **s**-a compus. Armonică… De marmuri oşti sedus, De sfeşnice de aur şi tablouri, Precum cupola ei cupole nu-s; N-au nici castelele de pe platouri, Căci are temelii, aceasta, printre nouri!

CLVII

Cu ochiul cum n-o poţi cuprinde toată, Contemplă-i părţile-alcătuitoare, Căci cum oceanul ţărmuri mii ţi-arată, şi ea în mii de chipuri îţi apare. Detaliile unice-n splendoare Le ţine minte-ntâi şi-ntâi de toate, la, în sfârşit, superba ci grandoare în toată strălucirea să se-arate Privirii ce, altfel, cuprinde tot nu poate.

CLVIII

Căci slab tu prin virtuţile trupeşti, Treptat prinzi vastul tot – şi n-ai cuvinte Pentru adânci simţiri dumnezeieşti; Şi-aici, în faţa catedralei sfinte, Te simţi

prea mic prin suflet şi prin minte, Cât sufletul nu-ţi creşte-n ritm cu fala Zidirii, şi nălţat curând se simte, Prin contemplaţie, la ideala Mărire ce, prin tot, inspiră catedrala.

CLIX

Iluminat, de te opreşti o clipă, Guşti nu numai plăcerile minunii, Nu faci doar de-adoraţie risipă, N-admiri doar claritatea viziunii Maeştrilor care-şi întrec străbunii Prin artă… Al Sublimului tezaur E-aici – e-aici izvorul rugăciunii; Te-mbogăţeşti pe-al său nisip de aur

Şi afli ce minuni concepe-un geniu faur.

CLX

Ci pe Laocoon la Vatican Priveşte-l… E prin suferinţe sfinţit; A tatălui iubire şi alean, Cum şi răbdarea lui de neclintit. Se împletesc… Dar luptă-n van, strivit De-a şarpelui inele-nveninate, Ce se tot strâng şi stâng, neistovit Crescân**du-**i chinul… Un suspin mai scoate. Şi sufletul şi-l dă… Să lupte nu mai poate.

CLXI

Ci iată-l pe-un arcaş ce greş n-a dat, Zeu al luminii, vieţii, poeziei, Un soare-n chip de om, străluminat De aura izbânzii bătăliei. Răzbunătoarea lui săgeată vie-i De nemurirea lui în sprinten zbor. În ochi şi-n nări dispreţ sublim învie-i, De-apare mândru, falnic tuturor, încât îl recunoşti ca zeu nemuritor.

CLXII

Dar formele-i sunt via, vis de iubire Al unei nimfe solitare, goale, Dori**ndu-**şi un nemuritor drept mire – Un vis al frumuseţii ideale, Din clipe când fiinţe ireale, Nemuritoare plăsmuim în ghid, Făpturi în zbor din sferele astrale, la raze ale nemuririi, vrând să le vedem în zei schimbâ**ndu-**se curând.

CLXIII

De-i drept că Prometeu răpi scânteia.
Sădi**nd-**o-n om, ea zeilor plătită
Le-a fost în marmură după aceea.
De muritoare mâini de-i făurită.
Un duh nemuritor în ea palpită.

De-a socotit-o sacră însuşi Timpul.
Ci n-a fost de aripa lui clintită
Şi în statuie viu e încă nimbul
De foc de care-a fost prădat cândva Olimpul.

CLXIV

…Dar peregrinul meu, cântat de vers, Ce muza-mi însoţea, pe unde este?
Pe nicăieri el oare n-a mai mers
Şi punct aşteaptă lunga mea poveste?
S-au dus vedenii, rătăciri, tempeste.
Dar de n-a fost pribeag imaginar.
Şi suferea ca alţii – fără vesto
Dispară-n lumea fără de hotar.
Uitat de toţi, intrând **într-**un neant primar.

CLXV

Ce-n umbre schimbă viaţă şi substanţe. Tot ce Natura pus-a-n oameni vii, Liman lipsit de gânduri, vreri, speranţe, Universală beznă cu stafii… Un nor stă între noi şi toate, şi chiar Gloria cu raza-i de-l pătrunde, Mâhnită-i raza ei dintru vecii, Mai tristă decât nopţile afunde, Căci ne-am ăgeşte ea privirea înspre unde

CLXVI

Domneşte Hăul, ca **s-**aflăm din vreme Ce-om fi şi noi în beznele funebre. Şi Gloria, aii, stă să ne mai cheme, şi numele ni le visăm celebre când le-o-nghiţi Uitarea în tenebre! Van gând consolator! Dorinţi nătânge! Aceiaşi n-om ieşi din hăuri negre! Povara unei vieţi au nu ne frânge Destul, din inimă iscând sudori de sânge?

CLXVII

Dar linişte! Din hău aud o larmă, Un murmur surd, un murmur de departe, Cum iscă un popor la ceas de-alarmă, Atunci când Soarta l-a rănit de moarte. Pământul geme şi, n genuni iar sparte Fantome noi apar… Una-i regină, Coroană chiar de nu mai stă să poarte. Frumoasă, pală, de tristeţe plină, în van la sânul ci un pruncuşor alină.

CLXVIII

O, unde eşti, vlăstar de falnici regi? Speranţa multor

naţii e zdrobită! Tu, moarte cruntă, nu puteai **s-**alegi Pe una mai de rând, mai neiubită? La miez de noapte, mamă de**-**o clipită, Când mai gemeai în zvârcoliri natale, Te**-**a secerat cu coasa ei cumplită, şi zeci de insule imperiale

Nefericirea grea o întâlniră**-**n cale! CLXIX

Ţăranca naşte **–** ea nu moare însă.
Iar tu te**-**ai stins iubită, încât chiar
De hulitori de regi vei fi deplânsă.
Ne pierdem sfântul libertăţii har.
Căci rugi ea – ţi înălţase pe altar.
Din curcubeul ei ţesâ**ndu-**ţi nimb…
Iar tu, biet prinţ, lovit de greu amar.
Zadarnic soţul ei ai fost scurt timp.
Căci pruncul tău şi ea stau în cernitul limb!

CLXX

Ţi**-**a fost veşmântul de nuntire doliu.
Şi mort ţi**-**e al nuntirii fruct **–** şi**-**i moartă
Ea, tuturor mândrie şi orgoliu.
Cu păr de aur **–** dulcea ta consoartă!
Încredinţam a vieţii noastre soartă.
Şi chiar îl mai visăm pe prinţişor
Că a monarhilor coroană poartă…
Ca steaua îndrăgită de păstor
Era **–** însă **s-**a stins precum un meteor!

CLXXI

Vai nouă **–** şi nu ei! Ea doarme lin… Ce**-**o aştepta? Nesigura iubire A plebei, sfaturi ascunzând venin, Minciuni, făţărnicie, linguşire, Oracole de veacuri amăgire Pentru urechi regeşti, până poporul Regi mătură în grea tălazuire! Ciudat destin, punând stăpânitorul Pe**-**un taler **–** pe celălalt, căderea şi omorul!

CLXXII

Avea şi ea aceeaşi soartă poate… Dar inima mi crede! Preafrumoasă Şi plină de firească bunătate, Ea, de curând şi mamă, şi mireasă, O, cât ele singuri şi pustii ne lasă, De la augustu**-**i soţ, la om de rând! Ah, ne**-**a cutremurat a morţii coasă, **într-**un electric lanţ încătuşind Pe cei ce te iubeau ca pe un înger blând!

CLXXIII

Ci iată lacul Nemi, între dealuri împădurite, încât cruntul vânt, Ce smulge arbori şi stârneşte valuri.

Dând spumelor spre cer cumplit avânt, Nu-i tulbură oglinzile, ce-i sunt Reci, limpezi precum urile mocnite, Ce nu-şi arată negrul lor frământ. I-s ca un şarpe apele-adonnite, în ele însele din veci încolăcite.

CLXXIV

Albano – i curge către vale. -aproape, şi Tibrul, spre mediterane spaţii, Ce scaldă Latiumu – n val de ape. De-aici „Cânt armele şi pe bărbaţii..." Dură imperiile şi-mpăraţii. Pe-aici căta şi Cicero hodină, Să scape vrând de larmă şi ovaţii, Iar lângă munţii ce de cer se-anină, Unde-s sabinii, un bard obişnuia să vină.

CLXXV

Dar am uitat că pelerinul meu la templu a ajuns – şi bun rămas îi spun, fiind la cap de drum şi eu. Mediterana însă încă-un ceas S-o contemplăm – şi, mai făcând popas Pe Munţii-Albani, să admirăm se cade Tot marea ce de tineri ne-a atras Din Calpe să pornim spre unde roade Greu Pontul Euxin în ţărmuri Symplegade

CLXXVI

Ani lungi, dar, vai, puţini s-au scurs de când îmi şi-al meu Harold hoinărim avan. Am plâns şi-am suferit din când în când, Dar parcă stând pe loc, munciţi de-alcan. Ci totuşi, drumul nu ne-a fost în van, Cilii ne-am primit răsplata chiar aice; Am renăscut sub cerul diafan; Pe mări şi pe uscat am fost ferice, Cât oameni nu aflam, plăcerea să ne-o strica.

CLXXVII

O, de-aş avea-n deşert sălaş, alături De-un suflet drag şi plin de frăgezime, şi gândul despre oameni dând în lături, Pe ea doar s-o iubesc, urând pe nime Voi, elemente, ce simţiri sublime Stârniţi în mine, spirite alese Nu pot afla şi eu sub orice clime? Dar, vai, chiar de există, s nenţelese şi nu intră cu noi în vorbă prea adese

CLXXVIII

Plăcere-i o pădure necălcată, şi în ţărm pustiu e vrajă

– şi e lume în loc de om nestrăbătut vreodată; E muzică-n vuindu-l val în spume; Iubind Natura, mai puţin drag nu-mi e Nici omul; din ce-am fost, ori sunt, cu Firea De vorbă stând, eu îmi doresc, anume, Cu Universul să-mi unesc simţirea, Spunând nici totul, nici tăcând de tot trăirea.

CLXXIX

Tălăzuieşte-adânc ocean de-azur!
O, mii de flote îţi plutesc pe val.
Dar omul, care strică totu-n jur.
Nimic nu-ţi strică dincolo de mai.
Nu omul ţie – tu-i eşti lui fatal.
Căci el o umbră doar pe apa ta e
Şi supt e de adâncul abisal.
Uitat ca stropul nensemnat de ploaie.
Fără sicriu, nici popi şi nici cernite straie.

CLXXX

Nu-ţi lasă urme-n val… Nici şesul tău Nu-i prada lui – căci te răscoli cumplit **şi**-l scuturi ori îl sorbi în fund dehău. El – laş – pământul de l-a pângărit, Tu-l zvârli spre nori pe valul răzvrătit, Ori pe o plaje, ori în vreun fiord, în loc unde speranţe şi-a zidit, Aproape foarte de râvnitul port… Şi-aşa este firesc… Acolo zacă, mort!

CLXXXI

Te joci cu tunuri ce sparg ziduri groase, Sfărmând cetăţi şi speriind popoare şi regilor le bagă spaima-n oase; Leviathani din lemnul cel mai tare, Ce-l fac cică stăpân pe-ntinsa mare Pe om – în valul tău ca fulgu-s doar, Căci **s**-au topit în apriga-ţi viitoare Orgoliul Armadei, temerar, Ori resturile ce-au rămas la Trafalgar.

CLXXXII

Pe ţărmul tău imperii înfloriră. Cartagina, Atena, Roma, dar, Când Timpul ori barbari le năruiră.

Tu ai rămas, ocean, la fel de clar. Obrazul tău nu are – un rid măcar; Când state-au fost sortite pustiirii, La fel vuieşte valul tău amar, încât apururi ochii noştri miri-i C-araţi ca-n cea dintâi clipită a Zidirii!

CLXXXIII

Oglindă eşti **pentru** al Tăriei Domn, Ce chipu-şi vede

în furtuni… Eşti lin Ori răscolit, apururi fără somn… La Tropic, fierbi… La Pol, de gheţuri plin, Eşti trenul Nevăzutului divin şi a Eternităţii-ntruchipare. Nemăsurat şi ascultat deplin, De monştri-i hula ta zămislitoare; Eşti singur, nepătruns, din veci fără hotare.

CLXXXIV

Ocean imens! De prunc tu mi-ai fost scump! Tânjeam să-ţi joc pe piept cu valu-n spume, Brizanţii tăi de ţărmuri când se rump; N-aveam plăcere mai de preţ, pe lume; Când valurile nu ştiau de glume, Chiar frica îmi stârnea plăceri, duium, Copil al tău simţi**ndu-**mă, anume, şi mângâi**ndu-**ţi coama albă cum, Ocean nemărginit, ţi-o mângâi şi acum!

CLXXXV

Sfârşit-am truda… Vocea mea răsună, Stârnind ecouri, cea din urmă oară. Se stinge-un vis prea lung cântat pe strună la torţele ce bezna-mi luminară. Ce-i scris, e scris… Nu-s ca odinioară, Să pot cu rimele să mă mai joc. Imaginile zboru-şi încetară, şi simt cum, sub al vârstei greu breloc, Mocneşte tot mai stins lăuntricul meu foc.

CLXXXVI

Adio! E-un cuvânt ce întristează!
Vă zic adio totuşi celor care
Eroul mi-aţi urmat, cu mintea trează.
Şi în această ultimă-ncercare.
Măcar o amintire oarecare
Dacă-i păstraţi – o, n-a rupt în zadar
Atâtea încălţări prin lumea mare
Rămână el cu-al său destin amar.
Iar voicu-nvăţături din ce-a păţit măcar!

IX

El îşi sorbise cupa prea curând.

V

Căci nu-s lut ale minţii plăsmuiri Ci, în esenţa lor nemuritoare.

IX

Eu, poate, ţara mi-am iubit… Şi dacă Un suflet rupt

din temniţa-i de lut îşi poate-alege-un loc unde să zacă, Al meu **s-**o-ntoarce unde **s-**a născut. În limba mea sper totuşi cunoscut să fiu odată de posteritate, Dar poate prea mă laud, prea-s limbut. Mi-e gloria ca şi norocul poate.

PELERINAJUL LUI CHILDE HAROLD BYRON

Traducere aurel covaci Editura univers 1985

CĂTRE IANTHE

O, nici pribeag pe vatra sfintei ţări, Ce-i leagăn Frumuseţii din vechime; Nici chiar în ale inimii visări, Asemeni ţie n-am văzut pe nime, De farmec plină, toată frăgezime. Chiar de te văd, greu ţi-ar putea descrie Nespusa vrajă ale mele rime. Cum, pentru alţi ochi, ar putea să-nvie, Atunci, a frumuseţii tale pildă vie?

O, de-ai rămâne-aşa cum eşti, păstrând Făgada primăverii, diafană Din ochi vărsând al inimii foc blând, Iubirii fără aripi fii icoană, Făptură pură, dulce neprihană şi ea, iubirea, care azi, mereu, Din strălucirea ta îşi trage hrană, îşi vede viitorul curcubeu Divin, ce risipeşte tot ce-i trist şi greu.

Sunt fericit, o, zână din Apus, Că-s vârstnic pentru tine – şi că pot **S-**admir, de a ta vrajă nerăpus, Cum dă în pârg al nurilor tăi rod; Că n-am să văd cum timpurile-i rod; Că, unde inimi sângera-vor crunt, N-o să mă strângă-al tulburării nod

Şi tristă soarta lor **eu n-**am **s-**o-nfrunt, Căci chinului Iubirii supus cu un mai sunt.

Privirea-ţi de sălbatică gazele.
Ba sperioasă, ba-ndrăzneaţă foarte.
Orbind şi cucerind de se revela.
Aplece-se şi spre această carte;
De al tău zâmbet tandra aibă parte
Doar aste versuri ce le-am sirius în file;
Eu aş ofta, de dragostea ni-ar arde.
Şi nu-ntreba de ce unei copile
Le-nchin, ci-un crin **s-**adaugi cununii mele-umile.

Astfel, cu-ale-ntâmplărilor imagini. Se împleteşte chipul tău de fată. Tu cea dintâi apari în aste pagini – Şi ultima vei fi de toţi uitată. Se-ndrepte mâna ta catifelată:

Spre lua mea, când n-oi mai fi pe lume. Îmi este mare fericire dată: Că-ntâiul, Ianthe, te-am cântat pe lume! Prietenia-ntrece speranţa pe-aslă Iunie.

CÂNTUL ÎNTÂI

I

Tu, Muză-n Hellasul divin născută şi plămădită după vreri de bard, Te plictiseşte-ades câte-o lăută, Dur să te chem la lira mea eu n-ard. Des pe-al tău râu ajuns-am prin hazard **şi-**am plâns pe racla delfică pustie, Doar cu izvorul stând suspiji să-mpart. Nu, cele nouă muze nu renvie, Să verse har în chit prea plin de modestie;

II

Trăia cândva prin Albiou un june.
Virtuţii însă nesupus prin fapte.
Căci ziua-şi petreeea-n scrânteli nebune.
Rănind cu chefuri somnoroasa noapte.
Vai, vai, neruşinat era cât fapte
Când se deda orgiilor fatale.
Nimic plăcâ**ndu-**i minţii l-ai necoapte
Decât tovărăşiile carnale
Cum şi cheflii de soi ori doar de trei parale.

Childe Harold se chema **–** dar despre nume şi stirpea lui n-am chef să spun nimic. Spun doar că, poate **–** avea ceva renume şi glorioasă ar fi fost un pic. Dar gloriosul nimic, chiar antic, O faptă rea-l condamnă şi supii: Din groapa nu poate-un fulos bunic. Nici proza, nici minciuna-n dulce rimă, Blazon pe fărdelegi să pună, sau pe-o crimă.

IV

La ceas de-amiezi, Childe Harold, **într-**o zi.
Se zbenguia ca fluturaşii-n soare.
Nu se gândea că ziua lui ar fi
Putut **s-**o spulbere o rece boare.
Din ea prinsese-un sfert abia să zboare.
Când îl lovi ca o calamitate
Scârbia vieţii întru-ndestulare.

Simţea cum ca-n chilie ferecat e în ţara lui, acum urâ**nd-**o peste poate.

V

Trecut el prin Păcat, prin labirintu-i, Nici n-avnsesc remuşcări nicicând. Oftase-ades, doar uncia iubi**ndu-**i Făptura, dar frumosul înger blând să fie-a lui nu mai putuse când El părăsise dulcea, casta clipă, Spre un sărut vulgar curând zburând. Tocâ**ndu-**i zestrea-n lubrică risipă, Fugise de a căsniciei pace-n pripă.

VI

O, inima-l durea acum amar, Urând şi Bacchauale şi agape, Ar fi vărsat şi lacrimi dânsul, dar Mândria i le îngheţa sub pleoape. Prinzând în dulci visări să se îngroape, Dori să părăsească ţara asta, Spre zări toride navigând pe ape. Sătul de lux, ah, jinduia năpasta, Schimbare de decor călind pe marea, vasta.

VII

Childe Harold părăsi paterna casă, Vechi edificiu venerabil care Părea acum pe-o rină că se lasă. Chiar de-l propteau coloane-n bună stare. Salaş de schivnici!

— Loc, azi, de pierzare, Cuibar al superstiţiilor, unde
Cânta sobor pe paphice fecioare
Şi se visau monahii c-ar pătrunde.
Dacă nu mint poveşti cu sfinţi de nu ştiu unde.

VIII

Ades, la vreun chiolhan, printre cheflii, Dureri simţea Chiuie Harold că-l sfâşie, la amintiri de vrajbe din vecii, Când palime dezamăgite-nvie. Dar de-astea nimeni nu putea să ştie, Căci sufletul nu-şi deschidea prea des, Să-şi afle uşurare-n duioşie, Deplâns de buni prieteni mai ales. El suferinţa-şi stăpânea când îi da ghies.

IX

Şi nimeni nu-i iubea, chiar dacă-ntins, Veneau la zaiafet din depărtări. Ştia că linguşit e dinadins De paraziţii dornici de serbări. Iubita nu setoasă de-alintări Venea la el... Doar fast femeia cere, Iar unde-i fast dă şi de-mbrăţişări. Sunt fluturi ele**,** n zbor **spre** o scânteiere, şi dracul li-i stăpân când serafimul piere.

X

Avea şi-o mamă el **–** şi n-o uitase, Dar se feri să-i spună bun rămas. Nu-i **spuse** adio surorii lui duiose,

Nevrând **s-**o vadă**-**n al plecării ceas. Nici la prieteni nu făcu popas, O, nu că ar fi fost de sici din fire, Dar, cât mai dă iubirea**-**n suflet glas, îl chinuie pe om o despărţire şi rana**-**i lasă urme**-**n piept plin de simţire.

XI

Lăsa domenii, moşteniri, cămin
Şi dulci femei, cu ochii de azur.
Cu braţele de nea şi chip divin.
Ce**-**ar fi vrăjit şi pe un pustnic pur.
Şi**-**l răsfăţau la ceasuri de huzur.
Lăsa şi vinu**-**n scumpele pocaluri.
Tot luxul ce**-**i sclipise împrejur.
Ca să plutească, pe**-**nspumate valuri.
Spre Ecuator, de**-**a lung de neştiute maluri.

XII

…Zburau umflate pânze**-**n vânt hoinar.

Prea vesele că**-**l duc departe**,** n lume. Văzu cum piscuri albe**-**n zări dispar, Topi**ndu-**se în văl de albe spume, şi sufletu**-**i atunci, parcă anume, Simţi cum crunt sub remuşcări se frânge, Dar nimeni nu văzu durerea**-**i cum e, Căci nu gemu când toţi porniră a plânge Nebărbăteşte**-**n faţa stihiilor nătânge.

XIII

Dar soarele când se topi în mare.
Lui în nună harpa şi, pe coarde.
Să cânte prinse, cum făcea arare.

Doar când de**-**auz străin era departe, în trist amurg, peste talazuri sparte.

Un cânt de bun rămas ţâşnit din strună.
Şi se pierdea în zare glia bruni.
El **spuse** n cântec trist un ultim „noapte bună”.

NOAPTEA BUNĂ A LUI CHILDE HAROLD

Adio, ţărmul meu natal Te pierzi din clipă**-**n clipă; Suspină vânt, se sparge val şi pescăruşii ţipă. Când astral zilei, rumenit, E gata**-**n val **s-**apună, Zic lui, şi ţie, ţărm iubit, Adio! Noapte bună!

În zorî, ou nvăpăiat obraz, Va iarăşi să învie. Vedea**-**voi iarăşi cer, talaz, Dar nu natală glie. Pustic**-**i casa mea

acum; S-a stins străvechea vatra. Pe zid cresc buruieni, duium, Bătrânul câine latră.

Ta, pajul meu, paj mic şi blând, De ce suspini tu oare? Te temi de valid crunt fierbând, De zbuciumata mare? Ci şterge îi lacrima îţi spun: Corabia-i uşoară. Nici şoimul nostru cel mai bun Mai vesel, zău, nu zboară.

„Să urle vântu-n vii vuiţi, şi valul – nu mi-e teamă.

Dar tu, Sir Childe, să nu te miri Că-i dau tristeţii vamă, Căci de la tata am plecat şi de la mama dragă; Te ţine doar, cu-adevărat, Te am în lumea-ntreagă.

Cu binecuvântare-n glas.

N-a plâns iubitul tată.

Dar mama sigur a rămas

Pe veci nealinată".

„Destul, destul; chiar de ţi-e greu.

Nu plânge tu, copile.

O, de-aş putea să plâng şi eu.

Aş plânge şir de zile".

„Valetul meu, ce stai mofluz? De ce eşti palid foarte? Au teamă ţi-o de vreun franţuz? De danţ de valuri sparte?"

„Crezi pentru viaţa mea cumva Că-mi este teamă mie? Plâng c-a rămas ca vai de ea, Sărmana mea soţie.

Ea stă lângă al tău castel, Pe mal de lac şi, slabă, Ce-i spune pruncului, când el, Plângând, de tata-ntreabă?"

„Destul, prieten credincios! înfruntă dârz năprasna! Vezi, eu, din fire mai voios, Rid c-am luat-o razna.

Minciună – al femeii plâns – Chiar plânsul de soţie, Căci alţi fanţi, lacrime de-au strâns, Le schimbă-n veselie. Plăcerile să-mi plâng n-am glas şi nu cunosc nici frica. Plâng pentru că, din tot ce las, Nu-i chip să plâng nimica.

Şi-acum sunt singur – singur zbor Pe mare, şi de cine să-mi fie-n lumea asta dor? Căci cui i-e dor de mine? scânci-va al meu cline doar, Dar alţii hrană dându-i, De-ar fi să vin acasă iar.

M-ar sfâşia la rându-i.

Mă du, corabie, mă du Pe val ce se răscoală! Mă du spre orice ţărm, dar nu Spre ţara mea natală! Salut al mării necuprins şi, cum pieriţi sub lună, Salut, voi, peşteri,

tu, pisc nins! Zic ţării „noapte bună!”

XIV

Corabia zbura pe val, uşoară;
Sufla, n Biscaya, vântul în rafale;
Plutiseră cinei zile ci când iară
Li se-arătară ţărmuri lungi, domoale.
Le dară-ai Cintrei munţi bineţe-n cal
Şi Tagul*, spre a dineuri prăvălit
Cu aurul tributurilor sale.
Piloţii lusitani i-au şi cârmit
Către al lor şes fertil dar nelucrat, neîngrijit.
O, ce ţinut bogat, fermecător!
S-a revărsat aici cerescul har!
În orice pom ce fruct aromitor!
Colinele încântătoare – apar.
Dar pângărit de mină de barbar
E tot ce omul ar putea să guste.
Răzbunător te-arată, Doamne, iar.

Peste coclauri, peste văi auguste, în contra galilor ce sunt aici lăcuste!

XVI

Ce mândră-i Lisabona când tezaur De frumuseţe oglindeşte-n unde. Presară-n van poeţii colb de aur Deasupră-i de când, vajnică, i ascunde Britania câmpiile fecunde. E-un mândru, ignorant popor, dar rare să lingă nu a vrut niciund, niciunde, Nici mina ce i-a stat în apărare în contra galului ce-l urgisea cu nendurare.

XVII

Un rai ceresc oraşul pare, dar Intrând în el, vai, ce dezamăgire! Căci se arată ochiului hoinar Nu mari palate-n mândră strălucire, Ci ca ruini, murdare peste fire. Locuitorii ies ca din noroi.

Cămaşa, hainele-s nenorocire.
Al plăgilor Eghipetului roi
Parcă ar fi adus aici năpaste crunte, noi.

XVIII

Robi jalnici pe-un pământ ce unt şi must e, Al Firii har de ce spre voi se varsă? Spre labirint de munţi şi văi

înguste îţi ţine Cintra-n veci privirea-ntoarsă. Eden terestru! Cine poate iar să descrie ce vederii se arată? De vii privelişti e privirea arsă, Ce-ntrec ce bardul a descris vreodată, Când fu cu ochiul Elizeul să-l străbată

XIX

Sălbatici stei cu schituri în ruină; Stejari de plută peste asprul şes; întunecatul muşchi de pe-o ravina; Arbuşti ce după ploaie plâng ades; Calme-adâncimi ce din azur se ţes; Crengi cu văpăi de aurii paftale; Izvoare vii ce din pripoare ies; Sus-viile, şi sălciile-n vale – Fermecătoare se aştern privii îi tale.

XX

Apoi, pe-ntortocheatele poteci Tot urcă, înapoi privind mereu. Pe lângă Precista Pedepsei treci – O mănăstire-a unui blestem greu, Unde îţi vând monahi în antereu; Relicveşi străvechi legende cern. Aici mulţi hulitori de Dumnezeu Căzniţi au fost. Dori**ndu-**şi rai etern, Honorius, aici, schimbă pământul în infern.

XXI

Sărind din stâncă-n stâncă, vezi noian
Pe cruci cioplite grosolan, dar nu-s
Seninul credinţei ei, pe lung tăpşan.
Peste morminte de ucişi **s-**au pus.
Căci orişiunde este-un om răpus
De un cuţit de ucigaş – o mină
Pioasă-aşază crucea lui Iisus.
Ast purpuriu ţinut o să rămână
De cruci plin, căci nicicând nu-i legea-n el stăpână.

XXII

Pe clin tic deal, ori mai spre vale, vezi

Ruinuri de palate de-altădată, Dar buruienile li-s azi corvezi şi zace-n jur splendoarea numită. Aici şi-Alliambrafalnică se-arată, şi tot aici tu, Vathek, preabogatul, Ţi-ai fost durat un paradis odată când cu averea ta uimiseşinatul, Dar nu-ţi aduse pace-n suflet nici palatul.

XXIII

Aici ai stat şi-ai plănuit plăceri în munţii frumuseţilor

divine. Dar, blestemat, palatul de mai ieri E azi la fel de singur ca şi tine, Căci cresc păduri de bozi peste ruine şi greu răzbeşti spre săli, unde citeşti Vechi lecţii de învăţăminte pline Despre deşertăciunile lumeşti, Ce Timpul le înghite-n şuvoaiele-i fireşti.

XXIV

Aici se adunară capi de oşti, Castel urât de toţi englezii! Oare Tichia de nebun n-o recunoşti, A unui drac râzând fără-ncetare? în mantia-i de pergament apare, Sigiliu cum şi sabie având. Pe sul sunt scrise nume sunătoare, Cavalereşti, pe care, rând pe rând, Le-arată diavolul cu hohot greu râzând.

XXV

Convenţia-i pipernicitul demon Ce minţi la Marialva-ntunecase, (De minţi erau) – şi le-a ajuns hegemon, Schimbând triumfu-n timpuri ruşinoase, Căci nebunia laurii îi roase, Politica-nhăţând ce armele-au pierdut. A noastră clică laurii-i spurcase! Vai, vai **de-**nvingător – şi nu de cel bătut! Al Lusitaniei triumf a fost de necrezut!

XXVI

O, Cintra, de la acel trist sinod Britania urăşte al tău nume. Parlamentarii ar roşi, socot, Dac-ar putea roşi… O, cum anume Posteritatea şi întreaga lume Vor judeca această întâmplare? Să vezi cum ţi se smulge un renume.

Când ai învins! O, nu vor râde oare De tine zeci de naţii dispreţuitoare?

XXVII

Aşa gândea Childe Harold sus pe creste, Pe plaiul dulce şi fermecător, Dar tot voia să fugă şi de-aceste Minuni de vis ca rândunica-n zbor, Chiar dacă se-aplecase cu mult dor Spre meditaţie – şi raţiunea Cerea să fie dispreţuitor cu viaţa-i ce iubi deşertăciunea. Căci adevăru-l speria şi-nţelepciunea.

XXVIII

Să fugă şi de-aici! Pe cal! Pe cal! Priveliştea de groază-n urmă lasă, Dar nu mai vrea desfrâu şi nici pocal Ci vrea din sine doar de tot să iasă. Nu are încă ţel – dar nici nu-i pasă. El vrea privelişti noi, el vrea schimbarea.

Cât osteneala încă nu-l apasă. Experienţa îi va fi salvarea şi pacea-n suflet i-o opri peregrinarea.

XXIX

O clipă-n loc îl ţine Mafra, unde
A stat nefericita de regină
Ce Curtea şi Biserica oriunde
O urmăreau, **s**-o vadă cum îmbina
O slujbă cu o dezmăţată cină.
Dar târfa babilonică nalt, falnic.
Şi-a ridicat palatul de lumină, încât atâta sânge curs năvalnic
Uitat a fost şi poleit de-un fast zburdalnic.

XXX

Munţi, văi ce cu dulci finele îl îmbie, (O, de-ar trăi aici un liber neam!), I-s ochilor plăcere, bucurie. Miresme curg din flori, din orice ram, şi Chilele aleargă, ca scăpat din ham… Cei leneşi, stând în jeţ, lângă cămin, Nu pot simţi că acru-i balsam la munte, sus… E-al lenei ochi străin De viaţa ce-ndrăgită o de-un peregrin.

XXXI

Tot mai arar se-arată creste ninse; Se-aştern mult mai puţin fertile văi
Şi se întind doar şesuri necuprinse. E-n Spania acum, pe-acele căi Bătute de păstori, ce lână-n clăi Adună – ştie bine-nn negustor. Dar un păstor mai bun cer mieii săi, Căci toţi se cere, robi de nu se vor, **S**-apere tot de duşmanul nendurător.

XXXII

Dar unde Spania cu sora-i ţară. Se întâlnesc – ştiţi voi ce graniţi sunt? Au Tagul le desparte, bunăoară, Când vrajbă-şi poartă pe acest pământ? Sierrele-n întunecat veşmânt, Ori zid ca zidul Chinei, ancestral? Nici zid, nici râu adânc, nici munte stând la munţii nalţi, cu creştetul astral, Ce se ridică între spaniol şi gal.

XXXIII

Ci-un biet pârâu de-argint doar le departe, Cu nume-abia ştiut şi pomenit, Când mari imperii are de-orice parte. Aici ciobanu-n bâtă stă proptit, Privind trândav spre valul

amorţit, Centre duşmani de moarte curge paşnic. Ciobanul spaniol e îndârjit, la ducii mândru şi vârtos şi vajnic, Fobiei nefiind, ca portughezul, dajnic.

XXXIV

Abia hotarul însă-l trece şi, n faţă, Cu sumbru val îţi stă Guadiana? Cum cântecele din străbuni ne-nvaţă, Oşti de potrivnici i-au trecut bulboana – Creştina oaste, cum şi musulmana, Amestecând turbanele cu cruci, Par au pierit turbanul şi sutana în val ele sânge roşu, cu cili buci, în care tu, Guadiana, ai ştiut să-i: duci?

XXXV

O, Spanie! Romantic plai al slavei! Unde-i stindardul lui Pelayo, care, Când goţi aduse-n ţară tatăl Cavei. Umplu de sânge gotic vii izvoare? Unde-s drapelele izbânditoare, Purtate de-ai tăi fii ca un tezaur, Când crucea-l duse **spre** al său ţărm de mare, Cu semiluna lui cu tot, pe maur.

De-au plâns ale lui mame pe african coclaur?

XXXVI

Nu-s în legende **spuse** aceste fapte? Vai, mai trăiesc eroii-n cântec doar! Granituri pier, pier cronicile-n noapte, Dar totu-i viu în cântul popular. Mândrie! Tu din cer priveşte iar **Spre** ai tăi, ce-n cânt îşi varsă măreţia. Columne, cărţi înveşnicesc arar Tradiţia rămâne mărturia când mint istoriile linguşind trufia.

XXXVII

Sus, fii ai Spaniei – şi înainte! Un zeu din vremi cavalereşti vă cheamă, Dar nu rotind o lance-n trap fierbinte, Nici cu panaş pe coiful de alamă, Ci cu maşini ce trăsnete destramă şi bulgări vii de fulger din obuze. Tot strigă: Sus! Vă cheamă glia mamă! mai stinsă-i oare vocea pe-a lui buze la Iranul de război pe plaiuri andaluze?

XXXVIII

Hei! N-auziţi copite-n trap nebun şi durate de cruntă bătălie? Ce săbii jug pe fraţii voştri pun? Ce noi tirani îi mină în robie? Din stânci în stânci văd foc şi vijelie; Văd cum obuzu-i ţine morţii parte, Căci mulţi sunt morţi şi mulţi sâni rană vie. Pe *Sirocco* e-n zbor cumplita moarte şi groază bagă-n naţii războiul, de departe.

XXXIX

Priviţi! Gigantul stă pe pisc de munte; Ţâşnesc prin bezne pletele-i de sânge. În mâini el ţine scula morţii crunta şi ochiu-i tot ce vede-n faţă frânge. Tot foc şi semm şi fulgere nătânge, Ba stă, ba-şi schimbă locul – la al său Picior de fier, ştiind ruinuri strâge. Aici trei naţii se înfruntă rău, Pe-altar jertfindu-i sânge curs ca-n hău.

XL

Pe sfântul cer! Privelişte-a-i sublima, (Când n-ai acolo vreun amic sau frate), Rivalele ţarţamuri se animă;

Vezi armele sclipind în soare toate; Dulăii luptelor încrâncenate, Urlând, arată colţi setoşi de pradă. Vor lupta toţi – dar ca pe mulţi i-abate şi mulţi în gropi cinstiţi or să se vadă. Dezastrul doar i-o număra la vreo paradă.

XLI

Trei oşti se-nfruntă în această luptă; Trei steaguri fâlfâie spre cer speranţa Trei limbi înalţă rugă nentreruptă, Strigând: Izbândă! Spania! Anglia! Franţa Duşmanul, victima şi, apoi, constanţa Acelui aliat ce luptă-n van, Vădind la Talavera cutezanţa şi corbi hrănind cu leşuri de oştean, De pană nu putea muri pe-al ţării lui liman.

XLII

Aici, robi al ambiţiei deşarte, Vi-i lutul – pled, şi gloria – răsplată! Sofistică! Tiranii, către moarte, Vă duc cu milioanele deodată, Doar ca să fie calea lor pavată cu inimi! Pentru ce?

— O nălucile! Despoţii crunţi se satură vreodată? Pământ mai mult au oare moştenire, Decât cât oasele să-şi strângă-n cimitire?

XLIII

O, Albuera, câmp al suferinţei! Din goana calului cum să cunoşti că, dând amară vamă Nefiinţei, Atâtea vieţi şi sânge va să coşti? O lacrimă să-i plângă pe cei foşti şi – pace lori – cât alţii n-or să cadă, Spre moarte duşi de alţi mari capi de oşti. Slabi cântăreţi or să te ceară pradă şi-un pic vei străluci în rima lor neroadă.

XLIV

Dar gata cu războinicii… Se lupte, Pierzând-şi viaţa şi râvnind renume. Cei morţi din Faimă nu pet să se-nfrupte; Mor mii, spre a se slăvi un singur nume. Pe cei năimiţi dispreţul să-i sugrume Nu-i drept! Ei au murit pentru onoare. Puteau muri în colţul lor de lume, De-o moarte ruşinoasă, oarecare, la ucigaşi ori ca tâlhari de drumul mare.

XLV

Sevilla – n drum Childe Harold o salută, Oraşul dârz, semeţ şi nesupus. E liberă? O, nu: de duşman vrută, Va fi sublimul ei curaj răpus. Castelele-i n-or sta cu capul sus, Căci vană-i lupta-n contra Sorţii când Distrugerea dulăii-n marş şi-a pus. Ori Troia, Tirul mai trăiau oricând şi Binele-nvingea, crunt peste Rău călcând.

XLVI

Dar ea, nepresimţind nicicum năpasta, De cântece, de chefuri şi serbări E zi şi noapte prinsă-n vremea asta. Nu goarna de război răsună-n zări, Ci un rebec eu dragostea-n chemări. Toţi jertfe-aduc pe-altarul nebuniei, Ca-n alte capitale, n alte ţări şi-n suflete doar desfrânarea vie-i şi viciul distrugător al preacurviei.

XLVII

Ţăranul nu-i la fel… îl prind şi zorii, Cu soaţa lui, eu ochii la pământ, Gândind la soarta bietei lui podgorii, Sub al războiului deznodământ. Nici sub luceafăr nu mai prinzi avânt De viu fandango – n zvon de castanete. O, regi, dacaţi cunoaşte ritmul sfânt Al lor, n-aţi vrea ea slava sa va-nbete şi tobe-ar amuţi şi s-ar trăi pe îndelete;

XLVIII

Ce ciută oare azi un catârgiu?

Balade, psalmi, umflând-şi pieptul tare, în zvon de clopoţei cu clinchet viu

Şi vesel pe drumeaguri, către zare?

Viva el Rey el cântă şi, arare.

Mai stă ca să-l înjure pe Godoy

Şi pe încornoratul Carlos – care

Lăsat-a pe Luisa, n vremi mai noi.

Să verse, prin trădare, mult sânge-n larg şuvoi.

XLIX

Pe-o stâncă, dincolo de şesu-ntins. Se nalţă turnuri maure-ntărite, şi-i negru şesul, căci abia s-au stins şi focul, şi bătaia de copite

Ce-au fost spre Andaluzia urnite. Ţăranul eu mândrie ţine minte Cuibul Dragonului din vremi cernite, Ce ba a fost muşcat de duşman dinte Ba iar recucerit prin lupta lui fierbinte.

L

Un roşa senin la pălărie poartă
Toţi cei pe care-i întâlneşti în cale.
De nu-l ai, a lor ură nu te iartă.
Căci n-araţi patriot… Şi lungi pumnale
Ţâşnesc atunci, în fulgerări Totale.
Franţujii ar fi tremurat demult
De-aveau ci arme-n mâinile lor goale.
Când chiar cuţitu-i speriase mult.
Cât săbii înfrunta, ba chiar şi-al tunului tumult.

LI

La cotituri, Morena-ntunecată Ascunde baterii de artilerii, Mari bastioane, şanţuri ţi se-arată, Cum şi obuziere, de te sperii. Dau sentinelele prinos vegherii; Vezi magazii în stânci adăpostite; Ghiulele-n piramide vezi, puzderii; Cai cu coburi şi arme felurite, Cum şi fitilele gata s-aprindă pregătite.

LII

Dar despotul ce, semn din cap făcând, A uzurpat mai slabele coroane, Nu face semn cu-al său baston… Ce gând Nutreşte? Ci noian de legioane Curând va îmbulzi din bastioane. Al Lumii Bici Apusu-l vrea, într-o clipă; Ce triste-or fi aşezările hispane când galul vultur, cu-a lui grea aripă, în Hades pe-ai lor fii îi va zvâili în pripă!

LIII

De ce să-i umple, tineri, morţii valea? Să umfle un imperiu şi-un despot? Supunerea ori moartea doar li-i calea? Să cadă oare Spania de tot? Puterile cereşti nimic nu pot şi vană-i ruga, vană vitejia? Van zelul patriotic îl socot? Şi sfatul înţelept, şi bărbăţia şi tinerescul foc spre

a-nfrunta urgia?

LIV

Femeia spaniolă nu ele-aceea în ram de sălcii şi-a lăsat ghitara, şi n-a-nhăţat pumnalul ea, femeia, la, n cânt de luptă, să-şi salveze ţara? Ea, ce se speria de răni, fecioara Ce-o-nfiora al buhei ţipăt jalnic, Azi neclipind i-nfruntă luptei para şi unde Marte nu mai calcă falnic, Minerva – i printre morţi, în iureşul năvalnic.

LV

Vă miră? O, de-aţi şti, la ceas tihnit.
Cum arăta, cu negri ochi sub gene.
Apururi jucăuşi sub văl cernii!
S-o fi văzut cântând dulci cantilene.
Cu negru-i păr învălurit alene
Şi graţia-i mai mult ca feminină.

Aţi crede greu că, n încleştări viclene, în Zaragoza i-a zâmbit senină
Gorgonei – şi-a păşit spre glorie deplină.

LVI

Iubitu-i cade – ea în van nu plânge; îi cade şeful – locui ia îndată; Fricoşi, fug unii – ea la loc îi strânge; Fug galii – ea atacă-ncrâncenată. Ce inimă de ea nu-i alinată? Ce cap de oaste nu e răzbunat? Ce ochi în ea nădejdea iar nu-şi cată? Nu ea l-a hărţuit în chip turbat Pe gal, de lângă zidul straşnic apărat?

LVII

O, amazoană nu-i: pentru iubire Făcută-i spaniola, chiar ele, n luptă. Copilă încă, se avântă-n şire, Cu toţi bărbaţii-n harţa nentreruptă. E hulubiţa cea de furii ruptă când înspre dragii ei dau lupi năvală. Duioasă-i, dar tăria ei e-abruptă; Nu-şi caută în vorbărie fală; E spirit nobil şi-i, prin farmec, ideală.

LVIII

Iubirea pe bărbia de fecioară şi-a pus însemnul ademenitor. Din buze simţi săruturi dulci că-i zboară, Par cei ce merită le prind din zbor. O, ce sălbatic ochi fermecător!

Şi Phoebus chiar, cu razele-i astrale, Mai smead făcu

obrazu-i arzător. Ah, nordicele sunt atât de pale, Sfrijite, fade, seci şi seibede, banale!

LIX

Asemuie-mi, liman cântat de bard, Haremurile o, eu le salut!! Chiar cinicii de admiraţie-ard!), Asemuie-mi tu huria sub scut, Ce focul dragostei va fi ştiut Doar dacă dragostea plutea pe vânt, Cu tot ce-n Spania am fost văzut. O, huriile – aici profetul sfânt Le-ar fi găsit – şi nu în rai, ci pe pământ.

LX

O, tu, Parnas! Acum îmi eşti aproape.
Nu-n ochiul ce, frenetic, tot visează;
Nu în poveşti şi în zeieşti agape.
Ci-nzăpezit cum eşti, sub cer de-amiază şi în maiestuoasa ta emfaza!
Şi ce-i dată te cânt eu, peregrin.
Şi-al tău ecou pe strune îmi vibrează?
Ce-i dacă eu tu umilinţă vin
Şi-o muză trează nu-i pe piscul tău divin?

LXI

Magnific Nume! Te-am visat ades;
Cei care nu te ştiu în veci apună!
Umilul cânt al meu te-a fost ales
Ca să te laude, umil, pe strună.
Văzând străvechi adoratori cunună
Că-ţi stau – cu tremur, şi genunchii-mi plec.
Şi glasul meu atât de stins
Când ai tăi nouri îi privesc zevzec
Gândi**ndu**-mă ce fericit pe lângă tine treci

LXII

Sunt cel mai fericit dintre toţi barzii Goniţi de soartă către depărtări. Priveşte-mă: sunt unul din heralzii Priveliştilor tale de visări. Apolo dacă nu-i dă rimei dări şi ai ajuns al muzelor mormânt – Sfânt spirit al sublimelor chemări, Pluteşte peste-al pururi-tihnei cânt, Cu tălpi de sticlă peste melodii călcând.

LXIII

Cum şi astăzi doar ţie-ţi nalţ litanii, Tu uită locuri ce-

am putut străbate; Să uiţi de fiii nenfricatei Spanii, De draga tuturor a Libertate. Nu plâng, ci te salut, Eternitate – O, nu a mea; din spuza amintirii Dă-mi frunza lui Daphne, care nu poată să moară când sortită-i nemuririi. Poetul pradă nu-ţi lăsa dezamăgirii!

LXIV

Dar, munte sfânt, sfânt munte-al junei Grecii, N-ai auzit asemeni chit deloc, în Delphi chiar, când preoţesc vecii Ţi-i proslăveau în pithic imn de foc. Dă-mi voie fermecat să le invoc Pe andaluzele născute-n poala Dorinţei… Ah, de-aveau ele un loc în umbra Greciei, ce-şi pierde fala, Chiar dacă gloriei încă-i mai simte poleiala!

LXV

Mă-nchin Sevillei mituire, ce se laudă şi cu puterea, şi cu avuţia., Cádizul însă-i, pentru ţară, fraudă, Slăvi**ndu-**i viciului vil domnia. Voluptuoasă este preacurvia, Când tânăr sânge curge-n vine! Cum să scapi de amăgire, când aci ea E-o Hidră – Serafim, cu un duium De schimbătoare feţe ce te opresc din drum?

LXVI

Când Timpu-n Paphos totul a prădat, Porni zeiţa lui spre alte zări; Plăcerile aiurea au zburat, Dar Venus, credincioasă-acestei mări, Aici să fugă doar simţi chemări, Altar aflâ**ndu-**şi între ziduri albe. Dar nu-i unic sălaş de răsfăţări, Căci se supun divinei sale talpe Altare mii şi mii, în nesfârşite salbe.

LXVII

Din zori în seară şi din soară-n zori, Aici e-o-ngrămădeală de cheflii, Cântând, purtând ghirlande mari de flori; Şi născocind tot alte nebunii; Călcat pe bătătură de-ai să fii, Nu-i chip să scapi de-aicea nici cu fuga.

Nimic nu stinge focul zarvei vii.

Nici schivnici, nici cădelniţa şi ruga.

Căci ruga-i dragostei, cum dragostea ei sluga.

LXVIII

Când vine a odihnei zi de aur, Ei cum petrec duminica divină? Nu auziţi cum al pădurii taur cu muget prinde la serbări să vină? Lănci rupe şi prăvale caii-n tină,

şi-n coarne**-**l ia chiar pe toreador; Dar mai mult sânge cere**-**arena plină când măruntaiele**-**i ţâşnesc ca-n zbor, şi stau privind femei, şi nu plâng ochii lor.

LXIX

E**-**a şaptea zi, când omul fu creat.
Dar altfel, Londra, o sărbătoreşti:
Merg să respiro aer mai curat
Fanţi, meşteri, ucenici; vezi butci, căleşti;
Zorind chiar din suburbii îi zăreşti
Pe mulţi, spre Hampstcad, Brentford, Harrow, până
Stau ţepeni caii ageri englezeşti
Şi nu mai trag, oricât biciuşca**-**i mână.
De râd pedeştrii grosolan şi fără frână.

LXX

Cu fete care poartă funde**-**n păr.
Tamisa unii trec… Mulţi merg pe drum
Spre Richmond ori spre Ware, în răspăr.
De ce, beoţicno umbre **–** acum.
Se scurg spre Highgate oamenii duium?
Acolo**-**i cornul sfânt misterios:
Se jură**-**n faţa lui flăcăi, precum
Şi fete, şi apoi, în dant focos
Se prind şi până**-**n zori încing un chef vârtos.

LXXI

Cu nebunii în toată lumea plouă.
Cádiz fermecător, clar nu ca-n tine;
Abia ele bate**-**n turnuri ora nouă.
Că**-**n mâini mireanul lungi mătănii ţine.
Cerând Fecioarei a**-**l ierta de vine.
(Deh, ăst popor doar o fecioară are!)
De crime fără număr şi haine.
Şi**-**apoi, **spre** arena neîncăpătoare
Fug slugi, stăpâni, bărbaţi, femei fermecătoare.

LXXII

E liberă arena şi pustie;

Tribunele de oameni prind să goarnă; Nu sunt primiţi acei ce întârzie Cât n**-**a sunat trompeta de aramă. Vezi granzi şi doni şi doamne macuscamă, Din ochii negri

azvârlind săgeţi, Dar rana să ţi-o vindece tot ele Te cheamă… Pierd adoratorii vieţi Numai în versuri scrise de lunari poeţi.

LXXIII

Tac limbile… Cu lănci uşoare-n mână.
Cu alb panaş şi dauriţii pinteni.
Spre rânduri picadorii roibii-şi mână
Şi se înclină… Roibii vajnici, sprinteni.
Ei cu eşarfe mândre în armindeni.
Spre câmpul lor de luptă se îndreaptă.
Strigaţi şi aclamaţi de pretutindeni.
Dar ei privirea doamnelor aşteaptă.
Ce-i pentru regi şi pentru prinţi răsplată dreaptă.

LXXIV

În strai strălucitor şi scump, pe jos, Zvârlindu-şi mantia, armat cu spada, Se-arată suplul matador vânjos. Cu ochii lacomi aşteptându-şi prada, Ţărânii-ntâi e talpa lui iscoada, Cetei fulger i se cere lovitura. El rai ca alţii, n şa, va da dovada Curajului, căci roibul dat de-a dura îl scapă-ades pe om, primind împunsătura.

LXXV

Trompeta sună de trei ori, eu falâ, şi Aşteptarea răsuflarea curmă; Deschid grilajul… Taurul năvală Dă în arenă, şi nisipul scurmă; Cu ochi sălbatic, cel mai bun din turmă Orbeşte nu apleacă vârf de coarne, Ca-n piept de om duşman să lase urină, Iar ochii i-a o sângeriudă carne şi coada-şi bate, gata totul să răstoarne.

LXXVI

Brusc, stă pe loc… Zvârliţi cu banderile, Ori, tineri îndrăzneţi, fugiii din loc! Tu, picador, ce-aştepţi de-atâtea zile? Să mori e cazul – ori s-ataci cu foc. Crupada te-a salvat în cruntul joc. Aleargă taurul cu botu-n spume, Dar sângerează bietul dobitoc;

Se-nvârte-n loc… Dureri prind să-l sugrume… De lănci, săgeţi, săgeţi şi lănci împuns acum e.

LXXVII

Dar mai turbat atacă… Lănci, săgeţi sunt vane-ca şi-al romilor viu salt. Chiar toţi de-l hărţuie, tot îndrăzneţi,

Zadarnic se arată-al lor asalt Un cal e-mpuns în burtă… Celălalt, în piept… O, ce privelişte de groază! Din piept ţâşneşte val de sânge cald, Dar se ridică greu şi îşi salvează Stăpâniil de dezlănţuita crudă piază.

LXXVIII

Stă-n mijloc taurul acum – şi-i plin De lănci şi banderile-u carnea-i ruptă; I-i ochiul roşu ură şi venin, şi-a jur duşmanii-i stau, cu fata suptă. Ci matadorul sare-atunci la luptă, Eşarfa roşie-ntinzând… Tertip! Năvală bestia cu-ntregul trup dă… în van… Eşarfa zboară – şi nu-i chip **S**-o prindă-n corn şi se prăvale în nisip

LXXIX

La-ncheietura cefei cu spinarea. Loveşte spada… Cearcă să se scoale, Dar cade-ncel, nu-şi ninge disperarea… Şi strigăte răsună, triumfale**, şi**-un car plin de podoabe-şi taie cale Spre leş… Ce bucurie pentru vulg, Când patru cai, de spaimă plini de bale, îl cară din arenă ca pe-un fulg şi astfel injectatelor priviri îl smulg.

LXXX

Acest sport crud e mult iubit aici De fete şi flăcăi; la rândul lor, Crescuţi în gustul sângelui de mici, Răzbunători sunt ei şi sânge vor. Prin sate, câţi din răzbunare mor! Acum au duşmani şi se luptă – dar Pe-acasă mulţi rămân cu craniul dor De-a-i omorî pe alţii-n chip barbar. Fac pricini de nimic să curgă sânge iar.

LXXXI

Dar gelozia, cu cohorta ei De paznici, gratii şi ducnas seci, (Ce te revoltă, şi pe drept temei) Codane-nchise de moşnegi zevzeci, Din Spania **s**-au spulberat pe veci. Ce liberă (nainte de război), Ştiai, bruneta Spaniei, să petreci, Cu părul despletit, cu umeri goi, Cântând şi dănţuind sub lună, prin zăvoi!

LXXXII

De multe ori iubise Harold – sau Visase că iubea – că-i vis iubirea. Acum însă, pe-al pribegiei şleau, I se vădea nepăsătoare firea, Căci nu uitase nici dezamăgirea. Doar aripile ei sunt fermecare, Oricât i-ar fi de mare strălucirea Căci des izvorul bucuriei poate Venin să verse-n florile-i

înmiresmate.

LXXXIII

Eh, orb la farmece nici gând să fie, Dar le privea cu ochi de înţelept, Nu mort, o, nu, după filosofie, Căci nu mersese el pe-nn drum prea drept. Să doarmă au şi patimile drept. Cum viciul groapa-şi sapă dulce, lin, Speranţele i le-ngropase-n piept, şi victima plăcerii, azi, din plin Simţea pecetea blestemului lui Cain.

LXXXIV

Privise, nu cu ochi de mizantrop, Mulţimea-n danţ şi de plăcere moartă; Ar fi dansat şi el eu toţi, hop, hop, Dar cum, când se simţea bătut de soartă? Tristeţea-nchide-a sufletului poartă, Dar tot luptând cu diavolul, la ceas când în suav alcov ajunse **s**-ardă, Simţi că degetele i-au rămas Pe liră, ca-n trecut, şi-astfel dă lira glas;

INESEI 1

O, nu zâmbi, că-s trist. Eu, vai, N-am să mai pot zâmbi nicicând. Dea Domnul ca pricini să n-ai De plâns zadarnic, înger blând. 2

Ştii tu ce blestem port, ce vini Mi-au ros toţi anii tineri, toţi?

De ce să ştii din ce pricini, Când chinul să-mi alini nu poţi?

3

Iubiri, ambiţii, ura rea – Nu ele spre tristeţi mă trag. Nu ele-mi sunt obida grea, De părăsesc tot ce mi-e drag.

4

Ce văd, ce-aud, ce-ar fi firesc **să**-mi plată **–** aşa cum m-am deprins, Mă plictiseşte **–** şi-ntâlnesc **şi**-n ochii tăi doar farmec stins.

5

Ce chinuri prind să mă sugrume? Ca Ahaşveruş, iată, sunt: El nu credea-n cealaltă lume, Dar n-afla pace pe pământ.

6

De sine fuge-un surghiunit? De in aş ascunde chiar şi-n hău, Mereu eu fi-voi urmărit De-al cugetării, demon rău. 7

Se-ngroape alţii ia plăceri). Iubească ce urăsc din Visând, nicicând şi nicăieri să nu ştie-al trezirii chin. 8

Blestem străvechi în piept purtând, Tot rătăcesc şi-n drum nu cad, şi-s mângâiat de-un singur gând: Că am trăit mai rău ca-n iad.

9

Ce-i răul? Nu fă nebunii! Te rog nu cerceta – nu-i drept. Zâmbeşte – nu căta să ştii Ce iad Bărbatul poartă-n piept.

LXXXV

Adie, scump Cádiz… Au cine poate Uita cum zidurile tale-au stat? Tu cel mai dârz ai fost – chiar peste poate: Intimi liber – ultimul predat. Şi sânge spaniol de s-a vărsat, S-a nfipt pumnalul într-un trădător. Toţi fiii nobili ţi-s, cu-adevărat, Afară doar de nobili, căci, de zor, Doar cavaleria s-a fost predat duşmanilor.

LXXXVI

Nicicând nu-i spaniolul suflet serv.
Liber n-a fost, dar luptă dârz să fie.
Stat fără suveran, stat fără nerv!
Cad capii tăi, trădării dând simbrie?
Sar oamenii de rând în bătălie.
Iubind o ţară ce doar i-a născut.
Mândria dor de libertate-nvie
Şi toţi i-a ţării pavăză şi scut.
„Pân-la cuţit luptăm! – le este strigătul ştiut.

LXXXVII

Citiţi, citiţi dacă simţiţi chemarea De-a şti cum luptă Spania oricând! Citiţi ce-nseamnă-acolo răzbunarea; Cum orice armă-i de folos, pe rând: Navuja, şi ascuns, cuţit de rând, De luptă-s bune toate, totdeauna. Surori, copii, neveste apărând, Loveşte arma-n duşman ca furtuna şi mii şi mii din ei cunosc astfel genuna.

LXXXVIII

Să-ncerce pentru morţii duşmani mila?
O, nu! Priviţi câmpiile pustii!
De sânge de femei lor le-a fost silă?
Ci roadă-i clinii, nengropaţi, de vii;

Şi apoi vulturi vină din tării.
De carne să-i despoaie pân-la oase.
Iar oasele rămână pe câmpiij
Incit de-aceste ceasuri fioroase
Să-şi amintească-n veci copiii noştri-n case.

LXXXIX

Dar lupta, vai, pe-al ţării plai mai fierbe;
Din Pirinei cohorte vin, în zbor.
În iureşele încă mai acerbe.
Cu greu prevezi ce-o fi în viitor.
Spre Spania priveşte-ntreg sobor
De naţii de Pizarros subjugate.
Columbia cântă chit liberator
Şi răzvrătirea-n Quito se abate.
Cil geme ţara-mamă sub cizme, blestemate.

XC

Nici sângele vărsat în Talavera;
Barossa, cu eroicele-i fapte;
Nici nalţii munţi de morţi din Albuera.
N-au scos trudită Spanie din noapte.
Au când viermi n-or mai sta-n măsline coapte?
Când va scăpa de sângeroasa trudă?
Cât, oare cât i-o mai fi dat să rabde
A galului înstăpânire crudă
Şi-al Libertăţii Pom va creşte-aici, în ciudă?

XCI

Iar tu, prietene... Dar prind să geamă Pe strune-ale poveştii întâmplări. Cu luptătorii de erai de-o seamă, Cu tine mă făleam în vii cântări; Dar cum pe-ale plictisului cărări Mergi fără lauri, de urât învins, Pe strună plâng doar surde disperări. Când Gloria pe mulţi i-a fost distins, Cu ce drept oare tu cu tihna te-ai deprins?

XCII

Tu, cunoscut de mult, mai drag ca toţi, Scump inimii ce n-are-amie mai bun, Chiar dacă te-am pierdut de tot, mai poţi în vis să-mi vii cum eu vreau şi-mi propun; Şi-n zori, când, treaz, stau iar tristeţi **s**-adun, Ros de durerea pierderii nătânge, La groapa ta l-oi plânge-n plâns nebun,

La sânu-i cât ţărâna nu m-o intriiige; Pe cel jelit cum şi pe cel care-l deplânge.

XCIII

Aci-s peregrinările dintâi
Ale lui Harold… Pe-alte foi de carte.
O viaţă dusă mai cu căpătâi
Poate-or descoperi coi dornici foarte.
Critici severi, v-am supărat de moarte?

Răbdare! Veţi afla cum **s-**a purtat în Grecia, în ţara vechii arte.

Unde l-a dus destinu-i blestemat **–** Pământ slăvit şi sfânt, de barbari azi prădat.

CÂNTUL AL DOILEA

I

Zeiţă a înţelepciunii, vino, Fecioara corului cu ochi **de-**azur! Nu, barzi n-ai inspirat, dar văd, divine, Că stă-n picioare-al templului tău mur, Sfruntând foc, vremea şi războiul dur; Dar focul, timpul, fierul mi-i făcură Rău cât stăpânii cei de azi, ţi-o jur; Sunt oameni, vai, care lumina pură Nu ţi-au simţit nicicând şi te privesc cu ură.

II

Atena, urbe veche şi augustă, Unde-s eroii tăi şi înţelepţii? Un vis sunt doar sub a uitării crustă, lui, primii mersi pe calea slavei, drepţii. Copiii-i mai învaţă azi la lecţii, Dar nu vezi a războinicului spadă, N-auzi ale sofistului reflecţii! Pe turnuri pâcla vremii-a prins să cadă şi mândra ta mărire o azi o umbră fadă.

III

Hai, fiu al Răsăritului, aproape, Dar urna respectând, cu vechi efigii! O naţie aici fu să se-ngroape, Cu zeii ci, lăsând numai vestigii. Da, zeii pier **–** nasc pururi noi religii; Când moare Zeus, Mahomet învie; Tămâi va arde oinu-n van, rob fricii, Cât moartea şi-ndoiala i-a sclavie şi trestie îi este-a speranţei temelie.

IV

Biet om, spre cer priveşti, când de pământ Legat eşti! Că exişti nu ţi-e de-ajuns? Vrei viaţă şi dincolo de mormânt? Te vrei unit cu cerul nepătruns, Pe neştiut

tărâm, visând pe-aseuns Blestem ori fericire după moarte?
în urna asta caută-ţi răspuns Cât de cenuşa ei nu **s**-o desparte, Căci nu-nveţi, cât din ea, din predice deşarte.

V

Ori intră-n al eroului nalt tumul, Pe ţărm străin, unde l-au plâns popoare, Dar nu-i mai plânge nimeni astăzi scrumul, Nici străji de veghe-alături nu mai are.

Când semizei – spun datini milenare – Se arătau ca moartea să-i cinstească!

Ia-i, dintre oase, craniul! Ci oare
Acesta-i templul în care zeiască
Putere sta, dar prind şi viermi să-l părăsească?

VI

Coloane frânte, ziduri vechi contemplu, Odăi, porticuri… O, aici avură Ambiţia – palat, gândirea – templu! Azi vezi orbita goală şi obscură **şi**-nţelepciunea, Spiritul sunt zgură şi Patima ce n-a ştiut măsura! Ce sfinţi, sofişti, ce-nţelepciune pură Îi pot reda, când totu-i dat de-a dura, Lăcaşului acesta şi turnului căldura?

VII

Ai zis, atenian preaînţelept.
Că „tot ce ştim e că nu ştim nimica”.
Toţi suferă – doar ce-i slabi plâng – e drept;
De-al Sorţii dat de ce-ai fugi cu frică.
Din năluciri când frica se ridică?
Ia-ţi ce-ţi dă Soarta şi al tău noroci
La Acheron sorocul tihnei pică.
Şi nu-ţi spun unii, la banchet, „ia loc”.
Tăcerea doar te-a prins în veşnicu-i breloc.

VIII

Şi dacă-i drept ce sfinţii, în asceze.
Au spus despre a sufletelor lume.
Pe saducei cercând să-i ruşineze
Şi pe sofiştii sceptici, de renume.
Ce bine-ar fi să ne putem, anume.
Ruga în cor cu cei ce uşurară
Al vieţii noastre drum – şi umbre-mume
Să întâlnim, din vremea legendară.

Din Bactru, Samos, ce virtuţi ne învăţară.

IX

Tu, care-ai dus cu tine în mormânt Iubirea, Fericirea – oare mort Pot să te cred, când sufletul mi-e frânt Dar amintirea vie-n gând ţi-o port? Visa-voi al reîntâlnirii port, şi sufletu-mi va umple acest vis. Când ochii amintirii mi-i încord, Cum nu uit anii juni, de nedescris, Ferice-aş fi să ştiu că eşti în Paradis.

Să stau un pic pe lespedea ce-a fost Unei coloane nalte temelie… O, fiu al lui Saturn, aici, cu rost, Avut-ai templu drag pururi ţie. Încerc să-i reînviu, prin fantezie, Grandoarea: nu pot… Faptul mă-nspăimânta, Căci dinţii vremii-au ros cu străşnicie! Proptit stă turcul de coloana frântă, Nepăsător – şi-un grec, trecând pe-alături, cântă!

XI

Dar din relicve ce de toată fala-s, Pe care, tristă, le lasă-n ruine, Plecând pe veci de-acolo, zeea Pallas, Au cine fură mai din greu azi? Cine? Ţi-i fiu, o, Caledonie! Ruşine! Englezii mei, născuţi în libertate, Tot ce-a fost liber apără, ştiu bine. O, triste racle fost-au profanate şi-altarele de valuri în furii îngropate!

XII

Modernul pict a ţandurit, cu jind, Tot ce-a scăpat de turci, vandali şi Timp, Dur, sterp ca steii ţării lui fiind. Cum de-ai putut pe zeii din Olimp, Netrebnic suflet, nemilos şi tâmp, Să-i smulgi Atenei tu, cu tot tu temple? Slabi, fiii n-apărau trecutul nimb, Dar trişti stăteau dezastrul să-l contemple, Simţindu-se mai sclavi şi vecilor exemple!

XIII

Va spune Albionul fericit
C-a fost să vadă cum Atena plânge?
În al tău nume totu-i pângărit.
O, ţara mea! Ruşinea şi-or răsfrânge
Asupră-ţi profanările bătrânge.
Tu, liberă, ce-ajuţi popoare sclave.
Răpeşti unui popor scăldat în sânge.
Ca Harpia, relicva vechii slave
Cruţată de tirani cumpliţi şi vremi grozave!

XIV

O, Pallas, unde oşti, cu scut destoinic **să-**l ţii pe Alane în faţa porţii? Dar fiul lui Peleu, viteaz războinic Ieşind cu lancea**-**i grea din lumea morţii **să-**nfrunte iarăşi, vajnic, greul sorţii?

Au Plutişi nu**-**l mai lasă încă**-**o dată **să-**l înfrăţească pe**-**alt tâlhar cu morţii? Azi, leneş hoinărind el se araţi, Pe malul Stixului, nevrând să se mai bată!

XV

O, Grecia**,** i de sloi cel ce nu plânge Pe scrumul tău ca pe**-**al iubitei scrum! Cui oare inima nu i se frânge când templele ţi**-**s năruite**-**acum, De briţi purtate pe al mării drum, Când să le apere erau datori? O, îi blestem pe toţi când îi văd cum Ţi**-**mplântă spada**-**n suflet, prădători, Ducâ**ndu-**ţi zeii**-**n nordul ceţos, nepăsătorit

XVI

Dar unde**-**i Harold? pot **să-**l uit cumva Pe mohorâtul călător pe ape? Regretele ce sunt el nu ştia: N**-**avea iubite cu plâns fals sub pleoape şi nici prieteni buni, să**-**i sica aproape Când, rece, purcedea spre alte clime. De**-**al farmecelor ned ajuns să scape, Lăsă, nesuspinând şi plin de**-**asprime, O ţară stăpânită de războiri şi crime.

XVII

Cel ce**-**a plutit pe marea cea albastră, întunecată, a văzut adese, Sub briză, o privelişte măiastră. Cmflâ**ndu-**şi pânza**-**n vânt, fregata iese Lăsând în urmă**-**i port, catarge dese, Ţărm, plaje, clopote… Câmpie**-**i marea, Flotila **–** cârd de lebede alese; Pe toţi matrozi i**-**i prinde**-**nfiorarea şi navele**-**şi despica în vesel zbor cărarea.

XVIII

E nava mică lume de războinici; Fixate bine**-**s tunurile crunte şi sună răguşit comenzi… Destoinici, Matrozii pe odgoane**-**s, de pe punte; Prind palme tari parâmele să**-**nfrunte… Botmanul suflă**-**n fluier… Echipajul la trudă, se îndeamnă şi, în frunte, Stăpân e**-**un aspirant pe tot tapajul, Vădi**ndu-**şi, încă ţine, ştiinţa şi curajul

Luceşte puntea, fără nicio pată; De cart e un locotenent sever. Priviţi şi locul unde niciodată Nu calcă

nimeni, sacru şi stingher: Acolo-i căpitanul, om de fier, Temut şi respectat, vorbind arare, Cum regulile disciplinei cer, Când glorie râvneşti şi faimă mare; I se supun englezii, trudind cu-nversunare

XX

Ci suflă, vânt prielnic! Nava-mpmge Cât soarele nu-nclină spre apus, Căci vasul amiral, când el **s-**o stinge, Va fi să-şi strângă velele, supus, la navele, ce leneşe acu-s, Să le aştepte… Câtă neplăcere, Căci zeci de mile câştigate nu-s! Păcat e când să stai în loc se cere şi numai **pentru** a altora întârziere!

XXI

Răsare luna… Ce moment feeric!
Spumatul val tot aur şi argint e;
Iubiţii stau sub lună**,** n întuneric.
Şi fetele mai cred în jurăminte!
De-am fi şi noi pe ţărm! Dar, să ne-alinte.
Un Arion avem pe bord **–** şi struna
O pişcă a dans marinăresc, fierbinte.

Se strâng în jurul lui ca totdeauna, în danţ focos ca pe pământ, veghi**ndu-**i luna.

XXII

La al strâmtorii Calpe nalt coclaur.
Stă Europa **cu** Africa în faţă.

Ibera cu ochi negri, smeadul maur, în razele Hecatei se răsfaţă.

Suavă-i luna-n Spania semeaţă.
Stânci luminând, păduri ce le adumbră.
Chiar de-s mai pale către dimineaţă.
Pe când mauritanii munţi în umbră
Sunt înveliţi, din culmi şi până-n valea sumbră.

XXIII

E noapte… Cugetăm, visând **–** şi-aminte Ne-aducem de-o iubire**,** acum departe. Îndoliată inima se simte, Visând iubiri **–** dar visele-s deşarte. Când, tânăr, supravieţuieşti în parte Iubirii **–** poţi **s-**o uiţi când eşti cărunt?

Puţin răpi mai poate cruda moarte
Când doruri, duioşii, uitate sunt!

Prunc cine nu sar vrea când vârsta roade crunt?

XXIV

Sttiid peste bord plecat, cu nostalgie, Vezi pe Diana –n mare ca-n oglinda. Uiţi de nădejdi, de planuri, de mândrie, şi-n minte anii scurşi ţi se perindă. Ah, orice inimă e suferindă, Căci toţi avem o scumpă amintire Ce poate iar în mreaja-i să ne prindă şi merită a lacrimii cinstire. Te săgetează şi să scapi ţi-e peste fire.

XXV

Pe valuri să visezi, pe stânci să stei
Ori prin păduri de nepătruns să treci.
Prin locuri unde nu e omul crai
Şi încă n-a bătut nicicând poteci;
Să sui pe munţii nalţi unde, din veci.
Pase turme în deplină libertate;
Peste genuni, cascade să te-apleci.
O, asta nu-i deloc singurătate!
Cu Firea doar vorbind, guşti harurile-i toate

XXVI

Dar în umanul stup zumzăitor, S-auzi, să vezi, să simţi cu agerime, Tu, lumii sastisit locuitor, De nimenea iubit, iubind pe nime; Pe-ai sorţii favoriţi, ce fug de-asprime, Stând să-i înfrunţi cu toată răutatea; Când nimeni nu te-o plânge din mulţime de Morţii va să-i dai întâietatea, Aceasta, vai, aceasta-i, da, Singurătatea!

XXVII

Mai fericit trăieşte-al vieţii patos Monahul, în decorul lui măiestru, Ce-l vezi de pe preasfântul munte Athos –, Dacă ajungi pe stânci să stai, sihastru, la valul să-l admiri sub cer albastra, Râvnind să stai acolo pe vecie, Simţind că ţi-a fost viaţa un dezastru şi regret înd că n-ai dus viaţa vie A celor ce s-au hărăzit la schivnicie.

XXXVIII

N-am să descriu eu neschimbându-l drum

Pe care urme-n veci nu mai găseşti, Lungi linişti, vântul din senin, precum Nici vremea şi nici toanele-i fireşti, Necazuri, bucurii marinăreşti Pe zvelta plutitoare citadelă, Potrivnic vânt, învolburări drăceşti, Până când

sus, pe gabie, sub velă, „Pământ!” – se strigă şi toţi veseli se revelă.

XXIX

Dar n-am să trec, Calipso, tot tâiirul, Pe lângă a tale insule-surori; Un port aici tot mai surâde blând Multosteniţilor navigatori, Chiar de pe stânci, nu-l plângi ca alteori Pe cel ce-şi vru soţie muritoare; De-aici l-a-mpins şi Mentor în viitori Pe fiul lui, să-i plângă şi mai tare Prinţesa-nimfă tragedia-ngrozitoare.

XXX

S-au dus domnia-i, cruntu-i ghinion… Da, tinere, nu fi credul: veghează! O muritoare azi îi stă pe tron, şi, poate, n ea, Calipso iar e trează. O, Florence! De-a mea inimă mi-e groază! De-ar mai iubi, a ta ar fi pe veci, Dar cum durerile mi-s crudă piază, Nu merit chinu-mi printr-al tău să-l seci, Primind jertfirea unei triste inimi reci!

XXXI

Astfel gândea, privind-o pe-acea doamnă, Childe Harold, dar simţea că marea-ţi vrajă Spre admiraţie, şi-atât, l-îndeamnă. Cuminte Amor sta acum de strajă, El ce adesea îl prinsese-n mreajă, încredinţat că l-ar momi zadarnic, Căci prin a inimii azi groasă coajă în van şi-ar fi zvârlit săgeata harnic, Harold privind nepăsător la orice farmec.

XXXII

Uimită, Florence îi vedea pe cel De care se vorbea că-i iubăreţ. Că nu-i mişcat de nurii ei defel, Când toţi, minţind ori nu, cu orice preţ, Spuneau că le-ar fi ţelu-ntregii vieţi, El rece cum putea rămâne oare Prunul nepăsător, nu cu dispreţ.

Nesimulând măcar acea ardoare Ce poţi să n-o-nţelegi, dar supără arare?

XXXIII

Ea nu ştia că inima-i de piatră, Mascată de orgoliu şi tăcere, Fusese a voluptăţii idolatră, Vânând oriunde nimica plăcere, şi că la a seducţiei putere El renunţase. Şi dacă fiori Stârnit-a-n el, cu ochi pluti de mistere, Printre oftânzii ei adoratori El nu s-a strecurat cu ochi linguşitori.

XXXIV

Puţin cunoşti Femeia, prin suspine Pe crezi c-o cucereşti – din veci se ştie… De te-a supus, ce-i pasă ei de tine? Să îi fie idol sunt făptura-i vie, Dar, adorând-o, nu-i cădea-n sclavie, Căli va primi ardoarea cu dispreţ; Ascunde-ţi undele de duioşie, Că-i place mult bărbatul îndrăzneţ. Atacă – şi-ţi va dărui comoara ei de preţ.

XXXV

E-o lecţie de Timp adeverită.

Şi suferi de-o ştii bine pe de rost.

Căci când ai cucerit-o pe iubită îţi pare scump de lot plătitul cost.

Căci suflet, cinste, al tinereţii rost

Pierdute-s – ăsta-i rodul pasiunii!

Piin crunt noroc, dintru-nceput de-a fost

Strivită, rana se-nvenină-ntr-unii

Şi nici în dragoste atunci nu mai cred junii.

XXXVI

O, cânt al meu, în astea nu mai stărui, Căci munţi şi mări noi încă vom străbate, Nu după-nchipuirile cutărui, Ci pradă unei nostalgii curate. Vom admira privelişti minunate, Cum n-afli-n Utopiile moderne, Ce ne învaţă ce putea ori poate să fie omul, de n-ar fi un vierme Corupt şi-ar merita mari fericiri eterne.

XXXVII

Natura-i veşnic cea mai bună mamă, Oricât de schimbător e chipu-i sfânt;

Chiar de nu m-a luat prea mult în seamă şi favoritul ci copil nu sunt, Iubind-o, vreau priveliştea să-i cânt. Ce fascinant o chipul ei sălbatic, Nepângărit de om… Zi, noapte, blând Parcă-mi zâmbeşte, chiar de eu, zănatec, Mai mult o căutam la ceasu-i nebunatic.

XXXVIII

Albania a lui Iskander! Far **Pentru**nţelepţi, juniei încântare, şi ţara unui tiz ce, temerar, Pe turci i-a strâns în straşnică-ncleşlare; Tu, de bărbaţi hirsuţi zămislitoare, **S-** admir mă lasă stâncile-ţi de cremeni! Dispare crucea, minaretu-apare, Precum şi semiluna, de asemeni, în vârf

de chiparoşi înalţi, zvelţi, gemeni.

XXXIX

Trecu Childe Harold de ostrovul unde Privind spre mare Penelopa plânse; Văzu şi naltul munte ce ascunde Mormântul lesbienelor… Te frânse Destinul, Safo! Tot ce se răsfrânse Din tine în nemuritorul vers Nu te-a putut salva? în liră strânse sunt veşnicii, şi-al oamenilor mers Spre singurul etern, pe Terra, univers.

XL

Când Leucadia văzu, o toamnă Greceascăse-ncropea, cu blând cer clar; Spre ea simţea că inima-l îndeamnă, Iar urmele ele crunt război barbar, Lepanto, Actium şi Trafalgar, Le-a fost privit nepăsător, cu lene, Căci nenăscut sub astru temerar, Râdea de-un luptător umflat în pene şi se simţea străin de-a luptei crude scene.

XLI

Dar steaua scrii razele-i suave când le plecă spre falnicul, din urmă Lăcaş străvechi al dragostei bolnave, Simţi tristeţi ciudate-n piept că-i scurmă. Tăia fregata valuri albe, n turmă, în umbra legendarului azi munte, Nostalgic val lăsând mereu în urmă; Şi sta melancolia să-şi înfrunte

Cu ochiul mai senin, mai limpezită frunte XLII

Pe albanezii munţi se face ziuă; Vezi Suli, Pindu cu zăpezi pe pisc; Cununi de ceaţă-n vârfuri li sj-aeiuă, împurpurate de solarul disc. Sălaş de oameni iubitori de risc Aici vezi – când prin nori transpare glia; Şi urlă lupi, şi coroiatul plise şi-ascute vulturul – şi vijelia la început de an şi-nvolbură urgia.

XLIII

Şi Ghilde se simţi aici doar singur, Spunând adio limbilor creştine; Trecu necunoscute văi, stânci, crânguri, Ce mulţi le-admiră, dar cu frica-n vine. El soarta o-nfrunta, râvnind puţine, Primejdii nici vânând, nici ocolind; Sălbatice privelişti noi, divine, Stârnind în el al drumeţiei jind, şi arşiţi îndura şi viscole vuind.

XLIV

E crucea roşie aici umilă.

De circumcisi hulită, netrufaşă;
Popi ori creştini de rând îţi iscă milă.
Căci popii nu ca-n alte părţi se-ngraşă.
Fecioară, idol, cruce uriaşă.
Profet sau sfant, sub orice semn învii.
O, tâmpă superstiţie, din faşă.
Pe popi i-nalţi, şi-i pierzi pe cei mulţi… Ei.
În cult, poţi aurul de zgură limpezi?

XLV

Şi iată golfu-Ambracia, cel unde
Imperiu vast căzu pentr-o femeie;
Romană flotă lupte furibunde
Cu-a Asiei a fost aici să deie
Dar mii de morţi şi-au dobândit trofee!
Ci iată-al altui Caesar monument.
Ca mâna lui, azi veşted… Au de ce e
Creată lumea asta-n chin dement.
Tirani s-o piardă ori câştige-ntr-un moment?

XLVI

Din munţii-ntunecaţi ce-i stau hotar
Albaniei, până-n ilirul şes.
Trecu mulţi munţi Childe Harold, nici măcar
În mituri amintiţi, chiar de ades, Nici Attica loc mai frumos şi-ales N-arată ochiului, căci fermecate Văi, ca-n Tempe, mereu în faţă-ţi ies. Chiar al poeţilor Parnas rar poate Ascunde locuri ca aici mai fermecate.

XLVII

Trecu de Pind, de lacul Acheruza, şi ocolind a ţării capitală Curând ajunse să-i salute buza Pe craiu-Albaniei, ce nu cu fală Zdrobeşte-un neam ce pururi se răscoală, Ci doar făcând din fărdelege lege. Muntenii-asaltă fără şovăială, Din munţii lor, cu pietre şi ciomege; Din ei, rar aurul vreun trădător alege.

XLVIII

Monahie munte, Ziţa! Eşti pfuuânt Sfinţit, chiar de eşti scund, că-n jos şi-n sus, şi-n părţi privind, în ochi tot simţi răsfrânt Un magic curcubeu, frumos nespus; Dedealuri, codri, râuri eşti sedus, şi-un cer senin, ce le

armonizează Un vuiet de ecouri readus îţi spune unde urlă, veşnic trează, Cascada ce, vrăji**ndu-**te, te-nfiorează.

XLIX

Din păduricea de pe-un deal se-arată
Majostuoasă, albă mănăstirea;
Chiar munţi înalţi de-i stau de strajă roată.
Şi o domină, tot îi simţi sfinţirea.
Aici stă caloierul, om eu firea
Senină, blinda, bun de ospeţire;
De-aci drumeţul, ca de nicăirea.
Greu pleacă şi mişcat cu osebire
De-i place al Naturii farmec să-l admire.

L

Aici de arşiţi fugă şi rămâie Sub arbori seculari, pe iarbă grasă, Şi-o briză ca din rai va să-l mângâie; De sus, spre şes privirea lui se lasă şi gustă noi plăceri în umbră deasă. De ale soarelui săgeţi arzânde Frunzarului pădurii nici că-i paşii; Se tolănească-aici şi, n ceasuri blânde, Admire nopţi şi aurore tremurânde.

LI

Vulcanic amfiteatru-ai Himerei Alpi se arată-n zare, şi o vale Ce ochiului odihnă şi plăcere-i; Vezi turme, frunze unduind domoale, Pâraiele tăi**ndu-**şi larga cale. Priviţi cernitul Aeheron, o dată Sortit doar unor umbre sepulcrale! O, Pluton! Iadul tău de mi se-arată, se-nchidă Elizeul; primeşte-mă îndată.

LII

Nu profanează turnuri de cetate Priveliştea… Janina nu-i departe… Ascunsă-i doar de creste detunate. Rar oameni vezi, rar case; prin stânci sparta Rod capre frunze, de plăcere moarte, şi câte-un ciobănel, în alb mintean, Stă ochii de pe-o lespede să-şi poarte Spre turma lui, doinind cu mult alean Ori stă în peşteri când furtuna urlă-avan.

LIII

Dodona! Unde e al tău oracol, Izvorul profeţiei, codrul sfânt şi valea repetând, prin**tr-**un miracol, Ce spune Joe? Şters de pe pământ E-altarul lui!… Şi omul plânge când I-i rupt al vieţii fir? Nesăbuite, Taci, căci ca zeii poţi

muri oricând. Stejari pier, lespezi, naţii, lumi vestite – Şi tu crezi că mai mult trăi-vei, pasămite?

LIV

În urmă lasă Childe Epirul, munţii.
Şi ochiu-i, ostenit de creste-astrale.
Vrăjit priveşte, de sub placa frunţii.
Coline unduioase, ori, în vale.
Verdeaţa primăverii triumfale
Şi măreţia şesurilor când.
Sub arbori nalţi, un râu îşi taie cale
Şi-i oglindeşte-n unda lui dansând.
Ori adormiţi sub licăr lunar, noptatic, blând.

LV

Plutind pe prăvălaticul râu Lacs, Când Phoebus după Tomerit* se-ascunde şi umbre lungi îndeamnă la repaus, Văzu şi Tepaleni, ui bea unde

Se-arată minaretele rotunde Sclipind ca meteorii-n întuneric; Şi auzi vii glasuri furibunde, Războinice, prin acel fast feeric, Cum mai puternice ca briza se desferic.

LVI

Trecu de al haremului turn mut, Privind, de sub al porţilor arc vast, Palatul unui domnitor temut, Plin de putere, nezgârcit la fast; Străini, dervişi, sclavi, eunucul cast, De toate rasele, s mereu de faţă, Cu mult respect, adânc, entuziast. Palatul o-o privelişte măreaţă, Dar e, pe dinafară, zid gros de fortăreaţă.

LVII

Oşteni pe cai în scump harnaşament, în curte, jos în lupte-s gata s-ardă; Pe coridoare, străji cu ochi atent, în strai ciudat, stau necurmat de gardă; Stă tropot de copite să se piardă Sub bolţi, când iese-n goană un tătar; Greci, albanezi, tuni, mauri stau în hoardă Sub tuiuri, pe când, răpăind barbar, Vestesc mari tobe cum că vine noaptea iar.

LVIII

Dârz pare – un albanez în scurt caftan.
Cu puşca lui ţintată şi în straie
Brodate-n fir de aur diafan;
Eşarfa macedonă-i de văpaie;

Vezi delhi purtând bonete de bătaia
Şi curbă sabie; vezi greci şireţi;
Robi mutilaţi din Nubia, o droaie;
Turci muţi, cu bărbi, te bagă-n sperieţi:
Ei dau porunci doar şi-s puternici, cruzi, semeţi

LIX

Stau tolăniţi, sau umblă, sau admiră Priveliştea schimbată-n orice clipă; Un musulman noian de rugi înşiră, Iar alţii stau fumând din lunga pipă; Mândri-albanezi păşim se înfiripă; Greci şuşotesc prin câte-un coif, mereu, şi din a minaretului aripă, Un glas de muezin vesteşte greu: Allah e unicul pe lume Duuinezeu

LX

Era de Ramazan ajun şi post
Şi penitenţei ziua se sortise.
Dar când al serii fapt trecut a fost, în tinseră o masă ca în vise.
Şi se porni chiolhan cu uşi deschise
Sclavi tot cărau gustoasele bucate
Şi orice galerie se golise.
Din încăperi un vuiet surd răzbate.
Şi sclavi şi paji tot intră şi ies purtând de toate

LXI

N-auzi, la chefuri, al femeii glas; în tainice alcovuri crunt păzită, Nu face fără feregea un pas. Doar soţului stăpân e hărăzită, şi cu-nchisoarea ei obişnuită, O-ncântă soţul, grijile de mamă, De alte simţăminte nemomită. Crescân**du-**şi pruncii, dă de dânşii seamă; Nicicând al altor patimi farmec nu o cheamă…

LXII

Într-un pavilion de marmur care la mijloc are – un ţâşnitor izvor, Ai cărui stropi revarsă-n jur răcoare **şi-**mbie la ceas dulce-odihnitor, Ali-Paşa stă, crudul domnitor, însă pe venerabila lui frunte Seninătatea stă-n plăcut decor, De nu-ţi vine să crezi că gânduri crunte Nutreşte necurmat sub tâmplele-i cărunte.

LXIII

O, nu că barba lui de-argint nu-l lasă, Ca-n tinereţe,

patimii supus. Teianul şi Hafez, în rimă-aleasă, Că dragostea învinge anii – au spus, Dar crimele pe fruntea lui şi-au pus Pecetea – şi ca tignd crud arată. Prin sânge de-a suit mereu mai sus, Azi setea lui de sânge-i nesecată şi sânge-ar tot vărsa cu ură-ncrâncenată.

LXIV

Hoinarul poposi aici, văzând Privelişti şi tot lucruri noi în jur, Dar ochiul lui se dezgustă curând De musulmana pompă, de huzur, De voluptatea în sălaş impur.

Unde mai fuge de oraş puterea. Ar fi fost vraja fără de cusur, De fastul n-ar fi însoţit plăcerea, Căci inima în tihnă îşi cată mângâierea.

LXV

Hirusuţi sunt albanezii şi sălbatici, Dar au sălbatice virtuţi, cu mia; Ce duşman i-a văzut fugind zănateci? Ce alţi soldaţi războesc ca ei urgia? Ei, fraţi cu crestele şi vijelia, Sunt aspri precum munţii… Răzbunarea Li-i cruntă – dar cinstesc prietenia; Şi iama dau, cu toată înfocarea, Urmân**du**-i şefului lor dârz chemarea.

LXVI

Childe i-a văzut gonind de la palat la luptă – şi-apoi când, întâmplător, Ajunse-al lor captiv nevinovat. Cei cruzi mai cruzi cu prinşii lor se vor, Dar ci l-au dus în cortul primitor, Cum n-ar fi făcut, poate, alte naţii Mult mai puţin barbare, n locul lor. Puţini se poartă, vai, precum confraţii! Chiar şi compatrioţii arar ţi-s aliaţii!

LXVII

Potrivnic vânt tot îmbrâncea spre stânci
Fregata către suliota coastă.
Când totul se-nvelea în bezne-adânci;
De ancorarea se-arăta nefastă.
Mai rău era pe-a valurilor creastă;
Matrozii se temeau că, stând la pândă.
Trădarea-n aste locuri îi adastă.
Şi pururea de victime flămândă.
Sorteşte turci, creştini, oricând, la grea osândă.

LXVIII

Dar mâna le-au întins cei oameni bravi şi i-au trecut

prin mlaştini, stânci abrupte, Mai omenoşi ca sclivisiţii sclavi; La foc uscară straie ude, rupte, Din cupe fură vinurile supte, şi lămpile se-aprinseră – şi-n dată, Din cât aveau le dară să se-nfrupte. Nu-i asta omenic-adevărată? Ce lecţii pentru cei ce în huzur înoată!

LXIX

Şi se-ntâmplă că Harold bun rămas când munţilor se pregătea să zică, Tâlhari de drumul mare orice pas Ţi-l urmăreau, cu săbii şi alică; Şi-o ceată-atunci luă cu el, voinică, De oameni ce la greu nu se dezmint. Trecu de Acarnania fără frică şi în eoliene văi de-alint îi părăsi, lângă-Achelousul de-argint.

LXX

Ci tinde Utraikeyul solitar Odihnă-şi află în rotund liman şi oglindeşte-al lunii licăr clar când arbori deşi îşi leagănă-n colan Frunzişul lor umbros peste găvan, Cât briza mângâie-ncreţite unde, Popas făcu iar Childe, pătruns de-alean, Căci noaptea, pentru el, oricând, oriunde Mirifice privelişti sunt, plăceri ascunde.

LXXI

Te ţărm ard focuri… **S**-au mâncat bucate…; Din nună n mină cupe trec, cu vin. Harold, surprins, se minuna de toate, Dar maiciiseamă când, sub cer senin, Cât miezul nopţii nu bătu deplin, Se prinseră localnicii în dauţ… Şi-aruncă puştile, de mi mâini se ţiu Toţi palicarii în rotitul lanţ, Lăţind pământul şi cântând sub nalţi versanţi.

LXXII

Childe sta de-o parte, cu uimire vie Plivind petrecerea, plăcân**du**-i chiar. Cu toată a ei hirsută veselie; în toate nu afla nimic vulgar, Nici desfrânare-n danţul lor barbar. Au iuţi mişcări, le joacă limbi de foc Pe chip, şi ochii scapără, de jar; Cu plete pân-la brâu se-avântă-n joc şi mai mult urlă decât cântă din bojoc.

1

Tamburgi, tamburgi! Dai semnal de război Şi trezeşti vii nădejdi în cei bravi, în eroi. Dârjii munţilor fii se ridică azi toţi: Ilioţii cei smezi, iliri, chimarioţi.

Cine-ntrece pe-un smead suliot ortoman în cămaşa-i

de nea şi-n miţosu-i mintean? Către lupi şi vultani suie turmele sale şi e râu volburat când coboară la vale. 2

Când voi, chimarioţi, nu-i iertaţi nici pe fraţi, Oare-n stare aţi fi pe duşmani să-i cruţaţi? îl loveşte un glonţ pe duşman fără sminâă; A lui inimă e minunată ca ţintă.

3

Macedonii, şi ei, în războaie mari meşteri, De vânat azi uitând, ies afară din peşteri, şi eşarfa le-o fi mai roşită oleacă, A lor sabie cât n-o intra iar în teacă.

4

Ah, piraţii parghezi, ce au marea drept casă, Pe toţi francii îi duc în sclavie cunoască. Şi galere şi vâslo la mal stau, în soare, Cât pe prinşi ei şi-i duc la grea închisoare.

5

Ah, eu nu vreau plăceri ca un gras bogătan; Tot ce vreau îmi câştig cu-al meu crunt iatagan Eu mireasă-mi câştig, cu păr moale şi lung; De la mame smulgând dulci fecioare ce plâng.

6

Ah, miroasă şi ţinură fata îmi place, Să mă mângâie dulce, să-mi cânte, să-mi joace, Să ne cânte, pe coardele lirei plecată, Cum în lupte muri cel ce fostu-i-a tată.

7

Cum plângeau în Previsa v-aduceţi aminte Cei învinşi? Cum cântam noi, zburând înainte? Pradă multă-mpărţind, mulţi bogaţi sugrumând şi doar tinere fete în viaţă lăsând?

8

Ah, nici milă, nici teamă nicicând nu cunoşti, Dacă lupţi cot la cot cu-a vizirului eşti, Căci de când **s-**a născut chiar profetul cel sunt, Precum Ali-Paşa n-a fost brav pe pământ.

9

Ah, Muchtar, al său fiu, chiar la Dunăre-anu-i şi bălaii ghiauri se-ngrozesc de-al său tui, şi când delhii lui dârji i-or tăia şi împunge, Din muscali oare câţi pe la că-şi or ajunge?

10

Seliktar, iataganul să-i scoţi lui Ali; Dă semnal de război, tamburgi, tamburgi! O, voi, munţi care-acum ne vedeţi coborând, Vom veni-nvingători înapoi, ori nicicând!

LXXIII

O, Grecie! Relicvă a vechii glorii! Tu, mare-nfrântă, nemurilă-n moarte! Pe risipiţii fii, neluptătorii, Cum să-i înveţi lanţ vil să nu mai poarte? Nu-s azi ca grecii obidiţi de soarte Ce vrând la Termopile se-ngropară. Eroic înfruntând vrăjmaşe hoarde. Ce dârz războinic inspira-vor iară, încât din Eurotas ţâşnind, ca ei să piară?

LXXIV

Spirit al libertăţii! Când stăteai Sus, pe Phyle, cu Trasibul cel falnic, Puteai să vezi ăst verde atic rai Genuini sub gheare de vrăjmaş prădalnic? Nu treizeci de tirani i-apasă jalnic Pe-ai săi urmaşi... Un musulman de rând Rob face azi din fostul dârz localnic, Ce nici nu se răscoală... Doar în gând Blestemă, rămânând sclav până la mormânt.

LXXV

O, neschimbat doar chipul le-a rămas**, şi**-n ochii lor privitul, au cine poate să erendă-n pieptul lor că nu dă glas Chemarea ta, o, simtă Libertate? Vor ajutoare din străinătate şi speră că-s aproape-aeolo zile când fi-vor iar stăpânii peste toate, Dar nu înfruntă armele ostile, Ruşinea să şi-o şteargă din a istoriei file.

LXXVI

Moştenitori de lanţuri! Nu ştiţi oare că sclavul lanţul trebuie să-şi rupă? Că mâna lui să lupte e datoare? Să vină gală, moscovită trupă Pe turci să vi-i alunge? Ei **–** şi după? Pe-altar voi veţi aprinde flama tortii? Hote umbre spre tirani irupă! De schimbi stăpânii, nu schimbi datul sorţii! Ruşinea, Grecie, te-aduce-n pragul morţii!

LXXMI

Oraşul cucerit de la ghiauri Pot iar să-l ia ghiaurii, **spre** a pătrunde Din nou între-ai seraiului nalţi muri; Şi pot ui sânge totul să inunde;

Pot iar wahabe hoarde furibunde.

Ce-au profanat Profetului mormântul.

Să nimicească totul, orişiunde.

Dar libertatea nu-şi mai ia avântul
Aici – unde de robi e plin pe veci pământul!

LXXVIII

Dar veseli sunt… La uşă postul bate şi sufletul căinţei şi-or supune, Prin rugă să se spele de păcate; Ci al căinţei, sac cât nu şi-or pune, Le mai rămân câteva zile bune ia să petreacă şi benchetuiască, Dedându-se unor plăceri nebune, în straie-aiurea, ba purtând şi mască, La carnaval pornind în ceată tinerească.

LXXIX

Atâta veselie ca-n Stambul, A Greciei cândva regină-urbe, Nu afli-n lume, chiar de nesătul, Vrea turcul Sfânta Sofia s-o surpe. (Plângi, liră, plângi ce stă să se uzurpe!) Când liberi erau grecii, barzii lor Iscau dulci sonuri… Dar şi azi, ce zurbe, Chiar de se mint toţi grecii-n danţ şi-n cor, Auzi şi vezi stârnind ecou peste Bosfor!

LXXX

Puternic e-al petrecerii tumult; Se schimbă muzica, dar nu-ncetează; Cadenţa vâslelor pe val ascult, şi valul însuşi, sub a lunii rază, Cât de plăcut, tot clipocind, oftează! Când briza mai stârneşte linul val, Regina fluxurilor, noaptea trează, îşi înmulţeşte-n unde chipul pal, Feeric luminând de val lovitul mal.

LXXXI

Pe spume fug uşoarele caiace…
Uitând de somn, de casă, n ritm drăcesc.
Stau fetele, pe mal, în danţ să joace.
Schimbând priviri ce inima topesc
Cu-ai lor flăcăi – şi mâna-şi strâng, firesc.
Cu caldă duioşie… O, Iubire.
Când trandafirii în ghirlande-ţi cresc.
Pot cinici, filosofi orice să-nşire.
Căci uiţi, iubind, că viaţa-i o nenorocire.

LXXXII

Dar oare, în voioasa mascaradă, Nu-s chipuri mai ascunse, trase, pale, Trădând dureri ce sufletul li-l pradă? Ei stau nostalgici şi la bacchanale, şi valul plânge de-a lor tristă jale Că-n ei toată a plăcerilor risipă Mâhnire şi

dispreţ doar mai pravala şi dor le e să vadă cum aripă De doliu peste măşti se-ntinde **într-**o clipă.

LXXXIII

Un patriot să simtă – aşa se cade, Dar patrioţi nu-s cei ce lanţul poartă şi secera robiei **–** vai! **–** nu spade, şi plâng în şoapte doar mărirea moartă, Zâmbind unui trimis de Marea-Poartă! Acei ce naşterea ţi-o datorează, şi sângele, şi-a ta străveche artă, Pleiada mândră de eroi de vază, O, astăzi, Grecie, mai mult te ruşinează!

LXXXIV

De-or renvia spartanii duzi, severi.
Şiim alt Epaminonda **–** n Teba… Dacă
Athena naşte-va eroi, ca ieri;
Bărbaţi de-o naşte iar femeia greacă.
S-o smulge iarăşi sabia din teacă!
O clipă nimiceşte-un mare stat.
Când, **spre** a-l clădi, stau veacuri lungi să treacă!
În cât timp poate renvia unnat.
Şi Timpul învingând, şi un destin ingrat?

LXXXV

Dar, ţară a zeilor pierduţi, precum
Şi-a oamenilor ce-s cu zeii gemeni.
Frumoasă eşti şi-n anii crunţi de-acum.
Cu văi fertile şi zăpezi pe cremeni.
Cu templele-n ruină ce le semeni
Peste eroi **ce-**s scrum sub zări albastre.
Sfărmâţi de plugurile altor semeni!
Aşa pier monumentele măiestre.
Doar a lor Glorie trăind şi-n vremurile noastre!

LXXXVI

Mai geme câte-o colonadă lângă Surori ce-n carieră zac culcate; Doar al Minervei templu tot stă încă, Sus, pe Colonna **–** şi să-ncânte poate; Morminte decroi mai stau uitate.

Cu lespezi înnegrite şi cu iarbă.
Sfruntând azi timpul în eternitate.
Dar nu Uitarea… Şi-n străini să fiarbă
Mai prinde-un „vai!”, când trec gândind la soarta

oarbă.

LXXXVII

Dar munţii-s tot hirsuţi, albastră-i bolta, Ai crânguri dulci şi încă verzi câmpii Minerva nu-i – dar dau măslini recolta; Înmiresmat Hymet, albine îmi îţi cresc cetăţi de faguri mierii; Mendeli, piatra marmurei curate Ţi-o scaldă-Apolo-n pulberi aurii; Vai, pier, pier Artă, Glorii, Libertate, Dar al Naturii chip apururi minunat e!

LXXXVIII

Oriunde calci, această glie-i sacră
Şi-aici nu **s-**a durat nimic vulgar.
Ca ţară fermecată te consacră.
Pe drept, al muzelor alese har.
Minuni ce tânăr le-ai visat ţi-apar.
Şi ochii dor… Ruină-i Partenonul.

Dar munţi, coline, şesuri, râul clar înfruntă şi-azi destrucţiei demonul.

Şi-Athena de-a pierit – e veşnic Maratonul.

LXXXIX

E-acelaşi soareinsa grecu-i rob; Hotărâtul e acelaşi – faima-i mare; Văd greaca sabie cum face zob Persanele oştiri invadatoare, Ca-n ziua nemaipomenită-n care Ajunse Maratonul magic verb. Văd steaguri frânte şi biruitoare; Văd clocotele luptelor cum fierb, Să-nalţe şi mai glorios elinul herb.

XC

Văd mezi fugind cu arcurile rupte.
Lungi lănci greceşti grăbi**ndu-**le pieirea;
Văd marea, glia, stâncile abrupte;
În faţă – Moartea**,** n spate – Nimicirea;
Din astea ce trofeu păstrează Firea.
Spre a-ţi aminti surâsul, Libertate.
Şi-a Asiei de-atuncea jeluirea?
Doar urne şi morminte profanate!
Doar colb ce cal străin să-l spulbere azi poate!

XCI

Dar spre vestigii ce-amintesc splendoarea Veni-vor pelerinii cugetând; Sub vânt ionic ci brăzda-vor marea,

Parafat al luptelor, slăvit prin cânt; Istoria şi limba ta-nvăţând, însufleţi-vei floarea tinereţii; Bătrânii **s-**or mândri la al tău gând, Iubi-vor pe Minerva înţelepţii şi dulce harul muzelor va inspira poeţii.

XCII

Când eşti plecat, al ţării dor te-apasă
Şi dorul de-al părinţilor cămin.
Dar singuraticul îşi află casă
Oricând pe-al Greciei pământ divin;
O, nu-i un loc deveselie plin.
Ci-aici vii când melancolia-ţi place
Şi dorul casei **te-**arde mai pul în
Când lângă templul delphic afli pace
Loc unde perşi şi greci luptară a vremi buimace.

XCIII

Veniţi cu toţii pe tărâmul magic.
Dar respectaţi ruinurile-i sfinte.
Căci şi aşa destinul le-a fost tragic!
Nu profanaţi altare şi morminte!
Cinstiţi ce naţii au cinstit fierbinte.
Ca Anglia să fie fără pată
Şi să priviţi, la fel ca mai naitilo.
Al tinereţii leagăn de-altădată
Cu dragostea-i din veci şi viaţa-i minunată.

XCIV

Iar tu, ce ai cântat cam mult sub aştri, **S-**o pierde glasul tău poate-n**tr-**un cor Iscat de zgomotoşii poctraştri; Mai dă-le-un laur veştejit şi lor, Căci, vai, de lauri nu-ţi mai este dor. Când critici şi elogii nu primeşti, Odată ce-a-ngheţat al morţii nor Atâtea inimi dragi, prieteneşti. Nu ţii să placi când ai pierdut tot ce iubeşti!

XCV

Te-ai dus şi tu, duioasa mea iubită.
Har fermecat al tinereţii mele.
Care mi-ai stat alături neclintită.
Când nu te meritam, în clipe grele.
Şi nu mai eşti… Trist rost mai am sub stele.
Când tu nu-mi mai poţi spune bun-venit.

Să plâng mai pot doar clipele acele Ce, vai, mai bine nu le-aş fi trăit. La ce revii, când iar eşti de amar gonit?

XCI

Tu, ce-ai iubit şi care mi-ai fost scumpă-Ce trist se-agaţă jalea de trecut şi-n gând întruna prinde să-mi irumpă! Mi-o smulge Timpul umbra ta în lut! O, Moarte, mi-ai răpit tot, tot ce-ai vrut: Părinţi, un bun prieten – şi-azi mai mult! O, n-ai lovit pe nimeni mai durut! Verşi zi de zi veninul tău ocult, şi-mi piere ferieirca-n al vieţii greu tumult.

XCII

Să caut iar saloane, gloata, şipul – Ce inima scârbesc la greu necaz? Chiolhanuri iar, râs fals ce-ţi strâmbă chipul şi sufletul ţi-l strânge de grumaz, Crescând mâhnirea lui fără răgaz? în van zâmbeşti, scârbia ascunzând, Căci râsu-ţi trage brazde pe obraz Pentru al lacrimilor râu bolind şi buza-n rânjet stins se strâmbă, tremurând.

XCVIII

O, care-i răul crunt al bătrâneţii.
Ce-ţi sapă rid pe frunte? Nu să ştii
Că toţi cei dragi ţi-s şterşi din cartea vieţii
Şi singur că rămâi printre cei vii?
Genunchii-mi plec, pedeapsa din Tării
Să mi-o primesc… Speranţele-s deşarte…
O, curgeţi zile fără rost, pustii!
Ce m-a vrăjit pierdut e-n Timp, departe
Şi anii tineri mi-s striviţi de-un chin de moarte.

CÂNTUL AL TREILEA

„Afin que cette application vousforcat a penser a autre chose. Il n'y *a en venite de remede que celui-la et le temps*."[2]

I

Tu mamei tale-i semeni, dulce Ada, Copil unic al sufletului meu. Când ţi-am văzut, plecând către Ellada, Albaştrii ochi, atunci speram mereu, şi nu plecam ca azi,

2 „Fie ca această aplicaţie să vă oblige să vă gîndiţi la altceva. Nici un alt remediu în afară de acesta şi de timp, nu există cu adevărat" (Scrisori ale Regelui Prusiei şi ale dl. D'Alembert) (fr.).

cu suflet greu; Tresar şi mă trezesc… în jur văd valuri… Deasupra, suflă vântul… Şi deci cu Plec, şi-ncotro, nu ştiu, n-am idealuri; Nu mă-ntristează, nici vrăjesc a ţării maluri.

II

Da, iar pe mări, de nostalgic buget! Sub mine saltă valul – roib ce-şi ştie Stăpânul – şi salut vuindu-i muget! Mă ducă orişiunde, o veşnicie! Să tremure catargul sub urgie la trestia… Sunt smulsă buruiană, Din stânci, ca să plutesc în vijelie, Pe vasta oceanului bulboană, Oriunde dus de al furtunii suflu-n goană.

III

În primăvara vieţii l-am cântat Pe-un peregrin care fugea de sine; Reiau povestea – şi ca vânt turbat, Ce nori învolbură, o duc cu mine, Căci cugetări şi lacrime conţine, Ce-n urmă au lăsat doar sterp pustiu. Grei anii rătăcirii peregrine sunt trudnice şi lungi cărări, dar ştiu că în nisipul lor nu-s flori, nimic nu-i viu.

IV

Şi-au rupt în ani de patimi, chin, răsfăţ.
Şi sufletul, şi lira mea o coardă.
Şi poaie-n van cânta-voi, dar m-agăt.
De tot ce-n mine a putut să ardă.
Oricât de tristă-i tema, nu se piardă.
Căci chiar de-n van mai cânt, scap de-un coşmar
Ce poartă a egoismului cocardă.
O, al întării val mi-l deie-n dar.
Chiar dacă numai pentru mine-n vers tresar!

V

Doar cel ce-n miezul vieţii a pătruns şi-i matur nu prin ani ci prin trăiri, încât nimic nu-l miră-ndeajuns, şi-ambiţii, chinuri, doruri, un, iubiri Cuţit nu-i mai împlinită în simţiri, Să spună poate de ce gândul cată să fugă-n peşteri, unde năluciri şi forme-aeriene i se-arată, Ce-n tainiţi sufleteşti iubite-au fost o dată.

VI

Aceasta e creaţie-şi-ntr-însa o mai intensă viaţă se-ntrupează, şi tot ce-n sino fantezia strâns-a Revarsă-n mine nouă viaţă trează. Căci ce sunt eu? Nimic… Dar tu

cutează, O, suflet, nevăzut al cugetării; Eu, stins, prin tine ard şi tu-mi eşti rază; Şi bat cu tine necuprinsul zării, şi plin de duhul tău, mă dărui iar visării.

VII

Cum mohorât gândit-am şi prea mult, Gând mai puţin sălbatic azi mă cheamă; Eram, pe vremuri, clocot şi tumult, Vârtej de fantezie şi de flamă. Nestăpânindu-mi inima, dam vamă, Umplând izvorul vieţii de venin… Târziu, e şi-s schimbat, de bună seamă, Dar Timpul înfruntând, nu-mi fac hain Destinul când gust fruct amar, ca de pelin.

VIII

Dar de ajuns am plâns trecutul care E de peceţile tăcerii-nchis; Prea mult absentul Harold reapare, Cu suflet goi de doruri şi de vis, Rănit de moarte, însă neucis, Schimbat de Timpul care schimbă, toate, Ce stă în brazde-adânci pe fruntea-i scris, şi-al minţii loc, vigoarea-n trup abate, Golind al vieţii plin pahar pe jumătate.

Şi cel din urmă strop era pelin; La pur izvor apoi s-o umple stând, Crezu e-o umple cu nectar divin şi veşnic – dar un lanţ tot mai hain Simţea că, nevăzut, în fiare-l strânge; Oriunde-l duse pasul peregrin, Crescură suferinţele-i nătânge, şi lanţul răni săpa, fachiri să iasă sânge.

X

Strâns sigur în al nepăsării scut, Iar stătuse cu confraţii prin saloane, Cu sufletul de nepătruns şi mut. Crezându-se-apărat, pe la chiolhane, De chin cum şi de-ale plăcerii toane, Prilej de meditaţii în mulţime El căuta-ntre panglici şi zorzoane, Aşa precum aflase-n alte clime, Printre cereşti şi pământeşti minuni sublime.

XI

Dar cine nu ar rupe roza-nvoltă? Cine-ar privi făptura Frumuseţii şi n-ar simţi în el cum se revolta, Învigorată iar, puterea vieţii? Când astrul gloriei prin vălul ceţii Se-arată, nu treci peste hău, anume, Cu ţel mai pur ca-n anii tinereţii? Chilele Harold se-avântase iar în lume, Luptând cu Timpul, vrând să ştie totul cum

XII

Dar se simţi curând neispitit să stea în turma oamenilor, când Nimic n-avea cu ei deâmpărţit, Căci nu-şi plecase răzvrătitul gând, în anii tineri el nicicui, urând Supunerea unor păreri străine; Şi mândru-n deznădejdea lui oricând, Crezu că ar putea trăi mai bine, Departe de ei toţi, retras adânc în sine.

XIII

Prieteni el şi-afla pe-un munte dur, şi casă – pe val nalt de ocean; Spre clime dulci, sub pure bolţi de-azur îl îndemna al inimii alean. Păduri, pustiuri, peşteri, val tiran Erau plăcuta lui societate; Citea din cartea Firii cu elan.

Cât nu din cărţi, simţind vorbi tu poate cu cerul oglindit în lacuri preacurate.

XIV

Sta ca un caldecan privind la stele, De zămislea făpturi pe crugul lor Mai luminoase încă decât ele, Uitând de patimi pământeşti, de dor. O, gân**ndu-**l fericea-n astralul zbor, Dar lutul trupului scânteia vie Ce-n el sta-nchisă – foc nemuritor – O-mpiedica să zboare spre Tărie, Vrând în cătuşa lui **s-**o ţină pe vecie.

XV

Sta mohorât şi lingav printre semeni**, şi-**i copleşea pe toţi, lipsit de duh, El, unui şoim cu-aripi tăiate-asemeni, Ce-o dată zbura liber în văzduh; Dar sufletu-i, cu ură şi năduh, Era cuprins şi de porniri nătânge, la şoimul ce penet, şi plisc, şi puii, îşi scaldă**,** n colivie**,** n lac de sânge, Zbătân**ndu-**se cumplit, vrând temniţa a-şi frânge

XVI

De sine surghiunitul Harold iar, Fără speranţe, o porni la drum, Simţi**ndu-**şi chinul mai puţin barbar; Ştiind că viaţa **s-**o sfârşi oricum Zâmbea în disperarea lui acum, Pătruns chiar de un soi de veselie, Precum naufragiaţii care-n rum Se-neacă, **spre** a uitare de urgie, Când mai că-s gata supţi de-a valului furie.

XVII

Destul! Calci pulberi de imperiu vast!
Sub ele crunt, cutremur îngropat e!
Cum? Locul nu-i sfinţit de-un bust, cu fast?

Columne nu-s, izbânzii consacrate?
Moralul adevăr au nu răzbate
Mai viu – de-i câmpul cum a fost din veci?
Recoltele-s de sânge îngrăşate
Şi, câmp fără de seamăn, ăsta deci
Fu al izbânzii rost? Noi tronuri, cu noi regi?

XVIII

Stă Harold pe-al tău câmp ticsit de cranii, O, Waterloo, cumplit mormânt al Franţei!
Un ceas distruge rod de mari strădanii
Şi-nclină altfel talgeral balanţei.
Cu ultima zvâcnire-a cutezanţei.
Te-a prins în gheare – un vultur ce nu iartă.
Dar naţiile i-au pus frâu speranţei
Şi-Ambiţia i **s-**a vădit deşartă:
Din ruptul lumii lanţ verigi doar de mai poartă.

XIX

Răsplată dreaptă! Galii rod zăbala şi spumegă – dar unde-i Libertatea? Sar naţii unui om să-i surpe fala, Să-nveţe regi ce-i Suveranitatea? Ne-aşteaptă iar sclavia, nedreptatea, în secolul luminii? Leul când E-nfrânt – se pleacă lupului cetatea? Să ne-nchinăm la tronuri, tremurând? Slăviţi doar când veţi şti ce regii au de gând!

XX

De nu, în van zdrobit-aţi un tiran**, şi-**n van au plâns soţii, surori şi mame, şi Europa a gemut în van Feste recolte, suferind de foame! în van ravagii, morţi, cumplite drame **şi-**n van speranţe-n milioane treze! Popoarele pot sabia, **s-**aclame Când e ca spada, stând pe metereze, A lui Harmodius, Atena **s-**o salveze.

XXI

…Era un bal nocturn în capitală, Cu toată belgiana nobilime; Sub vii lumini, în straiele de gală, Faimoase doamne, tineri, o mulţime, Dansau, visând mari fericiri sublime; Privirii dulci îi răspundea privire **şi-**n inimi tresăltau porniri intime, şi totul părea clopot de nuntire, Dar brusc vui ceva de prohod în cimitire.

XXII

— „N-aţi auzit nimic?”… Nu, este numai vântul.
Sau huruie cărate pe pavaj.
Mai vesel dansul să-i pornească a vântul!
Plăcerea, Tinereţea-s un miraj!
Petreacă până-n zori! Curaj, curaj!
Să zboare timpul cu uşoare glezne!
Dar iar se-aude groaznicul tapaj.
Pe parcă norii îl repetă-n bezne…
La arme! – i bubuit de tun cu schije-n plesne!

XXIII

Sta Brunswick lângă nişa unui geam, şi-ntâiul, cu al morţii-auz profetic, Prin zgomote de dans şi de bairam, Distinse bubuit de tun bezmetic. Ci râseră de el în danţ frenetic, Dar pe o năsălie-nsângerată El tatăl şi-l vedea – şi dârz, atletic, Mânat de-al răzbunării dor, îndată Sări pe cal, pierind în lupta-ncrâncenată.

XXIV

Un du-te-vino se porneşte-n sala;
Curg lacrimi şi mulţi tremură de groază;
Mult lăudaţi frumuseţe-i pală:
S-au stins pe chip bujorii – şi oftează;
Auzi mereu: „O, Domnul te-aibă-n pază”.
Şi poate-i cel din urmă bun-rămas.
Cum poţi să-i faci pe-ndrăgostiţi să crează
Că se vor revedea, în cruntul ceas
Când, după chef târziu, în zori dă moartea glas?

XXV

Războinicii pe cai sar de prin case
Şi-alcătuiesc în grabă escadroane;
Şi tunuri huruie, de mari cai trase;
Soldaţii se adună în coloane
Şi tunul crunt tot bubuie-n timpane.
Şi tobe răpăiesc, trezind ostaşii-n
Ajunul aurorei diafane;
Iar cetăţenii, bulucindu-şi paşii.
Cuprinşi de panică, tot strigă: „Vin vrăjmaşii!”

XXVI

Răsună a lui *Cameron chemare* – Războinic strigătul

lui Lochiel, Des auzit prin munţi albini – pe care Saxonii duşmani îl aud la fel. Pibroch-ul ţiuie-ascuţit, rebel, Dar suflul ce cimpoiul îl învie Trezeşte în munteni curajul cel Pe care Evan, Donald, din vecie, în clanuri l-au atârnit, luptând cu vrednicie.

XXVII

Şi-Ardenii îşi învălură mâhnirea în triste frunze, cât trec trişti nainte, De se-ntristează şi Nensufleţirea

Când mulţi că nu **s-**or mai întoarce simte;

Căci până-n scară fi-vor mulţi morminte.

Pe care iarba verde-o să răsară

Ce-o calcă vitejia lor fierbinte

Şi-a lor speranţă, ce va fi să piară

Când reci cădea-vor ei sub crunta morţii gheară.

XXVIII

În zori, mai străluceau de tinereţe; I-nveselise frumuseţea seara; Fu miezul nopţii-aâarma să-i înveţe **şi-**n zori îi înfruntară luptei para, Dar ziua zgudui furtuna ţara şi aşternu peste pământ un strat De leşuri, el, războiul, monstrul, fiara. Pe care tot pământ **s-**a aşezat, Prieteni şi duşmani acoperind, curat.

XXIX

Mai inspirate harpe i-au slăvit, Dar versul meu ar vrea slăvi să-l poată Te unul, între toţi deosebit, Căci eu greşit-am faţă de-al său tată; Legat de el prin sânge-s, totodată; Şi-apoi, prin nume mari un cânt răzbate; Nu, n-a fost inimă mai avântată, Mai nobilă, în încleştări turbate, O, Howard, ca a ta lovită, dintre toate!

XXX

Ce-i jalea mea – când mulţi te-au plâns atunci?

Când inimi sfâşiat-a cruda-ţi soarte?

Dar sub copacul cu verzi ramuri lungi, în locul unde-ai fost lovit de moarte.

Când câmpul l-am văzut până departe

Plin de făgăduinţa primăverii.

Cum fructe sta şi flori la sân să poarte;

Şi ciutul păsărelelor, puzderii.

Gânditu-m-am la cei sortiţi pe veci tăcerii.

XXXI

Te-am amintit cu mii de morţi, ce mii De goluri au lăsat în inimi scumpe; I-ar ferici uitarea pe cei vii, Căci lacrima şi azi din ochi irumpe; Vai, i-o trezi Arhanghelul acum pe Cei dragi – şi nu chemarea Faimei sfinte, Ce poate doar, când sufletul se rumpe, Durerea grea o clipă s-o alinte, Dar numele slăvit mai greu iese din minte.

XXXII

Ei plâng, zâmbese – şi iar jelesc zâmbind: Un pom, chiar veşted, mult timp stă-n picioare; Vezi şi fără catarg un vas plutind; Se surpă nu castel – dar nu sunt oare Odăi şi sub ruini? Stă fortul tare când mari furtuni crenelele i-au rupt; Rămâne lanţul când captivul moare; Sub nori, al zilei curs e nentrerupt; Şi inimi frânte-s vii în piept de jale supt.

XXXIII

Precum, şi-n mii de cioburi ţăndurită, Oglinda se repetă şi-ţi arată Imaginea dintâi, dar înmiită – La fel şi-n inima crunt sfâşiată E fiece durere repetată. E calmă, rece, sau c-aşa-i se minte, De chinul insomniei tulburată; Se veştejeşte tânără, fierbinte, şi pentru jalea ei pe lume nu-s cuvinte.

XXXIV

E viaţă-n disperare – a otravei Vitalitate – rădăcină vie Dând hrană crengii veştede, bolnavei. De mori – îţi moare chinul pe vecie, Dar viaţa cu-al durerii frupt te-mbie. Cu gust de scrum ca mărul Mării-Moarte. Doar clipe de plăceri şi bucurie De-ar serie omul în a vieţii carie, Ar aduna şaizeci de ani până la moarte?

XXXV

Psalmistul numărat-a anii vieţii – Şi-s mulţi, de-am crede în a ta poveste.

O, Waterloo, fatal loc al tristeţii.
Ce viaţa ai scurtat, când scurtă este;
Stau mii de limbi azi faima să-ţi ateste
Şi buze de copii mereu îngână:
— „Şi-ai noştrii-au spart aici vrăjmaşe ţeste.
Când naţii s-au unit, eu spada-n nună!”

„Şi asta-i mult – şi-i tot ce-n veci o să rămână.

XXXVI

Nu cel mai rău căzu – ci cel mai mare Aici – contradictoriu spirit – când Fapt nalt sau fleac îl atrăgeau cu-ardoare! Om al extremelor, n-aveai nicicând

Un tron – sau ţi l-ai fi păstrat mergând Pe căi de mijloc… Doar prin îndrăzneală Te-ai înălţat şi ai căzut tu, viind **şi-**acum să zgudui lumea, plin de fală – Un Jupiter drapat în mantio teatrală!

XXXVII

Cuceritor eşti şi captiv al lumii;
Ea tremură în faţa ta şi azi;
Ţi-e numele mai viu pe-ntinsul humii
Când jucăria Faimei eşti – şi cazi;
Te-a linguşit că eşti măreţ, viteaz.
Făcând chiar să te crezi divinitate!

O, Faima ţi-a fost roabă în extaz, încât prejmuitoarele regate

Au şi crezut mult timp că eşti ce vrei în toate.

XXXVIII

De oameni mai prejos ori mai presus, Luptând cu naţii, chiar fugind de-unnat, Călcând grumaji de regi ajuns-ai sus, Dar şi codind ca ultimul soldat. Imperiu de-ai zdrobit, condus, creat, O, patimilor nu le-ai închis poarta. Citeai în suflete – dar dezarmat Erai, iubi**ndu-**i războirii arta**, şi-**un astru ce vrea tot nul mai ajută Soarta.

XXXIX

Dar îndurat-ai cu filosofie Neînvăţată vitregul destin; De-i asta-nţelepciune ori mândrie, E pentru duşman fiere şi venin. Văzând cum ale urii hoarde vin, De groaza ta-n cădere joc să-şi bată, Tu le-ai întâmpinat zâmbind senin, şi răsfăţatul Sorţii de-altădată Tot dârz le înfrunta urgia blestemată.

XL

Înţelepciune-n ceas de cumpeni crunte!
Dispreţuiai pe toţi la ceas de glorii.
Dar prea citeau dispreţul pe-a ta frunte
Uneltele măririi, luptătorii.

Ce-apoi te-au răsturnat! Ce iluzorii
Sunt ale Sorţii căi!... Şi-i astă lume
Bun ieftin dobândit prin mari victorii.
Şi ieftin de pierdut, cum tu, anume.
Pe pielea ta o-ncerci, ca toţi ce-au vrut renume!

XLI

De singur ca un tuni pe-un clin de stâncă Stăteai şi te surpai sub crunt ciclon, Dispreţul te-ajuta-n cădere încă. Dar alte minţi te-au înălţat pe tron, şi-n admiraţii arme-aveai plocon. Ci se cerca, de toţi să-ţi râzi tu vrând, la Diogene, o, nou Machidon, Să-ţi lepezi purpura, căci ăst pământ E, pentru cinici regi, butoi prea larg, oricând.

XLII

Infern o tihna-n inimi zbuciumate – Şi-acosta ţi-i blestemul: e un foc Al sufletului care, în lăcate, Se zbate, aspirând din strâmtul ghioc să zboare spre – un înalt, magnific loc, şi-odată-ncins, se-aventurează-n zbor, Neostenind nicicând, nicicum, deloc. E-o febră ce-i fatală tuturor Celor ce-o poartă sau purtat în trapul lor.

XLIII

Nebuni naşte, ce nasc nebuni semeţi.
Regi, creatori de secte şi sisteme.
Războinici, politicieni, poeţi.
Sofişti – că-n piept nelinişstea când geme.
Ei, timpi, prostesc pe alţii lungă vreme.
Şi-s pe degeaba pizmuiţi de-o lume.
Căci un infern li-e soarta, de blesteme.
O, sufletul de le-ar citi, anume.
Mulţi n-ar vrea străluciri, nici tronuri, nici renume!

XLIV

Suflarea zbucium li-i, furtună viaţa, Ce-i ţine-n aer, spre a-i lăsa să cadă; Dar îi iubesc primejdiei dulceaţa şi liniştea le pare grea corvoadă; Şi mor – tânjind primejdii noi să vadă, la focul ce doar pâlpâie când lemne Nu mai arunci pe jar – sau ca o spadă Ce nu mai poartă ale luptei semne şi rugineşte-ncel, în trândăveli nedemne.

XLV

Zăpezi şi nori cel care suie munţii Pe piscurile mai

semeţe-ndura De stăpâneşte el prin geniul frunţii, Ori sceptru, e privit de toţi cu ură.

De-l cheamă sus lumina gloriei, pură, şi-n jos, sub el oceanul şi pământul, în juru-i stau reci colţi de stâncă dură şi capul gol i-l bate-n iureş vântul; Şi-aşa i-i răsplătit suişul greu şi-avântul!

XLVI

Dar de ajuns! A-Nţelepciunii lume. E-n ce-a creat chiar ea, şi mai din plin, în plăsmuirile Naturii-Mume. Au cine-ntrece farmecu-i divin Ce Harold i-l contempla de pe Rin? Izvoare, văi, ponoare şi coline, Mori, fructe, frunze, grâne, crâng de pin, Castele ce de buruieni sunt pline şi-un trist adio mai îngaimă-ntre ruine.

XLVII

Stau ca trufaşe minţi ce, asaltate De nenoroc, nu-şi leapădă mândria, Vorbesc cu norii turnuri crenelate şi ospeţesc doar vântul, vijelia. De-an cunoscut pe vremuri măreţia, şi steaguri fâlfâind, şi lupte grele, Le dorm apărătorii cât vecia şi-s colb ca ei, frumoasele drapele, şi să înfrunte-asalt nu-s azi în stare ele.

XLVIII

Domnea-ntre ziduri patima Puterii.
Şi-n veci, acolo, seniori prădalnici
Ţineau năimiţii lor oşteni, puzderii.
Erau aceşti nelegiuiţi localnici.
Precum eroii vechi, vileji, năvalnici…
Ce le lipsea? Să scrie în Istorii
Că-s mari, de neam, nebiruiţi şi falnici?
Mormânt cu statui – spre a fi notorii?
Spaţiu mai vast – când plini erau de-avut şi glorii?

XLIX

Ce lunte-n viaţa mieilor feude!
Isprăvi ce-s şterse azi din amintire!
Şi scuturile des de sânge ude.
Cu tandrele devize de iubire!

Răzbea robirea zale să deşire, în răbufniri sălbatice, nătânge.

Cerând distragere şi năruire.

Căci multe ziduri au văzut cum plânge
Sub ele mândrul Rin, purtând val plin de sânge.

L

Râu sfânt ce fericeşti pământu-n jur, Vii frumuseţi ce gingaşe se cern în fastul lor firesc, divin şi pur, Ai creşte-n veci la sânul tău matern, De omul nu le-ar preschimba-n infern, Trecând prin cele coasa războirii! Au ce-ţi lipseşte ca un rai etern să uzi – un vast tărâm al fericirii? Să fii ca Letho tu – Uitare-n largul Firii.

LI

Cumplite lupte ţi-au vuit pe maluri
Şi munţi de leşuri ai avut poveri;
Măceluri înroşiră repezi valuri.
Dar nici mormânt n-au mândrii cavaleri;
Ţi-s limpezi apele mânjite ieri
Şi soare viu îţi scapără-n oglindă.
Dar nu poţi ca în unda ta să-mi ceri
Să-nec şi amintirea suferindă
Ce sufletul, mereu, ca-n chingi stă să-mi cuprindă.

LII

Aşa Chilele Harold îşi zicea, ca unul Pătruns încă de-al Firii farmec blând Putea, parcă-ndrăgi chiar şi surghiunul, învăluit de-al păsărilor cânt; De frutea-i oglindea mereu grav gând, Ce locul patimilor vii luase, Trăia şi bucurii din când în când, Priveliştile luni maiestuoase Pe chipu-i aducând surâsuri luminoase.

LIII

Doar patimile-a piept îi erau scrum, Nu şi iubirea… Caldul zâmbet cere Tot zâmbet cald, căci inima, oricum, Visează duioşie, mângâiere, Chiar când dezgustul pentru lume fiere într-însa varsă… Scumpă amintire Purta în suflet Childe – şi-o revedere Visa, un ceas de dulce fericire, Când inimi se unesc, topite în iubire.

LIV

Nu ştiu cum învăţase duioşia Iubirii – el, nepăsător la toate – Îl fermeca însă Copilăria cu dulcile-i priviri nevinovate. Dispreţuia el omenirea poate.

Dar ce contează ce l-o fi schimbat? E greu să crească

în singurătate Simţiri adânci, dar iată-l fermecat Pe tristul peregrin de-un dor nealinat.

LV

Era o inimă cu-a lui unită Prin legături mai tari decât altarul; Dintru-nceput, mereu neprihănită, Iubirea-şi revărsa asupră-i harul, Pizme-nfruntând şi înfrângând amarul; El, rece azi la frumuseţi divine, Simţindu-i dorului acestui jarul, în aste stihuri de durere pline, Pe mal străin, astfel pornit-a să suspine:

1

Din Drachenfels privesc castele Cum apa Rinului se zbate, Când trece în vârtejuri grele Printre coline-n vii bogate, Livezi, podgorii, toate-n floare, Ce vin promit, cum şi bucate, Printre oraşe-ncântătoare, Cu albe ziduri de cetate; De-ai fi cu mine, înzecit De tot ce văd aş fi vrăjit. 2

Ţărănci cu-albaştri ochi de vis, în mâini cu proaspete, vii flori, Zâmbesc în mândrul Paradis. Cetăţi străvechi, cu turnu-n nori, Printre-arbori verzi se iscă, sure. Abrupte stânci, stârnind fiori, şi-arcade frânte, din pădure Privesc spre a viilor comori. Dar toate te-ar dori stăpână cu mine-alături, mână-n mână. 3

Grini îţi trimit, primiţi în dar De mine… Ştiu, s-or veşteji Cât nici n-o să-i atingi măcar; Ci totuşi, nu-i dispreţul, Căci eu i-am îndrăgit, visând Că-i vei privi cu ochii vii, şi-atunci, prin suflet şi prin gând, Aici cu mine ai să fii, ştiind că-s de pe mal de Rin.

Ca inima să mi-o alin. 4

Măreţ tot curge Rinu-n spume, La fiecare şerpuire descoperind o altă lume, Alt paradis pentru privire. Oricine-ar sta aici o viaţă Priveliştile să le-admire, Căci loc mai drag, mai cu verdeaţă, Nu afli în întreaga Fire. Pe-ai mei urmându-i, ochii tăi Ar îndulci câmpii şi văi.

LVI

Pe-un dâmb, pe lângă Coblentz, se ridică o piramidă scundă… Dedesubt, O inimă vitează, inamică, îşi doarme somn de veci neîntrerupt. L-au plâns soldaţii eu obrazul supt, Hirsuţi soldaţi, slăvindu-i cutezanţa Acestui dârz Marceau, de rane rupt, Ce-n luptă se-avântase pentru

Franţa, Să-i apere, fidel, dreptatea şi speranţa.

LVII

Setul, glorios de-a fost al său destin, L-au dus la groapă două oşti certate **Pentru** al său suflet glasul peregrin să ceară slavă-ntru Eternitate. Ei campion ţi-a fost, o, Libertate, Dintre puţinii ce n-au tras foloase Cât din puterea ce le-ai dat se poate. Marceau cu sufletul curat rămase, şi plâns de toţi a fost, cu lacrime duioase.

LVIII

Dar citadela Ehrenbreitstein iat-o, Cu negrul zid ce-i martor pe vecie Exploziilor ce au asaltat-o Dar neclintind cumplita ei tărie. Turn al Victoriei ce, pe câmpie, Priveai fugind vrăjmaşii în derută, Tot ce-a scăpat din crunta bătălie Distruge pacea, ploile strămută, Când ploi de gloanţe tu ai înfruntat, redută!

LIX

Adio, Rin vrăjit! O, pacea gustă **şi**-un singuratic fără alinare.

Cum şi-o pereche-n valea ta augustă. De n-ar muşca din sufletul ce doare Ai remuşcării vulturi, cu ardoare, Unde-i sălbatică Natura-Doamnă, Dar crudă nu, nici veselă prea tare, Nici tristă – ci ca dulce, blândă toamnă, Apururi ai simţi că sufletul se-ndeamnă.

LX

Adio, iar… Dar spun în van adio, Căci ce, ai văzut nu poţi uita nicicând şi vraja Rinului o vei simţi-o… O, fluviu fără seamăn pe pământ, Da, ţări mai luminoase sigur sunt, Dar nicăieri nu află călătorii Atâta farmec reunit şi sfânt: Munţi, văi, coline, şesuri şi podgorii, şi duioşie, şi-un trecut bogat în glorii!

LXI

Grandoare frustă, şes fertil şi albe Oraşe – valul prăvălit în spume, Genuni de groază, catedrale-n salbe, în gotic stil, păduri, văi largi, molcume, şi stânci sălbatice, parcă anume Sfidând umană artă a zidirii, şi o paşnică, voioasă foarte lume, Precum e-aici şi plăsmuirea Firii, Chiar de imperii cad din culmile măririi.

LXII

…Dar astea sunt departe… Iată, Alpii, Palate-ale Naturii, mari redute cu turnu-n nori… Pe îngheţate albii, Aici curg avalanşele temute, Vast tunet de zăpezi din pisc căzute. Tot ce înaltă-un suflet şi-l prăvale **S-**a întrunit în piscurile mute, Pământul învăţând ce lungă cale E pin-la cer, lăsând pe bietul om la poale.

LXIII

Dar cât nu trec de munţii fără seamăn, Nu pot popas să nu fac la Morat, Câmp ce e cu patriotismul geamăn. Trofeie-n oase-aici **s-**au adunat, şi nu roşesc că-s şi eu din**tr-**unnat Cu-nvingătonicăci burgunzii mii De luptători nici nu şi-au îngropat. Şi neavând ei tihnă-ntru vecii.

Toţi umbre, azi, pe Stix, se vaită, stafii.

LXIV

E Waterloo un Cannae prin măcel, Dar Marathonul şi Morat egale Prin glorie-s **–** şi pată n-au defel, Căci n-au mers roabe oşti pe-a luptei cale, Supuse-ambiţiei imperiale, Ci liberi cetăţeni ce sfântă cauză Au apărat în lupte infernale, De legi draconice dorind să n-auză, Ori drept divin la tron, înscris în clauză.

LXV

Lângă un zid stingher, dar măi stingheră, Se daltă o columnă întristată, O rămăşiţă din**tr-**o altă eră, Nenorocită şi înspăimântată, la o fiinţă-n piatră preschimbată De spaimă **–** însă conştientă parcă. Uimit eşti de a ei în timp durată când falnicul Aventicum cea largă Domnie ce avu azi de ruini încarcă.

LXVI

Şi-aici, sfinţit să fie al tău nume, O, Iulia, mult iubitoare fiică, Tu Cerului te-ai hărăzit pe lume, Vrând tatăl să-ţi salvezi în vremea-antică; Dar juzii, care legea doar aplică, De lacrimi seama n-au ţinut nicicând. Vreun monument aici nu stă să zică în ce fel i-ai murit peste mormânt, Să fiţi un colb precum şi-o inimă oricând.

LXVII

Sunt fapte, nume ce eternizate. Se cer, chiar de Pământul uită iute Tirani, popoare cucerite, state. Dar tu înveşnicită fii, Virtute, Cu măreţiile-ţi neîntrecute, şi dintru

nemurirea ta, apururi, la albii Alpi **s-**araţi, cu piscuri mute, Ce**-**şi suie maiestuoasele contururi Nepieritoare**-**n veci sub bolţi de**-**azururi!

LXVIII

Ci iată lacul Leman, ce**-**n cristal Reflectă munţi şi cer ca în oglindă, Iar lor le place ca în linul val

Imaginea tihnita să**-**şi surprindă.

Dar totuşi, prea mulţi oameni se perindă.

Ca să mă reculeg în simţăminte;

Şi iar singurătatea suferindă

Mă va momi **–** şi**-**am să rechem în minte

Dragi amintiri ce**-**un om în turmă nu mai simt

LXIX

Să fugi de oameni nu înseamnă ură; Nu toţi pot truda grea cu ei **s-**o**-**mpartă, şi nu**-**mbraci a dispreţului armură Dacă**-**ţi închizi a sufletului poartă, **Spre** a nu te prinde**-**n fierberea**-**i deşartă Al lumii val **–** căci lung, târziu te plângi că molipsirea asta nu te iartă **şi-**adună rele, peste rele**-**adânci, la, sub povara lor, slab, sufletul să**-**ţi frângi.

LXX

E**-**o clipă a căinţelor nătânge, Când sufletul distrus, atât de lesne îşi schimbă**-**n lacrimi orice strop de sânge, Sporanţele**-**mbrăcind în văl de bezne! Pe**-**al vieţii drum de rătăcim, ades pe şi pierdem noi în noapte… Marinarii De**-**mi port ştiu sub ale vântoasei plesne, Dar cei ce**-**n Veşnicie sunt hoinarii N**-**au ancoră, n**-**au port, speranţe ori fruntarii.

LXXI

Au nu-i mai bine să trăieşti sihastru, Iubind pe**-**acest pământ ce**-**i pământesc, Aici pe unde Ronul lac albastru Din veci hrăneşte cu**-**apa lui, firesc, la mamele, copiii când şi**-**i cresc şi plânsul li**-**l opresc prin mângâieri? Au mi**-**i mai bine mai dumnezeiesc, Să stăm în loc retras, şi noi stingheri, Decât în lume sclavi să fim ori temniceri?

LXXII

Nu**-**n mine eu trăiesc… Sunt doar o parte Din ce**-**i în jur… Mi**-**e drag un lanţ de creste, Dar mi-o oraşul chin **–** şi fug departe, şi neplăcut în sânul Firii**-**mi este Că**-**s doar verigă eu printre aceste Fiinţe ale lumii, când viu zbor

Vrea sufletul spre sferele celeste, Spre piscuri şi spre stele, peste nor – Ori peste-ntins de mări se vrea rătăcitor.

LXXIII

Şi cum gândesc, aşa cred că mi-o viaţa: Pustiul lumii, mişunul, uni pare Un loc de chin, unde te-apucă greaţa **şi-**n care-am ispăşit vreo crimă mare. Dar aripi parcă-mi cresc la subţioare, Mai iuţi ca uraganul ne-ntrecut, şi astfel prinde sufletul să-mi zboare, Rupând încătuşarea ăstui lut în care **s-**a trezit închis dintru-nceput.

LXXIV

Şi-atunci când liber fi-va al meu suflet De ce urăşte-n formă degradată, şi carnea unor viermi va da răsuflet, Ori unor muşte… De-o să văd o dată că elementul clement se-arată, Că prafu-i praf **–** n-am să disting eu oare Mai clar neîntrupatul gând şi-o ceată De spirite cu care rar se pare Că-mpart esenţa lor în veci nemuritoare?

LXXV

Au munţii, cerul, marea nu mi-s parte Din suflet? Şi eu parte nu-s din toate? Iubirea ce-mi stârnesc nu-i pură foarte? Faţă de-aceste lucruri minunate, Ce n-aş dispreţul? Au n-aş răzbate Prin suferinţe, în loc de-a renunţa la aste simţăminte luminate, Pentru un om ce toată viaţa sa Priveşte doar în jos, nevrând a se nălţa?

LXXVI

…Dar gata… Gândul meu din nou se-nturna Spre tema mea, căci cei căror le place **să-**şi făurească visuri peste-o urnă **–** Contemple urna-n care – un geniu zace, Care a fost un foc fără de pace, Născut sub pur văzduhul ce-l respir **şi-**a vrut ca, din a minţii lui găoace, Să-şi facă glorie… Nebun delir, Căci tihna şi-a jertfit pentra-asta ani în şir!

LXXVII

Rousseau, sofist, apostol al mâhnirii, **S-**a chinuit aici cu violenţă, Dând farmec magic patimii iubirii. Grăit-a chinul lui cu elocvenţă.

Ivind din cruda dragostei dementă Mari frumuseţi vărsate în cuvinte, De ne-a orbit celesta lor ardentă la razele din soarele fierbinte, încât vărsăm, citind, potop de

lacrimi sfinte.

LXXVIII

I-a fost esenţa patimii iubirea.
O flacără în inimă fatală.
Ce-i consuma în vâlvătăi simţirea.
Era copac sub fulgere-n rafală.
Dar el iubirea nu-şi visa carnală
Şi nu plângea nici vreo iubită moartă.
Ci vis de frumuseţe ideală
În pagini el a-nsăilat cu arta.
Chiar straniu de părea de-asemeni foc să ardă.

LXXIX

Aceasta viaţă lui Julie i-a dat, Cu tot ce-i dulce-n dor şi nebunesc. De-aici a izvorât sărat curat în zori dat lui cu gând prietenesc, Când gura lui ardea de foc drăcesc. Dar asta aprindea în el scânteia Ce-l devora – şi oare nu firesc Mai fericit era decât aceia Ce la-ndemână au, aievea chiar, femeia?

LXXX

Duşmani şi-a născocit întreaga viaţă.
Goni**ndu**-i pe prieteni… Se-incuibase în mintea-i bănuiala certăreaţă.
Cerând jertfiri de inimi credincioase.
Căci nebunie crudă-l apucase.
Din ce pricină mai mult ca nebunii
El se pierdea-n deliruri furioase?
Nenorocirea, niscai boli zic unii.
Dar boli ce-a serb prindeau doar chipul raţiunii.

LXXXI

Era, nebun, ca Pitia, oracol, Proroc ce-n fata noastră a adus Al lumii-ntregi în flăcări viu spectacol, Cât regii n-au căzut de tot de sus. Robiei Franţa veacuri **s**-a supus, Cât n-a venit Rousseau şi cu confraţii, Trezind poporul ce dormea ca dus; Şi-atunci, cum fac ades multoprimaţii, Mânia şi-a vărsat, atârnând mari conflagraţii

LXXXII

Şi-au ridicat un monument de groază Peste ruini de vechi prejudecăţi când şi-a rupt vălul noua Franţă trează,

Să vadă lumea şir de nedreptăţi, Dar şi ce bine-a fost în alte daţi. Şi-a nimicit, amestecând cu Hăul, şi noi palate, tronuri şi cetăţi, şi-a zămislit Ambiţia şi Răul, Dând Robului cel nou Stăpânul şi Călăul

LXXXIII

Dar asta nu se-ndură, nu se-ndură, Căci forţa şi-a simţit-o omenirea; O, de şi-o folosea mai cu măsură, N-ar fi lovit şi-n sine nicăirea, Citind chiar şi ce-s Mila şi Simţirea. Dar cei ce doar tenebre-au prins să vadă şi sub jug greu ştiut-au umilirea, Nu-s vulturi de pe creste de zăpadă, şi înşela se pot, vânând greşit o pradă.

LXXXIV

Ce răni adânci nu lasă cicatrice? Dar rana inimii-i mai sângerândă! Urâte urme lasă... Dar aice Nu-i renunţarea oamenilor blinda. Stă încă trează ura lor la pândă, Râvnind a răzbunării clipă iar. Şi iar s-or scutura ei de omndă, şi pedepsi-vor şi ierta-vor chiar. Dar răzbunarea ştim de mult că iartă rar!

LXXXV

Tu, limpede lac Leman! Eşti oglindă
De ape calme, încât uit o clipă
Vacarmul dintr-o lume suferindă
Şi cât a unui pur izvor risipă.
E luntrea mea o gingaşă aripă
Şi uit tumultul crunt, fără pereche.
Ce drag mi-a fost pe-un val ce aprig ţipă.
Parcă-mi şopteşte-o soră la ureche...
O, cum de mi-a plăcut furtuna cu-a ei streche?

LXXXVI

Ci iată, ceasurile serii curg, şi de la lac până la Munţii Jura S-antins o împâclire de amurg. Vezi încă tot ce-a plăsmuit Natura, şi-abrupţii munţi doar îţi apar ca zgura.

Miresme de boboci de flori se-adună De dinspre mal – şi cade picătura Din vâsla ridicată... Stă să spună Un dulce ţârâit de greier... Noapte bună".

LXXXVII

E-al nopţii cântăreţ ce o pruncie, Mereu chitind, din

viaţa lui îşi face. Din crânguri cânt de păsări mai învie, Dar după un tril, două, totu-i pace. Dinspre coline parcă-adiencoace Un murmur – dar e numai o părere, Căci rima, ce din stele se desface Nu întrerupe-a serii mângâiere când împânzeşte vii culori din alte sfere.

LXXXVIII

Voi, Stele, poezie a Tăriei.

Iertaţi de state, oameni, cu uimire

Citesc în voi al sorţii drum, căci vie-i în orice om dorinţa de mărire.

Şi toţi nutrim un vis de nemurire.

De-a ne uni cu voi-care mister

Şi frumuseţe sunteţi… Cu iubire

Vă contemplăm – şi glorii ce nu pier.

Puterea, Soarta-şi iau emblemă-o stea din cer.

LXXXIX

Pământul, cerul tac – dar nu e somn, Ci şi ţin, ca noi, sub vii simţiri, suflarea; Tac cum tăcem când gând adânc ni-i domn. Pământul, cerul tac… Lac, munţii, floarea şi stelele ce-şi licăresc paloarea Trăiesc intensă viaţa lor în care Pierdute nu sunt raza, frunza, boarea, Ci-s parte a fiinţei creatoare, Ce-a făurit pământ, şi cer, şi om, şi mare.

XC

Trăind al Nesfârşirii simţământ, Nu suntem singuri în singurătate; Ni-i sufletul mai pur, şi-un cântec sfânt De armonia-ntru Eternitate Ne-aduce-aminte, revărsând în toate Noi vrăji, ca din al litereei brâu; E-un farmec care spectrul morţii poate Departe de noi toţi să-l ţină-n frâu, Cu pământeşti puteri de ne-ar lovi molâu.

XCI

Străvechii perşi ne fie-n veci exemple, Căci ei din piscuri îşi făceau altar, Să vadă lumea-n jur – şi nu în temple Zidite se umpleau de-al rugii har. Asemuiţi pământul, cerul clar, Aceste temple – ale Naturii sfinte, Cu goticele catedrale chiar, Cu templele greceşti – şi de-azi nainte, Rugi n-o să mai nălţaţi în strâmtele incinte.

XCII

Dar cerul nopţii-i brusc schimbat… Furtună.

Năprasnică mai eşti pe întuneric!
Ah, mă vrăjesc ca negrii ochi de brună
Străfulgerările arzând feeric!
Cad trăsnete cu bubuit isteric
Din stânci în stânci, din norii toţi – şi-o limbă
Au munţii, glasul crunt când şi-l desferic.
Căci Munţii Jura şi cu Alpii schimbă
Răspunsuri între ei cât fulgere-i înnimbă.

XCIII

Aceasta-i Noaptea! Noapte fără seamăn, Nu pentru somn sortită… O, mă lasă Cu-a ta minunăţie să fin geamăn – O parte din furtună!… Ploaia deasă Dansează-n lac fosforescent, voioasă; Iar e-ntuneric… Norii-s negre ghemuri, şi iar se-aude vocea furioasă A munţilor cuprinşi de-un tainic tremur, De pare-ar presimţi născând cumplit cutremur.

XCIV

Se-avântă Ronul printre două stânci la doi iubiţi ce ura i-ar desparte şi-ndură astăzi suferinţe-adânci, Căci vor rămâne-n veci de veci departe. Vai, tot iubirea cea fără de moarte Le-a fost stârnit în suflet gelozia, Dar doru-n van în suflet le mai arde, Căci floarea vieţii le-a strivit urgia şi ierni vor îndura de-acum cât veşnicia.

XCV

De-aici, unde se zvârcoleşte râul când prin granitul stâncilor pătrunde, Furtuni sălbatice-şi urnesc desfrâul. Din stânci în stânci, furtuni îi vor răspunde Furtunii… Trăsnetele furibunde şi fulgere cu biciul scăpărării
Tot muşcă din versanţi, ştiind că unde
Se-ntinde-mpărăţia Dezolării
În voie pot lovi, din dungă a dunga zării

XCVI

Cer, vânturi, munţi, lac, râu şi fulgerări.
Şi nori, şi noapte – am un suflet care
E inspirat, spre voi simţind chemări.
O clipă de repaus când mai are.
Dar ce liman, furtuni clocotitoare.
Puteţi avea, dezlănţuile-n furii?

Au sunteţi ca tumultul care doare în suflet omenesc supus torturii?

Ori cuib vă faceţi sus, pe piscuri, ca vulturii?

XCVII

Glas de-aş putea să dau şi să-ntrupez Tot ce e viu în mine-n**tr**-un cuvânt: Gând, patimi, inimă, simţire, crez, Ce-am căutat şi caut pe pământ, Slab ori puternic dac-am fost şi sunt, Cuvântul Fulger **s**-ar numi, dar, vai, Neauzit rămâne-al meu frământ, în viaţă sau în moarte, fără grai, la spada ce a prins, în teacă, mucegai!

XCVIII

…Înrouraţii zori se-arata iară, Cu-obraji de flori şi cu miresme sfinte, Râzând de nori – şi ziua stă **s**-apară, De parcă-n lume n-ar fi şi morminte. Şi viaţa curge iarăşi ca-nainte. Mă aflu încă, Leman minunat, Pe malul tău vrăjit şi, Doamne-Sfinte, Se odihneşte ochiul fermecat Pe vii privelişti ce din veac le-ai adunat.

XCIX

Clarens, tu, leagăn al iubirii pure, Pătruns eşti şi-azi de-al pasiunii gând. Ai rădăcini în dragoste, pădure; Pătrunşi de dragoste gheţarii sunt şi soarele-asfinţit şi-adoarme blând Pe-a lor oglindă drăgăstoase raze. De-adânca dragoste-ţi vorbesc oricând şi stâncile ce i-au fost cuiburi, oaze, Când lumii-i ascundeau mirifice extaze.

C

Clarens, călcat eşti tu de paşi cereşti;

Spre tronul ei iubirea fără moarte, Pe treptele de munţi dumnezeieşti Suit-a… Zeul ei de-aici împarte Lumină până şi în peşteri sparte, Dând florilor culori şi strălucire. Zămislitoarea lui putere arde, Dar tot ei, cu blândeţe peste fire, Balsam revarsă-n răni ce dor încă-n neştire

CI

El este-n toate-aici: în negrii pini Ce umbră-i ţin pe înălţimi cu ciute; E în cascade, n vii şi în grădini Spre lac din foi şi frunze-ntreţesute; E-n unde ce vin glezna să-i sărute cu susur lin; e-n fructele brumate şi în păduri cu sure trunchiuri mute Dar verzi de mii de frunze zvăpăiate,

Ce îl răsfaţă mult întru singurătate.

CII

Singurătate plină şi de-albine şi păsări cu penet multicolor, Ce îi închină triburi divine, Mai dulci decât al oamenilor cor, Desfăşurân**du-**se în liber zbor. Fântâni, izvoare, ramura subţire, Bobocul floarei, toate-s un fior, Un gând de frumuseţe, ce-n iubire **S-**a zămislit, tânjind spre naltă împlinire.

CIII

De n-ai iubit, misterele iubirii Te-or cuceri aicea negreşit; Şi fi-vei îndoit rob fericirii o dată-n viaţă dacă ai iubit, Căci în lăcaşul ei desăvârşit I-alungă lumii valma, răutatea. Cunoaşte Firea naştere, sfârşit, Dar nu-şi opreşte-n veci fertilitatea şi compara o poţi cu chiar Eternitatea.

CIV

Nu-n van Rousseau alese acest loc, Să-l populeze c-o iubire pură, Rod al închipuirii lui de foc, Căci Amor, lângă lac şi curmătură, Loc fericit făcu, peste măsură, Rupân**du-**i brâul lui Psyche… Ce zvon Plăcut auzi când Romii viu murmură.

Ţi**nându-**i şi el dragostei ison.

Sub Alpii ce, şi ei, tot dragostei sunt tron!

CV

Lausanne, Femcy! Ne amintiţi mari nume
Prin care voi vestite aţi ajuns.
Doi muritori ce-au căutat pe lume
Drum glorios ce-i altora ascuns.
Ei, minţi gigantice, cereau răspuns
La mii de îndoieli, precum Titanii.
Sfruntând cu ele cerul nepătruns.
Ca trăsnete să-ndure şi strădanii…
Dar ceru-şi râde doar de oamenii, sărmanii.

CU

Unul **–** tot foc şi nestatornicie, Cu toane, ca un prunc, dar înzestrat cu minte gravă, veselă, zurlie, Bard, filosof, istoric învăţat, Pe om în sine l-a multiplicat **într-**un talent proteic **–** dar el armă Afla-n sarcasm **–** în acest vânt turbat,

Ce răvăşeşte totu-n jur, cu larmă, Prostia biciuind şi-n regi stârnind alarmă.

CVII

Celălalt – profund, meticulos şi grav, **Spre** nţelepciune simţind viu îndemn şi cu ştiinţele făcând conclav, Lovea cu ironia-n cel nedemn, Din**tr-**vm dispreţ solemn un cult solemn Durândstârnind turbare ani de-a rândul în duşmani ce i-au pus pe frunte semn De erezie, înfierbân**du-**i ghidul şi la infern de veci cu ură condam**nându-**l.

CVIII

Cenuşa lor în pace **s-**o lăsăm, Căci de-au greşit, osânda li-i sortită. Nu-i drept să-i judecăm, să-i condamnăm, Căci va veni oricum acea clipită când taina morţii-o fi dezvăluită. Dorm în mormânt speranţe şi teroarea**, şi-**n ziua renvierii, prevestită, Cunoaşte-vom cu toţii răzbunarea Tăriei – ori vom şti ce-nseamnă îndurarea.

CIX

Dar mai uitând de-a omului lucrare, Să contemplăm Zidirea – şi-acest cânt.

Ce-l tot lungesc, hrăni**ndu-**l din visare, Să-şi curme nesecatul lui avânt. Spre Alpi minaţi sunt nourii de vânt, şi eu să trec de coama lor se cere, ia să contemplu tot acest pământ, Cât văd cu ochii, pân-ce-n zări se piere, îmbrăţişat cu drag de-a cerului putere.

CX

Italia! îmi fulgeră lungi veacuri în suflet, când te văd, din ziua-n care Te-a strâns Cartagina în crunte-atacuri – La ultima de slavă scăpărare. Bravi şi-nţelepţi ţi-au scris o carte mare; Ai nimicit şi-ai zămislit imperii, încât şi azi adapi fără-ncetare Setoase minţi ce vin aici, puzderii**, şi-** ntre coline-ţi sorb din sevele puterii.

CXI

Să scrii sub neprielnice-auspicii;
Să simţi că nu mai eşti ce-ai fost şi nici
Ce se cădea să fii – **s-**ascunzi nu vicii.
Ci un, iubiri sau al durerii bici.
Ori duioşii, plăceri, şi mari, şi mici.

E, pentru suflet, vai, cumplită caznă.
Când singur te tiranizezi, dar zici
Că ţi **s-**a hărăzit să-nfrunţi năprasnă
Făcând din verbul tău balsam, venin sau pleaznă!

CXII

Sunt versurile mele poate-un truc Nevinovat **–** culori pe scene-aparte, Se-mi trec prin faţă, şi le readuc să farmece şi pe-alţii-n foi de carte. O, tânăr, vrei să ai de glorii parte, Dar pierdere eu nu văd, ori răsplată în zâmbet ori în încruntări deşarte. Eu singur fost-am… Singur viaţa toată Rămân, de-oi fi uitat ori pomenit vreodată.

CXIII

Eu lumii n-am dorit să-i smulg ovaţii; Eu n-am iubit-o **–** că nu m-a iubit; Nu i-am cinstit nici idoli, nici magnaţii, Stând în genunchi ori doar zâmbind silit. Cu alţii-n cor pe nimeni n-am slăvit; Eram în lumedar de ea străin, De gândnri ei străine răvăşit**, şi-**aş fi rămas la fel **–** dar anii vin.

Şi trec şi, mai bătrân, te-mpaci cu-al tău destin. CXIV

Nu i-am fost lumii drag **–** şi nici ea mie;
Dar să rămânem adversari oneşti;
Ea ceasul despărţirii, mintea vie
Mai crede-n adevăruri omeneşti.
Că nu se-ntind capcane diavoleşti în tot ce-i faptă şi cuvânt; că mască
Nu poartă toţi; că lacrima fireşti
Mai pot pe altul să-l compătimească.
Iar fericirea nu-i doar vis **–** ci-i pământească.

CXV

Iubită fiică, Ada! Cu-al tău nume Am început ăst cânteu el şi îi şese. De nu te văd şi n-aud eu pe lume, Cu tine una sunt **–** şi umbre cresc Spre tine din tot gândul părintesc. De n-o să mă mai vezi, o, scumpă-amică, Prin versuri eu şi-n vis o să-ţi grăiesc; Vei auzi cum glasu-mi se ridică şi din mormânt jilav spre inima de fiică.

CXVI

S-ajut să-ţi crească agerimea minţii.
Părtaş la mici naive bucurii.

Şi să te cresc duios ca toţi părinţii.
Când toate sunt minuni pentru copii.
Ori să te leagăn pe genunchi să-mi vii.
Să-ţi scriu pe frunte cald sărut, o fată.
Vai, nu mi-e hărăzit – dar aş greşi
Să spun că nu mi-a fost pornirea dată;
Nu ştiu cum sunt, dar simt: puteam fi şi bun tată.

CXVII

Când spune-ţi-or că-i ura datorie, Ştiu că mă vei iubi şi-atunci, chiar dacă vor zice că-al meu nume-i o urgie şi tu să nu-l rosteşti or să te facă. Nici de-oi muri, iubirea n-o să tacă. Nu pot să-ţi stoarcă sângele din vine şi sângele-i al meu – şi cât nu seacă, Precum la viaţă tu la el vei ţine, şi nu vei înceta de-a mă iubi pe mine.

CXVIII

Prunc al iubirii, n ceas amar născut: „Crescut în a durerilor viitoare, Acesta-ţi este tatăl nevăzut

Şi tu, desigur, va să-i semeni tare. Dar aibi nădejde-n vremea viitoare, şi crede tu **într-**un destin mai blând. Din pisc de munţi şi de pe val de mare, Cu numai fericirea ta în gând, Cel leagăn de copil cu bine ţi-l cuvânt!

CÂNTUL AL PATRULEA

I

Între – un palat şi-o temniţă, pe Puntea Suspinelor am stat, privind, o dată, Veneţia cum îşi înalţă fruntea, la din baghetă magică iscată. O mie de-ani aripa-ntuncată şi-o-ntind în jur – şi-o glorie pe moarte Zâmbeşte unui ev când lumea toată Sta să-i admire leul, de departe, Pe tronul insular privind cum coama-i arde.

II

Cybelă – i, ce din mare la lumină Sa fost ivit, cu turnuri drept tiară, Cu chip maiestuos ca de regină A apelor… Şi-aşa odinioară A fost, şi-a nestematelor comoară Ploua peste-ale ei iubite fiice Din Orient ori vreo prădată ţară. Ea, n purpură, poftea şi regi aice, şi onoraţi erau la mari serbări să-i pice.

III

Dar Tasso nu mai are-aici ecouri şi nu mai cântă-n

cor gondolierii. Palatele-ţi par uneori cavouri şi rar sparg muzici zeghile tăcerii, Dar Frumuseţea-i veşnică vederii, Căci state, arte pier – dar Firea-i vie şi n-a uitat Veneţia plăcerii, Serbările, nebuna veselie De carnaval – ce chip i-a fost şi efigie.

IV

Pe noi însă ne farmecă nu doar Prin umbrele ilustre din istorii Care-n cetatea fără dogi ţi-apar în năluciri, de te cuprind fiorii, Căci nu pier, cu Rialto, şi mari glorii, la Shylock şi Pierre şi cruntul maur, Ce-n veci de veci i-or fi locuitorii, şi chei de boltă, chiar de-un ev de aur **S**-o pierde în ruini cu vastul său tezaur.

Trezesc în noi mai pure străluciri Şi-o viaţă mult mai plină de savoare. Ce crunta soartă ne-a oprit sub soare Ele ne dăruie – alungind departe Tot ce urâm-şi-o gingaşă răcoare Revarsă pe-ale inimii flori moarte Ce umple tristul gol al unei vieţi deşarte.

VI

Ca tânăr, afli-n asta o speranţă; Bătrân – fugi de pustiul vieţii tale. E-un simţământ ce-şi află rezonanţă, la şi al meu, pe zeci de pagini goale. Ci totuşi lucruri sunt mai magistrale la ţara noastră cea de basm, culori Ce-ntrec imaginaţiile-astrale **şi**-acele mult fantastice comori Ce muza ni le dă podoabe uneori.

VII

Eu le-am văzut, poate visat… De-ajuns! **S**-au dus ea visul, Adevăr părând. Orice-ar fi fost şi-n de-ar fi ascuns, Le pot înlocui acum oricând. În stare-s şi-azi de plăsmuiri de gând De care-a fost o dată să mă bucur, Dar nu mai vreau – fantome vane sunt… Când creşte-n mine-al raţiunii mugur, Aud eu alte voci şi-n jur văd alte lucruri.

VIII

Ştiu alte limbi şi nu-s acum străin în ţări ce nu sunt ţara mea natală. Când eşti tu însuţi, mari schimbări de vin, Nu te surprind, şi te primeşte-n poală Ori ţărm cu oameni, ori pustia goală. O, faptul că-n a libertăţii ţară**, şi**-a-nţelepciunii m-am născut e-o fală, Dar trupul meu dacă va fi să moară în alta, peste mări, şi-aşa va să dispară.

De-o clipă numai, şi uitarea de va scoate

X

Al meu nume din templul cel de aur în care morţii-s veneraţi cu anii De naţiuni, ei, fie… Poarte laur Poet mai bun… Lăsaţi-mi, nu litanii, Ci-un epitaf: „Au fii mai buni dardanii”. Nu caut simpatii în suferinţe; Sădit-am pom cu spini şi-ndur strădanii Eu de la spinii lui, şi umilinţe, Dar trebuia să ştiu ce-mi iese din seminţe.

XI

Azi, văduvă – Adriatica îl plânge Pe Doge, şi nu-i an de an mireasă; E-un Bucentaur rupt de vremi nătânge Podoaba ei de văduvă crăiasă. Stă Leul în San Marco, tot acasă, Dar e de râs în urbea fără vlagă, Care bogată, mândră, fastuoasa, Văz**ut**-a de iertare cum se roagă Un împărat vestit în Europa-ntreagă.

XII

Azi calcă cizme-austriece unde **S**-a umilit un şvab… Străvechi regata Provincii sunt… Oraşele fecunde în legi, cândva**,** se în lanţuri ferecate. O, Timpul naţii de pe culmi abate, Ce-au strălucit, gustâ**ndu**-i slavei harul. Dar cad ca avalanşele surpate. O, unde-i Dandolo, octogenarul, El, orbul ce-n Bizanţ ajunse legendarul?

XIII

Sunt în San Marco roibii lui de-aramă, Cu frâul daurit lucind în soare, Dar ce-a spus Doria, de bună seamă, **S**-a împlinit, căci sunt în frâu! Din mare Născu Veneţia – şi-n valuri moare, la alga… Ea ce, veacuri treisprezece, Trăit-a liberă, strălucitoare, Sub jug e! O, mai bine-n val se-nece Decât să stea gemând sub cizme-austriece!

XIV

Nou Tyr a fost ca-n tinereţe, şi Porecla de Piaintaleone – arată că pe uscat şi mare cuceri.

Trăit-a liberă, ea**,** n sclavi bogată, şi ea o citadelă crenelată Ea mândră i-a-nfruntat pe otomani; Fu Candia ca Troia de-altădată; Lepanto – n val zvârli pagini duşmani; O, nume de neşters de Timp sau de tirani!

XV

S-au spart ca sticla statui de dogi morţi, Dar martor stă splendorii lor depline Palatul vast, chiar vitregit de sorţi. Da, sabia, sceptrul, de rugină pline, Trecut-au azi în crude mâini haine, şi străzi pustii, pustiile palate, şi chipurile care-ţi sunt străine, îţi amintesc ce hoarde blestemate Veneţia o strâng în lanţuri tentate.

XVI

Athena, când o-nvinse Siracusa şi-ai ei soldaţi păşeau în lanţ barbar, Cine-a salvat-o oare, de nu muza Cea atică prin cântec legendar?... Uimit de imnul tragic, stă în car învingătorul cap de oşti – şi spada, şi frâul scapă, şi-i dezleagă chiar Pe prinşi, zicându-le că morţii prada N-or fi, căci i-a salvat poetul din Elada!

XVII

Veneţia! Tu poţi să-ţi strigi, frumoaso, Dreptatea nu prin fapte clin vechime, Ci chiar şi prin iubirea pentru Tasso, Ce trebuia s-alunge aste stime. Ruşine, naţii! Şi, mai cu asprime, Zic Angliei: ruşine îndoită! Regină peste, mări şi peste clime, O laşi pe sora ta nenorocită, Când şi tu ai putea-ndura o grea ursită?

XVIII

Iubind-o de copil, era cetatea
Din basme – nu puteam să n-o admir.
Căci îşi suia din valuri majestatea
Cu turnuri de mărgean şi de porfir.
Iar Otway, Radcliffe, Schiller şi Shakespeare
Mi-au zugrăvit-o-n neuitate pagini;
Şi o iubesc şi azi, ca ani în şir.
Mai mult chiar când o plină, de paragini.
Decât când mi-apărea-n mirifice imagini.

XIX

Cu-al ei trecut pot s-o repopulez.
Dar tot rămâne pentru ochi şi minte
Şi pentru meditaţie cu miez
Mai mult decât visasem înainte.
Ferice clipe îmi aduci aminte.
Veneţia, din existenţa mea.
Ce-ţi poartă coloritul – simţăminte

Ce Timpul, chinul nu le pot surpa.
Chiar ros de Timp de-i tot ce-am mai simţit cândva!

XX

Cresc braziidoar spre piscuri, spre înalturi, Pe stânci ce poartă nourii pe frunte, Cu rădăcina-n cremeni şi bazalturi; Hrăniţi din piatra seacă de pe munte, Stau viforele aprige să-nfrunte. Ei, veşnic verzi, ţin piept furtunii-n furii, şi cresc, cresc demni de crestele cărunte Ce mume-au fost giganţilor Naturii. O, crească minţile ca arborii pădurii!

XXI

Se naşte pe-aslă lume o fiinţă.
Şi-n suflet pustiit să prindă poate
Vii rădăcini o crudă suferinţă.
Poveri cămila mută cară-n spate.
Iar lupul moare mut… Şi-aceste toate
Exemple nu-s în van… Când dobitoace
Mor mute, cară mute-o greutate.
Plămada mai de soi nu poate face
Mai mult, când cât o zi-i o viaţă de nepace?

XXII

Distruge chinul, ori de cel căznit E nimicit – oricum, sfârşeşte-o dată; Se-ntorc unii de unde au pornit şi iar ţes în paing speranţa toată. Alţii-s striviţi, cu fruntea-n veci plecată, şi ofiliţi, ca trestioara pier, Ce le-a fost reazem; alţii sprijin cată în munci, credinţi, război, virtuţi de fier, Cum sufletele hău ori înălţare cer.

XXIII

Strivim, vai, chinu-n van, căci lasă urmă De ac de scorpion, ce n-o vezi, dar E plină de-un amar ce-n suflet scurmă. Pot şi neînsemnate lucruri chiar

Amărăciunea s-o stârnească iar: Un anotimp, un vis, o melodie, O floare, vântul marea ce, barbar, Stârnind durerea-n rana încă vie, Loveşte-al nostru lanţ electric cu urgie.

XXIV

De ce şi cum – nu ştim… Vedem noi norii
Din care, n suflet, fulgere lovesc?

Lovirii lor doar îi simţim fiorii
Şi negrele lor urme-s chin drăcesc.
Lovesc în ce ne-mpresură firesc.
Şi-nvie Spectre, pacea să ne-adumbre.
Ce nu le-alungă vrăji – şi se-nmulţesc:
Reci inimi, răi prieteni, chipuri sumbre.
Dragi, triste, multe – ah! – şi prea puţine umbre!

XXV

Dar razna sufletul mi-o ia… Revină.
Să meditez la ce-i sub colb pe lume.
Eu care, între ruini, sunt o ruină.
Vestigii de imperii şi renume
Eu caut, pe-un pământ ce falnic nume
Purta o dată, şi chiar azi incintă;
Cereasca mină a Naturii-mume
A modelat croi în ţara slută.
O stirpe de stă pini viteji, mult timp nentrântă.

XXVI

Alcătuiau republică de regi Ai Romei cetăţeni… Erai, frumoasă Italie, grădina lumii-ntregi, în arte şi-n minunăţii mănoasă. Şi azi, pustie, încă pari crăiasă; Chiar buruienile vrăjite-ţi sunt; Fertil ţi-i solul sterp – şi-i glorioasă Ruina ta! Ce farmec pur şi sfânt Emană pentru veci de veci acest pământ!

XXVII

Răsare luna… Soarele, n apus, Cu luna bolta încă o împarte. Friulicii-Alpi, cu vrajă de nespus, Privirea o îmbie de departe. Nu-s nori… Apusu-i curcubeu ce arde, Unind trecută zi cu veşnicia. Diana-şi creşte, de cealaltă parte, în vast văzduh de-azur minunăţia – Aerian ostrov ce-ţi cere ospeţia.

XXVIII

O stea îi stil alături, stăpânind, Din boltă, jumătate împreună – Cât peste Alpii Rhetieni se-ntind Solare raze încă în cunună, Căci noaptea şi cu ziua mult se-ngână, şi legea cât nu şi-o impune Firea, în lina ei oglindă Brenta-l-adună Boboci de purpur, încât unduirea îi înmieşte şi Tăriei strălucirea.

XXIX

La ceasul minunat, de dulce-amurg, Sclipiri de lună şi de-apus de soare Topite-n magice nuanţe curg. Dar iată, noaptea prinde să coboare; Sub mantie de umbre ziua moare la un delfin răpus ce, n agonie şi-n zvârcoliri se schimbă la culoare, şi-n ultim spasm culoarea i-i mai vie, Când sufletul şi-l dă, intrând în veşnicie.

XXX

În Arqua e un mormânt: pe patru Piloni e-un sarcofag cu oseminte, Cu-al Laurei poet şi idolatru. Vin iubitori ai harului fierbinte Mereu aici, precum la moaşte sfinte, Căci mintea i-a fost limbii ţării fa ura şi rupt vru jugul pus de-o crudă ginte; Melodios de-a plâns el după Laura, Pe trunchi de laur, azi, îi poartă Faimei aura.

XXXI

În Arqua doarme, sat de munte unde El ultimele zile şi-a trăit. Ţăranii, mândri, te şi duc-oriunde, Să-i vezi mormântul, casă, negreşit. Ce simplu parc totul şi smerit, Dar prinde sufletul să se deschidă **Spre** al lirei sale son desăvârşit Mai mult decât dacă-n**tr-**o piramidă **şi-**ar fi aflat lăcaş de veci **într-**o firidă.

XXXII

Sălaşul paşnic ce şi-a fost ales Parcă zidit a fost pentru acei Ce-şi plâng esenţa muritoare-ades, şi mult dezamăgiţi, cu drept temei, Repaus caută sub clin de stei.

De unde văd numai la depărtare Oraşul – un clocotitor ştiubei, Ce nu-i mai amăgeşte, căci la soare îşi află mai plăcut prilej de sărbătoare.

XXXIII

Munţi, arbori, flori şi frunze admirând.
Şi ziua oglindită-n unda pură.
Cum trece timpul nu mai simt nicicând.
Râu cristalin li-i viaţa în Natură.
Au trândăvesc? Nu – gânduri nalte-i fură;
Societatea viaţă de te-nvată.
Înveţi, ca pustnic, moartea cum se-ndură.
Aici deşertăciunea nu te-nhaţă
Şi simţi cu Dumnezeu că stai doar **faţă-**n faţă.

XXXIV

Poate cu Demoni ce gândirea pradă
De tot ce are bun – şi-şi fac cuibare în inimi melancolice, grămadă;
În inimi ce de tinere-s bizare
Şi cred în crâncenă predestinare
La cazne şi tenebre, n veci văzând
Pe ceruri un mânjit de sânge soare.
Căci pentru ei pământul e mormânt.
Mormântul – iad mai crunt ca iadu-n al lor gând.

XXXV

Vai, iarbă-ţi creşte azi pe străzi, Ferrara.
Când ştim că simetria lor nu este
Sortită solitudinii, nici ţara!
Blestem cumplit parcă se-aşterne peste
Sălaşul prinţilor vestiţi de Este.
Tirani şi protectori, pe-acest coclaur.
Ai barzilor ce muzelor celeste
Prin har le-au smuls cununi de verde laur.
Cum Dante doar şi-a pus pe frunte-n veac de aur.

XXXVI

Lor glorie li-i Tasso şi ruşine!
Poetului mă-nchin, dar văd chilia în care-Alfonso, din porniri haine.
I-a surghiunit cu sila poezia;
Dar Tasso dobândit-a veşnicia.
Căci despotul să stingă n-a putut.
Zicând că-l apucase nebunia.
Divinul foc de nimeni întrecut
Ce-n al Armidei bard ardea dintru-nceput.

XXXVII

Pe Tasso-l laudă şi-l plâng cu toţii, Dar tu, crud prinţ, ai fi fost dat uitării De mult – căci praf, şi-atât ajung despoţii, De numele-ţi hulit şi blestemat Nu **s**-ar lega de chinul îndurat De dânsul, căci ai fost cu el mârşav. An ce-ai fi fost tu neîncoronat, Lipsit de pompă şi huzur grozav? Abia de meritai lui Tasso să-i fii sclav!

XXXVIII

Tu, să te-mbuibi făcut, şi-apoi să mori Dispreţuit mai rău ca dobitocul, Te răsfaţau largi grajduri şi splendori; Dar el l purta pe frunte nimb ca focul, Ce-atunci sclipea, orbind azi în tot locul Crascana şleahtă şi scrâşnitul vers Ce-l scrise Boileau cu tot amocul, Urând pe barzii cu mai dulce viers Decât acel franţuz, ce-i leşinat şi şters.

XXXIX

Ultragiatei tale umbre, pace, Torquato, căci şi-n viaţa, şi în moarte Tu ţintă-ai fost unor săgeţi buimace, Dar una nu te-a nimerit – şi-n arte Neîntrecut eşti prin a lirei coarde. Nasc generaţii de poeţi, dar oare, De le-adunăm noi razele-n**tr**-o carte, Putem spera că-n vremea viitoare Asemeni ţie-or fi, pe-al Artei cer un Soare?

XL

Egali ţi-s numai barzii dinainte: Infernul unul l-a cântat pe strune, Fiind „Divinei Comedii” părinte. Celălalt, Scott sudic, mari isprăvi nebune, Cavalereşti în carte-a fost **s**-adune, la Ariosto cel din nord, făcând Ca-n magicele-i stihuri să răsune Iubiri şi înfruntări din vremea când Onoarea o aveau toţi cavalerii-n gând.

XLI

I-au smuls lui Ariosto falsul laur Al statuii lungi fulgere în jerbe, Căci cel căruia gloria i-i faur Nu e lovit de trăsnete acerbe. Drept, cerul bubuit-a-n fiare sterpe Ce nu-i fac cinste unui mare bard în care harul sfânt al muzei fierbe. Cred superstiţioşii-n rău hazard, Dar e sfinţit un loc când fulgerele-l ard.

XLII

Italia, Italia! Vestită Eşti prin fatalul Frumuseţii har Ce şi năpastă ţi-a adus, cumplită. Dureri, ruşini ţi-au fost pe chip brazilor **şi**-n cronici ţi-s cuvintele de jar. De ce n-ai fost, ori mai puţin frumoasă, Ori mai puternică, jug crunt barbar să frângi, că-ţi varsă sânge le acasă şi sângele ţi-l bea o haită nemiloasă?!

XLIII

Temută puteai fi mai nebogată, Mai fără farmec, mai nepizmuită; N-ai fi văzut torent de oaste-armată Curgând din Alpi! N-ai fi năpăstuită De hoarde ce-n Pad sânge prind

să-nghită. Nu te-ar păzi o sabie străină, Ci-nvingătoare tu, ori biruită, N-ai mai fi sclavă-n mâna cea haină, Nici prietenii n-ar fi-n robie să te tină.

XLIV

Urmat-am, tânăr, căile descrise
Lui Tulliu, unsu-ntru eternitate.
De-un bun prieten… Pe-ape-albastru-închise
Plutind, vedeam, purtat de pânze late.
Megara-n faţă şi Egina-n spate.
Corintu-n stânga, n dreapta mea Pireul.
Şi ca Sulpicius privind la toate.
Mă întrista să văd că apogeul
Măririi în ruini şi colb îl schimbă greul.

XLV

S-au înmulţit barbarele cocioabe, Cu timpul, printre dărăpănături, şi pâlpâiri doar mai rămas-au, slabe, Din falnicii de altă dată muri, şi ţi-s mai dragi, căci grea tristeţe-nduri. Romanul le-a văzut scăzute-n fală, în evul lui, şi cu coşcovituri – Morminte de cetăţi… Din serisa-i coală, Să tragem **s**-ar cădea o lecţie morală.

XLVI

O am în faţă! Eu, cu jale-adâncă.
La ce-a deplâns şi-i azi numai ruină.
Dezastrul ţării lui adaug încă.
Imperiala Romă, cea divină.
Da, şi ea sub furtună fruntea-nclină
Şi-n propriul ei colb stă prăbuşită;
Călcăm peste-un cadavru de regină.
Schelet de urbe neasemuită.
Ce, sub cenuşi, de-un foc mocnit încă palpită.

XLVII

Italia! Sunt, clipa nu departe-i când ţi **s**-o pune capăt suferinţei. Tu, mamă şi a armelor, şi-a Artei; Tu, călăuză, mamă a credinţei, Prin care raiu-i hărăzit fiinţei, O, toate naţiile sunt datoare, Cu umilinţă dând prinos căinţei, **S**-alunge hoardele invadatoare, şi Europa-atunci va merita iertare.

XLVIII

Dar Arno, cu mai calde simţăminte, **Spre** Atena din Etruria te cheamă, Spre marmurele mândrei ei incinte. Vărsat de pe-a colinelor ei coamă, Al Abundenţei Corn e grâu, vin, poamă. De-a lung de râu, modernul lux, născând Din bun comerţ în dulcea panoramă, A scos ştiinţe şi-arte din mormânt, Ce-ndată au şi prins nestăvilit avânt.

XLIX

A Dragostei zeiţă, nmarmur, arde
Aici de frumuseţe peste fire;
Respiri parcă ambrozia ce-mparte
Cu tine aburu-i de nemurire.
De-o parte-o dat cerescul văl subţire
Şi, mut, vezi cum al geniului dar
Natura-ntrece-ntru desăvârşire.
Şi-i pizmuieşti adoratorii chiar.
Ce-n piatră aprindeau un suflet viu, prin har.

L

Priveşti uimit, şi capu-ntorci orbit De-atâta frumuseţe fără moarte, şi sufletul ţi-i dulce-rătăcit; Eşti rob legat de carul marii Arte şi greu ţi-e să mai stai de ea departe. Eu nu-s pedant, nici vânzător şnapan De marmuri, ce pe tonţi încântă foarte.

Am sânge, ochi, şi inimă, şi-alean, **şi**-i dau dreptate eu păstorului dardan.

LI

Aşa te-ai arătat lui Paris oare?
Ori mult mai fericitului închise?
Ori mai zeiască, mult mai orbitoare.
Cum când pe Marte dragostea-l ucise
Şi chipul ca pe-un astru pur din vise
Ţi-l contempla, pe-ai tăi genunchi stând, blând.
Cu ochi ce-n ochii tăi şi-i pironise.
Cât ca din raclă tu, cu foc flămând.
Pleoapa-i sărutai şi fruntea, rând pe rând?

LII

Chiar zeii, arşi de-ai dragostei fiori, Muţi, uită de plămada lor zeiască **şi**-ajung şi ei ca bieţii muritori. Olimpiene clipe să trăiască şi omul poate, dar curând,

trupească, Povara lui de lut din nou l-apasă. Ei, şi? E-n stare el să făurească Din ea fost şi-o fi, miraculoasă Statuie, ca a ta, pentru vecii frumoasă.

LIII

Cunoscători, artişti, imitatori Descrie formele-astea minunate, Contururile suple, de ninsori şi-a marmurei nespusă voluptate; Descrie ce descrie nu se poate, Dar nu-mi tulbure suflul lor banal Oglinda frumuseţii mult visate Pe care cerul, ca-ntr-un pur cristal, în suflete o oglindeşte ideal.

LIV

În Santa Croce sunt cenuşi divine Ce-o fac mai sfântă, colb ce-i nemurire Prin sine – chiar un fir de-ar mai rămâne Spre a ne-am inti trecută strălucire A unor genii demne de cinstire, Titani şi prin gândire, şi prin arte. Michel Angelo, Alfieri-s fire De colb – şi Galileu, cu cruda-i soarte Machievelli – apoi, toţi genii fără moarte.

LV

Ca elementele primordiale, Ce-s patru, ei puteau crea o lume

Italia! Vreo ţară, n ani de jale.

N-avu afilia oameni de renume;

Al tău cer luminat chiar şi acum e.

Căci o divină forţă te-ncununã

Cu raza ci – şi pot să spun, anume.

Că demn o astăzi de cântat pe struna

Canova, precum cei din vremea ta străbună

LVI

Dar ai Etrariei trei fii ilustri, Petrarca, Danto şi acei ce-o sută Povesti de dragoste, n trecuţii lustri, A scris – poet în proză ne-ntrecută, O, unde-s? Unde li-i cenuşa mută, S-o desluşim de alta, mai de rând? în ţară marmura-i necunoscută, De n-au statui? Au ceasul morţii când Bătu, nu i-a primit ai patriei pământ?

LVII

Ruşine, vai, Florenţa! Dante zace, la Scipio, departe-ntre străini, Că-n vreme de civil război rapace Proscris a fost de-ai lui, de florentini! Zadarnic, de căinţă mare plini,

L-adoră strănepoţii lor acum! Al lui Petrarca laur prin vecini Crescu – şi chiar de-ţi fu răpit postum, El nu-ţi aparţinea, Florenţa, nicidecum.

LVIII

Ci zace-aici Boccaccio măcar? Au nu şi dânsul gloria-ţi innimbă? Au vreun requiem i se cântă-arar? Nu-ţi dete el o de sirenă limbă Ce orice son în muzică ţi-l schimbă? O, şleahta de bigoţi n-a vrut defel la omul co prin cimitir se plimbă Trist să suspine, recules niţel, **Spre** a nu se crede că suspinu-i pentru el!

LIX

Nu-n Santa Croce-acoperiţi cu lutu-s! Dar oare, n vechea Romă, n-au oprit să se rostească numele lui Brutus Când Cezar fu-ngropat, dar pomenit Abia c-a fost? Ravenna însutit Mai fericită-i că pe Dante-l are, Ea, ultim scut al unui stat strivit! Petrarca-n Arqua doarme – şi te doare.

Florenţa van că-ţi pierzi, prin asta, din splendoare!

LX

Ce-i piramida ta de nestemate, Porfir, agate, jasp pe oseminte De duci-neguţători împrăştiate? în ale lor de marmură incinte Nu calci cu-atât adânc respect fierbinte Cum calci pe iarba proaspăt înstelată De rouă, de pe simplele morminte De barzi a, căror operă-nsemnată Măreţ Mausoleu al Muzelor se-arată!

LXI

Sunt multe de-admirat în sanctuarul
De pe-al lui Arno mai – de la Sculptură.
La sora ei care-şi revarsă harul
Culorile din curcubeu când fură.
Dar eu mai fermecat sunt de Natură.
Omagiez şi arta-n galerii.
Şi-a geniilor dăruire pură.
Dar nu cu simţăminte-atât de vii
Ca-n munţi, pe mal de râu, pe dealuri şi Câmpii.

LXII

Căci iată-mă pe-al Trasimenei lac
Unde, prin defileurile-abrupte.

Romanii-au îndurat fatal atac.
Văd cum, prin vicleşuguri nentrerupte.
Cartaginezu-i face să se lupte
Chiar între râu şi munţi… Văd cum demente.
Strivite legiuni, din largi răni rupte
Adapă ale râului torente
Şi secerate cad cu tot cu armamente – LXIII

Precum un codru frânt de vânt năprasnic; Orbiţi de lupte, gemete, blestemuri, Simţeau numai acel carnagiu groaznic; Nu simte omul, în cumplite vremuri, Al Firii farmec, linul frunzei tremur, Cum n-au simţit, întinşi pe scut, soldaţii Sub ei cum crapă glia de cutremur, Căscân**du-**le, pentru mormânt, largi spaţii. Orbite sunt de tot, în luptă, două naţii!

LXIV

Era pământul luntre clătinată Sub ei, purtân**du-**i spre Eternitate. Vedeau oceanu-n jur, dar cum să poată
Vedea spre ce tărâmuri vântul bate?
Uitau de legea Firii nendurate
Şi spaima ce, când zguduiţi sunt munţii.
Par valuri turmele înspăimântate.
Şi păsări fug, şi oamenii, mărunţii.
Şi-arată groaza muţi, prin încruntarea, frunţii.

LXV

Azi Trasimene e plăcută gazdă.
Căci lacul i-i oglindă argintie
Iară pe şes doar plugul trage brazdă.
Bătrânii arbori sug o sevă vie
Din leşuri ce-au căzut pe-acea câmpie;
Din acea zi de încleştări nătânge
Un pârâiaş cu undă lină-nvie:

Îi spune Sanguinelto, şi răsfrânge în nune al luptelor de-atunci prinos de sânge.

LXVI

Dar tu, Clituranus! N-a fost râu nicicând
Ca tine, ispitind naiade goale
Să-şi scalde trupu-n val mai clar, mai blând.
Pasc tauri ierbile păşunii tale

Şi albi se fac – demni zei păşind agale
Ai apelor cu unde pururi line.
La tihnă-ndeamnă ei – şi-a morţii jale
N-a vărsat sânge-n valuri cristaline
Ce-s loc de scaldă-al frumuseţilor divine.

LXVII

Un templu cu contururi delicate, Aproape de al tău ferice nul, îţi poartă numele; sub el, curate, Clipocitoare sub clin lin de deal. Îţi porţi tu undele de pur cristal. Peşti sclipitori ades din apă saltă şi, arar, plutește-un nufăr rupt ne va! Spre unde albia-i mai puţin înaltă şi undele poveşti spun, strânse laolaltă.

LXVIII

Şi Geniului locului închin, Un rând – căci dânsul fruntea cu răcoare, Blajin, ţi-o mângâie-n zefirul lin. Pe mal de râu când inima tresare, Privelişti când o farmecă în soare Şi-o curăţă de-al vieţii colb o clipă, Prin sfânt botezul Firii – nu lui oare Ai mulţumi se cade, că-nfiripă Peste plictisul tău a vrăjilor risipă?

LXIX

Cascada! Ah, Velino, n repezi smulgeri, Cazi în genuni de-al tău şuvoi săpate! Cascada! Muget şi iuţeli de fulger, Vârtej de spume spre adânc surpate! Un Iad al Apelor ce, torturate, Vuiesc şi urlă strânse-n strâmte scocuri. Sudoarea-i ca din Phlegeton răzbate şi de abrupţii stei se-agaţă-n smocuri, Ce stau ca martori crunţi la ale morţii jocuri.

LXX

Ce spumele le-azvârl spre cer, ea iară
Să cadă-n chip de ploaie nesfârşită.
Din nor ce-nrourări de primăvară
Revarsă peste iarba primenită.
De pare de smaralde mii stropită!
Ce hău adânc! Din stâncă-n stâncă-şi saltă
Titanul apei forţa lui cumplită
Şi sfarmă roca dură ce-o asalta.
Tăi**ndu**-şi larg dram prin căderea lui înaltă – LXXI
Părând coloana lui ce urlă, fierbe, Al unei mări în

naştere izvor Ivit din munte-n icnete acerbe, la un de lume nouă creator, Ori mama nurilor, din pripor Spre văi urnind a apei colonadă – E Veşnicia-n mers nimicitor Ce vrea să aibă lumea-ntreagă pradă, Privirea îngrozind cu muget de cascadă.

LXXII

De-o înspăimântătoare frumuseţe!
Dar Iris, din arc magic, în zori, prinde
Cu vii nuanţe ochiul să-l răsfeţe.
De parcă-n inimi triste, suferinde.
Dor înzecit de viaţă ar aprinde.
Cât totul sfarmă-n jur tălăzuirea.
I-i zâmbetul speranţelor merinde.
Şi parcă vezi cum, înfruntând chiar Firea.
Demenţei prin surâs răspunde-n veci Iubirea.

LXXIII

Cum Apeninilor le văd iar zimţii, la Alpi în faşă i-aş cânta puţin, De nu m-ar fi vrăjit mai mult părinţii cu măreţia codrilor de pin.

Larma prăvăli**nd-**o din senin.
Văzut – am piscul Jungfrau, cu zăpadă
Nicicând călcată de picior străin.
Mont Blanc-ul cu-a gheţarilor-corvoadă
Şi Munţii Chimari, stând trăsnete să-i roadă.

LXXIV

Vechii-Acroceraunieni ai spaimei;
Mi **s-**a părut că-i vulturu-n
Panias Spirit al locului şi crainic
Faimei, înalt zburând şi iute… Fără glas.
Ca un troian pe Ida am rămas.
O, nu sunt Apeninii ca Olimpiii.
Ori Etna, Atlas, Athos – ce-au atras
Al lirei har ea să le ciute nimbul.
Demn de Horaţiu e doar Soracte tot timpul.

LXXV

Căci pare, peste şes, val spumegând Ce, înainte de-a muri pe plaje încremeneşte-n aer… Ca oricând, Savanţii vadă clasice miraje în aceşti munţi! Citeze ei pasaje Din

barzi latini care, odinioară, Mi-au strâns copilăria în corsaje, încât nu pot să ştiu pe dinafară Ce dascălii severi cu sila mă-nvăţară.

LX XVI

Căci mi-au nenorocit sărmana minte. Cu vârsta, tot ce-a înseninat plictis Am regândit, dar ura dinainte, Când mă chema al tinereţii vis şi fără chef citeam latinul scris, în inimă mi-e fără voie vie; Al noutăţii farmec l-au ucis Profesorii, cât marea poezie N-am apucat **s-**o simt în frageda pruncie.

LXXVII

Adio, deci, Horaţiu! Verb satiric Nu-i ca al tău pe lume! Vină port că nu-ţi mai pot simţi fiorul liric şi te ţin minte cu ne vrut efort! Ce fin **şi-**adânc e-al lirei tale-acord! Ce moralist **–** când biciuieşti coruperi! Ce reguli ne înveţi chiar astăzi, mort! Stârneşti şi remuşcări **–** dar nu ne superi! Te las cu Soracte**,** între brazi, zăpezi, ienuperi!

LXXVIII

O, Roma, ţara mea! în suflet ţară! Orfanii inimii la tine vin, O, mamă de imperii, legendară, Stingheră **–** unde simţi că al tău chin Pe lânga-al tău înseamnă prea puţin! Staţi şi-ascultaţi cum bufniţele ţipă! Călcaţi pe templul ruinat latin, şi vi **s-**o risipi durerea-n pripă, Păşind pe-o lume ce e lut fragil, de-o clipă!

LX XIX

Niobe-a neamurilor e, lipsită
Pe tron, fii, glas – durerea să şi-o zbiere.
Cu o urnă goală-n mâna-i veştejită!
Cenuşa sfântă nu e nicăiere;
Chiar al lui Scipio mormânt stingher o
Şi-ale eroilor morminte-s goale.
Tu, Tibru, au poţi curge în tăcere.
Tăi**ndu-**ţi prin pustiu de marmuri cale?
Fă-i, din val galben, tu, mantie Romei tale!

LXXX

Goţi, foc, creştini, războaie, inundaţii.
Şi Timpul, între mari coline, şapte.
I-au stins şi gloria, şi împăraţii!

Ah, Capitoliul a stat să rabde
Monarhi barbari călări! Ce crude fapte!
Căz**ut-**au temple, turnuri în nune.
Şi, peste haos de**-**ndoită noapte.
Cine**-**o **s-**arunce**-**o rază de lumină.
Spunând: „A fost şi e „în vremea ce**-**o să vină?
LXXXI
O noapte**-**a evilor şi**-**a Ignoranţei.
Ce**-**i fiica nopţii şi în bezne**-**o ţine.
Orbi, rătăcim pe căile speranţei.
Căci oceanul, slăvile divine
Au hărţi **–** şi le cunoaştem mult mai bine.
Dar noaptea**-**i un deşert unde**-**amintirea
Se rătăceşte… Des, peste ruine.
Noi Eureka! strigăm, dar strălucirea.
De**-**o clipă**-**i **–** şi**-**un miraj a fi se**-**arată ştirea.
LXXXII
Vai, unde**-**i mândra urbe? Unde**-**s cele Trei sute de Triumfuri? **Şi-**acea zi Când Brutus a ajuns vestit sub stele? Dar ale lui Vergiliu poezii? Dar Cicero, ce elocvent vorbi?
Dar ale lui Tit Livius tablouri? Prin dânşii, Roma, va sa, reînvie Noi lumea să ne**-**o plângem, căci ecouri Nu vom lăsa şi noi, ca Roma, din cavouri.
LXXXIII
Tu, Sylla, căruia la car ţi**-**a pus Fortuna roată **–** aquíla să**-**ţi zboare Peste**-**Asia ai vrut, şi**-**apoi, supus, Să**-**nfrunţi, pe drept, a Romei răzbunare; Tu, ce**-**ngheţai senatul c**-**o**-**ncruntare, în ciuda viciilor omeneşti, Te**-**ai dovedit roman de viţă mare, Căci drepturi mult mai mari decât regeşti Ai lepădat, fiind şi**-**n stare să zâmbeşti;
LXXXIV
Adică sceptrul dictatorial! Dar bănuiai tu că se va prosterne Unor străini însemnul triumfal? Că prinţi străini îi vor dicta guverne Cetăţii cei divine şi eterne Ce oşti gătea doar pentru mari victorii, şi umbra ei prinsese a**-**şi aşterne Peste**-**ale lumii vaste teritorii, Atotputernică ştiută de istorii?
LXXXV

Victorios a fost, puternic domn el, Dar cel dintâi dintre uzurpatori A fost al nostru, înţeleptul Cromwell, Când tronul fu, gonind pe dictatori, în eşafod să-l schimbe deseori. Ilustru răzvrătit! Ah, Libertatea şi Faima costă crime şi orori. Ci tragă-nvălături posteritatea: Muri în zi când a şi-nfrânt regalitatea!

LX XXVI

Doi ani el în aceeaşi zi n-nvins, şi în aceeaşi zi, şi-aceeaşi lună, Linţoliu moartea peste el a-ntins, în alt an… N-a vrut soarta să ne spună că visele ce inima adună, Pe drum spinos purtân**du-**ne-n neştire, Mormânt mai mult înseamnă, nu cunună? O, pilde mari de-ar fi să te inspire, Biet om, te-ai bucura mai mult de fericiră!

LXX XVII

Iar tu, Statuie-a groazei, ce exişti în nudă, austeră majestate; Tu ce văz**ut-**ai cum, cu ochii trişti, Lovit, de asasine mâini armate, Sucombă, Caesar plin de denunţate! Pompei! Nemesis jertfă-atunci ţi-l dete, Regina peste oameni, zei şi state! Să vă cinstim că-nvins-aţi regi în cete, Ori că pe scenă doar aţi fost marionete?

LXXXVIII

Şi tu, lupoaică, doica Romei sfinte, în ţâţele de bronz, chiar şi lovita De trăsnet, lapte de vitează ginte. Se pare că mai ai **–** şi neclintită, la monument de artă eşti privită!

— Tu, ce-alăptaşi un întemeietor, De fulgerul lui Joc înnegrită, Pe gemeni îi hrăneşti cu-acelaşi dor, Curaj nebun sădind şi azi în pieptul lor!

LXXXIX

Da**,** i alăptezi, dar stirpea lor de cremeni **S-**a stins… Le cresc oraşe din mormânt; Cei înfricaţi de ei, vrând lor asemeni să fie, pe-a lor urmă tot călcând, învinşi şi-nvingători au fost şi sunt, Dar n-au ajuns puternici precum ei; Doar unul, unui singur pe pământ, A fost pe-aproape… Azi e mort, sau ce-i? E viu **–** rob robilor ce-avu, pe drept temei.

XC

Căci de mărirea-i falsă mult orbit, El, vrân**du-**se un Caesar de-altădată, Un Caesar avortat **s-**a dovedit **şi-**n alt

tipar plămada-i fu turnată; O, patima şi recea judecată. Se împleteau la-ntând din instinct; Pe lângă Cleopatra desfrânată Era Alcide, dar curând de-alint. Se dezbăra, putând rosti din nou, distinct.

XCI

Un *Veni*, *vidi*, *vici*!… Cestălalt, Vrând vulturii francezi în aprig zbor **S-**o ia nainte-n iureş de asalt, la şoimul cel dresat de vânător, Nu-şi asculta, al inimii fior; Ciudat, sucit, din slăbiciuni, din toate.

L-a stăpânit cumplit, stăruitor, Cea mai de jos – nespusa Vanitate. Dar oare ce dorinţi avea, adevărate?

XCII

Voia, pe lume, totul, sau nimic! N-a aşteptat ca moartea să-l doboare; Un Caesar ar fi fost peste un pic, Al cărui colb îl cale cu în picioare! Ah, Moartea! Arcuri de triumf, popoare Zdrobite, sânge-n valuri cure, plâns greu, Sunt pentru tine – şi-arcă de salvare Nenorociţii n-au! Sfânt Dumnezeu, întinde iar po cer frumosul curcubeu!

XCIII

Ce fruct rodeşte stearpa existenţă? Simţiri sălcii, minţi slabe, scurtă viaţă **şi-**ascunsa Adevărului esenţă, la perla-n scoici… în datini toate-ngheaţă; Opinia strânge lumea-n văl de ceaţă, Din Rău şi Bine otova, făcând, şi gândul oamenii nu-şi dau pe faţă, Căci crimă-i socotit un liber gând, De poate revărsa lumină pe pământ!

XCIV

Mizeria-şi târăsc din veac în veac.
Din tată-n fiu, mereu, şi mândri mor
De jugu-njositor… Diată fac.
Lăsând copiilor mânia lor.
Sclavi înascuţi, ce liberi nu se vor.
Ei lanţu-şi apără-n războaie crunte
Şi sângeră ca un gladiator.
În circ, unde ca frunzele mărunte.
Ortacii i-au căzut, pieirea stând să-nfrunte.

XCV

Nu de credinţi vorbesc… Ele-au rămas o treabă între om şi Dumnezeu, Ci de ce zi de zi şi ceas de ceas I-apasă

tiraniei jugul greu şi de edictele ce, n evul meu, Sunt de stăpânii lumii decretate, Maimuţe-a celui ce, din somn, mereu, Trezit-a regi şi-a zguduit palat!", şi-atât doar de făcea, slăvit era azi, poate.

XCVI

Pot doar tiranii tiranii să-nfrângă?

Nu-s campioni ai libertăţii-n lume ia în Columbia ce, virgină încă.

O Pallas izvodit? Oare anume.

Doar în păduri, lângă cascade-n spume, Natura naşte minţi, prin străduinţe, la a lui Washington? Pământu-acum e Oare lipsit de-asemenea seminţe şi-n Europa nu pot – creşte mari voinţe?

XCVII

Vărsă, de sânge beată, crime Franţa, şi saturnaliile-au fost fatale, Căci Libertăţii i-au strivit speranţa; Orori, ambiţii mari imperiale Aridicat-au ziduri colosale între nădejdi şi om; cel act din urmă, Ce s-a jucat, deschide largă cale Robiei iar, căci pomul vieţii scurmă şi-i prăbuşită şi mai greu umană turmă.

XCVIII

Dar zdrenţuitul steag, o, Libertate, în contra vântului ţi-l porţi, tot sus, şi glasul tău de trâmbiţă mai poate Suna, după furtună, nesupus. Flori, frunze din al tău pom sfânt s-au dus şi ramurile de securi ţi-s rupte, Dar seva şi sământa ta şi-au spus Cuvântul, ce şi-n nord de inimi supt e, şi primăveri vei şti, cu neaiuaro fructe!

XCIX

Un turn văd, ca o veche forţareaţă?

Ce ar putea o armie să-nfrunte.

Tot învelit de-a iederii verdeaţa.

Cu câteva creneluri doar pe frunte.

Pe ziduri coşcovite şi cărunte.

Stă Veşniciei iedera ghirlandă – Dar ce comori se-ascund sub lespezi ciunte.

De două mii de ani? Sau cui ofrandă

1 s-a adus? Unei femei! Soţie, amantă?

C

Dar cine-a fost ca-n vremea de demult, De i-i palat mormântul? Fost-a castă, De-un rege demnă, ori chiar şi mai mult, A unui cetăţean roman nevastă? Au ce erou născu din a ci coastă? Ce fiică farmecul i-l moşteneşte? Cum a trăit, iubit în lumea vastă?

Destin înalt ea a avut, fireşte, De îngropată e atât de-mpărăteşte.

CI

Au şi-a iubit doar soţul, ori şi soţi Ai altora?

— N romanele anale, Femei de orice fel să afli poli. Cornelie, pe-a-nţelepciunii cale Era, strunind plăcerile carnale? Ori Cleopatră, darnică din fire, Cu trup arzând de patimi infernale? Iubit-a ori fugit-a de iubire? Spre multe inima e-n stare să aspire!

CII

Murit-a poate tânără, frumoasă, Strivită de-o durere grea, cumplită, Mai grea ca monumentul ce-o apasă… Văd nor pe frumuseţea-i negrăită; în negrii ochi văd moartea profeţită, la pentru cei aleşi, pretimpurie; Văd farmecu-i ca raza asfinţită, Sclipind bolnav – o frunză ruginie – Al morţii Hesperus, ce cheamă-n Veşnicie.

CIII

Ori o văd moartă după ce s-au stins Părinţii, pruncii, vraja frumuseţii, Mai amintind de farmec păru-i nins, Ce ascundea, buclat, albeaţa feţii când toţi o admirau în floarea vieţii. Ci-n van sunt întrebările aceste; Un lucru ştim: că, pildă a nobleţii, Soţia de bogat ca din poveste, Metella, a murit! Metella nu mai este!

CIV

Orgoliul lui Crassus şi mândria sunt scrise-n monument, dar mi se pare, O, loc de veci, că i-am ştiut solia. Trecutul cu-armonii familiare Renvie-n mine, dar solemn mi-apare, Prin sonuri ca de stins departe tunet. Ah, lângă iederă aş sta cu-ardoare, Cât să-ntrupez, peste mormântul umed, Tot ce culoare-a fost, mişcare, cântec, sunet.

CV

Din scândurile-atâtor naufragii Nu pot să fac o a

Speranţei barcă
Şi, pe ocean, să-nfrunt din nou ravagii
Şi valul care spumele-l încarcă.
Spre – un ţărm unde-am pierdut pe mulţi? Dar, parcă.
Informă luntre pot, din scânduri mici.
Să-mi meşteresc? Şi unde-n lumea largă
Să merg, când nu m-atrag nădejdi, şi nici
N-am casă – şi iubesc atât: ce este-aici?
CU
Ci urle vânturil Annonia lor De-acum îmi va fi muzică… Şi ţipe, în noapte, bubele, cu ele-n cor, Cum le aud ţipând în aste clipe, Căci dragi li-s ale beznelor risipe. Pe Palatin, prin ţipete-şi răspund, Rotind ochi sumbri, dând din grele-aripe. Ce-nseamnă chinul nostru, chiar profund, Pe-o raclă ce-a-nghiţit imperiul fecund?
CVII
Bozi, chiparoşi, urzici şi iederi cresc Peste mormane de pământ – şi, poate, Aici era palat împărătesc; Coloane frânte, bolţi de mult surpate, Subpământene beciuri populate De buhe prinde ochiul să contemple. Savanţii zic atât: că-s ziduri toate! Dar ce-au fost? Terme, mari palate, temple? îi stau măririi ce s-a prăbuşit exemple!
CVIII
E-o lecţie morală pentru naţii.
Căci totul se repetă şi renvie.
Da, libertate, glorie, ovaţii.
Mari avuţii, corupţii, barbarie.
Istoria a prins a ne descrie.
Dar doar o pagină a scris cu rost.
Aici, unde o lungă tiranic
Comori şi voluptăţi să strângă a fost.
Priviţi, căci orice spun cuvintele – spun prost!
CIX
Priviţi plângând, râzând ori lăudând, Că-i loc aici de orice simţăminte; Biet om, eşti între râs şi plâns oricând, Căci state, veacuri au aici morminte; Iar dealul ce teşit îţi stă-nainte E-o piramidă de imperiu, faur De glorii ce chiar soarelui fierbinte Lumina-i înteţeau pe-acest coclaur…

Ci unde-i sunt acum cupolele de aur? CX

Nici Cicero, columnă fără nume, Nu a grăit ca tine, răspicat. Ce-s laurii lui Cezar? Vreau, anume, Cununi de iederi de pe-al său palat. Columnă văd, sau arc? **S-**a consacrat Lui Titus? Lui Trăiau? O, nu, că este Coloana timpului ce, nendurat, Râzând, preschimbă totul, fără veste. Un papă-n vârful ei stă-n vremile aceste.

CXI

Traian sta nu-ngropat, ci în văzduh, De stele-aproape, demn de slăvi sublime, Fiind cândva neliniştitu-i duh Stăpânul peste mări, şi ţări, şi clime, Cum, după dânsul, nu a mai fost nime Spre a mări Imperiul Roman… Mai mult ca Machidon în străvechime A fost – şi sânge n-a vărsat în van, şi venerat de toţi şi astăzi e Traian!

CXII

Ci unde-i a Triumfurilor Stâncă, Loc de îmbrăţişat eroi din lupte? Dar Tarpeiana, ce-n genune-adâncă Vedea cum trădătorul frânt şi rupt e? Nu-aici soldaţii, n şiruri nentrerupte, Trofee aduceau?… Iar jos, nu moarte Dorm facţiuni de zece veacuri supte în ţărnă?… Colo, n Forum, nu departe, Simt dorinţa cum, o, Cicero, şi mai arde!

CXIII

O, câmp de glorii, sânge, şi răzmeriţi! O, ginte de mari patimi sfidată, De când luptai puterea să ţi-o meriţi, şi până cucerit-ai lumea toată! Văz**ut**-ai şi-Anarhia dezmăţată Cum Libertăţii îi încalcă dreptul, Cum cumpăra orice soldat o gloată şi iama da-n senatul mut, de-a dreptul, Iar muţii senatori nici gând să-i ţină pieptul.

CXIV

Dar şirul de tirani uitând, nu lesne, îmi vine ultimul tribun în minte: Răscumpărat-ai veacuri lungi de bezne.

Rienzi, floare a romanei ginte.
Ce pe Petrarca l-ai iubit fierbinte.
Cât fructe da-va pomul libertăţii.
Mormântul în ghirlande să-ţi alinte.
O, ultim bun roman, străjer dreptăţii.
Ce scurt timp ai domnit – nou Numa al Cetăţii!

CXV

Egeria! O, plăsmuire dulce
Şi ideală ce pe om l-îmbie
La sân mirific fruntea să şi-o culce;
Aeriană auroră vie.
A unei deznădejdi nimfolepsie.
Sau, poate, pămateasca frumuseţe.
Ţi-a dat un rege ascultare ţie.
Şi, orice-ai fi, ntrupare eşti, zeiască.
Un gând frumos în dulce formă femeiască.

CXVI

Sunt muşchii, lângă sacrul tău izvor, Stropiţi ca de elizeene unde, Ce chipu-ţi oglindesc cu drag şi dor, Tot limpede prin veacuri furibunde; Iar geniul acestui loc se-ascunde, **într-**o nepângărită-n veci verdeaţă; Izvoru-n marmuri nu ţi-i strâns niciunde şi sub a ta statuie se răsfaţă, Udând apoi, în jur, livadă şi fânenţă.

CXVII

Şi iedera-ncâlcită peste gârlă. Sunt toate dealurile-n jur în floare; Prin ierbi foşnind aleargă o şopârlă, şi păsări ciută vesele **–** şi-o boare Din flori multicolore-n legănare, Ţi-arată vii privelişti din poveste. Sub adiere, violeta pare că prinde în petalele-i modeste Nuanţele de-azur din sferele celeste.

CXVIII

Egeria! în loc încântător Primeai pe muritorul tău ales, Cu inima bătâ**ndu-**ţi viu de dor. Şi noaptea-n vălul ei de stele des Vă-nvăluia cu tainic înţeles**, şi-**n doi priveaţi mirificul spectacol. **Pentru** al zeieştilor iubiri eres Natura plămădise-acest miracol, Sălaş al celuia de mai dintâi oracol.

CXIX

La pieptu-i strânsă, nu uneai tu gând şi suflet muritor cu cel zeiesc? Şi dragostei, ce moare suspinând, Cum **s-**a născut, nu-i dai imbold ceresc? Nu-nveşniceai plăceri şi dor lumesc, Scăl**dându-**le-n cerească puritate? Veninul nu-l îndepărtai, firesc, De pe săgeţi? Şi buruieni ce, poate, Apasă sufletul, nu le smulgeai pe toate?

CXX

Izvorul simţămintelor juniei. Se pierde, vai, ori un deşert doar udă, De creşte iarba rea a freneziei, Plăcută, dar a cărei floare mi dă Parfum, ci iz ce naşte chin şi trudă, Ori arbori creşte, ce mustesc venin… Dă roade de-astea pasiunea crudă, Păşind pe sec nisip – şi-n lung suspin Se-neacă, vrând în van opritul fruct divin.

CXXI

O, Dragoste! Eşti serafim, privirii Nearătatşi-n tine credem doar; Cei ce iubesc îţi sunt pe veci martirii, Cu inime zdrobite pe altar. Eşti plăsmuire-a minţii, care chiar şi ceru-a populat prin fantezie, şi-cum ne bântui şi ne eşti calvar Al sufletului prins de-o flamă vie, Ce-l chinuie mereu, zdrobeşte şi sfâşie.

CXXII

De plăsmuirea ei bolnavă-i mintea.
Şi crede-n plăsmuire, delirând.
Statuii-n sculptor caută-i sorgintea.
Căci Firea nu face statui, nici vrând.
Ci unde-i farmecul suav şi blând
Ce-l urmărim de mici până la moarte.
Un Paradis de neajuns nicicând.
Al deznădejdii, rătăcind, în arte.
Penelul, peana, ca mai mândre flori să poarte?

CXXIII

Delir e dragostea şi nebunie. Greu i-afli leac, căci idolul din minte îşi pierde-a farmecului poezie şi însuşi idealul ni-l dezminte.

Dar noi, vrăjiţi fiind, ca şi-nainte, Furtuni culegem din ce-am semănat, Căci sufletul, pătruns de crez fierbinte, la alchimistul încăpăţânat, Comori vrea unde nu-s comori cu-adevărat.

CXXIV

Ne veştejim de tineri, supţi de boală.
Şi n-avem leac, şi buza veşnic arde;
Spre amurgul vieţii, forma ideală
Se mai năzare ca-n sculpturi sau carte.
Dar c-o fantomă – şi târziu e foarte.
Căci dragoste, zgârcenie ori glorii

Sunt toate-n van pe-al nostru drum spre moarte.
Vrăjesc sub alte nume meteorii.
Dar li se sting, când cad, sclipirile splendorii.
CXXV
Ce-n vis doreau, puţini găsesc, sau nime… Nevoia **de-**a iubi-Ntâmplarea poate, Mai sting antipatii, dar cu asprime, Curând vor răbufni, desferecate, De neiertat jigniri înveninate. Materială zeie, Circumstanţa, Din**tr-**o baghetă-cârje pururi scoate Noian de rele, ca o Baba-Cloanţa, Striv**ndu-**ne, sub ea, în pulbere speranţa.
CXXVI
Natură falsă viaţa ni-i – lipsită De armonic – toată de păcat şi de un blestem de neşters lovită. Stăm sub un Upas, arbore rotat, Ce rădăcini pământul şi-a luat, Făcând cer vast din ramuri şi din flori, Din care plăgi tot varsă nencetat, Robie, moarte, boli văzute, ori Chinuitoare cazne, blesteme şi orori.
CXXVII
S-avem curajul de-a gândi… Gândirea
Ni-i ultimul refugiu în destin.
Sau cel puţin al meu va fi, cât Firea.
Ne e, din leagăn, acest har divin în lanţ şi-n bezne torturat hain.
Ca Adevărul, cu a lui lumină.
Să nu-l vedem noi câtuşi de puţin.
Dar în zadar, căci raza lui senină
Va smulge-al beznei văl în vremea ce-o să vină.
CXXVIII
Dar ce arcade văd peste arcade? Aici se pare Roma că-şi adună Ale Triumfurilor Arcuri toate. E Coliseul! Lin argint de lună Fireşti cununi pe frunte stă să-i pună. El, Meditaţiilor vast tezaur, Lumini divine cere doar cunună, şi cerul pur, care-i şi umbrei faur, Pe măreţia lui aşterne-argint şi aur – CXXIX
Văl ce-ţi vorbeşte despre Veşnicie, în al italienei nopţi decor, Căci Timpul a ascuns, din străvede, în nalte ziduri duh nepieritor. Magic afli în ruina lor, Dormind sub coasa vremii nendurate, De-ntrec, prin asta, fastul sclipitor Al

somptuoaselor de azi palate. Ce stau tot aşteptând patina vremii toate.

CXXX

Tu, Timp, ce pui ruinilor podoabe.
Tu, singurul ce-alini şi vindeci boala
Din inime zdrobite, triste, slabe.
Şi judecăţii îi îndrepţi greşeala.
Şi-n Adevăr, iubiri verşi îndoiala;
Tu, filosof printre sofiştii lumii.
Răzbunător de nedreptăţi – sfiala
Îmi cere ca, n genunchi, ţie faţa humii.
Să-ţi nalţ o rugă eu, ce-n suflet vie-acum mi-i.

CXXXI

Aci printre ruini, unde altar şi templu ai, în chip divin stinghere, Ruina anilor mei trişti în dar Primeşte-o, că-i ofrandă de durere. Trufaş de-am fost, o, nu-mi fi mângâiere; Dar dac-am fost modest şi-n fericire şi am răspuns doar la a urii fiere, Fă tu ca nu în van ori în neştire să port în suflet fier, vrăjmaşii să-mi deşire!

CXXXII

Iar tu, care pe-al tău cântar etern, Nemesis, cântăreşti cumplite crime şi şerpii Furiilor din Infern I-ai asmuţit **spre** Oreste-n străvechime, Când mâna lui greşi, lovind cu-asprime.

Nendreptăţit prin legi fireşti şi sfinte, (Chiar de-aveau alţii dreptul la cruzime), De-aici, unde-ai domnit, eu, prin cuvinte, „Din colb te scoală, o, Nemesis!” – strig fierbinte.

CXXXIII

Nu că n-aş merita eu, prin vreo faptă.
A mea ori săvârşită de părinţi.
Să sânger! De loveau cu armă dreaptă.
Plăteam prin sânge şi prin suferinţe.
Dar nu vreau ca şuvoaiele fierbinţi
Să-i fie supte de pământ – ci ţie.
Nemesis, le consacru – să – alinţi.
Prin răzbunare, chiar dacă târzie.
N-am căutat-o… Dorm… Veghează tu-n vecie!

XXXIV

De glasul mi-l ridic, nu-i semn că tremur, Gândind că de cruzimi av**ut-**am parte-Au cine m-a văzut pălind e pe vremuri, Ori de curaj lipsit, lovit de moarte? Dar aste pagini vreau ca**,** n chip aparte, Să-mi steie amintirii monument. Desăvârşirea strânsă-n vers şi-n carte, (O, va veni cândva acel moment!), Crunt va lovi-n al meu prigonitor dement.

CXXXV

Lovi-va prin Iertare… Glie-mumă.
Cer sfânt **–** acesta e al meu blestem.
Nu merită iertarea mea postumă
Atâtea suferinţe strânse ghem?
Sub chinuri, prigoniri n-a fost să gem?
N-au fost trădat, calomniat durut
În tot ce-aveam mai scump şi mai suprem?
Când disperării să-i cedez n-am vrut.
E semn că nu-s ca ei **–** că-s din alt lut făcut.

CXXXVI

Au ce n-am îndurat, de la meschine, Mici perfidii, la calomnii ostile Striga te-n gura mare, bârfe fine, şoptite, cu veninuri de reptile, Făţărnicii, aluzii imbecile, Priviri de Ianus, care mint tâcând, Suspine ipocrite, chiar servile, Ce, grai ascuns dezaprobării dând, Îi şi conving pe cei din turmă orişicând?

CXXXVII

Dar am trăit **–** şi n-am trăit în van; Căci focu-n piept şi mintea de-mi slăbesc, şi pier luptând cu chinul meu tiran, în mine e un ce nepământesc, Care-mi va supravieţui firesc, la son de liră mută-n amintire, şi Timpul înfruntând, şi-un chin drăcesc, şi inimi împietrite peste fire **S-**or înmuia, trăind căinţă şi iubire.

CXXXVIII

Aşa va fi… Putere de temut, Prin vrajă revelată, fără numi, Aici, la miez de noapte, te salut! Ne-ndemni **spre** o reculegere anume, Ce spaimă nu-i **–** dar ne arăţi o lume Sub iederi peste mândre ziduri sparte. Simţire-adâncă sufletul acum e, şi din acest trecut noi facem parte, şi

martori nevăzuţi îi stăm, de el departe.

CXXXIX

Era aici vacarm de nedescris.
Cu murmure de milă şi ovaţii.
Când omul de alt om era ucis.
De ce? Să se distreze împăraţii!
Şi ce-i de mori în luptă, ca soldaţii.
Ori în rotunda circului arenă?
Oricum, aceiaşi viermi îţi rod ficaţii.
Şi în acelaşi teatru, fără jenă.
Privesc cei mari cum mor actorii de pe scenă.

CXL

În faţa mea Gladiatorul zace.
Proptit în mâini, murind, dar – brav bărbat-Cu soarta-i crudă gata să se-mpace;
Durerea-şi stăpâneşte, încordat;
I-i capul tot mai mult, mai greu plecat;
Ca stropii grei de ploaie, stropi de sânge
Din rană îi mai curg neîncetat.
Şi mai răsună-aplauzele nătânge
Pentru învingător, cât moartea-n brate-l strânge.

CXLI

Le-aude, dar nu-l mişcă nicidecum, Căci ochii, inima, la ceas de moarte, I-s dincolo de Dunăre acum. Nu-i pasă că de viaţă se desparte, Ci-şi vede pruncii-n Dacia, departe, şi casa lui sărmană, şi nevasta…

De răzbunare n-o să aibă parte? Sculaţi, popoare de din nord, năpasta **S**-o scuturaţi, căci ştiţi, veni şi vremea asta!

CXLII

Dar unde-n sânge se scălda Omorul, şi naţii se-mbulzeau pe străzi precum Torentul care, părăsind priponii, Cu vuiet printre stânci îşi taie drum; Aici, unde blesteme-au curs, duium, şi aclamaţii – unde Viaţă, Moarte Cereau ale mulţimii toane – acum Doar glasu-mi sună peste trepte sparte, **şi**-al paşilor ecou răspunde-mi de departe.

CXLIII

Ruini! Dar ce ruini! Din lespezi rupte De-aici s-au ridicat cetăţi, palate, Oraşe chiar, de veacuri nentrerupte! De unde s-au mai smuls acestea toate Nu vezi… Cadavrul lui nemăsurat e… Ori poate-a fost doar măturat? Dar iată, Spărturile de soare sunt trădate, şi seama-ţi dai cum vremea nendurată şi omul au distrus mult din ce-a fost odată.

CXLIV

Dar când pe arcul cel mai nalt, bălaie;
Apare luna, şi-n spărturi pătrunde
Pâlpâitoarea stelelor văpaie;
Când fâlfâie peste zidiri rotunde
Frunzarul buruienilor fecunde.
Ca laurii lui Cezar pe chelie;
Cât totu-i numai văl de raze blânde.
Cohortele de morţi eroi învie.
Căci pe-al lor colb păşim… Păşim pe Veşnicie!

CXLV

„Cât Coliseul sta-va în picioare, Va sta şi Roma – iar cu el odată, Cădea-va Roma; şi de Roma piere, şi lumea piere”. – ne-a lăsat aliată Un pelerin saxon cândva – şi iată, La locul lor stau Roma şi-o ruină Ce n-o vor mai restaura vreodată, Precum şi lumea noastră, vizuină De ucigaşi şi de tâlhari apururi plină.

CXLVI

…Sever, sublim şi simplu, maiestuos.

Şi zeilor, şi sfinţilor palat, De la anticul Joc la Christos, Cruţat de Timp, chiar înfrumuseţat, Văzut-ai cum imperii s-au surpat, Cum omul calcă tot pe spini spre moarte… Ci sta-vei tu-n vecii nezdruncinat, şi fier tiran sfruntând, şi Timp, şi Soarte, O, Pantheon, sălaş de culturi şi de arte?

— CXLVII

Al artelor din vremi mai nălţătoare, Tu, ros de Timp, dar tot desăvârşit, în suflet verşi sfinţenie-mpăcare, şi crede-artistul iubitor de mit la doar prin poarta ta, lăcaş slăvit, Trecutu-şi trece, glorioasa rază; Aliate află cel pe rugi pornit, Iar celui ce vrea genii mari să vază, Statui

măiestre-aici i se înfăţişează.

CXLVIII

Dar ce se-ascunde-n umbră de firidă? Ce văd? Nimic… Ba văd nedesluşite Contururi stând acolo să se-nchidă, Năluci de-nchipuire plăsmuite! Ba nu!

— Acum văd chipuri limpezite: Văd un moşneag şi-o ţinură… Văd clar, Ea mamă de curând, da, negreşit e, Cu sânii plini de-ai laptelui nectar. Dar ce face aici, de sânii goi i-apar?

CXLIX

În ei e-al vieţii suc, întâia hrană Ce-o sugem, căci i-i inima izvor. Ce fericit, tihnit, mult dulcea mană o soarbe pruncul, gângurind uşor! Bărbaţii nu pricep – nu-i treaba lor – Dar mama simte cum, ca un boboc, Îi creşte scumpul inimii odor. Ce-o să ajungă el? Nu ştim deloc! Fu un Cain născut de Eva, la soroc!

CL

Dar bătrâneţea e aici hrănită
De tinereţe… Unui bun părinte
Îi dă să sugă fiica lui iubită.
Suc – dar din darul sângelui fierbinte!
Nu, n-o să moară el cât sfârcul simte
De lapte plin, mai plin ca Nilul chiar
De ape… Haide, suge înainte.
Bătrân nefericit, un pur nectar
Cum însuşi raiul sfânt nu-ţi poate da în dar!

CU

Străvechea Căii Laptelui poveste Nu are-n tâlcul ei mai blândă rază; O constelaţie mai dulce este şi Firea-n ea triumful stă să-şi vază, Mai mult ca-n stelele ce scânteiază Pe cerul vast… O, fiică minunată, Un strop nu pierzi – şi se înapoiază Pur lapte la izvor, hrănind un tată, Cum sufletul, din trup, în Univers o dată.

CLII

Ci haidem **spre** al lui Hadrian morman, Ce-i după piramida egipteană o copie – şi el **s**-a dus taman La Nil, să şi-o aleagă pe sprânceană. L-a pus pe-artist împărătească toană la trudă pentru uriaşi, în silă, Să-şi aibă loc de veci

ţărâna-i vană. Se-ntreabă-un filosof, zâmbind cu milă, La ce bun s-a durat hidoasa lui movilă?

CLIII

Dar iată Domul vast pe lângă care Chilie-i al Dianei templu-ales; Lui Christ zidit e, n locul unde-şi are Mormânt martirul lui... Eu, la Efes, Văzut-am cum şacali, hiene, ades, La umbra templului Dianei vin, în plin deşert... Văzut-am, recules, Al Sfintei Sofia altar divin şi turnu-i daurit spurcat de-un muezin.

CLIV

Dar printre temple vechi şi noi biserici, Nimic nu-ţi poate fi asemeni ţie, Sfânt monument, unde cinstiţii clerici îl proslăvesc pe Domnul din Tărie; De când a părăsit pentru vecie Sionul cel ales, au ce zidire Mai vrednică-i de el, când măreţie, Putere, frumuseţe peste fire Doar tu le-ai îmbinat în sacră strălucire?

CLV

De intri, măreţia-i nu te-apasă, Căci geniul acestui loc îţi creşte

Un suflet colosal, ce-şi află casă Doar în sălaşul vast unde, fireşte, Crezi nemurirea că se pregăteşte. De socotit eşti vrednic şi cucernic, Vedea-vei Dumnezeu cum te primeşte Ca-n templul ce-i Credinţei vistiernic, Nenimicit fiind de Cel Atotputernic.

CLVI

Păşind, vezi eleganta catedrală Tot mai imensă cum, pe Alpi în sus, Tot mai departe-ţi pare-a crestei fală. Însă imensitatea-i s-a compus. Armonică... De marmuri oşti sedus, De sfeşnice de aur şi tablouri, Precum cupola ei cupole nu-s; N-au nici castelele de pe platouri, Căci are temelii, aceasta, printre nouri!

CLVII

Cu ochiul cum n-o poţi cuprinde toată, Contemplă-i părţile-alcătuitoare, Căci cum oceanul ţărmuri mii ţi-arată, şi ea în mii de chipuri îţi apare. Detaliile unice-n splendoare Le ţine minte-ntâi şi-ntâi de toate, la, în sfârşit, superba ci grandoare în toată strălucirea să se-arate Privirii ce, altfel, cuprinde tot nu poate.

CLVIII

Căci slab tu prin virtuţile trupeşti, Treptat prinzi vastul tot – şi n-ai cuvinte Pentru adânci simţiri dumnezeieşti; Şi-aici, în faţa catedralei sfinte, Te simţi prea mic prin suflet şi prin minte, Cât sufletul nu-ţi creşte-n ritm cu fala Zidirii, şi nălţat curând se simte, Prin contemplaţie, la ideala Mărire ce, prin tot, inspiră catedrala.

CLIX

Iluminat, de te opreşti o clipă, Guşti nu numai plăcerile minunii, Nu faci doar de-adoraţie risipă, N-admiri doar claritatea viziunii Maeştrilor care-şi întrec străbunii Prin artă… Al Sublimului tezaur E-aici – e-aici izvorul rugăciunii; Te-mbogăţeşti pe-al său nisip de aur

Şi afli ce minuni concepe-un geniu faur.

CLX

Ci pe Laocoon la Vatican Priveşte-l… E prin suferinţe sfinţit; A tatălui iubire şi alean, Cum şi răbdarea lui de neclintit. Se împletesc… Dar luptă-n van, strivit De-a şarpelui inele-nveninate, Ce se tot strâng şi stâng, neistovit Crescân**du-**i chinul… Un suspin mai scoate. Şi sufletul şi-l dă… Să lupte nu mai poate.

CLXI

Ci iată-l pe-un arcaş ce greş n-a dat, Zeu al luminii, vieţii, poeziei, Un soare-n chip de om, străluminat De aura izbânzii bătăliei. Răzbunătoarea lui săgeată vie-i De nemurirea lui în sprinten zbor. În ochi şi-n nări dispreţ sublim învie-i, De-apare mândru, falnic tuturor, încât îl recunoşti ca zeu nemuritor.

CLXII

Dar formele-i sunt via, vis de iubire Al unei nimfe solitare, goale, Dori**ndu-**şi un nemuritor drept mire – Un vis al frumuseţii ideale, Din clipe când fiinţe ireale, Nemuritoare plăsmuim în ghid, Făpturi în zbor din sferele astrale, la raze ale nemuririi, vrând să le vedem în zei schimbâ**ndu-**se curând.

CLXIII

De-i drept că Prometeu răpi scânteia.

Sădi**nd**-o-n om, ea zeilor plătită
Le-a fost în marmură după aceea.
De muritoare mâini de-i făurită.
Un duh nemuritor în ea palpită.
De-a socotit-o sacră însuşi Timpul.
Ci n-a fost de aripa lui clintită
Şi în statuie viu e încă nimbul
De foc de care-a fost prădat cândva Olimpul.

CLXIV

…Dar peregrinul meu, cântat de vers, Ce muza-mi însoţea, pe unde este?
Pe nicăieri el oare n-a mai mers
Şi punct aşteaptă lunga mea poveste?
S-au dus vedenii, rătăciri, tempeste.
Dar de n-a fost pribeag imaginar.
Şi suferea ca alţii – fără vesto
Dispară-n lumea fără de hotar.
Uitat de toţi, intrând **într**-un neant primar.

CLXV

Ce-n umbre schimbă viaţă şi substanţe. Tot ce Natura pus-a-n oameni vii, Liman lipsit de gânduri, vreri, speranţe, Universală beznă cu stafii… Un nor stă între noi şi toate, şi chiar Gloria cu raza-i de-l pătrunde, Mâhnită-i raza ei dintru vecii, Mai tristă decât nopţile afunde, Căci ne-am ăgeşte ea privirea înspre unde

CLXVI

Domneşte Hăul, ca **s**-aflăm din vreme Ce-om fi şi noi în beznele funebre. Şi Gloria, aii, stă să ne mai cheme, şi numele ni le visăm celebre când le-o-nghiţi Uitarea în tenebre! Van gând consolator! Dorinţi nătânge! Aceiaşi n-om ieşi din hăuri negre! Povara unei vieţi au nu ne frânge Destul, din inimă iscând sudori de sânge?

CLXVII

Dar linişte! Din hău aud o larmă, Un murmur surd, un murmur de departe, Cum iscă un popor la ceas de-alarmă, Atunci când Soarta l-a rănit de moarte. Pământul geme şi, n genuni iar sparte Fantome noi apar… Una-i regină, Coroană chiar de nu mai stă să poarte. Frumoasă,

pală, de tristeţe plină, în van la sânul ci un pruncuşor alină.

CLXVIII

O, unde eşti, vlăstar de falnici regi? Speranţa multor naţii e zdrobită! Tu, moarte cruntă, nu puteai **s-**alegi Pe una mai de rând, mai neiubită? La miez de noapte, mamă de**-**o clipită, Când mai gemeai în zvârcoliri natale, Te**-**a secerat cu coasa ei cumplită, şi zeci de insule imperiale

Nefericirea grea o întâlniră**-**n cale! CLXIX

Ţăranca naşte **–** ea nu moare însă.
Iar tu te**-**ai stins iubită, încât chiar
De hulitori de regi vei fi deplânsă.
Ne pierdem sfântul libertăţii har.
Căci rugi ea – ţi înălţase pe altar.
Din curcubeul ei ţesâ**ndu-**ţi nimb…
Iar tu, biet prinţ, lovit de greu amar.
Zadarnic soţul ei ai fost scurt timp.
Căci pruncul tău şi ea stau în cernitul limb!

CLXX

Ţi**-**a fost veşmântul de nuntire doliu.
Şi mort ţi**-**e al nuntirii fruct **–** şi**-**i moartă
Ea, tuturor mândrie şi orgoliu.
Cu păr de aur **–** dulcea ta consoartă!
Încredinţam a vieţii noastre soartă.
Şi chiar îl mai visăm pe prinţişor
Că a monarhilor coroană poartă…
Ca steaua îndrăgită de păstor
Era **–** însă **s-**a stins precum un meteor!

CLXXI

Vai nouă **–** şi nu ei! Ea doarme lin… Ce**-**o aştepta? Nesigura iubire A plebei, sfaturi ascunzând venin, Minciuni, făţărnicie, linguşire, Oracole de veacuri amăgire Pentru urechi regeşti, până poporul Regi mătură în grea tălazuire! Ciudat destin, punând stăpânitorul Pe**-**un taler **–** pe celălalt, căderea şi omorul!

CLXXII

Avea şi ea aceeaşi soartă poate… Dar inima mi crede! Preafrumoasă Şi plină de firească bunătate, Ea, de curând

şi mamă, şi mireasă, O, cât ele singuri şi pustii ne lasă, De la augustu-i soţ, la om de rând! Ah, ne-a cutremurat a morţii coasă, **într-**un electric lanţ încătuşind Pe cei ce te iubeau ca pe un înger blând!

CLXXIII

Ci iată lacul Nemi, între dealuri împădurite, încât cruntul vânt, Ce smulge arbori şi stârneşte valuri.

Dând spumelor spre cer cumplit avânt, Nu-i tulbură oglinzile, ce-i sunt Reci, limpezi precum urile mocnite, Ce nu-şi arată negrul lor frământ. I-s ca un şarpe apele-adonnite, în ele însele din veci încolăcite.

CLXXIV

Albano – i curge către vale. -aproape, şi Tibrul, spre mediterane spaţii, Ce scaldă Latiumu – n val de ape. De-aici „Cânt armele şi pe bărbaţii…” Dură imperiile şi-mpăraţii. Pe-aici căta şi Cicero hodină, Să scape vrând de larmă şi ovaţii, Iar lângă munţii ce de cer se-anină, Unde-s sabinii, un bard obişnuia să vină.

CLXXV

Dar am uitat că pelerinul meu la templu a ajuns – şi bun rămas îi spun, fiind la cap de drum şi eu. Mediterana însă încă-un ceas **S-**o contemplăm – şi, mai făcând popas Pe Munţii-Albani, să admirăm se cade Tot marea ce de tineri ne-a atras Din Calpe să pornim spre unde roade Greu Pontul Euxin în ţărmuri Symplegade

CLXXVI

Ani lungi, dar, vai, puţini **s-**au scurs de când îmi şi-al meu Harold hoinărim avan. Am plâns şi-am suferit din când în când, Dar parcă stând pe loc, munciţi de-alcan. Ci totuşi, drumul nu ne-a fost în van, Cilii ne-am primit răsplata chiar aice; Am renăscut sub cerul diafan; Pe mări şi pe uscat am fost ferice, Cât oameni nu aflam, plăcerea să ne-o strica.

CLXXVII

O, de-aş avea-n deşert sălaş, alături De-un suflet drag şi plin de frăgezime, şi gândul despre oameni dând în lături, Pe ea doar **s-**o iubesc, urând pe nime Voi, elemente, ce simţiri sublime Stârniţi în mine, spirite alese Nu pot afla

şi eu sub orice clime? Dar, vai, chiar de există, s nenţelese şi nu intră cu noi în vorbă prea adese

CLXXVIII

Plăcere-i o pădure necălcată, şi în ţărm pustiu e vrajă – şi e lume în loc de om nestrăbătut vreodată; E muzică-n vuindu-l val în spume; Iubind Natura, mai puţin drag nu-mi e Nici omul; din ce-am fost, ori sunt, cu Firea De vorbă stând, eu îmi doresc, anume, Cu Universul să-mi unesc simţirea, Spunând nici totul, nici tăcând de tot trăirea.

CLXXIX

Tălăzuieşte-adânc ocean de-azur!
O, mii de flote îţi plutesc pe val.
Dar omul, care strică totu-n jur.
Nimic nu-ţi strică dincolo de mai.
Nu omul ţie – tu-i eşti lui fatal.
Căci el o umbră doar pe apa ta e
Şi supt e de adâncul abisal.
Uitat ca stropul nensemnat de ploaie.
Fără sicriu, nici popi şi nici cernite straie.

CLXXX

Nu-ţi lasă urme-n val… Nici şesul tău Nu-i prada lui – căci te răscoli cumplit şi-l scuturi ori îl sorbi în fund dehău. El – laş – pământul de l-a pângărit, Tu-l zvârli spre nori pe valul răzvrătit, Ori pe o plaje, ori în vreun fiord, în loc unde speranţe şi-a zidit, Aproape foarte de râvnitul port… Şi-aşa este firesc… Acolo zacă, mort!

CLXXXI

Te joci cu tunuri ce sparg ziduri groase, Sfărmând cetăţi şi speriind popoare şi regilor le bagă spaima-n oase; Leviathani din lemnul cel mai tare, Ce-l fac cică stăpân pe-ntinsa mare Pe om – în valul tău ca fulgu-s doar, Căci s-au topit în apriga-ţi viitoare Orgoliul Armadei, temerar, Ori resturile ce-au rămas la Trafalgar.

CLXXXII

Pe ţărmul tău imperii înfloriră. Cartagina, Atena, Roma, dar, Când Timpul ori barbari le năruiră.

Tu ai rămas, ocean, la fel de clar. Obrazul tău nu are – un rid măcar; Când state-au fost sortite pustiirii, La fel

vuieşte valul tău amar, încât apururi ochii noştri miri-i C-araţi ca-n cea dintâi clipită a Zidirii!

CLXXXIII

Oglindă eşti **pentru** al Tăriei Domn, Ce chipu-şi vede în furtuni… Eşti lin Ori răscolit, apururi fără somn… La Tropic, fierbi… La Pol, de gheţuri plin, Eşti trenul Nevăzutului divin şi a Eternităţii-ntruchipare. Nemăsurat şi ascultat deplin, De monştri-i hula ta zămislitoare; Eşti singur, nepătruns, din veci fără hotare.

CLXXXIV

Ocean imens! De prunc tu mi-ai fost scump! Tânjeam să-ţi joc pe piept cu valu-n spume, Brizanţii tăi de ţărmuri când se rump; N-aveam plăcere mai de preţ, pe lume; Când valurile nu ştiau de glume, Chiar frica îmi stârnea plăceri, duium, Copil al tău simţi**ndu-**mă, anume, şi mângâi**ndu-**ţi coama albă cum, Ocean nemărginit, ţi-o mângâi şi acum!

CLXXXV

Sfârşit-am truda… Vocea mea răsună, Stârnind ecouri, cea din urmă oară. Se stinge-un vis prea lung cântat pe strună la torţele ce bezna-mi luminară. Ce-i scris, e scris… Nu-s ca odinioară, Să pot cu rimele să mă mai joc. Imaginile zboru-şi încetară, şi simt cum, sub al vârstei greu breloc, Mocneşte tot mai stins lăuntricul meu foc.

CLXXXVI

Adio! E-un cuvânt ce întristează!
Vă zic adio totuşi celor care
Eroul mi-aţi urmat, cu mintea trează.
Şi în această ultimă-ncercare.
Măcar o amintire oarecare
Dacă-i păstraţi – o, n-a rupt în zadar
Atâtea încălţări prin lumea mare
Rămână el cu-al său destin amar.
Iar voicu-nvăţături din ce-a păţit măcar!

IX

El îşi sorbise cupa prea curând.

V

Căci nu-s lut ale minţii plăsmuiri Ci, în esenţa lor nemuritoare.

IX

Eu, poate, ţara mi-am iubit… Şi dacă Un suflet rupt din temniţa-i de lut îşi poate-alege-un loc unde să zacă, Al meu **s-**o-ntoarce unde **s-**a născut. În limba mea sper totuşi cunoscut să fiu odată de posteritate, Dar poate prea mă laud, prea-s limbut. Mi-e gloria ca şi norocul poate.